

Goran Filipi
ISTRORUMUNJSKE ETIMOLOGIJE
(Knjiga 6: eleonimi; ampelonimi)

**Akademiku *Augustu Kovačecu*,
dugogodišnjem učitelju i prijatelju,
za 80. rođendan**

Goran Filipi

**ISTRORUMUNJSKE ETIMOLOGIJE
(Knjiga 6: eleonimi; ampelonimi)**

**Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Znanstvena udruga MEDITERAN Pula**

Pula, 2017.

Goran Filipi

Istrorunjske etimologije. Knjiga 6: eleonimi; ampelonimi

Urednica: Ivana Poldrugo, prof.

Ocjenjivači: akad. August Kovačec i izv. prof. dr. Nikola Vuletić

Jezični savjetnik: zasl. prof. dr. Ivan Zoričić

Naslovnica i fotografije: David Ivić

Računalni slog: Hrvoje Grubić

Nakladnik:

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Za nakladnika:

prof. dr. Alfio Barbieri

Sunakladnik:

Znanstvena udruga MEDITERAN Pula

Za sunakladnika:

Barbara Buršić Giudici

Tisak:

Intergrafika TTŽ d. o. o.

Bistranska 19

10000 Zagreb

Naklada: 200 primjeraka

Cijena: 150 kn

Tiskano u Hrvatskoj

Knjiga je tiskana uz financijsku potporu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Sveučilišne knjižnice u Puli pod brojem 140916016

ISBN 953-96986-5-0 (cjelina); ISBN 978-953-7320-60-7

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	983
ELEONIMI	989
Maslina (<i>Olea europaea</i>)	989
Maslina (plod)	990
Kožica masline	990
Meča (meso masline)	993
Koštica masline	995
Cvijet (pupoljak masline)	997
Cvjetati (o maslini)	998
Maslinik	998
Brati masline	1000
Divlja maslina	1001
Muljača (turanj, tijesak) za masline	1001
Kamenica (kamen posuda) za ulje (dio muljače)	1002
Žrvanj, kamen muljače	1004
Dio turnja u koji se stavljaju masline	1005
Preša, cjedilja za ulje	1006
Krletke preše	1007
Žrvanj preše	1007
Velika zdjela, korito	1007
Komine od maslina	1008
Rasol	1008
Posuda u koju se izlijevaju uljni ostatci	1010
Ulje	1010
Užeženo ulje	1011
Prvo ulje	1014

Odvajati čisto ulje od taloga	1014
Uljni talog	1016
Zdjela za pretakanje ulja	1018
Kamena posuda za pohranu ulja	1019
AMPELONIMI	1021
Vinova loza (<i>Vitis vinifera</i>)	1021
Divlja loza (<i>Vitis vinifera subsp. silvestris</i>)	1023
List vinove loze	1024
Pupoljak (oko) vinove loze	1025
Vitica vinove loze	1027
Mladica vinove loze	1029
Sadnica vinove loze	1030
Odrina, sjenica od loze	1031
Vinograd	1034
Mladi vinograd	1035
Red vinovih loza	1036
Podupirač za lozu	1036
Postavljati/postaviti kolce u vinogradu	1039
Mladice se uvijaju oko kolaca	1041
Obrezivati/obrezati loze	1043
Izdanak loze koji valja odstraniti obrezivanjem	1044
Obrezane mladice (izdanci) plaču	1046
(Raz)rijediti (mladice)	1048
Ve(iv)ati loze	1049
Vrbine šibe za povezivanje u vinogradu	1050
Bolesti vinove loze	1051
Škropiti	1055
Otopina modre galice	1056
(Na)močiti modru galicu	1057
Šumporiti	1058
Ručna naprava za šumporenje	1059
Grožđe	1061
Domaća sorta	1066

Tuđa sorta	1068
Grozd	1070
Više grozdova zajedno na istoj peteljci	1071
Zobati (o grožđu)	1073
Ozobina (grozd bez zrnja)	1073
Čehulja (grozd gotovo bez zrnja koji ostane na lozi nakon berbe)	1074
Zrno grožđa	1074
Groždana koštica	1075
Kožica groždana zrna	1078
Loze cvjetaju	1078
Grožđe zrije	1078
Dozrijeti (o grožđu)	1079
Zrelo grožđe	1080
Kiselo grožđe	1081
Berba, jematva	1082
Trgati grožđe	1083
Brati grožđe	1083
Paljetkovati (skupljati ostatke nakon jematve)	1083
Ob(i)rati zrna s grozda	1085
(O)čistiti grozd od gnjilih zrna	1085
Krunjača (stroj za krunjenje zrnja)	1087
Kruniti	1087
Ručna muljača	1088
Preša za grožđe	1089
Matica na osovini preše za grožđe	1089
Prešati grožđe u preši	1090
Mastiti grožđe	1090
Drop	1091
Mošt	1091
Mošt kuha	1093
(Is)prazniti, (iz)lije(va)ti mošt iz badnja	1094
Vino	1097

Pretočiti/pretakati vino	1097
Vino brizga/brizgne	1098
Nepravo, patvoreno vino	1100
Kominjak, tanko vino, malo vino	1104
Ciknuto vino	1106
Vinski podrum	1108
Sniziti se (o vinu u bačvi)	1109
Koprena koja se stvara na površini vina u bačvi	1110
Talog	1112
Vinski cvijet	1115
Vinski kamen, vinski srijež	1115
Plijesan	1116
Procijediti	1118
Hajdemo u podrum (na)točiti vino	1118
Mijeh za vino	1119
Pletena staklenka od dvije litre	1120
Pletenka	1122
Boca	1122
Pluteni čep	1123
Čaša	1125
Lijevak	1128
Drveni lijevak	1128
Rakija	1129
Kotao za pečenje rakije	1129
Peći rakiju	1131
Prva rakija	1132
Zadnja rakija	1133
Čašica rakije	1136
Ocat	1137
Voda i ocat (vrsta pića)	1138
ZAKLJUČAK	1141
KAZALA	1143
KAZALO POJMOVA	1145

KAZALO SUSTAVNIH NAZIVA	1151
KAZALO ZABILJEŽENIH IR. OBLIKA	1153
KAZALO OBLIKA IZ LITERATURE I NEIR.	
OBLIKA KOJE SMO SAMI ZABILJEŽILI	1179
Rumunjski idiomi	1179
Istrorumunjski	1179
Knjiž. rumunjski i dačkorumunjski	1190
Arumunjski	1191
Meglenorumunjski	1193
Talijski idiomi i istriotski	1195
(Istro)mletački	1195
Istriotski	1199
Furlanski	1199
Knjiž. talijanski, starotalijanski	1200
Slavenski istarski (hrvatski, crnogorski i slovenski)	
i dalmatinski (hrvatski) idiomi	1201
Čakavski i dubrovački	1201
Istroslovenski	1222
Perojski	1222
Ini slavenski idiomi	1223
Hrvatski (književni, neistarski	
i nedalmatinski idiomi)	1223
Slovenski (književni i neistarski idiomi)	1223
Bugarski	1224
Češki	1224
Ruski	1224
Starocrkvenoslavenski	1224
Ini idiomi	1225
Latinski	1225
Albanski	1225
Njemački	1225
Katalanski	1225
Iberski	1225

Aragonski	1225
Valencijski	1226
Arapski	1226
Turski	1226
KAZALO KRAJNJIH ETIMONA	1227
Latinski	1227
Starogrčki	1229
Praslavenski	1229
Starovisokonjemački	1231
Srednjevisokonjemački	1232
Gotski	1232
Franački	1232
Langobardski	1232
Galski	1232
Perzijski	1232
BIBLIOGRAFIJA	1233
SAŽETAK/REZUMAT/RIASSUNTO/POVZETEK	1247
Sažetak	1249
Rezumat	1251
Riassunto	1253
Povzetek	1255

UVODNE NAPOMENE

Šesta knjiga istrorumunjskih etimologija obrađuje eleonime (nazivi koji se tiču maslina) i ampelonime (nazivi koji se tiču vinove loze). Najveći je dio građe prikupljen osamdesetih godina prošloga stoljeća u vrijeme rada na IrLA, no građa je dobrim dijelom dopunjena tekućim terenskim i telefonskim provjerama tijekom pisanja ove knjige. Građa se sastoji od odgovora na 117 pitanja (27 u dijelu o eleonimima i 90 u dijelu o ampelonimima) što je dalo znatno veći broj oblika (više od 1000) koji se međusobno više ili manje razlikuju.

Svaki se obrađeni termin potvrđuje i uspoređuje s građom iz svih istrorumunjskih leksičkih repertoara drugih autora koji su nam na raspolaganju, a do etimologijskih se rješenja dolazi usporedbom istrorumunjskih oblika sa sličnim u okolnim čakavskim i slovenskim govorima u Istri ali i u čakavskim idiomima otoka Krka i Dalmacije (govori otoka Krka i Dalmacije bitni su za etimologijska rješenja mnogih ir. termina zbog kretanja Istrorumunja u povijesti), odnosno s riječima iz drugih triju rumunjskih dijalekata kada je riječ o izvornim riječima. Prikupljeni se nazivi uspoređuju i s mletačkim (prije svega istromletačkim) riječima jer su mnogi čakavizmi u istrorumunjskome mletačkog podrijetla, dok je samih mletacizama u ir. jako malo. Do čakavske, istarskoslovenske i (istro)mletačke građe

dolazimo iz odgovarajućih rječnika i drugih pisanih izvora, a dobar smo dio i te građe sami prikupili. Građu iz drugih rumunjskih dijalekata navodimo samo iz izvora (isto vrijedi i za građu iz talijanskih, njemačkih, španjolskih itd. idioma). Osim o oblicima koji su predmetom naslova knjige, na jednak se način razglaba i o istrorumunjskim riječima koje su s njima na bilo koji način povezane.

Za istrorumunjske oblike koje smo sami zabilježili služimo se grafijom koju smo sastavili za IrLA. Riječ je o prilagođenoj hrvatskoj latinici kojoj su dodani grafemi koji izražavaju istrorumunjske posebne glasove i posebni znakovi za digrame *lj* i *nj*:

â - stražnje muklo *a*

ε - jako otvoreno *e*

ə - poluglas, čuje se između *v* i *r* u hrvatskoj riječi
vrt - odgovara rumunjskome *ă*

č̣ - jako umekšano *č*

ś - umekšano *š*

ẓ̌ - umekšano *ž*

ʒ - početni glas u tal. *zelo*

ǰ - glas između hrvatskoga *dž* i *đ*

γ - velarni zvučni frikativ, kao u španjolskom
lago

Í - hrvatsko *lj*

ń - hrvatsko *nj*

Naglasak u ir. riječima bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala, osim *â* koje je uvijek naglašeno. U jednosložnim riječima naglasak se ne bilježi.

Ir. imenice navode se u jednini bez člana, čemu slijede nastavci za određeni član (*-u* ili *-a*), za množinu (*-ø*, *-e*, *-č itd.*), za množinu s određenim članom (*-i*, *-ele*,...) i na kra-

ju odrednica roda (*m.*, *ž.*, *n.* ili *bg.*). Uz infinitiv glagola u zagradi se daje i oblik za 1. l. jd. prezenta.

Čakavske, slovenske i istromletačke riječi koje smo sami prikupili pišemo istom grafijom (za slovenski koristimo i *w* – kao u engl. riječi *wild*), a naglasak bilježimo kako je to uobičajeno u odgovarajućim dijalektološkim praksama, dok oblike iz literature vjerno prenosimo prema izvorniku. U citatima značenja iz raznih rumunjskih rječnika u zagradi se ponekad daje samo najnužniji prijevod radi boljega snalaženja čitatelja koji rumunjski ne razumiju (kad je značenje posebno bitno za razumijevanje etimologije, odnosno onoga što se želi reći). Citati iz ostalih jezika rijetko se prevode.

Za bolje snalaženje u građi knjizi smo dodali kazala: **Kazalo pojmova; Kazalo sustavnih naziva; Kazalo zabilježenih ir. oblika; Kazalo oblika iz literature i neir. oblika koje smo sami zabilježili:** I. Rumunjski idiomi: A. Istrorumunjski, B. Knjiž. rumunjski i dačkorumunjski, C. Arumunjski, D. Meglenorumunjski; II. Talijanski idiomi i istriotski: A. (Istro)mletački, B. Istriotski, B1 Furlanski, C. Knjiž. talijanski, starotalijanski; III. Slavenski istarski (hrvatski i slovenski) i dalmatinski (hrvatski) idiomi: A. Čakavski i dubrovački, B. Istroslovenski; IV. Ini slavenski idiomi: A. Hrvatski (književni, neistarski i nedalmatinski idiomi), B. Slovenski (književni i neistarski idiomi), C. Bugarski, E. Češki, F. Ruski, G. Staročkvenoslavenski; V. Ini idiomi: A. Latinski, B. Albanski, C. Njemački, D. Katalanski, E. Iberski, F. Aragonski, G. Valencijski, H. Arapski, I. Turski; **Kazalo krajnjih etimona:** A. Latinski, B. Starogrčki, C. Praslavenski, D. Starovisokonjemački, E.

Srednjevisokonjemački, F. Gotski, G. Franački, H. Langobardski, I. Galski, J. Perzijski.

U radu smo koristili sljedeće kratice:

acc. – akuzativ	ir. – istrorumunjski
alb. – albanski	istr. – istriotski
ar. – arumunjski	izv. – izvedenica
arap. – arapski	jd. – jednina
bav. – bavorski	juž. s. – južna sela
bilj. – bilješka	(Šušnjeвица, Nova Vas,
bg. – srednji rod	Jesenovik, Letaj, Brdo,
rumunjskoga tipa (dvorod)	Škabići, Trkovci,
bng – bez naznake godine	Zankovci, Miheli,
bug. – bugarski	Kostrčan)
coll. – zbirna imenica	kas. – kasno
čak. – čakavski	knjiž. – književni
češ. – češki	l. – lice
čl. – član	lang. – langobardski
dat. – dativ	lat. – latinski
dr. – dačkorumunjski	m. – muški rod
engl. – engleski	mađ. – mađarski
fr. – francuski	mak. – makedonski
fran. – franački	mlet. – mletački
furl. – furlanski	mn. – množina
gen. – genitiv	mr. – meglenorumunjski
germ. – germanski	n. – srednji rod hrvatskoga
gl. – glagol	tipa
got. – gotski	neodr. – neodređeni
grč. – grčki	nesklon. – nesklonjiv
hrv. – hrvatski	njem. – njemački
im. – imenica	odr. – određeni
imlet. – istromletački	onomat. – onomatopeja

perz. – perzijski
pl. – plural
plt. – pluralia tantum
povr. – povratni
prid. – pridjev
prijedl. – prijedlog
prslav. – praslavenski
reg. – regionalno
rum. – rumunjski
rus. – ruski
sln. – slovenski
srp. – srpski
srvnjem. – srednjeviso-
konjemački
st. – staro
stoslav. – starocrkveno-

slavenski
stprus. – staropruski
stsl. – staroslavenski
stvnjem. – starovisoko-
njemački
šp. – španjolski
šved. – švedski
tal. – talijanski
tršč. – trščanski
tur. – turski
ukr. – ukrajinski
umanj. – umanjenica
usp. – usporedi
v. – vidi
vlat. – vulgarnolatinski
ž. – ženski rod

ELEONIMI

171. Maslina (*Olea europaea*) – stablo

U Šušnjevici i Novoj Vasi ulike, -a, -e, -ele ž., u Zankovcima ulike, -a, -e, -ele ž. i ulika, -a, -e, -ele ž., potomje i u svim ostalim mjestima.

Maiorescu ima *ulicǎ* (VIrR 127), Byhan *úl'ike* (IrG 374), Popovici *ulice*, -a (DRI 162), Cantemir *úl'iche* (TIr 184), Dianich *'ulika*, -e, -ele (VIrI 179). Posuđeno iz nekog čakavskog govora u Istri: npr. u Čepiću; Funtani; Svetvinčentu, Čabrunićima i Valturi; na Roveriji; u Medulinu; u Belom; na Grobinštini; u Senju *ùlika*; (IrLA 1576; ImLA 1576; ILA 1576; RROG 300; RMG 249; BBT 502; GG 677; SR 158), u Čabrunićima i *vùlika* (ILA 1576), u Labinu *ùlika* (ImLA 1576), u Novom Vinodolskom *ùlikva* (RČGNV 333) – izvedenice na *-ika*⁶⁸⁹ od *uće* (v. 178.). Naziv je ograničen na Istru i sjeverno hrvatsko primorje, dosiže popriliči do Novog Vinodolskog. Šugar bilježi *ulika* uz napomenu da se tako govori u Vrbniku na Krku, u Rijeci, Dragi, Podvežici, Klani, Milašima i u Praputnjaku, u Istri: Srbinjak blizu Tinjana, Crni na Labinštini, Filipana, Divšići, Orbanići, Butkovići, Ližnjan, Baći povrh Bre-

⁶⁸⁹ Sufiksom *-ika*, pored ostaloga, označuju se i biljke i rodovi biljaka: npr. „*bròčika*, *čemèrika*, *gomòljika*, *jàdika*, *jèlika* (*stablo jele*), *jòšika* (*joha*), *kamènika*, *lovòrika*, *mljèčika*, *sapùnika*, *šimšrika*...“ (TRHJ 878).

stove, u Cresu na o. Cresu i u Skrpčiću na o. Krku (HBI 744).

171.1. Maslina (plod)

U Novoj Vasi *zǎrna* (*zǎrne*, -a, -e, -ele ž.) *de ulike*, u Škabićima *zǎrna* (*zǎrna*, -a, -e, -ele ž.) *de ulika*, a u ostalim selima naziv je jednak nazivima za stablo (V. 171.)

Hibridne sintagme u doslovnom značenju „zrno od masline“. Prvi elemenat posuđen je iz nekog hrvatskog čakavskog govora. Popovici ima *zǎrne* (DRI 166), Pušcariu *zrne* (SIr 332), Kovačec *zǎrne*, -a, -e, -ele za Šušnjevicu, Novu Vas i Brdo, *zǎrna*, -e, -ele za Žejane (IrHR 222), Dianich *'zǎrna* (VIrI 192). Posuđeno iz čakavskoga: npr. *zǎrno* u Medulinu (RMG 273), na Roveriji (RROG 336), u Mrkočima (RGZM 814), na Braču (RBČG 1075) < prslav. **zǎrno* (SES2 860). Drugi elemenat, prijedlog *de*, domaći je: u svim smo mjestima zapisali *de* [*de* (VIr 103; IrG 204; DRI 106; SIr 308; TIr 164; DIr 205; IrHR 66)] < lat. *de*, REW 2488 > dr. *de* (DEX 262); ar. *di* (DDAr 382; DArM 191); mr. *di* (DMr 107)]. Za *ulika* v. 171.

171.1.2. Kožica masline

U Šušnjevicu *koza* (*koze*, -a, *koz*, -ele ž.) *de ulike*, u Novoj Vasi *lupice* (*lupice*, -a, -e, -ele ž.) *de ulike*, u Jesenoviku *korica* (*korica*, -a, -e, -ele ž.) *de ulika*, u Letaju *lupa* (*lupa*, -a, -e, -ele ž.) *de ulike*, u Zankovcima *lupa* (*lupa*, -a, -e, -ele ž.) *de ulika*, u Trkovcima *koža* (*koža*, -a, -e, -ele ž.) *de ulika*, u Škabićima *k^uoža* (*k^uože*, -a, *k^uož*, -ele ž.) *de ulika*, u ostalim južnim selima *koža*,

-a, kož, -ele ž.) de ulika, potomje i u Žejanama uz **skorca** (**skorca, -a, -e, -ele ž.) de ulika**.

Hibridne sintagme u doslovnom značenju „koža od masline“, „korica od masline“, „kožica (*lupa, lupica, skorca*) od masline“. U ovom nam odjeljku valja obraditi samo prve elemente sintagmi (za *ulika* v. 171., za *de* 171.1.).

Premda se imenice tipa *koža* [u Šušnjevići smo zapisali **kože, -a, -e, -ile ž.**, u Novoj Vasi **kože, -a, -e, -ile ž.**, u ostalim mjestima **kože, -a, -e, -ile ž.**, u svim mjestima, osim u Novoj Vasi i Šušnjevići, još i **koža, -a, -e, -ele ž.** i **kože, -a, -e, -ele ž.**, a u Šušnjevići još i **kože, -a, -e, -ele ž.**, u Novoj Vasi još i **kože, -a, -e, -ele ž.** – Maiorescu ima *cojă* i *coje* (VIrR 100), Popovici *coje* (DRI 99), Cantemir *cóje* (TIr 162), Sârbu i Fraţilă *coja* (DIr 198), Kovačec za Šušnjeviću *cóze*, za Novu Vas i Žejane *cóže* (IrHR 54)] u potpunosti poklapaju s čakavskim oblicima tipa *koža* [npr. u Svetvinčentu i Čabrunicima *kòža* (ILA 1642), u Labinu *kōža* (RLC 133), na Braču *kòža* (RBČG 406) < prslav. **koz'a* (SES 267)], ipak držimo ekonomičnijim pretpostaviti da je riječ o izvornim oblicima, slavenskog podrijetla, kao i u drugim rumunjskim dijalektima: dr. *coájă* (DEX 190); ar. *coáje* (DDAr 300), *coaji* (DAr 266, s. v. **coajă**), *coaji* (DArM 134); mr. *coájă* (DMr 74) – uz navedene dr. i ar. oblike daje se značenje „kora, ljuska“, dok Capidan mr. riječ tumači kao „piele“, dakle „koža (u živih bića)“⁶⁹⁰. Sama je sintagma po svoj prilici posuđena iz nekog čakavskog govora (npr. u Brgudu *kòža od mäsline*, u Čepiću *kòža od ùlike* – IrLA 1582). Bilo kako bilo, krajnji je etimon prslav. **kòža* (ERHJ 491).

⁶⁹⁰ Za ir. smo također potvrdili i to značenje.

Oblik tipa *kora* od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo donosi samo Kovačec, *córa* (IrHR 53 – za Brdo). Posuđenica iz nekog čakavskog govora: npr. *kõra* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1723), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi, Ližnjanu (ILA 1723), u Medulinu (OA), u Orbanicima kod Žminja (ČDO 469), u Senju (SR 59), na Braču (RBČG 406) < prslav. **kora* (HER 332)⁶⁹¹.

Za *lupa*, *lupice* odgovarajući oblik nalazimo samo u Dianicha: *ljupa* (VIrI 124). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Vodicama *lupina* (ID 189), u Pićnu *lupina* (PI 60), u Labinu *lupina* (RLC 147) – od *lupit(i)* i sl.: npr. u Vodicama *lupiti* (ID 189, s. v. **lupina**), u Orbanicima kod Žminja *lupit* (ČDO 484), u Boljunu *lupit* (RBG), u Labinu i Pićnu *lupit* (RLC 147; PI 60), u Funtani *lupiti* (MFR 46), u Belom na Cresu *lupit* (BBT 207), u Rukavcu i Crikvenici *lupit* (RČGR 144; CB 57) [< prslaven. **lupiti* (SES 313)] U Šušnjevići (**o**)*lupi* (**jo** (**o**))*lupesk*, u ostalim južnim selima (**o**)*lupi* (**jo** (**o**))*lupes*.

Za oblike tipa *skorca* Maiorescu je zapisao *scorță* (VIrR 121), Cantemir *scorțe* (TIr 179), Kovačec *scórța* (IrHR 173 – za Žejane) Oblik bi mogao biti domaćeg podrijetla, pogotovo jer sličnih izraza u čakavskim idiomima, barem prema našim spoznajama, nema. Postoji, prema rječnicima s kojima raspoložemo, samo još u dačkorumunjskom: *scoârță* (DEX 961) < lat. *scôrtea*, REW 7742. Manje je vjerojatno da je posuđen izravno iz nekog mletačkog govora: *scorza* (BOE 633), *scòrsa* (VG 981).

⁶⁹¹ „Pslovan. **(s)kori*, rod. (sc. genitiv) **(s)korbyę* 'nekaj koži podobnega', je izpeljano iz pslovan. **(s)kora* '(odrta) koža, (neustrojeno) usnje'. Beseda je prvotno pomenila **'rezanje, striženje'*, nato **'kar je odrezano'* in končno 'koža'. (SES 574).

171.1.3. Meća (meso) masline

U Žejanama nismo zabilježili termin. U Jesenoviku su nam dali sintagmu *ča buro* (*n.*) *de ulika*, u Šušnjevicu i Novoj Vasi *kârna* (*kârne, -a, -i, -ile* ž.) *de ulike*, u Letaju *kârna* (*kârna, -a, -e, -ele* ž.) *de ulika*, u Zankovcima *kârna* (*kârne, -a, -e, -ele* ž.) *de ulike*, u ostalim južnim selima *kârna* (*kârne, -a, -i, -ile* ž.) *de ulika*.

U svim južnim selima, osim u Jesenoviku, dobili smo kao odgovor hibridne sintagme u doslovnom značenju „meso od masline“. U ovom ćemo odjeljku obraditi imenicu „meso“ (za drugi član sintagme v. 171.1., za treći 171.). Cantemir bilježi *cârne* (Tlr 158), Pușcariu *cârne* (Slr 306), Sârbu i Frățilă *cârne* (Dir 196), Kovačec *cârne, -e* (IrHR 47). Domaća riječ: dr. *cârne* (DEX 140); ar. *cârne* (DDAr 248), *carni, carne* (DAS 51), *carni* (DArM 119); mr. *cârni* (DMr 61) < lat. *caro*, REW 1706. Sintagme su svakako nastale prema okolnim oblicima u čakavskim govorima: npr. u Čepiću i Ližnjanu *mêso od ùlike* (IrLA 1583; ILA 1583), u Funtani *mîĉso od ùlik*, u Labinu *mîĉso od vùliki* (ImLA 1583).

Jesenovička opisna sintagma *ča buro de ulika*, doslovce „ono dobro od masline“, nastala je in loco. Trebamo obraditi prva dva člana (za *de* v. 171.1., za *ulika* 171.). Prvi element sintagme u ovom je slučaju pokazni pridjev srednjeg roda koja ima funkciju poimeničenja pridjeva koji slijedi (Istrorumunji je u tu svrhu koriste i ispred pridjeva ženskoga i muškoga roda – OA). Paradigmu toga pokaznoga pridjeva (i zamjenice) sažimamo u sljedećim rečenicama: u Žejanama smo zapisali *ačĕla, ačĕlača; ačĕl, ačĕle/ačĕle* i *čĕla, čĕlča; čĕl, čĕle/čĕle*, u Novoj Vasi *čĕla, čĕlča; ačĕl, ačĕle*, u Brdu i Škabićima *čĕla, čĕlča; ačĕl,*

ačále, u Šušnjevcici *cȁla/cēla*, *cā*; *celi*, *cȁle/cāle/cale*, u ostalim južnim selima *čela*, *čā*; *ačelj*, *ačále*. Domaća riječ. Maiorescu ima *acea*, *acele*; *acel*, *acești* (VIrR 91), *cel*, *cei*; *cea*, *cele* (VIrR 99), Byhan *atsél* (IrG 190), *tšel*, *tšę*, *tšel'*, *tšęle* (IrG 365), Pușcariu *țela*, *ța* (SIr 328), Cantemir (*a*)*cél*, (*a*)*céa*; (*a*)*cel'*, (*a*)*céle* (TIr 157), Sârbu i Frațilă *ačel*, *ačā*, *ačel'*, *ačále* (DIr 186) i *čel*, *čā*, *čále* (DIr 204), Kovačec za Brdo *čela*, *čā*, (*ča*), *čél'i*, *čale* (*čále*) (IrHR 61), za Žejane *ačéla*, *ačā* (*ačá*), *ačél'*, *ačále* i *čéla*, *čā*, (*ča*), *čel'*, *čále* (*čale*), za južna sela *čála* (*čéla*), *ča* (*čā*), *čel'*, *čale* (*čále*, *čále*) i za Šušnjevicu *țála* (*țéla*), *ța* (*țá*), *țél'i*, *țale*, (*țále*, *țále*) (IrHR 21) < lat. **ecce-illu*⁶⁹² (DEX 6) > dr. *acel*, *acela* (DEX 6, DER 43); ar. *ațél*, *ațeá* (DDAr 177); mr. *tšel*, *tšéla* (DMr 307). Ovaj pridjev/zamjenica postoji i u srednjem rodu čakavskoga tipa: u Šušnjevcici smo zapisali *ca*, u Žejanama *čā*, u ostalim mjestima *ča*. Kovačec ima *čā*, *ča* za sva mjesta (IrHR 61) i *ța*, *țá* za Šušnjevicu (IrHR 202) – riječ tumači kao „pokazna zamjenica srednjeg roda”. Sârbu i Frațilă također izdvajaju zamjenicu *čā* (DIr 203) i *țá* (DIr 290) navodeći kao značenje rum. „*aceea*”⁶⁹³, dok Pușcariu uz *ța* samo daje naznaku pron. (sc. zamjenica) (SIr 327) i upućuje na natuknicu *țel* koje nema, vjerojatno je mislio na *țela*, *ța* (SIr 328). Oblik *buro* u sintagmi o kojoj raspravljamo u srednjem je rodu hrvatskoga tipa. Prema našim istraživanjima paradigma ovoga pridjeva izgleda ovako: za muški rod jednine u svim mjestima koriste *bur*, za muški rod množine u Žejanama *buri*, u južnim selima *burli*; za ženski rod u Šušnjevcici i Novoj Vasi *bure*, u množini

⁶⁹² „Lat. *ecce ille*, pasado a **ecce illum* o **eccum illum*” (DER 43).

⁶⁹³ Dakle „taj, onaj”.

bure, u svim ostalim mjestima **bura**, u množini **bure**; za srednji rod hrvatskoga tipa u jednini **buro**. Uz napomenu da smo u južnim selima više puta za množinu muškoga roda čuli **bur**. Byhan donosi *bur* (IrG 201), Popovici *bur* s nastavkom za ž. *-e* (DRI 95), Cantemir *bur, -e* (TIr 159), Pușcariu *bur, -e, -o* (SIr 305), Sârbu i Frățilă *bur, -a* (DIr 194), Kovačec *bur, -e, -o, -ø, -e* (za sva južna sela); *bur, -e, -o, -ø, bûrl'i, bûre* (za Brdo i Zankovce), *bur, -a, -o, -ø, -e* (za Žejane), Dianich *bur, -a, -o, pl. bur, 'burlji, 'bure*. Domaća riječ: dr., ar., mr *bun* (DEX 118; DDAr 228; DMr 48) < lat. *bōnus*, REW 1208.

171.1.4. Koštica masline

U Žejanama **bobica** (**bobica, -a, -e, -ele** ž.) **de ulika**, u Jesenoviku **osicele** (**osica, -a, -e, -ele** ž.) **de ulika**, u Šušnjevići **peščica** (**peščice, -a, -e, -ele** ž.) **de ulike**, u Novoj Vasi **peščice** (**peščice, -a, -e, -ele** ž.) **de ulike**, u Zankovcima **peščica** (**peščica, -a, -e, -ele** ž.) **de ulike**, u ostalim južnim selima **peščica** (**peščica, -a, -e, -ele** ž.) **de ulika**.

Svi navedeni termini hibridne su sintagme doslovna značenja „koštica od masline“. Za **ulika** v. 171., za **de** 171.1.

Prvi elemenat žejanske sintagme, **bobica**, odgovara čakavskim oblicima tipa *bobica*: u našem značenju npr. u Brgudu *bōbica od črēšne* (IrLA 1625), u Svetvinčentu i Čabrunicima *bōbitsa* (ILA 1625), na Braču *bōbica* „koštano zrno u plodu nekih biljaka, bobulja“ (RBČG 119), u Selcima *bōbica* (RSG 42), u značenju „zrno, boba, bobica“, u Medulinu i Vodicama *bōbica* (RMG 25; ID 157), u Orbanicima i Belom *bōbica* (ČDO 419; RBT 45).

Oblik nalazimo samo u Cantemira i Popovicia i to samo u značenju „zrno, boba, bobica”: *bobiṭę* (DRI 93), *bóbiṭe* (TIR 159). Riječ je možda ekonomičnije tumačiti kao domaći slavizam: dr. *bobiṭǎ*, „bobica” umanjenica od *boábǎ* „boba” (DEX 104); ar. *bóbǎ* „voćka u govoru djece” (DDAr 214), *bobǎ* „id.” (DAR M 105); mr. *bóbeǎ* „smrikvin plod” (DMr 42). Sve su navedene rumunjske riječi izvedenice od oblika tipa *bob*: dr., ar., mr. *bob* (DEX 104, DDAr 214, DMr 42) što znači i „koštica” (sic!). Bilo kako bilo, krajnji je etimon prslav. **bobъ* (SES 38).

Oblik tipa *peščica* nalazimo samo u Dianicha: *peščica* (VIrI 141). Riječ je posuđena iz nekog čakavskog govora: npr. u Pićnu *peščica* (PI 82), u Labinu *peščica* (RLC 199), u Orbanićima *peščica* (ČDO 516)⁶⁹⁴. Vjerojatno iste etimologije kao i sln. *pečkà*, *pěčka* „vsako od semen jabolk, hrušk, grozdnih jagod” (SSKJ-cd), *pěčkà* „id.” (MtP-cd) < prslav. **pьt'ьkǎ* (SES2 502). S obzirom na distribuciju riječi, Istrorumunji su je posudili tek nakon dolaska na Krk i u Istru⁶⁹⁵.

Prvi element sintagme koju smo zapisali u Jesenoviku, *osicele*, umanjenica je na *-ica* od *os* „kost”: u Žejanama smo zabilježili *os*, *-u*, *-e*, *-ele*, *m.*, u Šušnjevići, Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *os*, *-u*, *-e*, *-ele* *bg.*, u Mihelima i Jesenoviku još i *os*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.*, u Šušnjevići, Novoj Vasi i Škabićima *os*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.* – u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo nalazimo *os*, *-u* mn. *ose*,

⁶⁹⁴ Drugo je *peščica* „mala pest” (u Istri i Dalmaciji), umanjenica od *pest* < prslav. **pestь* (SES 438).

⁶⁹⁵ I u ARJ IX/804 nalazimo potvrdu samo za sjeverne čakavske govore: u Bakru: *peščica* „koščica (u voću)”.

osele (DRI 132), *os*, mn. *osã* (VIR 137), *os (uos)*, *-e* (Dir 244), *os*, *-u*, *óse*, *-ele* za Žejane, Šušnjevicu i Novu Vas i *os*, *-u*, *-ure*, *-urle* za Šušnjevicu (IrHR 138), *wos*, *-u*, pl. *-e*, *-ele* (VIrI 185) < lat. *ōssum*, REW 6114 > dr., ar. *os* (DEX 731, DDAr 809), mr. *uos* (DMr 316).

171.2. Cvijet (pupoljak) masline

U Žejanama vele *roža* (*roža*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de ulika*, u Šušnjevicu *cvetu* (*cvet*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg.) *de ulike*, u Novoj Vasi *cvetu* (*cvet*, *-u*, *cvet*, *-i* m.) *de ulike*, u Zankovcima *cvetu* (*cvet*, *-u*, *cvet*, *-i* m.) *de ulike*, u Letaju, Mihelima i Jesenoviku *cvetu* (*cvet*, *-u*, *cvet*, *-i* m.) *de ulika*, u Jesenoviku i *cvetu* (*cvet*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg.) *de ulika*, potonje i u svim preostalim južnim selima.

Zabilježeni su nazivi hibridne sintagme doslovna značenja „cvijet od masline“. Za *ulika* v. 171., za *de* 171.1.

Prvi elemenat žejanske sintagme, *roža*, mogao je biti preuzet iz nekog od okolnih čakavskih govora [oblici tipa *roža*, *rožica* „cvijet“ prošireni su diljem Istre i Kvarnera (OA) i mogu se protumačiti kao mletacizmi; mlet. *rosa* „ruža“, BOE 583 < lat. *rōsa* „ruža“, REW 7375 s promjenom značenja „ruža“ → „cvijet“ do koje je moglo doći ili preko utjecaja slovenskih govora ili neovisno o njima (u slovenskim govorima oblici tipa *roža*, *rožica* znače „cvijet“, no i u slovenskom je prvotno značenje bilo „ruža“ – slov. *roža* Metka Furlan tumači kao germanizam latinskoga podrijetla, stvnjem. *rōsa*, srvnjem. *rōse* (SES2 631)]. Mogućih kombinacija ima dosta: žejanska bi riječ mogla biti izravna posuđenica iz slovenskih govora; čakavski oblik također je mogao biti izravno preuzet iz slovenskih govora, pa onda posredovan u ir.; slovenski bi

oblici u istarskim slovenskim govorima također mogli biti mletacizmi koji su promijenili značenje pod utjecajem standarda; i čakavski oblici mogli bi biti germanizmi (v. i SKOK III/174, s. v. **rûsa**), itd., itd.

Oblik *cvetu* je *cvet* s odr. čl.: u Letaju i Kostrčanu zapisali smo *cvet, -u, cvet, -i m.*, u preostalim južnim selima *cvet, -u, -ure, -urle* bg.⁶⁹⁶ – Byhan ima *tsvét, -u, -ti, -turle* (IrG 373), Cantemir i Sârbu i Frăţilă *ţvet, -ure* (Tir 184, DIr 291), Dianich *tsvet* ali samo u značenju „vinski cvijet” (VIrI 179) < npr. u Brgudu i Čepiću *cvět* (IrLA 1285), u Valturi *tsvît*, u Ližnjanu *tsvît* (ILA 1285) < prslav. **kvěrb* (SES 77).

171.2.1. Cvjetati (o maslini)

U Novoj Vasi *cvetěj (jo cvetes)*, u Šušnjevići *cvetěj (jo cvetešk)*, u svim ostalim mjestima *cveti (jo cvetes)*.

Popovici je zabilježio *ţvetej* (DRI 161), Cantemir i Kovačec *ţveti* (Tir 184; IrHR 204), Sârbu i Frăţilă *ţveti* (DIr 291), Dianich *tsve'ti* (VIrI 179). Posuđenica iz nekog čakavskog govora: npr. u Crikvenici *cvětat* (CB 22), u Senju *cvetät* (SR 15) < prslav. **kvistĩ* (SES 77. s. v. **cvět**).

171.3. Maslinik

U Novoj Vasi *rasâdu (rasâd, -u, rasâd, -i m. i rasâd (rasâd, -u, -e, -ele* bg.) de *ulike*, u Škabićima *sâdu (sâd, -u, -ure, -urle* bg.) de *ulike*, u Mihelima *maslenik, -u, maslenič, -i m.*, u svim ostalim mjestima koriste množinski oblik za maslinu: *ulike*, u Šušnjevići smo dobili odgovor s odr. čl.: *ulikele*.

⁶⁹⁶ Oblik *cvet, -u, -ure, -urle m.* zapisali smo i u Žejanama ali samo u značenju „pelud”.

U većini mjesta za maslinik je u uporabi množinski oblik od *ulika* (v. 171.). Tako je i u mnogim čakavskim govorima: npr. *ùlike* u Čepiću (IrLA 1577), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu (ILA 1577) na Roveriji (RROG 300); u Brgudu *màslina* (IrLA 1577). Kako oblik *maslina* u istrorumunjskome ne postoji (a dosta je rijedak, gdje postoji, i u istarskim čakavskim dijalektima; vjerojatno učena riječ), za termin *maslenik* koji smo zabilježili u Mihelima možemo pretpostaviti da je prilagođen prema hrvatskom standardnom nazivu: *màslinik* (RHJ 575), izvedenica od *màslina* (RHJ 575), izvedenica od *màslo* (RHJ 575) < prslav. **màslo* (ERHJ 531).

Preostali su termini hibridne sintagme doslovna značenja „(ra)sad od maslina“. Za *sad* i *rasad* (*ra-* + *sad*) paralelu nalazimo samo u Dianicha: *swad*, *-u* „vinograd“⁶⁹⁷ (VIrI 166)⁶⁹⁸. Barem što se distribucije prema čakavskim rječnicima u našem posjedu tiče posuđeno iz nekog čakavskog govora izvan Istre, u tom slučaju prije dolaska Istrorumunja u današnju postojbinu: npr. u Selcima na Braču *sād*, *-a* „tek zasađeni vinograd“ (RSG 319), u Tro-

⁶⁹⁷ Usp. i *sa'diç*, *-u* „mali vrt“ (idem).

⁶⁹⁸ Polazišni je glagol zastupljeniji: *sadi* „saditi“ [Maiorescu ima *sădesc*, a *sădi*, *sădit* (VIrR 120), Byhan *sadi* (IrG 333), Popovici *sadi*, *-it*, *-esc* (DRI 146), Cantemir *sadi* (TIr 179), Sârbu i Frățilă *sadi* (DIr 270), Dianich *sa'di* (VIrI 159)]. Mi smo zabilježili: *sadi* (*jo sadesk*) u Šušnjevcima i u svim ostalim mjestima *sadi* (*jo sades*), posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *sadit* (IrLA 999), u Čepiću *sodit* (IrLA 999), u Svetvinčentu *sāditi*, u Ližnjanu *saditi*, u Valturi *sāditi* (ILA 999), isto i u Labinu (RLC 209), u Orbanićima kod Žminja i Mrkoćima *sāditi* (ČDO 542; RGZM 559), na Vrgadi *s'āditi* (RGV 185) < prslav. **saditi* (SES2 636)

giru *sâd* „nasad divlje loze“ (RTCG 235), u Vrgadi *s^oâd* „novo trsje“ (RGV 185), na Murteru *sâd* „mladi tek zasadeni vinograd“ (RGOM 228)⁶⁹⁹, u Kolanu na Pagu *sâd* „novi, mladi vinograd“ (RKGP 440) < prslav. **sâdъ* (SES2 636). Budući da tip *sad* kao slavizam postoji i u drugim rumunjskim dijalektima [imamo potvrdu za dačko-rumunjski i arumunjski: dr. *sad* „voćnjak“ (DEX 942) i ar. *sad* „novoposađeni vinograd; vinograd“ (DDAr 913)], mogla bi biti i domaća riječ.

171.4. Brati masline

U Žejanama *poberuj* (jo *poberujs*) *ulikele*, u Šušnjevicima *pobirėj* (jo *pobirešk*) *ulikele*, u Letaju, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu *berj* (jo *beres*) *ulikele*, u ostalim južnim selima *pobirėj* (jo *pobires*) *ulikele*.

Oba su glagola nesvršena, posuđena su iz nekog čakavskog govora: npr. u Čabrunićima *brăti*, u Valturi *brăt*, u Ližnjanu *brăti* (ILA 1585) < prslav. **bъrăti* (SES2 54); npr. na Roveriji *pobîrati* (RROG 202), u Mrkočima *pobîrat* (RGZM 399) – *po-* (< prslav. **po-*, SES2 530) + *brati*. Popovici ima *beri* (DRI 92), Pušcariu *berí* (SIR 304), *poberí* i *pobirėj* (SIR 320), Cantemir *beri* (TIR 159) i *pobriréi* (TIR 175), Sârbu i Frăţilă *beri* (DIR 191), *poberi* i *pobirėj* (DIR 251), Kovačec *pobirėj* za južna sela i *pobirúi* za Žejane (IRHR 149), Dianich *be'ri* (VIRI 84) i *po-be'ri* (VIRI 144).

Za *ulikele* v. 171.

⁶⁹⁹ Osnovno značenje tipa *sad* u istrorumunjskim govrima je „vinograd“ (v. 181.).

171.5. Divlja maslina

U Šušnjevici i Novoj Vasi *divlja ulike*, u Zankovcima *divlja ulike*, u Jesenoviku i Škabićima *dibla ulika*, u svim ostalim selima *divlja ulika*.

Dvočlana sintagma u značenju „divlja maslina“, pridjev je hrvatskog podrijetla: *divlí* „divlji“ [u Šušnjevici i Novoj Vasi zapisali smo *divlí*, *divlje*; *divlí*, *divlje/divlí* i *divji*, *divje*; *divji*, *divje/divji* i *diblí*, *diblje*; *diblí*, *diblje/diblí*, u ostalim mjestima *divlí*, *divla*; *divlí*, *divlje/divlí* i *divji*, *divja*; *divji*, *divje/divji* i *diblí*, *dibla*; *diblí*, *diblje/diblí*, u Škabićima još i *dimní*, *dimna*; *dimní*, *dimne/dimní* – za n. smo dobili *divlo*, *divjo* i *dimno*. U Kovačeca nalazimo *dívŕi* (*dívl'i*), *dív'ia* (*dívl'e*), *dívŕi* (*dívl'i*) za Žejane i *dívl'i*, *dívl'ę*, *dívl'i* za Šušnjevicu (IrHR 69), u ostalih *divl'* (SIR 309); *dívl'i*, *-e* (TIR 164); *divli* (DIR 207), '*divlji*, '*divlju*, *-a*, *-o* pl. *-i*, *-e* (VIRI 94) < čak. *divji*, *divlí* < prslav. **divъ* (SES 94, 95)]. Na isto pitanje u Čepiću smo dobili odgovor *dívla ùlika*, u Brgudu *dívla mäsliina* (IRLA 1581), u Čabrunićima i Valturi *dibla ùlika*, u Ližnjanu *dìmná ùlika* (ILA 1581). Za *ulika* v. 171.

172. Muljača (turanj, tijesak) za masline

U Žejanama smo zapisali *torkul*, *-u*, *torkule*, *torkulele* *m.* (čuje se i *torkule*), u Šušnjevici i Novoj Vasi *torkul*, *-u*, *torkul*, *-i m.*, u Jesenoviku *tor*, *-u*, *-ø*, *-i m.*, u ostalim južnim selima *torč* *-u*, *torč* *-i m.*, u Škabićima još i *torč* *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.*

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne

bilježe riječi za turanj, dok samo Dianich ima glagol: *tor'čey* „tiještiti“ (VIrI 176)⁷⁰⁰.

Oba tipa, i *torkul* i *torč* mletacizmi su koji su u istrorumunjske govore ušli preko nekog čakavskog idioma: npr. u Brgudu *tòrkul* (IrLA 1586), u Rukavcu kod Senja i Novom Vinodolskom *tòrkūl* (RČGR 297; RČGNV 325), u Belom *tòrkul* (BBT 489), u Bolu na Braču i Kolanu na Pagu *tòrkul* (RBČG 965; RKGP 534), u Vrgadi *tòrkū* (RGV 217), u Bibinjama *tòrkuja* (RBiG 724), na Murteru *tòrku* (RGOM 268) < mlet. *torcolo* (BOE 757), *tòrcolo* (VDVD 211); na Roveriji i u Medulinu *tòrač* (RROG 288; RMG 241), u Mrkočima *tòrc* (RGZM 663) (usput, u Mrkočima *tòrkul* je „veliki drveni (od dūga) lijevak za pretakanje vina“), u Funtani *tòrac* (MFR 80), isto i u Pićnju (PI 119), u Gračišću *tòrc* (GGr 164), u Labinu *tàrc* (ImLA 1586) < mlet. *torchio* (BOE 757)⁷⁰¹, *tòrcio* (VG 1164). Krajnji je etimon isti za oba tipa: lat. *tòrcūlum*, REW 8792.

172.1. Kamenica (kamena posuda) za ulje (dio muljače)

U Žejanama *korīta* (*korīta*, -a, -e, -ele ž.) *de arpa*, u Šušnjevcu i Novoj Vasi *kāmenice*, -a, -e, -ele ž., u ostalim južnim selima *kāmenica*, -a, -e, -ele ž.

Žejanci su nam dali hibridnu sintagmu *korīta de arpa* u doslovnom značenju „korito od kamena“. Kao takvu ne bilježi je ni jedan autor istrorumunjskih repertoara kojima se služimo. Prvi elemenat sintagme (v. 174.) posuđen je iz nekog čakavskog govora. Preostala dva člana sintagme do-

⁷⁰⁰ Mi smo u Šušnjevcu zapisali *torcej* (*jo torcešk*), u svim ostalim južnim selima *torčej* (*jo torčes*).

⁷⁰¹ Izgovara se [torčo].

maća su (za *de v.* 171.1.): mi smo u Šušnjevcici i Novoj Vasi zapisali *ǎrpε, -a, -i, -ile* ž., u svim ostalim mjestima *ǎrpa, -a, -i, -ile* ž.; Byhan ima *ǎrpε* (IrG 301), Popovici *ǎrpε* (DRI 90), Cantemir *ǎrpε* (Tir 158), Kovačec *ǎrpa, ǎrpi, ǎrpile* (IrHR 34 – za Žejane), Dianich *'ǎrpa, -i, -ile* (VIrI 100) < lat. *rīpa*, REW 7328 > dr. *râpă* (DEX 896); ar. *ǎripă* (DDAr 141); mr. *rópă, rǎpă*⁷⁰²

Oblik tipa *kāmenica* posuđen je iz nekog čakavskog govora [od autora istorumunjskih repertoara kojima se služimo Byhan ima *kaménitsę* (IrG 237) i Dianich *'kwamenica* „pila di pietra per gli animali o del frantoio“ (VIrI 119)]: npr. u Čepiću *kamenica* (IrLA 1587), u Brgudu *kamēnica* (IrLA 1587), u Labinu *kamēnica* (RLC 117), u Dračevici na Braču *kāmenica* (RBČG 367) – izvedenice na *-ica* od *kamen* [< prslav. **kāmy*, tož. (= akuzativ) **kāmēnъ* (SES2 252)]. Zanimljivo je da su Cantemir i Sârbu i Frăţilă zabilježili kroatizam⁷⁰³ koji potječe od *kamen* [npr. u Senju i Novom Vinodolskom *kāmen* (SR 51; RČGNV 92)]: Cantemir *cāmene* (Tir 160), Sârbu i Frăţilă *cāmen* (DIr 195), potonja dva autora kao jedini oblik dok Cantemir, kako smo vidjeli, ima i *ǎrpε*. S obzirom na distribuciju moglo bi se pretpostaviti da su oblike tipa *kamen* Istrorumunji preuzeli u Cetinskoj Krajini, prije dolaska u Istru, jer u Istri prevladavaju oblici tipa *kamik* (što je u Dalmaciji arhaizam⁷⁰⁴), a tamo gdje

⁷⁰² Značenje u meglenorumunjskom jednako je značenju u istrorumunjskom dok se značenja u druga dva dijalekta poklapaju manje-više sa značenjem etimona („ufer“ tj. brijeg, obala).

⁷⁰³ Mi smo za „kamen“ zabilježili isključivo domaće oblike tipa *ǎrpa* (v. gore).

⁷⁰⁴ Da su oblici tipa *kamik* stariji dokazuju toponimi: npr. *Kāmik, Kāmiki* koje je Petar Šimunović zabilježio na Braču (RBČG 367).

nije *kamik* u uporabi su ili oblici tipa *grota* ili tipa *stina* (OA). No, čuje se i *kamen* što može biti i iz standarda. Janneke Kalsbeek za Orbaniće kod Žminja navodi i *kàmen* i *kàmik*: prvo tumači kao „stijena“, a drugo „kamen; stijena“ (ČDO 461). Oba oblika *kàmen* i *kàmik* ima i Moгуš za Senj ali s različitim značenjima: prvo znači „kamen“, drugo „kamenčić“. U istom značenju, „kamen“ oba oblika, *kàmen* i *kàmik*, daje i Šimunović za Brač, prvi oblik za Dračevicu, drugi za Donji Humac (RBČG 367). I na koncu valja dopustiti i mogućnost da je oblik o kojem raspravljamo i u istrorumunjski mogao dospjeti iz hrvatskog standarda, bilo izravno, bilo preko nekog čakavskog idioma.

172.2. Žrvanj, kamen muljače

U Žejanama vele *rodul*, *-u*, *rodule*, *rodulele* *m.* (čuje se i *rodule*), u Šušnjevcici *zərn, -u*, *zərnĭ*, *zərnĭ* *m.* i *zərnov*, *-u*, *zərnov*, *-i* *m.*, u Zankovcima *žərnov*, *-u*, *žərnov*, *-i* *m.*, u Novoj Vasi *žərn, -u*, *žərnĭ*, *žərnĭ* *m.*, u Jesenoviku *žərn*, *-u*, *žərn*, *-i* *m.*, u Kostrčanu *žərn*, *žərn*, *žərnĭ*, *žərnĭ* *m.*, u ostalim južnim selima *žərn*, *-u*, *žərnĭ*, *žərnĭ* *m.*

Paralelu za žejanski termin nalazimo samo u Maiore-scu: *rodulă* (VIrR 120) i to u značenju „kolo općenito“. Čini se da je takav bio i prvotni žejanski termin koji se kasnije prilagodio čakavskim mletacizmima tipa *rodul* različita (premda manje-više srodna) značenja [npr. u Orbanićima kod Žminja *ròdul* „kalem“ (ČDO 539), u Medulinu *ròduja* „valjak“ (RMG 206), u Labinu *ròdul* „kolut za namatanje konca“ (RLC 238), u Senju *ròdul* „valjak, obla cjepanica“ (SR 128), u Milni na Braču *ròdul* „valjak

za dizanje i spuštanje mreža“ (RBČG 835), u Crikvenici *rôdŭl* „valjak“ (RCrG 208), u Hvaru *rôdul* „nazubljeni kotačić za rezanje tijesta; valjak koji se okreće oko svoje osi“ (RGGH 405) < mlet. *ròdolo* (BOE 581; VG 893) < lat. *rôtŭlus*, REW 7397] na što ukazuju množinski nastavci koji su ostali u ženskom rodu. Značenje tog pretpostavljenog prvotnog žejanskog termina, **rodula* (etimologijski umanjena od lat. *rôta* „kotač, kolo“, REW 7387), u žejanski nije nikako moglo doći preko čakavskih govora ni u Istri ni u Dalmaciji, a ni eventualnim izravnim posuđivanjem iz mletačkoga. Bilo kako bilo, to pitanje moramo za sad ostaviti otvorenim, uz napomenu da je, ako je i prvotno značenje nepotvrđena oblika bilo „kotač, kolo“, riječ o kalku prema hrvatskim riječima za žrvanj tipa *kolo*: npr. *kòlo od mālina* u Medulinu (OA), *kòlo* u Valturi (ILA 1588), *kòlo* u Funtani (ImLA 1588), *kŷlo* u Labinu (ImLA 1588) < prslav. **kòlo* (SES2 293).

Termini tipa *žarn* i sl. nisu problematični. Maiorescu navodi *jerni* „ručna muljača“ (VIRR 109 – pluralia tantum), Byhan *žòrne* (IrG 395), Dianich *žarni* (VIRI 194 – pluralia tantum). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *žðrvañ* (IrLA 1588), u Ližnjaju *žŷrvañ* (ILA 1588), u Medulinu *žŷrvanj* (RMG 278), na Roveriji *žŷno* i *žŷvno* (RROG 343), u Crikvenici *žŷna* i *žŷvānj* (RCrG 274), u Dračevici na Braču *žŷna* (RBČG 1087) < prslav. **žòrny* (SES2 874, s. v. *žŷmlje*).

172.3. Dio turnja u koji se stavljaju masline

U Šušnjevicu *våške*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *våške*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *våška*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Sličnih riječi nemaju autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo. Posuđenice iz čakavskoga: npr. u Čepiću, na Roveriji *vășka*, u Medulinu *vășka* (IrLA 1590; RROG 310; RMG254), u Funtani i Labinu *vășka* (ImLA 1590), isto i u Crikvenici (RCrG 253) i Trogiru (RTCG 288) < mlet. *vasca* (BOE 780; VG 1203) < lat. *vasculum*, REW 9164.

173. Preša, cjedilja za ulje

U Žejanama *preša*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., a u južnim su selima nazivi isti kao i za muljaču (v. 172.).

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne navode sličnih izraza. Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *preša* u Brgudu, Čepiću (IrLA 1589), Valturi (ILA 1589), Medulinu (RMG 187), na Roveriji (RROG 215), u Senju (SR 117) i u Novom Vinodolskom (RČGNV 236). Riječ je u hrvatske govore istočnih jadranskih obala po svoj prilici ušla iz standardnoga hrvatskoga. Naime, (istro)mletački repertoari kojima se služimo nemaju sličnih oblika, no mi smo termin u ImLA 1589 zabilježili u nekoliko mjesta: *preša* u Momjanu, Taru, Poreču i Vrsaru i *preša* u Motovunu i Funtani gdje može biti posuđenica iz standardnoga hrvatskoga (*preša*, RHJ 953), uz moguće posredovanje okolnih čakavskih govora, ili pak talijanskoga (*pressa*, NZ 1465 – deverbativ od *pressare*, NZ 1465 < lat. *pressäre*, REW 6741) – potonje po našem mišljenju manje vjerojatno. Valja dopustiti i mogućnost da su Istrorumunji riječ mogli preuzeti i izravno iz hrvatskoga standarda.

173.1. Krletke preše

U Žejanama nismo uspjeli doći do termina. U Šušnjevi-
ci *rastelele* (*rastele*, *-ele* ž. *plt.*), u ostalim južnim selima
raštelele (*raštele*, *-ele* ž. *plt.*).

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne-
maju odgovarajućih oblika. Posuđeno iz nekog čakavskog
govora: npr. u Čepiću *ràštele* (IrLA 1591), u Labinu
rastêli (ImLA 1591), na Roveriji, u Mrkočima *raštèle*
(RROG 231, s. v. **raštèja**; RGZM 531), u Medulinu
raštrèle (RMG 201), u Pićnju *raštèle* (PI 96), u Funtani
rastèla (MFR 65), u Bolu i Dračevici na Braču i u Bibi-
njama *raštèla* (RBČG 808; RBiG 595) < (i)mlet. *rastel*,
rastrel (VG 861), *rastèl* (VDVD 166; DDP 214) – ne kao
naš termin nego u značenju „grablje; ulazna rešetkasta va-
njska vrata“ < lat. *rastèllus*, REW 586.

173.2. Žrvanj preše

Nazivi su isti kao i za žrvanj muljače (v. 172.2.).

174. Velika zdjela, korito

U Šušnjevici i Novoj Vasi kažu *korite*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u
svim ostalim mjestima *korita*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Popovici donosi *korite* (DRIS 147), Pušcariu *corite* (SIr
307), ostali nemaju. Posuđeno iz nekog čakavskog govora:
npr. *korito* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1375), Čabrunićima i
Valturi (ILA 1375), Funtani i Labinu (ImLA 1375), u Me-
dulinu (RMG 105), na Hvaru (RPZ 130) < prslav. **koryto*
ERHJ 482).

175. Komine od maslina

U Žejanama i Zankovcima *dropele* (*dropa*, -a, -e, -ele ž.) *de ulike*, u Šušnjevcima i Novoj Vasi *dropele* (*dropε*, -a, -e, -ele ž.) *de ulikε*, u ostalim mjestima *dropele* (*dropa*, -a, -e, -ele ž.) *de ulika*.

Termin nalazimo samo u Dianicha: '*dropa*, '*drwopa* (ViRI 96). Posuđeno iz nekog hrvatskog govora: npr. *dròp* u Funtani, Orbanićima kod Žminja, Medulinu i na Roveriji (ImLA 1595; ČDO 438; RMG 54; RROG 67), *dròpe*, *dròpine* u Pićnu (PI 28), *dròpi* u Crikvenici (RCrG 83) – samo u značenju „ostatci nakon tiještenja grožđa“: „u hrvatskoj riječi vjerojatno su se ukrstila dva formalno slična korijena, korijen koji je u *drobiti*⁷⁰⁵(...) i korijen **trep*- 'gaziti, gnječiti'⁷⁰⁶ (ERHJ 200).

176. Rasol

U Šušnjevcima i Novoj Vasi *salamurε*, -a, -e, -ele ž., u Zankovcima *salamurε*, -a, -e, -ele ž. i *âpa sarâta*, u svim ostalim mjestima *salamura*, -a, -e, -ele ž.

Krenimo od sintagme *âpa sarâta* doslovna značenja „voda slana“ koju smo zapisali u Zankovcima. Sintagmu, inverznu (*sarâta âpa*), navodi i Kovačec za Žejane ali samo u značenju „slana voda“, ne „salamura“ (IrHR 171, s. v. *sarât*). Oba su člana sintagme domaće riječi, a i red riječi odgovara rumunjskom (citirana sintagma koju je zapisao A. Kovačec slijedi hrvatski red riječi, pa bismo je mogli držati i kalkom). Prvi je član sintagme imenica

⁷⁰⁵ < prslav. **drobiti* (ERHJ).

⁷⁰⁶ Iz tog je korijena i hrv. *tròp* (HERj 1357) < prslav. **tropъ* (SES2 787, s. v. *tropina*).

„voda“: u Šušnjevcici i Novoj Vasi zapisali smo *âpe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim mjestima *âpa*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Byhan je zapisao *ôpe* (IrG 297), Popovici *âpe* (DRI 89), Pušcariu *âpe*, Cantemir *ûâpe* (Tlr 157), Sârbu i Frațilă *âpa* (Dlr 187), Kovačec *âpe* za južna sela i *âpa* za Žejane (IrHR 23), Dianich 'wapa (VlrI 185) < lat. *aqua*, REW 570 > dr. *ápã* (DEX 50); ar. *ápã* (DDAr 116), *apã* (DarM 34), *apâ* (DAR 59); mr. *ápã* i *âpu* (DMr 24, 25). Za *de* v. 171.1. Treći je član pridjev „slan“: u Žejanama smo zabilježili *sarât*, *sarâta*, *sarâto*; *sarâc*, *sarâte*, u Šušnjevcici i Novoj Vasi *sarât*, *sarâte*, *sarâto*; *sarâc*, *sarâte*, u ostalim južnim selima *sarât*, *sarâta*, *sarâto*; *sarât*, *sarâte*. Byhan ima *sarôt* (IrG 334), Sârbu i Frațilă *sarât* (Dlr 270), Kovačec *sarât* (IrHR 171) – pridjevska izvedenica od „sol“: u svim smo mjestima zapisali *sâre*, *-a* ž.; Maiorescu ima *sare* (VlrR 121), Popovici *sâre*, *sâra* (DRI 146), Pušcariu *sâre* (Slr 324), Cantemir *sâre* (Tlr 179), Sârbu i Frațilă *sâre* (Dlr 270), Kovačec *sâre* (IrHR 171), Dianich 'sware (VlrI 166)⁷⁰⁷ < lat. *sal*, REW 7521 > dr. *sâre* (DEX 947; ar. *sâre* (DDAr 915), *sari(e)* (DAS 251), *sari* (DarM 461); mr. *sâri* (DMr 257).

Oblik tipa *salamura* nalazimo samo u Dianicha: *sala'mura* (VlrI 159). Mletacizmi koje su Istrorumunji preuzeli od svojih hrvatskih susjeda: npr. u Brgudu i Čepiću *salamûra* (IrLA 1596), u Ližnjanu; Funtani i Labinu *salamûra* (ILA 1596; ImLA 1596), isto i na Braču (RBČG 848) < (i)mlet. *salamòra* (BOE 592; DDP 225; VDVD 174), *salamora* (VG 915) < lat. **salmûria*, REW 7545.

⁷⁰⁷ Dianić ima i glagol: *sa'rwa* „soliti“ (VlrI 159). Mi smo u svim mjestima zapisali *sarâ* (*jo sâru*).

177. Posuda u koju se izljevaju uljni ostatci

Nazivi su isti kao i za dio turnja u koji se stavljaju masline (v. 172.3.).

178. Ulje

U Šušnjevići i Novoj Vasi uľe, *-a* ž., u svim ostalim mjestima uľe, *-a* ž., u Letaju i uľa, *-a* ž. Množinski se oblici vjerojatno ne koriste, no ipak navodimo što smo dobili na naše inzistiranje: u Šušnjevići, Novoj Vasi, Zankovcima i Kostrčanu uľ, *-ile* u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima i Mihelima uľe, *-urle* a u Žejanama i Škabićima ispitanici su ustrajali na činjenici da množinski oblici ne postoje. Rod imenice mogao bi biti i ž. i *m.* i *n.* – prema pridjevskim sintagmama u 178.1. i 178.2. u Žejanama i Škabićima riječ je o imenici srednjega roda hrvatskoga tipa (*n.*), a u svim ostalim mjestima o imenici ženskoga roda, no u nekim drugim kombinacijama dobili bismo i dvo-rod i muški rod (Dianich, v. niže) imenicu *'ulje* u svom rječniku definira kao imenicu muškoga roda.

Byhan navodi *uľe* (IrG 374), Popovici *uľe* (DRI 162), Pušcariu *ul'e* (SIr 328), Cantemir *uľe* (TIr 184), Sârbu i Frăţilă *ul'e* (DIr 293), Dianich *'ulje* (VIrI 179). Posuđeno iz nekog čakavskog govora, prošireno diljem Istre i Dalmacije (OA): npr. *uľe* u Svetvinčentu (ILA 1597), u Medulinu (RMG 249), u Ližnjanu (ILA 1597), u Mrkoćima (RGZM 686), u Senju (SR 159), *uľe* u Rivnju (RRG 320), *uľe* u Brgudu (IrLA 1597), *uľe* u Čepiću (IrLA 1597), u Čabrunićima (ILA 1597), *uľje* na Roveriji (RROG 300). Etimon „vjerojatno iz balkanoromanskog odraza lat. *oleum* (...)“ (HER 653). Snog je sigurniji: „Kakor steslovan. *olějb*, hrv., srb. *uľje*, nar. rus. *olěj* in češ.

olej izposojeno iz neke rom. besede, ki se je razvila iz lat. *oleum*⁷⁰⁸, mlađe *olium* 'olje' (SES2 470, s. v. **ólje**).

178.1. Užeženo ulje

U Žejanama *ȳrānko uĕe*, u Šušnjevići *uĕa pokvarite*, u Novoj Vasi *grančĕiva uĕe*, u Jesenoviku *pokvarita uĕe*, u Škabićima *ugārbo uĕe*, u ostalim južnim selima *grančĕiva uĕe*, u Letaju i *grančĕivo uĕe*.

Sintagme tipa pridjev + „ulje“, odnosno „ulje“ + pridjev. Za „ulje“ v. 178., a na ovom mjestu obradit ćemo pridjevske dijelove sintagmi.

Pridjev *ȳrānko* srednjeg je roda hrvatskoga tipa (n.) i pitanje je rabe li ga Žejanci u ostalim oblicima (mi do podatka nismo mogli doći a sličnih oblika nema ni u autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo). Kako pridjevi tipa **granak* u čakavskim govorima istočne jadranske obale ne postoje, možemo pretpostaviti preuzimanje iz nekog slovenskog govora blizu Žejana (možda u Starodu) – za užeženo se ulje u Novoj Vasi npr. veli *ȳrānko uĕe* (ImLA 1598) < prslav. **grěnb* (SES2 190, s. v. **grének**). Tip „gorko“ + „ulje“ postoji i u čakavskom: npr. u Brgudu *gōrko uĕe* (IrLA 1598), pa je i ta sintagma (Brgud je u neposrednoj blizini Žejana), ukoliko u žejanskom postoje svi oblici pridjeva o kojem razglabamo, mogla potaknuti žejanski izraz koji bi u tom slučaju bio kalk – ova nam se pretpostavka zapravo čini najekonomičnijom, problem je jedino u, kako smo već rekli, nemogućnosti potvrđivanja ostalih oblika pridjeva. Usput, za „gorak“ smo u Žejanama kao jedini odgovor dobili *žuhk*, *žuhka*, *žuhko*; *žuhk*, *žuhke*; isto smo zapisali i u Zankovcima, u Šušnjevići pak

⁷⁰⁸ *ōleum*, REW 6054

vele *zuk*, *zuke*, *zuko*; *zuk*, *zuke*, u Novoj Vasi *žuk*, *žuke*, *žuko*; *žuk*, *žuke*, u preostalim južnim selima *žuk*, *žuka*, *žuko*; *žuk*, *žuke*. Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne bilježe ga. Preuzeto iz nekog čakavskog gvora: npr. u Brgudu *žufko* (n.) (IrLA 346), u Čepiću *žukho* (n.) (IrLA 346), u Svetvinčentu, Valturi i Ližnjanu *žuko* (n.) (ILA 346), u Funtani isto (ImLA 346), u Labinu *žuhko* (n.) (ImLA 346), u Crikvenici *žuhak* (RCrG 274), u Senju *žukak* (SR 181), u Trogiru *žuk* (RTCG 306), na Braču također *žuk* ali u značenju „pokvaren, ukiseljen“ (RBČG 1088)⁷⁰⁹ < prslav. *žblкъ (SKOK III/686, s. v. žuč).

Tip *grancljiv* posuđen je iz nekog čakavskog idioma kamo je pak dospio iz (istro)mletačkoga: npr. u Čepiću *grānslivo ūle* (IrLA 1598), u Labinu *grōnclivo ūle* (ImLA 1598), na Roveriji *grincljiv* (RROG 87), u Pićnu *grancljivo* (PI 38), u Mrkočima *grancljif* (RGZM 141), u Labinu *grōnciv* (ImLA 702), u Crikvenici *grānsljiv* (RCrG 100) < mlet. *granzio* (BOE 314)⁷¹⁰ < lat. *rancidus*, REW 7040⁷¹¹. Dianich ima *grants'ljiv*, -a, -o, pl. *grants'ljiv*, -e (VIrI 105). U ovom slučaju možemo biti sigurni da su Istrorumunji pridjev posudili (ili prilagodili) tek nakon dolaska u Istru budući da ga s tim dočetakom južnije nema: npr. u Splitu *grāncav* (StR 91), u Trogiru *grāncav* (RTCG 78).

⁷⁰⁹ Usp. sln. *grāhāk* (ImLA 346 – za Novu Vas).

⁷¹⁰ U Malom Lošinju *ojo grāncido* (ImLA 1598).

⁷¹¹ „I u tal. narječjima lat. pridjev dobiva preda se g- unakrštanjem s lat. pridjevom *crassus* > *grassus*. To se opetuje i u hrv.“ (SKOK III/107, s. v. rānetiv).

Za užeženo ulje može se reći i da je pokvareno: npr. u Čabrunicima *pokvāreno ũle* (ILA 1598). U Žejanama smo čuli *pokvarit̃, pokvarita, pokvarito; pokvarić, pokvarite*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *pokvarit̃, pokvarite, pokvarito; pokvarić, pokvarite*, u preostalim južnim selima *pokvarit̃, pokvarita, pokvarito; pokvarit̃, pokvarite*. Riječ je zapravo o participu glagola *pokvari* „pokvariti“ koji našim anketama nije bio obuhvaćen, pa smo ga mi usput, pri nekim drugim anketama, zabilježili samo u Šušnjevići (*pokvari, jo pokvarěšk*) no imaju ga Dianich, *pokva'ri* (VIrI 145) i Kovačec, *pocvari* za Žejane, a u primjeru navodi *pocvarit̃ ómir* „pokvareni ljudi“ (IrHR 149) < čak. *pokvariti* [npr. na Roveriji *pokvār̃iti, pokvāren* (RROG 205), u Mrkočima *pokvār̃it̃, pokvāren* (RGZM 420), u Kukljici na Ugljanu *pokvār̃iti* (RGK 220)] < prslav. **po-* (SES2 530) + **kvar̃iti* (SES2 339, s. v. *kvāriti*).

Pridjeva tipa *ugārb(o)* ne nalazimo u autora istrorumenjskih repertoara kojima se služimo. Mi smo ga čuli samo u Škabićima: *ugārb(o), ugārba, ugārbo; ugārb, ugārbe*. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Mrkočima *gārb (-a, -o)* „kod kojeg se osjećaju početni znakovi užegnutosti (o masnoći“ (RGZM 132), u Medulinu *gārbo, -a* „kiseo, trpak“ (RMG 70), u Orbanićima kod Žminja *gārbo* i *gārb* „rancid, yellowish (of pršut, panceta, špeh“ (ČDO 445), u Selcima na Braču *gārbo* „s osjetnom dozom trpkosti, trpko, oporo“ (RSG 107), u Dračevici na Braču također *gārbo* „trpko“ (RBČG 242) – potonja dva autora daju oblik kao prilog⁷¹² < (i)mlet. *garbo* „acido,

⁷¹² Početno *u-* u ir. vjerojatno analogijom prema drugim hrvatskim (standardnim ili čakavskim) pridjevima tipa *užegao, ustajao* i sl., po svoj prilici in loco unutar ir.

aspro“ (BOE 300), *garbo* „acerbo“ (VG 423), *gàrbo* „acerbo, immaturo; acido, aspro“ (DDP 120), *gàrbo* „aspro, acido, acerbo“ (VDVD 87) < lang. *harw*, REW 4064.

178.2. Prvo ulje

U Žejanama i Škabićima *p̄arvo ūle*, u ostalim mjestima *p̄arva ūla*.

Sintagme u značenju „prvo ulje“ sastavljene od dva strana elementa, vjerojatno i posuđene kao sintagme: npr. u Čepiću *p̄arvo ūle* (IrLA 1599). Za *ūle* v. 178., a ovdje ćemo obraditi redni broj „prvi“. U Šušnjevicu i Novoj Vasi zapisali smo *p̄arvi*, *p̄arve*; *p̄arvi*, *p̄arve* i *p̄arvi*, *p̄arva*, *p̄arvo*; *p̄arvi*, *p̄arve*, potomje i u svim ostalim selima. Byhan navodi *p̄rvi*, *-vę* (IrG 322), Popovici *prvi*, *-a*, *-o* (DRI 141), Pušcariu *prvi*, *-ę* (SIR 322), Cantemir *p̄arvi*, *-e* (TIR 175), Sârbu i Frăţilă *p̄arvi*, *p̄arva*, *p̄arvo* (DIR 248), Kovačec *p̄arvi*, *p̄arva* za Šušnjevicu i Žejane (IrHR 144), Dianich *'p̄arvi*, *-ile*, *'p̄arva*, *-o* (VIRI 142). Posuđenica iz nekog čakavskog govora: npr. u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu *p̄rvi* (ILA 301), u Brgudu i Čepiću *p̄arvi* (IrLA 301), u Senju *p̄rvi* (SR 121), na Braču *prvî* (RBČG 783) < prslav. **p̄rvъ* (SES 512).

178.3. Odvajati čisto ulje od taloga

U Žejanama *prociđi* (*jo procides*) *ūla*, u Šušnjevicu *lezęi* (*jo lezešk*) *kurâte ūle de la mutne*, u Škabićima *popiļi* (*jo popiļes*) *ūla* i *pili* (*jo piles*) *ūla*, u ostalim južnim selima *ciđi* (*jo cides*) *ūla*⁷¹³.

⁷¹³ Na isti su nam način tu radnju izrazili i u Čepiću: *ciđit ūle* (IrLA 1600).

Treba nam obraditi pet glagola, dva pridjeva i jedan slo-
ženi prijedlog. Za ula v. 178.

Glagoli *cidī* i *prociđi* posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. *cidīti* u Čabrunićima (ILA 1600), Medulinu (RMG 34), *cīđit* u Mrkočima (RGZM 55), u Dračevici na Braču (RBČG 149), na Hvaru (RPZ 30), *cīđiti* u Bibinjama (RBiG 175), *cīdit* u Splitu (StR 38) < prslav. **cěđiti* (SES2 68); *prosēdit* u Brgudu (IrLA 1600), *prociđiti* u Medulinu (RMG 190), *prociđit* u Mrkočima (RGZM 495), *prociđiti* na Roveriji (RROG 220), *prociđit* u Selcima na Braču (RBČG 766), *prociđit* na Hvaru (RPZ 258), *prociđit* u Splitu (StR 270) < prslav. **per-* (SES2 561, s. v. **pre-**) + *cěđiti* (SES2 68). Od autora ir. repertoara kojima se služimo samo Dianich ima odgovarajuće oblike: *tsi'di* (VIrI 178) *pro-tsi'di* (VIrI 151). Preostala tri glagola, *lezěj* „odvojiti“, *pilī* i *popilī* ne nalazimo u autora istrorunjskih repertoara kojima se služimo i ne znamo ih protumačiti.

Za pridjev „čist“ u Šušnjevići i Novoj Vasi zabilježili smo *kurāt*, *kurâte*, *kurăto*; *kurâc*, *kurâte*, u svim ostalim mjestima *kurât*, *kurâta*, *kurăto*; *kurâc*, *kurâte*, u Jesenoviku i Zankovcima još i *kurât*, *kurâta*, *kurăto*; *kurât*, *kurâte*. Domaća riječ: Maiorescu donosi *curat*, *curatâ*, *curati*, *curate* (VIrI 102), Popovici *curât*, *-e* (DRI 104), Pušcariu *curât*, *curâte* (SIr 308), Sârbu i Frătilă *curât*, *-a* (DIr 202), Kovačec *curât*, *-e* (za južna sela), *-a* (za Žejane), *-o*, *curâț*, *curâte* (IrHR 59), Dianich *ku'rwat*, *-a*, *-o*, *pl. ku'rwats*, *ku'rwate* (VIrI 118) < lat. *colātus*, REW 2035a. > dr. *curát* (DEX 251); ar. *curát* (DDAr 335), *curat* (DArM 157); mr. *curát* (DMr 88). Za pridjev „mutan“ u Šušnjevići i Novoj Vasi rekli su nam *mutæn*, *mutne*,

mutno; mutni, mutne, u svim ostalim mjestima *mut̃n*, *mut̃na, mut̃no; mut̃ni, mut̃ne*. Pušcariu donosi *mut̃n*, *-ne*, *-no* (SIR 316), Sârbu i Frătilă *mut̃n* (DIr 232), Kovačec *mútân*, *mútne*, *-tni*, *-tne* za Brdo i *mútân*, *-tna*, *-tni*, *-tne* za Žejane (IrHR 122), Dianich '*mut̃n*, '*mut̃na*, *-o*, *pl. -i*, *-e* (VIrI 129). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *mūtan* u Labinu (RLC 163), *mūtan* na Roveriji (RROG 165), u Mrkačima (RGZM 259), u Medulinu (RMG 135), u Senju (SR 79), na Vrgadi (RGV 126), na Hvaru (RPZ 167) < prslav. **mōt̃n* ð̃ (SES2 417, s. v. **móten**).

Složeni prijedlog *de la* doaćeg je podrijetla, zabilježili smo ga u svim mjestima: ***de la***. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo navode ga samo Maiorescu, *de la* (VIrR 103), i Byhan, *dela* (IrG 205)⁷¹⁴: *de* (v. 171.1.) + *la* (u svim smo mjestima zabilježili ***la***; Maiorescu, Byhan, Popovici, Pušcariu, Cantemir, Sârbu i Frătilă, Kovačec, Dianich također *la* (VIrI 110; IrG 262; DRI 119; SIR 313; TIR 169; DIr 222; IrHR 101; VIrI 120) < lat. *illác*, REW 4265.1 > dr.; ar. *la* (DEX 555D; DAr 613); mr. *la*, *lă* (DMr 163).

178.3.1. Uljni talog

U Žejanama nismo dobili odgovor. U Šušnjevići *fondâcile* (*fondâce*, *-a*, *-i*, *-ile* ž.), u Novoj Vasi *murge*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku i Letaju *murga*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *murka*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Oblik *fondâcile* najčešće se rabi u značenju „talog od kave“⁷¹⁵, no može i za druge taloge, za što potvrdu nalazi-

⁷¹⁴ Prema Maiorescu.

⁷¹⁵ Samo u tom značenju srodne smo oblike zabilježili i u drugim južnim selima: u Novoj Vasi *fondâce*, *-a*, *-e*, *-ile* ž., u ostalim mjestima

mo i u Dianicha (koji jedini od svih autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ima oblik): *fun'dwaća, pl. fun'dwać, -i, -ile*⁷¹⁶ „fondi del caffè, del vino, feccia“ (VIRI 102). Taj oblik za termin o kojem raspravljamo rabe i mnogi istarski Talijani: mi smo zapisali *fondači* u Bujama, Funtani i Labinu, *fundaći* u Kanfanaru i *fondačo de l ojo*⁷¹⁷ u Rijeci (sve ImLA 1601). Šušnjevcu su svoj termin posudili od Hrvata⁷¹⁸: npr. na Roveriji *fundäče* plt. (RROG 80), u Medulinu *fundäc* (RMG 67), isto i u Senju (SR 32), u Crikvenici *fündäčē* (RCrG 94), u Splitu *fūndać* (StR 82) < (i)mlet. *fondacio* (VG 390), *fondàcio* (DDP 112), *fondàci* (VDVD 82). U osnovi je ovih riječi lat. **fündus, -ōris* „dno“, REW 3585.2.

Oblike tipa *murg(k)a* ne nalazimo u autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo. (Istro)mletacizmi posuđeni iz nekog čakavskog idioma: npr. *mūrğa* u Svetvinčentu i Valturi (ILA 1601), na Hvaru (RPZ 166), na Braču (RBČG 499), *mūrka* u Funtani i Labinu (ImLA 1601) < (i)mlet. *morga* (BOE 426; VG 649), *morcia* (VG 648), *mòrcia* (DDP 169), *morca* (GDDT 387) *morĉka* (ImLA 1601 – za Momjan, Buje, Motovun, Tar, Višnjan,

fondača, -a, -e, -ele ž., u Trkvcima i Letaju još i *fundača, -a, -e, -ele* ž., a u Jesenoviku još i *fundač, -u, fundač, fundači* m.

⁷¹⁶ Dianich stavlja oznaku da je riječ o muškom rodu imenice. Oblik *fund'waća* u mn. ne može biti *fun'dwać*, nego samo onako kako slijedi, *-i, -ile*, dakle ž. r.. Trebalo bi: *fun'dwaća, pl. -i, -ile*. Pretpostavljamo da je htio pokazati imenicu u m. rodu (*fun'dwać*) pa se predomislio i pri preoblikovanju natuknice ostavio pogrešne stvari.

⁷¹⁷ Isto i u mletačkom: *fondachio de l'ogio* (BOE 278, s. v. **fon-dàchio**).

⁷¹⁸ Tip *fondača, fundač* i sl. u uporabi je diljem Istre (OA), a tipa *fundača i fundač* i diljem Istre i Dalmacije (OA).

Kanfanar), *murka* (ImLA, loc. cit. – za Mali Lošinj)⁷¹⁹ < lat. **amūrcūla*, REW 435 za oblike na *-ka*, odnosno *amurga* (*-ula*) (GDDT 387, s. v. **morca**) za oblike na *-ga*.

178.4. Zdjela za pretakanje ulja

U Žejanama nismo dobili termin. U Šušnjevići i Novoj Vasi *lodriće*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovcima *lužňak*, *-u*, *lužňáč*, *-i m*.

Oblici tipa *lodrića* inače označavaju vjedro: u Šušnjevići i Novoj Vasi zapisali smo *lodriće*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim anketiranim mjestima *lodrića*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Od ir. repertoara kojima se služimo samo u Kovačeca nalazimo *lodrića* „drvena posuda s ručkama (ušima) sa strane” (IrHR 106 – za Žejane). Čakavizam: npr. u Brgudu i Čepiću *lodrića* (IrLA 1293) – u čakavskim repertoarima kojima raspolažemo ne nalazimo oblika. Riječ je rasprostranjena po Sloveniji: *lodrića* „vrsta soda, brenta, meh, posuda za vino” (ESSJ II/147 – za Kras i Belu Krajinu) i od XVI. st. po sjeverozapadnim hrvatskim krajevima (v. ARJ VI/134 i SKOK II/313). Etimon nalazimo u lat. *ūter* „mijeh”, REW 9102 > (istro)mlet. *ludro* (BOE 376, VG 553, GDDT 337) – sa stapanjem odr. člana. Čakavski su oblici umanjnice na *-ica*.⁷²⁰

I *lužňak* je zapravo prenesen u terminologiju uljarstva i to iz terminologije pranja rublja. Osnovno mu je značenje

⁷¹⁹ Potonje ne nužno prema hrvatskim oblicima: usp. navedeno *murca* za Trst, ako i tamo nije isto, ako jest, možemo pomišljati na predmletački ostatak. Ipak, Skok za oblike bez provedene promjene *k* → *g* jednostavno veli „Taj oblik ograničen je na Kvarner i Istru.” (SKOK II/486) i ne pretpostavlja njihovo predmletačko podrijetlo.

⁷²⁰ Za detaljniju etimologiju v. ESSJ II/147 i SKOK II/313.

„kotao za iskuhavanje rublja“: u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu zapisali smo **lužňak, -u, lužňak, -i m.**, u Zankovicima i Letaju **lužňak, -u, lužňáč, -i m.**, u Škabićima **lužňak, -u, -lužňáče, -ile bg.** ali u značenju „kabao“⁷²¹ Od autora ir. repertoara kojima se služimo Popovici ima *lužňac, -u* (DRI 122), Dianich *'lužnjak, -u, pl. 'lužnjači* „mastello per il bucato“. Oba autora imaju i glagol „lužiti“: *lužiti*⁷²², *-it, -esc(u)* (DRI 122); *luži* „fare il bucato“ – i mi smo u svim mjestima zapisali **lužī (jo lužēs**, a u Šušnjevići još i **lužī (jo lužēsš**). Čakavizam: npr. u Brusju na Hvaru *lužňōk* (ČL 514), u Buzetu i Sovinjskom polju *lūžnjāk* (SKOK II/326, s. v. **lug1**), u Trpnju *lūžnjak* (ibidem), u Istri *lūžnjak* „sud u kojem se luži“ (ibidem); u Dračevici na Braču *lūžīt* (ČL 514), u Pićnu *lužīt* „okuhavati rublje uz dodatak pepela“ (PI 60). I čak. imenice i glagoli potječu od čak. *lûg* i sl. (diljem istočne jadranske obale – OA): npr. u Vodicama *lûg* „pepeo“ (ID 189), u Pićnu *luh* „zapepeljena voda“ (PI 60), u Orbanićima *lûh* „pepeo“ (ČDO 483) < stvnjem. *louge* (SES 312).

178.5. Kamena posuda za pohranu ulja

Nazivi su isti kao i za kamenicu (dio muljače) (v. 172.1).

⁷²¹ Inače, oblik pokriva četiri značenja (ne u svim mjestima jednako): „kotao za iskuhavanje rublja“; „vjedro, čabar za rublje“; „kabao, maštel“; „zđjela za pretakanje ulja“.

⁷²² Pogrešno zapisano, treba *lužī*.

AMPELONIMI

179. Vinova loza (*Vitis vinifera*)

U Žejanama *tarta*, *-a*, *-ele* ž. i *pahn*, *-u*, *pahn*, *-i m.*, u Šušnjevici, Novoj Vasi Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovcima i Kostrčanu *tars*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg., u Jesenoviku, Zankovcima i Mihelima uz *tars*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg. i *tars*, *-u*, *tars*, *-i m.*

Nazivi tipa *tars* [Kovačec navodi *târs*, *-u*, *târsure*, *-urle* za južna sela (IrHR 196), Dianich *tars*, *-u*, pl. *-ure*, *-urle* (VIrI 175)] i *pahn* (autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih oblika) posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. *tars* u Čepiću (IrLA 1186), Labinu (ImLA 1186), *třs* u Medulinu (RMG 244), u Orbanićima kod Žminja (ČDO 574), u Mrkočima (RGZM 671), u Gračišću (GGr 165), na Braču (RBČG 974), u Crikvenici (RCrG 245), u Bibinjama (RBiG 733), u Salima (RGS 389), *třs* na Roverji (RROG 292), *trs* u Funtani (MFR 81), u Pićnu (PI 121) < prslav. **trьsъ* (HER 640); npr. u Kolanu na Pagu *pahnj* „čokot, trs“ (RKGP 329), u Bibinjama *pahnj* „trs vinove loze“ (RBiG 477), u Salima *pahnj* „trs“ (RGS 238) < prslav. **pъnjъ* (HER 467) – sudeći prema distribuciji oblika Istrorumunji su ga donijeli iz Cetinske krajine, u Istri naime ne postoji oblik ni u općem (za to se uglavnom rabi *cok*, OA)⁷²³ a ni u značenju koje nas zani-

⁷²³ Južnije postoji: npr. u Senju *pahnj* „panj“ (SR 100), na Vrgadi *p^oahn* „panj“ (RGV 148).

ma – no, kako je u Žejanama gdje smo zabilježili *pân* vinova loza izuzetno rijetka, moguće je i da su ga preuzeli izravno iz hrvatskoga standarda (hrv. *pânj* „trs“, RHJ 801).

Za drugi žejanski termin, *tarta*, sigurni smo da su ga Žejanci preuzeli od slovenskih susjeda, budući da je u čakavskim dijalektima potpuno nepoznat⁷²⁴: npr. sln. u Novoj Vasi *tarta* (ImLA 1186), isto i diljem slovenskog primorja (OA): „prevzeto iz lat. *torta* 'zvita, upognjena', ženske oblike preteklega trpnega deležnika glagola *torquere* 'vrteti, viti, sukati, obračati, navijati'⁷²⁵ (...)“ (SES2 789). Byhan ima *trte* (IrG 364), Popovici *trte* (DRI 160).

⁷²⁴ Hrvatski govori poznaju oblik, nalazimo ga i u ARJ XVIII/772, *třta* „loza, vinova loza; gipka šiba; gužva“ – u značenju „loza“ samo za Žumberak i Sloveniju. Ivan Šugar ima *trta* ali samo u značenju „Clematis vitalba“ uz navod da je oblik zabilježen u Slavoniji i/ili na križevačkom području (...) u Kustošiji (Zagreb), u Črnkovcu (Velika Gorica), u Kavarskom (Vukomeričke gorice) i u Skrpčiću na o. Krku.“ (HBI 735). Valja još reći da su oblici tipa *tarta* poznati i u Istri i nešto južnije, ali u značenju „spona na jarmu“: npr. *třta* na Roveriji (RROG 292), u Medulinu (RMG 244), *trte* (mn.) u Pićnu (PI 120), *třte* (mn.) u Mrkočima (RGZM 671), *třrti* (mn.) u Labinu (ImLA 948), *třrte* (mn.) u Funtani (ImLA 948), Brgudu i Čepiću (IrLA 948) te *třta* u Rukavcu kod Senja u sličnom značenju „vez od ljeskovine čime se vezuje breme kolaca, drva i sl.“ (RČGR 299). Riječ su posudili i Istrorumunji: u Šušnjevi i Novoj Vasi zapisali smo *tartę, -a, -e, -ele* ž., u svim ostalim mjestima *tarta, -a, -e, -ele* ž. (autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju oblika u odgovarajućem značenju). Krajnji je etimon isti kao i za *tarta* „vinova loza“, no u ovom slučaju do hrvatskih se oblika došlo posredovanjem (istro)mletačkoga: npr. *torta* (BOE 759), *trte* (mn.) (ImLA 948 – za Brtoniglu, Rijeku, Novigrad, Višnjani, Poreč, Funtana, Vrsar, Kanfanar), *torta* u Puli (ILA 948).

⁷²⁵ *třrquere*, REW 8798

179.1. Divlja loza (*Vitis vinifera subsp. silvestris*)

U Žejanama *divlja tarta*, u Šušnjevi, Novoj Vasi, Brdu i Trkovicima zapisali smo *divlu tars*, u Letaju uz *divlu tars* i *divli tars*, u Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *divli tars* i u Škabićima *divlaka, -a, -e, -ele* ž. i *merikana, -a, -e, -ele* ž.

Većina zabilježenih naziva dvočlane su sintagme u značenju „divlja loza“ sastavljene od dva posuđena elementa. Za *tarta* i *tars* v. 179. Za *divla* 171.5. Sintagme su mogle nastati prema hrvatskim: npr. u Brgudu *divla ruža*, u Čepiću *divli tars* (IrLA 1187), u Labinu *divi tars* (ImLA 1187). Naziv koji smo čuli u Škabićima, *divlaka* izveden je od pridjeva *divlji*. Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne navode oblik, a ne nalazimo ga ni u autora čakavskih rječnika.

Oblik *merikana*, poimeničeni pridjev, „američki“, posuđen je iz nekog okolnog čakavskog govora: npr. u Svetvinčentu, Čabrunićima i Ližnjanu *merikana* (ILA 1187), na Roveriji isto (RROG 157), u Medulinu *merikana* (RMG 129), u Mrkoćima *merikan* „američka loza, divlja američka lozna podloga“ (RGZM 245). Pridjev u osnovnom značenju, „američki“ u Šušnjevi i Novoj Vasi zabilježili smo kao *merikan, merikane, merikano; merikani, merikane*, u svim ostalim mjestima *merikan, merikana, merikano; merikani, merikane*. Pridjev je izveden od imenice „Amerika“: u Šušnjevi i Novoj Vasi zapisali smo *Merike, -a* ž., u ostalim mjestima *Merika, -a* ž. [od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo Cantemir ima *Mériche* (TIr 171), Kovačec donosi samo ktetik *Mericân* za južna sela (IrHR 116), a Dianich i državu i ktetik: *Merika, meri'kwan, -u, meri'kwanka, pl. meri'kwa-*

ni, meri'kwankele (VIRI 126) – mi smo za Amerikanca u svim mjestima zabilježili *Merikānac, -u, -i, -i m.* u juž. selima i *Merikān, -u, -i, -i m.*, za Amerikanku u Šušnjevcici i Novoj Vasi *Merikānkε, -a, -e, -ele ž.*, u ostalim mjestima *Merikānka, -a, -e, -ele ž.* Sve posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. na Roveriji *Mërika, Merikān, Merikānac, Merikānka* (RROG 157), u Pićnu *mërika, merikòn, merikònka* (PI 63), u Mrkočima *Mërika, Merikān, Merikāna* (RGZM 245), u Crikvenici *Mërika* (RCrG 145).

179.2. List vinove loze

U Žejanama su nam rekli *pēna de yrozdi*, u svim južnim selima *foła de tørs*.

Hibridne sintagme u doslovnom značenju „list od vinove loze“. Odgovarajuće sintagme nalazimo i u hrvatskim govorima: npr. u Čepiću *līs od tørsa*, u Brgudu *pērje* (coll.) *od rüže* (IrLA 1188), u Labinu *pērje* (coll.) *od tørsa* (ImLA 1188). Za *de* v. 171.1., za *yrozdi* 186.2., za *tørs* 179.

Žejanski *pēna* [Kovačec za Žejane ima *pēna* (IrHR 145), Sârbu i Fračilă *pēna* (DÎr 248)] nije jednostavan ni semantički ni fonološki. Odgovara doduše dr. *pánă* (DEX 743); ar. *peánă* (DDAr 835), *peană* (DArM 409); mr. *peánă* (DMr 218) – sve u značenju „pero (u ptica); pero (za pisanje)“⁷²⁶ (< lat. *pīnna*, REW 6514), no prema glasovnim zakonima istrorumunjskoga trebalo bi biti **pēra*, koje je, vjerojatno, pod utjecajem (istro)mlet. [npr. *pena* (VG 758, BOE 488)] promijenilo *-r-* u *-n-*⁷²⁷ radi izbjega-

⁷²⁶ Oba značenja postoje i uz žejanski oblik.

⁷²⁷ A moglo bi biti i izravno preuzimanje iz mletačkoga, što je doduše, po našem mišljenju, manje ekonomično.

vanja homonimije (npr. *per* „vlas, kosa“)? Osnovno bi značenje riječi bilo „pero (u ptice)“, a prijelaz značenja možemo objasniti preko čakavskih oblika gdje imenice tipa *pero* mogu značiti i „list“: npr. u Brgudu *pêro* (IrLA 1726), u Vodicama *përo* (ID 198), u Belom na Cresu, u Senju, na Braču *però* (BBT 304; SR 102; RBČG 648), u Blatu na Korčuli *pero* (RB 63) < prslav. **pero* (SES 437).

Za tip *foła* [Mairescu navodi *foliă* (VIR 105), Byhan *fól'e* (IrG 217), Popovici *folę* (DRI 110), Cantemir *fól'e* (TIR 166), Sârbu i Frațilă *fol'a* (DIR 213), Kovačec za južna sela *fól'e* (IrHR 80)] nije lako odrediti neposrednu etimologiju. Mogli su biti preuzeti izravno iz knjiž. tal. jezika (u Šušnjevići je sve do konca II. svjetskoga rata djelovala talijanska osnovna škola): tal. *foglia* (DLI-cd) < „lat. tardo *folia(m)*, dal pl. di *folium* 'foglio, foglia' (...)“ (DELI-cd). Nadalje, mogli su ući i preko mletačkoga [npr. *fogia* (BOE 77; VG 387), *foia* (VG 388), *fòia* (DDC 80; DDP 112)] s promjenom (analogijom prema sličnim ir. riječima) *-j-* → *-l-*, a i izravno iz čakavskoga: u Pićnu *fòlja* „list“ (PI 33)⁷²⁸

179.3. Pupoljak (oko) vinove loze

U Žejanama smo čuli *pupaku de yrozdi*, u Šušnjevići, Novoj Vasi, Jesenoviku, Brgudu, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *pupu de grozdi*, u Letaju *pupu de tars* i u Mihelima *šćenac, šćenacu, šćenci, šćenci m.*

⁷²⁸ Čakavski nazivi tipa *foj* i mn. *foji* [mletacizmi koji potječu od: *foio* „foglio, giornale“ (VG 388), *fòio* „foglio; giornale“ (DDC 81) < lat. *fōlium*, REW 3415] u čakavskim govorima označuju „novine“ [npr. u Orbanićima *fòji* i *fòlji* (ČDO 442), u Medulinu i Kukljici *fòj* (RMG 6; RGK 67), u Rukavcu *fòj* (RČGR 75)].

Prva dva termina hibridne su tročlane sintagme u doslovnom značenju „pup od vinove loze“. Za *grozdi* v. 186.2., za *de* 171.1. Istoznačne sintagme nalazimo i u čakavskim idiomima: npr. u Brgudu *pūpki od rūže* (IrLA 1189), u Labinu *pūpak od tǎrsa* (ImLA 1189). U Žejanama smo za „pup općenito“ zapisali *pupāk, pupāku, pupki, pupki m.*, u Šušnjevići, Brdu i Škabićima *pup, -u, -ure, -urle bg.*, u ostalim južnim selima *pup, -u, pup, -i m.* Popovici navodi *pup* (DRI 142), Kovačec *pup* (IrHR 161), Dianich *pup, -u, pl. -ure, -urle* (VIrI 152). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *pūpak*, u Čepiću *pūp* (IrLA 1734), potonje i u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu (ILA 1734), u Labinu *pūpak* (RLC 227), u Funtani *pūp* (MFR 63), u Pićnu *pup* (PI 94), u Orbanićima *pūp, pūpak* (ČDO 533), u Medulinu *pūp* i *pupāk* (RMG 194), na Murteru *pūp* (RGOM 218), na Braču *pūpak* (RBČG 788), u Visu *pūpak* (LVJ 477) < prslav. **pop*, **popъkъ* (SES 471).

Za *ščenac* ne nalazimo paralela u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo. Odgovarajući oblik nalazimo samo južnije od Istre, ali ne u našem značenju: npr. na Vrgadi *ščenac* „plod biljke velik kao grah, s bodljikama“ (RGV 205), u Salima *ščenac* „korov bodljikava ploda“ (RGS 349), na Murteru *ščenac* „zemaljski babin zub; korov s tvrdim bodljikavim bobicama; Tribullus terrestris“ (RGOM 246), na Ošljaku *ščēnac* „bodljikav korov veličine graška“ (RGOš 211), u Kukljici *ščenac* „plod biljke velike kao grah, s bodljikama“ (RGK 286). Ivan Šugar navodi prema Šuleku *ščenci morski* „Tribulus terrestris“ i *ščenci pitomi* „Trapa natans“ (HBI 679). Malo je vjerojatno da su nam ispitanici dali krivi podatak, pa ćemo radije

dovesti u pitanje vezu navedenih fitonima s našim terminom. Bilo kako bilo, ni jedno ni drugo ne znamo protumačiti.

179.4. Vitica vinove loze

U Žejanama, Jesenoviku i Letaju zapisali smo *vitica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevcima i Novoj Vasi *viṭice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Trkovicima i Zankovicima *gijica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Mihelimima i Kostrčanu *kučca*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Brdu i Škabićima *špāgu* (*špāg*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg.) *de tǎrs*.

Oblici tipa *vitica* inače u svim anketiranim mjestima znače i „vjenčani, zaručnički prsten; alka; karika na lancu“ (u nenavedenim juž. selima *vitica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.). Maiore scu donosi *vitiṭā* i *votiṭā* „lanac, prsten“ (VIrR 129), Byhan *vitiṭse* „zaručnički prsten“ (IrG 382), Popovici *vitiṭe* „zaručnički prsten“, Cnatemir *vitiṭe* „zaručnički prsten“ (TIr 185), Dianich *vi'titsa* „vjenčani prsten“ (VIrI 183). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Brgudu i Čepiću *viṭica* (IrLA 1190), u Ližnjanu *vetica* (ILA 1190), isto i u Funtani i Labinu (ImLA 1190), u Mrkoćima *vetica* „burma, prsten bez oka; alka“ (RGZM 708), na Roveriji *vitica* „alka; vjenčani prsten; bot. vitica“ (RROG 314), u Medulinu *vetica* „vjenčani prsten; alka na brodu“ (RMG 255), na Braču *viṭica* „tanka hvataljka u biljaka penjačica“ (RBČG 1025), na Vrgadi *viṭica* „kolut (na pr. na obali za što se brodovi vežu) (RGV 232), u Bibinjama *viṭica* „kolutić od zlata bez oka i ukrasa; željezni kolut na rivi ili kakvu zidu, kamenu blizu obale za privez brodova; (...); niti hvataljke na lozi, stabljici graha i još nekim biljkama kojima se zapliću, hvataju za predmete oko sebe“ (RBiG 776) < prslav. **vītica* (HER 673), u prasrodstvu s tal. *vitic-*

cio „appendice filamentosa ad altri corpi per sostenere le piante rampicanti“ (NZ 2160) što smo mi zabilježili i u istromletačkom [(istro)mletački repertoari kojima se služimo nemaju odgovarajućih oblika]: npr. *vi'tičo* u Puli (ILA 1190)⁷²⁹, *vitičō* u Momjanu, Brkaču, Funtani, Labinu i Malom Lošinju (ImLA 1190) – sve isključivo u bot. značenju. Moguće je da je bot. značenje u čakavske govore ušlo preko (istro)mletačkih. Bilo kako bilo, krajnji je etimon talijanskih oblika lat. *vītis*, REW 9395.1.

Termin *ojica* potječe od čakavskih naziva tipa *vojica* s gubitkom inicijalnoga *v-* (autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne bilježe ga): npr. *vojica* u Svetvinčentu, Čabrunićima (ILA 1190), na Roveriji (RROG 315), *vōjica* „rašljika, končast organ biljaka puzavica kojim se one pripijaju i penju uz druge biljke ili kolje“ u Mrkočima (RGZM 719), „loop (on clothes)“ u Orbanićima kod Žminja (ČDO 584), *vojica* u Medulinu (RMG 257). Krajnji je etimon, kao i za prethodni termin, prslav. **vīti* (HER 673).

Naziv *kučica* [Byhan ima *kútsitšę* u značenju „kopča“ (IrG 260), Popovici *cúćica*⁷³⁰ u značenju „sponka, kopča“ (DRI 103), Dianich '*kučitsa* u značenju „kopča za odjeću“ (VIrI 117)] posuđen je iz nekog čak. govora i zapravo je umanjenica od *kuka*: npr. *kūka* u Labinu (RLC 137), *kūka* u Orbanićima kod Žminja (ČDO 476), na Braču (RBČG 417) < prslav. **kúka* (ERHJ 520).

Posljednji termin, *špāgu de tørs*, hibridna je metaforična sintagma doslovna značenja „konopac od loze“ i kao takav nije zabilježen u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo. Za *de* v. 171.1., za *tørs* 179. Prvi elemenat, ime-

⁷²⁹ Isto i u istriotskom govoru u Fažani (ILA 1190).

⁷³⁰ Vjerojatno je Popovici pogrešno čuo ili zapisao: treba *cúćita*.

nica *špåg* s odr. članom [u svim smo južnim mjestima zapisali *špåg*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg. (u Žejanama *špāγ m.*) – Maiorescu ima *spag* (VIR 123), Popovici *špåg* (DRI 155), Cantemir *špag* (TIR 182), Sârbu i Frătilă *špag* (DIR 285), Kovačec *spåg* za Šušnjevicu (IrHR 179), *špåg* za Novu Vas i Gradinje i *špāγ* za Žejane (IrHR 190), Dianich *špwag* (VIRI 170)], posuđen je iz nekog hrvatskog govora: npr. *špåg* u Medulinu (RMG 230), u Funtani (MFR 74), u Crikvenici (RCrG 234), *špâh* u Mrkočima (RGZM 623), *špäg* na Roveriji (RROG 273), *špâh* u Orbanićima kod Žminja (ČDO 561), *špōg* u Pitavama na Hvaru (RPZ 317) < (istro)mlet. *spago* (BOE 681; VG 1061), *spàgo* (DDP 256) < lat. **spagum*, REW 8113.

179.5. Mladica vinove loze

U Žejanama smo zabilježili *mladića*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku *ložica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevicu *tiræra lože*, a u preostalim južnim selima *mladića*⁷³¹ *de tærs*.

Dobili smo uglavnom jednočlane nazive, osim u nekoliko južnih sela gdje su nam odgovorili tročlanom hibridnom sintagmom doslovna značenja „mladica od tsra“ (za *mladica* v. u nastavku, za *de* 171.1., za *tærs* 179.) i u Šušnjevicu gdje smo zapisali dvosložnu, također hibridnu, sintagmu u značenju „mlada loza“ (za *tiræ* v. 181.1., za *lože* 184.1.) – *ložica* je umanjena na *-ica* od *loza*.

Za oblike tipa *mladica* ekvivalent nalazimo samo u Cantemira i Dianicha: *mládice* (TIR 171), *mła'ditsa*, pl. *-e*, *-ele* (VIRI 128). Riječ postoji kao slavizam i u dačkoru-

⁷³¹ U Letaju, Brdu, Škabićima, Trkvcima i Zankovcima *mladića*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. (Letaj, Brdo, Škabići, Trkovići, Zankovci); u Kostrčanu uz navedeno i *mladiće*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.; u Novoj Vasi *mladiće*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

munjskom, *mlǎdǐtǎ* (DEX 642), pa ćemo ir. oblik držati izvornim, prilagođenim (*ə* → *a*) prema čakavskim istoga tipa: npr. u Brgudu i Čepiću *mladica* (IrLA 1191), u Labinu i Funtani *mladica* (RLC 158; MFR 49), u Medulinu, Orbančićima kod Žminja, na Braču i Povljanama na Pagu *mladica* (RMG 131; ČDO 492; RBČG 480; RGP 198), izvedenica na *-ica* od *mlad* < prslav. **mōldь* (SES2 406).

179.6. Sadnica vinove loze

U Žejanama, Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima i Kostrčanu rekli su nam *sǎdnica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Mihelima *sǎdnica de tǎrs*, u Šušnjevići *loža* (*lože*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *za prisadi*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *tǎrsu za prisadi*, u Škabićima *pjǎnta* (*pjǎnta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de tǎrs* i u Zankovicima *loza*, *-a*, *-e*, *-ele* ž..

Zabilježili smo samo dva jednočlana naziva: *loza* (v. 184.1.) i *sǎdnica*. Tip *sǎdnica* koriste manje-više svi Istrorumunji za sadnicu u loncu: u Šušnjevići i Novoj Vasi čuli smo *sǎdnice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *sǎdnica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Posuđeno iz nekog čakavskog govora; npr. *sǎdnica* u Svetvinčentu i Čabrunićima (ILA 1012), na Roveriji (RROG 241), *sǎdnica va lyncè* u Labinu (ImLA 1012), *sadnica* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1012). Za sadnicu u loncu u Šušnjevići kažu i *prisād*, *-u*, *-e*, *-ele* bg., u Žejanama *prisād*, *-u*, *-e*, *-ele* m. [Kovačec za Žejane ima *prisād* „presad, biljka za presađivanje“ (IrHR 159)] < npr. čak. *prīsād* na Roveriji (RROG 219), u Bibinjama (RBiG 556), na Vrgadi (RGV 169), *prisād* „sadnica kupusa“ u Medulinu (RMG 189), *prīsād* „sadnice kupusa“ u Salima (RGS 279), *prīsad* „zemlja u kojoj se prije sadila vinova loza a sada se uzgaja povrće“ (StR 267). Oblik tvo-

ri i tročlanu sintagmu *sādnica de* (v. 171.1.) *tārs* (v. 181.1.). Zapisali smo još dvije tročlane sintagme sastavljene od posuđenih elemenata: *loža* (v. 184.1.) *za prisadi*, *tārsu* (v. 179.1.) *za prisadi*. Glagol *prisadi* posuđen je iz čakavskoga [Kovačec ima *prisadi* za Žejane (IrHR 159), Dianich *pri-sa'di* (VIrI 150)]: npr. *prisāditi* na Roveriji (RROG 219), *presādīt* u Mrkočima (RGZM 478), *prisaditi* u Medulinu (RMG 189). Svi navedeni termini imaju u os-novi glagole tipa *sadit(i)* [prslav. **saditi* (SES" 636)]. Vezni element *za* „za“ također je čakavski: Byhan donosi *za* (IrG 387), Popovici *za* (DRI 166), Pušcariu *za* (SIr 330), Cantemir *za* (TIr 186), Sârbu i Frătilă *za* (DIr 299), Dianich *za*, *zwa* (VIrI 188) < čak. *za* (diljem Istre i Dalma-cije – OA) < prslav. **za* (SES2 841).

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju oblika tipa *pjānta* – i mi smo ga zabilježili samo u Škabićima u sintagmi *pjānta de* (v. 171.1.) *tārs* (v. 181.1.). Prvi element sintagme posuđen je iz nekog čakavskog govora; npr. *pjānta* „mlada stabljika, biljka“⁷³² u Labinu (RLC 204); češće na *-ina*: npr. *pjantīna* na Roveriji (RROG 200), u Medulinu (OA), u Ližnjanu (ILA 1012) < (istro)mlet. *pianta* (BOE 502; VG 777; VDDT 458; VTRI 279), *piānta* (VPB 190) – sve samo u značenju „biljka“. Mi smo za istromletački zabilježili samo deminutive toga tipa: *pjantīna* u Momjanu, Bujama, Brtonigli, Novigradu, Brkaču, Taru, Višnjanu, Poreču, Vrsaru i Labinu (ImLA 1012). U osnovi je ovih riječi lat. *planta*, REW 6575.

180. Odrina, sjenica od loze

U Žejanama smo zabilježili *brājda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šuš-

⁷³² Usp. *pjānta* u Novoj Vasi u slovenskoj Istri (ImLA 1012).

njevici *bārež, -u, -bārež, -i m.*, u preostalim južnim selima *bārez, -u, bārez, -i m.*

Oblik tipa *brājda* posuđen je iz nekog čakavskog govora. Maiorescu ima *braidă* (VIrR 96), Byhan *bráide* (IrG 199), Popovici *bráide* (DRI 94), Pușcariu *bráide* (SIr 305), Cantemir *bráide* (TIr 159), Kovačec u mn. *brāidi, -le* (IrHR 41) – samo Kovačec u našem značenju, svi ostali samo kao „vinova loza“, zapravo „vinograd“⁷³³. U istraskim čakavskim govorima *brajda* (često u mn. *brajde*) znači „vinograd“: npr. *brājda* na Roveriji (RROG 37), *brājda* u Medulinu (RMG 28), *brājde* u Mrkočina (RGZM 41), *brājdi* u Orbanićima kod Žminja (ČDO 421), *brājda* „brajda; vinograd“ u Belom na Cresu (BBT 50). Južnije značenja se specijaliziraju (navodimo ih onako kako su ih naveli autori pojedinih rječnika): npr. na Grobinštini *brājda* „stupovi s poprečnim žicama po kojima se penje vinova loza“ (GG 182), isto u Crikvenici „stupovi s poprečnim žicama po kojima se penje vinova loza“ (RCrG 61), u Labinu *brōjdi* „vinograd, stupovi s poprečnim žicama, po kojima rastu trsi“ (RLC 56), u Rukavcu kod Senja *brājda* „sjenica od vinove loze“ (RČGR 36), u Kukljici na Ugljanu *brājda* „uz kuću na kolcima visoko podignuta loza“ (RGK 27), na Ošljaku *brōjda* „vinova loza na stupovima s razapetom žicom“ (RGOš 24), u Salima na Dugom otoku *brājda* „vinova loza podignuta na stupove i omotana oko žice“ (RGS 42), na Ižu *brājda* „vinova loza dignuta i spojena u redove“ (RGI 28), u Bibinjama *brājda* „nasad vinove loze u jednom ili dva reda obično uz rub

⁷³³ Byhan tumačeći natuknicu navodi sln. i hrv. *brājda* u našem značenju.

njive, redovi vinove loze nategnuti na žicu“ (RBiG 157), u Kolanu na Pagu *brâjda* „vinova loza podignuta na stupove“ (RKGP 56), na Vrgadi *br^oâjda* „(u vinogradu) na br^oâjde (na žicu dignu lozu)“ (RGV 28). ARJ I/581 donosi *brâjda* u značenju „pergula, odrina u vinogradu, od XV vijeka“, na istom mjestu daje i etimologiju: „od sred. lat. *braidā*, koje je od nem. *breit*.“⁷³⁴ Marko Snoj etimologiju za sln. *brâjda* „po ogrodju napeljana vinska trta“ sažima, prema Bezlaju i Mendeu: „V kraškem nar. beseda pomeni 'kos polja, nasajen s trtami'. Prevezto iz ben. it. *braidā*, furl. *bràide* 'majhno posestvo', kar se je razvilo iz srlat. *braidā*, to pa je prevzeto iz langob. *braidā* 'posestvo, širina'. Langob. beseda je izvorno enaka z nem *Breite* 'širina'.“ (SES2 53). U naše je govore riječ ušla iz nekog mletačkog idioma: *bràida* „poca terra che si affitta“ (BOE 97), *bràida* „poderetto, in Istria vale 'vigna' per gli flavi“ (VG 112). Značenja su dakle u čakavskim govorima autohtona, razvila su se od značenja „zemljište, teren“, preko „zemljište zasađeno vinovom lozom“ do naših značenja. Ako prihvatimo upravo izrečeno, onda su istarski Talijani u Puli (*b'rajda* – ILA 1194), Bujama (*bràida* „impianto di viti a filari a tralcio lungo“ – VPB 49) i Rijeci (*brajda* – ImLA 1194), kao i govornici istriotskog u Fažani (*b'rajda* – ILA 1193), toj riječi pridodali značenje „odrina, sjenica od loze“ pod utjecajem hrvatskih susjeda.

I drugi je tip, *bârez*, čakavskog podrijetla: npr. *bâres* „sjenica od loze“ u Pićnu (PI 11), *bâras* „sjenica od vinove loze“ u Crikvenici (RCrG 54) i Novom Vinodolskom (RĀGNV 17), „nadstrešnica obrasla vinovom lozom

⁷³⁴ < lang. *braidā*, REW 1266

(brajda)“ u Kolanu na Pagu (RKGP 39), *bārac* „pergola, vinova loza podignuta na drvene, betonske ili željezne stupove međusobno vodoravno povezane“ u Labinu (RLC 43), *bārac* u Čepiću (IrLA 1193), *bārac* u Labinu (ImLA 1193; 556). Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Popovici ima *bārezu* u našem značenju (DRIS 146). Vjerojatno je u osnovi navedenih termina galski **barros* „buschiges Ende“, „Schopf“, REW 964 koje se u mletačkim govorima oblikovalo kao *barè* i sl. „grillaia, sterpaglia“ (VG 69), a što je u Istri dalo izraze tipa *bared* „zapušteno zemljište“ (OA). Bilo kako bilo, međučlan nismo u stanju ponuditi pa etimologiju moramo staviti pod upitnik, osim ako je riječ o ostatku iz keltskoga.

181. Vinograd

U Žejanama kažu *γrozdi*, u Brdu i Škabićima *sād, -u, -ure, -urle* bg., u Novoj Vasi, Letaju, Trkovicima i Zankovicima *sād, -u, sād, -i* m., u Šušnjevici i Kostrčanu uz navedeno i *sād, -u, -ure, -urle* bg. a u Jesenoviku i *vinograd, -u, vīnograd, -i* m. te u Kostrčanu i *vinogrād, -u, vonogrād, -i* m.

Žejanski je oblik množina od *γrozd* (v. 186.2.). Za *sād* v. 171.3.

Ostaje nam obraditi *vīnograd*. Termin je svakako novijeg datuma (inače bi bilo **vīrograd* ili **vīogrād*) posuđen iz nekog čakavskog govora gdje je vjerojatno učena riječ⁷³⁵ (hrv. *vinogrād*, RHJ 1352 < prslav. **vinògordь*, SES2 822). Ipak, Šimunović navodi dva toponima izvede-

⁷³⁵ Danas se diljem Istre i Dalmacije može čuti tip *vinograd* (OA): npr. u Brgudu i Čepiću *vīnograd* (IrLA 1194). Usp. na Vrgadi *vinògrad* za što Blaž Jurišić stavlja naznaku *u novije vr.* (= vrijeme) (RGV 231).

na od *vinograd* dok sam *vinograd* ne donosi kao natuknicu: *Vinogràdina, Ṽinogradišće* (RBČG 1022).

181.1. Mladi vinograd

U Žejanama *t̃irer yrozdi*, u Novoj Vasi, Letaju i Zankovcima *t̃irar s̃ad*, u Kostrčanu *t̃irer s̃ad*, u Šušnjevicima, Brdu, Škabićima i Trkvcima *t̃irar s̃ad*, dok su nam u Jesenoviku rekli *t̃irar s̃ad* i *t̃irar ṽinograd*, a u Mihelima *t̃irer s̃ad* i *s̃adu t̃irer*.

Redom hibridne sintagme u značenju „mladi vinograd“⁷³⁶, sastavljene od domaćeg pridjeva tipa *t̃irar* i posuđenice iz čakavskoga u značenju „vinograd“. Na ovom ćemo mjestu obraditi pridjev „mlad“ (za *s̃ad* v. 171.3., za *ṽinograd* 181.): u Žejanama, Mihelima i Kostrčanu smo zapisali *t̃irer, t̃irera, t̃irero; t̃ireri, t̃irere*, u Šušnjevicima *t̃irar, t̃irare, t̃iraro; t̃irari, t̃irare*, u Novoj Vasi *t̃irar, t̃irare, t̃iraro; t̃irari, t̃irare*, u Jesenoviku, Letaju i Zankovcima *t̃irar, t̃irara, t̃iraro; t̃irari, t̃irare*, u Brdu, Škabićima i Trkvcima *t̃irar, t̃irara, t̃iraro; t̃irari, t̃irare*. Maiorescu ima *tirer, tireră* (VIR 126), Byhan *tirer* (IRG 360), Popovici *tirer, -e* (DRI 158), Pușcariu *tirar, -e* (SIR 327), Cantemir *tirer, -e* (TIR 183), Sârbu i Frațilă *tirer, -a* (DIR 288), Kovačec za Šušnjevicu i Novu Vas *tirar, tirare*, u Šušnjevicima i *tirerę*, za Žejane *tirer, tirera* (IRHR 197), Dianich *tirar, -u, -a, -o* (VIRI 175). Domaća riječ: dr. *tânăr* (DEX 1076); ar. *tînir, -ră* (DDAr 1035), *tinir, tiniră*

⁷³⁶ U Brgudu *mlâdi ṽinograd* i *mlâde r̃iže*, u Čepiću *mlôdi ṽinograd* (IRLA 1195), u Ližnjanu *mlâda brăjda* (ILA 1195).

(DAR_M 528); mr. *tínir*, -*ǎ* (DMr 295) < lat. *tēner*, REW 8645⁷³⁷.

182. Red vinovih loza

U Žejanama vele *redu* (*red*, -*u*, -*ure*, -*urle* bg.) *de tarte*, u Novoj Vasi *randu* (*rand*, -*u*, -*ure*, -*urle* bg.) *de grozdi*, u Jesenoviku *randu* (*rand*, -*u*, -*ure*, -*urle* bg.) *de tarsure*, u Šušnjevici, Brdu, Škabićima i Trkovcima *redu* (*red*, -*u*, -*ure*, -*urle* bg.) *de tarsure*, u Letaju i Zankovcima *redu* (*red*, -*u*, *red*, -*i* m.), u Kostrčanu i Mihelima *redu* (i m. i bg.) *de tarsure*, a u potonjem i *redica* (*redica*, -*a*, -*e*, -*ele* ž.) *de tarsure*.

Redom hibridne sintagme (domaći je samo vezni element de – v. 171.1.) doslovna značenja „red od vinovih loza“⁷³⁸. Za *tarte* i *tarsure* v. 179.

Ostaje nam imenica *red*. Cantemir donosi *red*, -*ure* (T_{Ir} 178), Sârbu i Frătilă *red* (D_{Ir} 267), Kovačec *red*, -*u*, *rédure*, -*urle* (I_rHR 166), Dianich *red*, -*u* pl. –*ure*, -*urle* (V_{Ir}I 155). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: *red* (diljem Istre i Dalmacije – OA): npr. *rêd* u Svetvinčentu i Čabrunićima, *rêd* u Ližnjanu (I_{LA} 1197) < prslav. **rêdъ* (SES2 610).

183. Podupirač za lozu

U Žejanama smo zapisali *kolac*, -*u*, *kolci*, *kolci* m., u Novoj Vasi i Jesenoviku *kolac*, -*u*, *kolac*, *kolci* m., u pre-

⁷³⁷ Pușcariu rekonstruirala vlat. **tēnērus* (EWRS-LE 1734), što preuzima i Cioranescu: „Lat. *tēnēr*, por medio de la forma popular **tēnērus*.“ (DER 8717).

⁷³⁸ U Brgudu *rêd rûža*, u Čepiću *rêd târsi* (I_rLA 1197), u Labinu *rêd târsi* (I_mLA 1197).

ostalim južnim selima *kolȁc, -u, kolci, kolci m.*, osim u Zankovcima gdje kažu *stup, -ure, stup, -urle bg.* Osim toga, deblji kolac koji se postavlja na kraj reda u Žejanama zovu *pȁr, -u, -ure, -urle bg.* u Jesenoviku i Letaju *stup, -u, stup, -i m.*, u Škabićima *stup, -u, -ure, -urle bg.*⁷³⁹, a u Zankovcima *štrikavȁc, -u, štrikavci, štrikavci m.*

Kovačec je u Brdu zapisao *colét* (IrHR 51), Dianich *ko'lats, -u*, pl. *'kwoltsi* (VIrI 114). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *kolȁc* u Brgudu (IrLA 1198), u Medulinu (RMG 101), u Mrkočima (RGZM 191), na Braču (RBČG 387), *kolȁts* u Svetvinčentu, Čabrunićima i Ližnjanu (ILA 1198), *kȁlac* u Valturi (ILA 1198), u Čepiću *kolcĭ* (mn.) *za tȁrse* (IrLA 1198), u Labinu *kolȁc za tȁrsi, kolȁc od tȁrsi* (ImLA 1198): „Deminutivnim sufiksom *-ac* izvedeno od starijega *kol* (Belostenec), što je postalo od psl. **kolb* (...)“ (ERHJ 460).

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Sȁrbu i Frȁtilȁ imaju *pȁr* (DIr 245). Domaća riječ: dr.; ar.; mr. *par* (DEX 747; DDAr 815, DArM 395; DMr 214) < lat. *palus*, REW 6128). A možda i čakavizam mletačkog podrijetla npr. *pȁl* u Medulinu (RMG 166), na Roveriji (RROG 190), u Mrkočima (RGZM 378), u Trogiru (RTCG 186), *pal* u Labinu (RLC 190), *pȁl* u Crikvenici „drveni stup u moru“ (RCrG 174) < (istro)mlet. *palo* (BOE 464; VG 725; VTrI 267), *pal* (VG 723; GDDT 424; VTrI 267; VPB 178; DDP 183), *pȁl* (VPI 194).

Oblici tipa *stup* uglavnom znače veći stup (kao npr. telegrafski, ogradni i sl.), no mogu se upotrijebiti i u našem značenju [Byhan donosi *stup* (IrG 355), Popovici *stup*

⁷³⁹ Potonje smo zabilježili za „stup općenito“ i u svim ostalim južnim selima.

(DRI 153), Pušcariu *stup* (S_{Ir} 326), Cantemir *stup* (T_{Ir} 181), Kovačec za Brdo *stup*, *-u*, *stúpure*, *-urle* (IrHR 184), Dianich *stup*, *-u* pl. *-ure*, *-urle* (V_{IrI} 165)], posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. *stûp* na Roveriji (RROG 258), u Orbanicima kod Žminja (ČDO 554), „okomit potporanj“ na Braču (RBČG 898), „deblo, maslina“ na Ižu (RGI 382) < prslav. **stьlpъ* (SES2 701, s. v. **stōlp**). Isti je etimon dao i rum. *stâlp* (DEX 1017), no ne bi se moglo dokazati da je u ir. postojao neki srodni oblik koji se tijekom vremena jednostavno prilagodio čakavskim riječima.

Zankovački termin *štrikavac* danas je usamljen u istrorumunjskim govorima. U svojim repertoarima imaju ga samo Popovici i Dianich: *stricavěť* „aste di legno per sostenere su le viti“ – dakle specijalizirano značenje kao i naše (DRIS 151), *'štrikavats*, *-u*, pl. *'štrikavtsi* „pertica, palo“ = palica, stup (V_{IrI} 172). Za čakavski oblik ne možemo potvrditi. Mislimo da je najekonomičnije poći od likova tipa *štrika* u raznim značenjima, najčešće „letvica koja služi kao ravnalo; crta, linija; željeznička pruga“ i sl. (bez obzira na značenje etimologija je ista) i u Istri i Dalmaciji: npr. *štrika* „željeznička pruga“ na Roveriji (RROG 278), „1. strip, band, tape, 2. rail, track“ (ČDO 564), „željeznička pruga“ u Mrkočima (RGZM 643), „željeznička pruga; drvena letva“, „crta, pruga, trak“ na Ižu (RGI 407), „drvena letva“ na Braču (RBČG 943), „1. crta 2. drvena letvica“ u Korčuli (RGGK 356), *štrika* „crta“ u Funtani (MFR 77), „pruga“ u Pićnu (PI 115), „1. linija, crta, pruga, šara (oznaka) u obliku crte 2. vezica, traka, trak [štrika o' fērāte] sint. izraz – željezničke tračnice, željeznička pruga“ u Splitu (StR 346)⁷⁴⁰ < (istro)mlet. *strica*

⁷⁴⁰ Tip *štrika* je i brodski (v BB 261), iste etimologije dakako.

(BOE 715; VG 1106; GDDT 696;), *strica* „striscia, binario; linea; assicella“ (DDP 266) < lang. *strikha*, (GDDT 696, s. v. **strica**). Pitanje duguje li riječ postanje nekom ne-zabilježenom čakavskom obliku kao takvom ili su ga Istrorumunji sami izveli na *-ac* unutar svoga idioma prema riječima s istim sufiksom koji u ir. nije rijedak moramo ostaviti otvorenim. Problem je i što autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nisu zabilježili **štrika*, a nismo ni mi.

183.1. Postavljati/postaviti kolce u vinogradu

U Žejanama smo zabilježili *pure* (jo *puru*) *kolci an grozdi*, u Škabićima *pure* (jo *puru*) *kolci an sād i kladi* (jo *kladez*), u Šušnjevcima *kolci* (jo *kolces*), u Mihelima *kolčgi* (jo *kolčes*), u svim ostalim južnim selima *kolči* (jo *kolčes*). U Novoj Vasi zapisali smo i oblik *nekolči* (jo *nekolčes*) „nakolčiti“.

Krenut ćemo od jednočlanih termina, glagola tipa *kolči* i *kladi*. Za prvi, *kolči*, od autora ir. repertoara kojima se služimo samo Dianich ima gl. *kol'či* „mettere i pali nel vigneto“ (VIrI 114). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Čepiću *kolčāt* (IrLA 1199), u Čabrunićima i Svetvinčentu *kōčāti* (ILA 1199), u Labinu *kālčat t̃arsi* (ImLA 1199), u Mrkočima *kôlčat* (RGZM 191), izvedenice od *kolac* (v. 183.)⁷⁴¹. Drugi, *kladi*, zabilježili smo u svim mjestima: u Šušnjevcima *kladi* (jo *kladešk*), u svim ostalim *kladi* (jo *klades*). Cantemir ima *cladi* (TIr 160), Sârbu i Frățilă *cladi* (*se*) (DIr 197), Kovačec *cladi* (IrHR 49), Dianich *kla'di* (VIrI 113). Po svoj prilici domaća riječ koja postoji i

⁷⁴¹ Novovaški *nekolči* nastao je prema čakavskim glagolima tipa *nakolčat(i)* s promjenom *na-* → *ne-* što je uobičajeno u južnim selima.

u dačkorumunjskom: *clădî* (DEX 185). U osnovi joj je prslav. **klădati*, sadašnje vrijeme od **klăsti*, *klădŭ* „slagati jedno na drugo“⁷⁴² (SES2 274, s. v. **-klădati**). Teško da je iz čakavskoga, ako jest, onda je riječ o vrlo staroj posude-nici koju su Istrorumunji poznavali prije dolaska u Istru: glagoli tipa *klasti* danas su u čakavskim sustavima pot-puno nepoznati [Vrančić ima *nadoklaŭti* „dodati“, a Kašić u istom značenju uz *nadoklăsti* i *priklăsti* (oboje Portal hrvatske jezične baštine, unakrsno pretraživanje: http://cro-dip.ffzg.hr/default_hr.aspx)⁷⁴³]. Budmani donosi *klăsti*, *klădêm* „ponere, stavljati, postavljati, metati“ uz napomenu „Poslije XVI vijeka nalazi se samo u čakavaca“ (ARJ V/39).⁷⁴⁴

Ostaju nam dvije hibridne sintagme: *pure kolci ăn grozdi* i *pure kolci ăn săd*⁷⁴⁵. Za *grozdi* v. 186.2., za *kolci* 183., za *săd* 171.3. Glagolski i vezni član domaći su: u svim smo mjestima zapisali ***pure*** (***jo puru***) [Maiorescu donosi *pur*, *pug*, *a pure*, *pus* (VIR 119), Byhan *pure*, *pus*, *pur*, *pug* (IRG 323), Popovici *pure*, *pus*, *pur*, *puń* (DRI 142), Pușcariu *pure* (SIR 322), Cantemir *púre* TIR 177), Sârbu i Frățiľă *pure* (DIR 263), Kovačec *púre* (IRHR 161),

⁷⁴² To je i značenje navedenoga rumunjskoga glagola, a zanimljivo je da ga daju i Sârbu i Frățiľă uz navedeni istrorumunjski glagol „a face grămadă așezând cu grijă lucrulile unul peste altul ori strat după strat“ (DIR 197).

⁷⁴³ Usp. *klădat se* „jisti s kime naizmince jednom žlicom“ (RZHG 135).

⁷⁴⁴ Vasile Frățiľă ne dovodi u pitanje da je riječ domaća (DRsn 161), kao ni Cioranescu (DER 2114).

⁷⁴⁵ Iste sintagme bilježimo i u hrvatskim govorima u Istri: npr. u Brgudu *stăviti kôlce* (IRLA 1199), u Ližnjanu *mečăti kôse u brăjdu* (ILA 1199), u Funtani *mečăti kuôlce* (ImLA 1199).

Dianich 'pure (VIrI 152) < lat. *pōnēre*, REW 6647 > dr. *púne* (DEX 871); ar. *pun* (DDAr 893); mr. *pun* (DMr 240)]; također u svim mjestima i *ən* [Popovici i Cantemir imaju *ăn* (DRIS 145; TIr 158), Pușcariu (*ă*)*n* (SIR 303), Sârbu i Frațiță *ân* (DIr 188), potonje i Kovačec (IrHR 29⁷⁴⁶), Dianich *ən/əm* (VIrI 98) < lat. *în*, REW 4328 > dr. *în* (DEX 519); ar. *în* (DDAr 585), *ăn* (DArM 73); mr. *ăn* (MrA 255)].

183.1.1. Mladice se uvijaju oko kolaca

U Žejanama nismo dobili odgovor. U Šušnjevići smo zapisali *Mladicele se ovijesku okoli de kolac.*, u Novoj Vasi *Mladicele se uvijesku okoli de kolac.*, u Jesenoviku *Mladicele se zemoṭe okoli de kolac.*, u Letaju *Mladicele se uvijesku okoli de kolci.*, u Brgudu, Škabićima i Trkovicima *Mladicele se zavijesku okoli de kolci.*, u Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *Lozele se uvijesku okoli de kolac.*

Abecednim ćemo redom obraditi pojedine riječi iz rečenica, osim onih o kojima se raspravlja u drugim odjeljcima (za *mladicele* v. 179.5., za *kolac* 183., za *de* 171.1., za *lozele* 184.1.). Preostaje nam dakle povr. zamj. *se*, pril. *okoli* i glagolski oblici za 3. l. mn. *ovijesku*, *uvijesku*, *zavijesku* i *zemoṭe*.

Povratnu smo zamjenicu *se* zapisali u svim anketiranim mjestima (uz inačicu *s-*): *se* (IrG 334; DRI 148; SIR 325; TIr 179; DIr 271; IrHR 174; VIrI 189) < lat. *sē*, REW 7761⁷⁴⁷. Dovoditi je u svezu s hrv. istozvučnicom i isto-

⁷⁴⁶ Uz inačice *âṇ*, *âm*, *-n*, *-ṇ*, *-m*, *â* za Žejane.

⁷⁴⁷ Povratna zamjenica (*se*, *si*) postoji u svim romanskim jezicima, pa tako i u ostala tri rumunjska narječja: dr. *se* (DEX 967); ar. *se* (DDAr 936); mr. *si* (DMr 264).

značnicom (*se*) nema nikakvoga smisla (osim dakako u prasrodstvu).

I prilog *okoli*, uz *okolo* zapisali smo u svim mjestima. Byhan ima *okoli* (IrG 293), Pušcariu *ocoli* (SIr 318), Cantemir *ocoli* (TIr 173), Sârbu i Frăţilă *ocol(i)* (DIr 239), Kovačec *ocoli* (IrHR 134), Dianich '*okoli/okolo/wokoli*' (VIrI 137). Preuzeto iz nekog čakavskog govora: npr. u Mrkočima *okoli* (RGZM 346), u Medulinu *okolo* (RMG 158), na Roveriji *okoli*, *okolo* (RROG 185), na Braču *okolo* (RBČG 591), na Vrgadi *okolo* (RVG 140), na Grobinštini *okoli/okolo* (GG 436), u Senju *okolo* (SR 95), u Crikvenici *okolo* (RCrG 168) < prslav. **okolo* (SES2 468). Budući da tip *okoli* južnije od Istre nije u uporabi (OA), Istrorumunji su ga preuzeli tek nakon dolaska na Krk i u Istru.

Glagolski oblici za 3. l. mn. *ovijesku*, *uvijesku*, *zavijesku* imaju u osnovi isti glagol koji u istrorumunjskom ne postoji bez prefiksa (*o-*, *u-*, *za-*) što znači da su ti glagoli (tipa *uvijat(i)*, *uvit(i)*; *ovijat(i)*, *ovit(i)*; *zavijat(i)*, *zavit(i)*) posuđeni iz nekog čakavskog govora kao takvi: Pušcariu navodi *uvi* (SIr 328) i *uviéj* (SIr 329), Cantemir *oví* (TIr 174) i *uvi* (TIr 183), Sârbu i Frăţilă *uvi* (DIr 293), Kovačec *oví* (IrHR 140), za Žejane, *uviéj se* (IrHR 209) i, također za Žejane, *zaví* (IrHR 222), Dianich *u'vi* i *uvi'yey-se* (VIrI 180) i *ze'vi* (VIrI 191). Mi smo u svim južnim selima i Žejanama zabilježili *ovijej (se) (jo (me) ovijes)* i *uvijej (se) (jo (me) uvijes)*, samo u južnim selima *zevijej (se) (jo (me) zevijes)* i *zavijej (se) (jo (me) zavijes)* < npr. u Mrkočima *ovijät* (RGZM 373), *uvit*, *uvit se* (RGZM 700), *uvijät*, *uvijät se* (RGZM 700), *zavit*, *zavit se* (RGZM 778), *zavijät*, *zavijät se* (RGZM 778), u Medulinu *uvijäti se* (RMG 251), *zaviti se* (RGM 269), na Roveriji *uviti* (RROG 306),

zavijãti, *zavìti* (RROG 328), na Vrgadi *zavìti* (RVG 241), na Braču *ovìt*, *ovìt se* (RBČG 626), *uvìt* (RBČG 1005), *zavìt se* (RBČG 1064) – sve izvedenice gl. tipa *viti* (*se*) (s odgovarajućim prefiksom) < prslav. **víti* (HER 673).

I četvrti glagol potječe od čakavskoga. U Žejanama smo zapisali *zamotej* (*se*) (*jo* (*me*) *zamotes*), u južnim selima *zamotoj* (*se*) (*jo* (*me*) *zamotoš*) < npr. čak. u Mrkoču *zamotoät* (RGZM 752), na Roveriji i u Medulinu *zamotãti* (RROG 324; RMG 266), izvedenice prefiksacijom od glagola tipa *motat(i)*: npr. u Mrkoču *motät* (RGZM 253), na Roveriji i u Medulinu *motãti* (RROG 162; RMG 133) < prslav. **motãti* (SES2 416). U ir. postoji i osnovni glagol. Mi smo u južnim selima zabilježili *motej* (*jo* *motes*) „motati“ i *motej se* (*jo me motes*) „motati se, muvati se“: Popovici donosi *motej* (DRI 127), Kovačec *motėj se* (IrHR 120), Dianich *mo'tey-se* (VIrI 129) – potonja dva u značenju „motati se, vrtjeti se okolo, muvati se“.

184. Obrezivati/obrezati loze

U Žejanama *obrižuj* (*jo obrižuj*s), u Šušnjevcima *obreži* (*jo obrižesk*) *tarsurle*, U Novoj Vasi *obrizej* (*jo obrizes*) *tarsurle*, u Jesenoviku *obrižvej* (*jo obrižves*) *tarsurle*, u Letaju *obreži* (*jo obrezves*) *tarsurle*, u Brdu, Škabićima i Trkovicima *obrižvej* (*jo obrižves*) *tarsurle*, u Mihelima i Kostrčanu *obreži* (*jo obrezves*) *tarsurle* i u Zankovicima *talã* (*jo talã*) *tarsurle*.

Za *tarsurle* v. 179.

Glagoli tipa *obrižuj*, *obrižvej*, *obreži* i sl. (od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *obre'ži* – VIrI 136) posuđeni su iz nekog čakavskog govora i odgovaraju hrvatskim glagolima tipa

obrezati, obrezivati: npr. u Čepiću *rìzat tårse*, u Brgudu *obrèzati rùže* (IrLA 1200), u Medulinu *obrìzati* (OA), u Svetvinčentu *ubrìzati*, u Ližnjanu *brìzati* (ILA 589), u Labinu *obrèzat* (RLC 180), u Trogiru *òbrìzat* (RTCG 172), u Selcima na Braču *obrìzāt* (RSG 237), složenice od *ob-* < prslav. **obъ* (SES 390) i *rezat(i), rizat(i)* < prslav. **rězati* (SES2 620, s. v. **rězati**).

Za glagol *talǎ* u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo nalazimo: u Byhana *tal'ó* (IrG 358), u Popovicia *talǎ* i *tǎlu* (DRI 157), u Pušcarua *tal'ǎ* (SIr 326), u Cantemira *tal'á* (TIr 182), u Sârbua i Frañile *tal'ǎ* (DIR 287), u Kovačeca *tal'ǎ* (IrHR 195) i u Dianicha *ta'ljwa* i *talja'vey*⁷⁴⁸ (VIrI 174). Glagol je domaći, doduše iste etimologije kao i tal. *tagliare*⁷⁴⁹ s kojim se po obliku poklapa, no ar. i mr. oblik *tal'u* (DER 8460) trebao bi biti dovoljan dokaz o izvornosti istrorumunjskoga glagola o kojem razglabamo. Krajnji je etimon lat. *taliāre*, REW 8542.2. Usp. i u Rudnoj Glavi *taja* (*jo taj*) *viçǎni ði vije* (IrLA 1200).

184.1. Izdanak loze koji valja odstraniti obrezivanjem

U Žejanama nismo dobili odgovora. U Šušnjevići smo zapisali *ložē, -a, -e, -ele* ž., u Novoj Vasi *lože, -a, -e, -ele* ž., u preostalim južnim selima *loza, -a, -e, -ele* ž., s tim da u Letaju vele još i *krāju* (*krāj, -u, -ure, -urle* bg.) *de tårs*.

⁷⁴⁸ Iterativni smo oblik i sami zabilježili u svim juž. s.: *talǎvej* (*jo talǎves*, u Šušnjevići *talǎvesk*).

⁷⁴⁹ Imlet. *taiar* (VG 1133) u ir. bi dao **tajâr* ili sl. U hrvatskim čakavskim govorima ne postoji glagol toga tipa (OA), samo imenica tipa *taj(o)* (npr. *primo tajo* „prva berba, npr. radiča“ (OA).

Oblici tipa *loza* posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. u Mrkočima *lòza* „lucanj, mladica trsa vinove loze“ (RGZM 229), u Orbanićima kod Žminja *lozà* „part of vine (left to grow for the next year)“ (ČDO 483). U istom značenju Sârbu i Frătilă imaju *loza* (DIr 224), Dianich *lwoza*, pl. *-e, -ele* (VIrI 124) dok Kovačec pak za sva južna sela daje *lózę, -a, -e, -ele* samo u značenju „*Vitis vinifera* (vinova loza)“ (IrHR 106). Zanimljivo je da nama na pitanje kako se kaže vinova loza nitko od Istrorumunja nije dao taj odgovor (v. 179.). Ipak, u nekim sintagmama i unutar pojedinih rečenica koje smo bilježili tijekom godina i do njega bi se moglo doći (v. i ovdje 187.). U Istri se imenice tipa *loza* za *Vitis vinifera* rijetko koriste (barem prema našem iskustvu), a ako se, onda je to po svoj prilici pod utjecajem standarda (što može biti slučaj i kod Istrorumunja), pa nakon svega rečenoga, možemo zaključiti da su Istrorumunji riječ (u značenju „*Vitis vinifera*“), ako je starija, prenijeli iz Dalmacije, a ako nije, mogli su je preuzeti ili iz standarda ili iz nekog istarskog čakavskog idioma gdje bi opet mogla biti preuzeta iz standarda ili je pak jednostavno ostatak iz nekog čakavskog idioma koji je u Istru prenesen. Značenje „*Vitis vinifera*“ imaju i neki autori rječnika istarskih čakavskih govora kojima se služimo: npr. na Roveriji i u Medulinu *lòza* (RROG 147; RMG 118), u Funtani *lòza* (MFR 46); južnije, riječ je običnija: npr. na Braču, Vrgadi i Bibinjama *lozà* (RBČG 445; RVG 109; RBiG 363), u Kukljici *lōzà* (RGK 145). Bilo kako bilo, krajnji je etimon prslav. **lozà* (ERHJ 566).

Sintagma *krāju de tørs* doslovce znači „kraj, vršak trsa“. Za *tørs* v. 179., za *de* 171.1. Mi smo u Žejanama zapisali *krāj, -u, -ure, -urle m.*, u južnim selima *krāj, -u, -ure*,

-urle bg.; Pușcariu donosi *crâj* (SIr 307), Cantemir *crai*, *ure* (TIr 161), Sârbu i Frățilă *crâi*, *-ure* (DIr 200), Kovačec *crâj*, *-u*, *-ure*, *-urle* (IrHR 55). Posuđeno iz nekog čak. govora: npr. u Orbanićima kod Žminja i u Crikvenici *krāj* (ČDO 472; RCrG 126), u Mrkoćima *krāj* (RGZM 202), na Roveriji *krāj* (RROG 127), na Vrgadi *kr^oāj* (RGV 96) < prslav. **krájь* (ERHJ 492).

184.2. Obrezane mladice (izdanci) plaču.

U Žejanama nam nisu dali odgovora. U Šušnjevići su nam rekli **Obrežite lože plānje** (sg.), u Novoj Vasi **Loza počnit-a plānje**. (sg.), u Jesenoviku **Mladicele plāngu**, u Letaju **Loza plānje** (sg.), u Škabićima **Tajāta loza plānje** (sg.), u Zankovcima **lozele plāngu.**, u Trkocima, Mihelima i Kostrčanu **Obrežite lože plāngu**.

U ovom ćemo odjeljku obraditi glagole „plakati” i „početi” i pridjeve *obrežit* i *tajāta*. Za *loze* v. 184.1, za *mladicele* 179.5.

Za prvi glagol Maiorescu ima *plāng* (VIrR 117), Byhan *plōnje*, *plōs*, *plōng* (IrG 309), Popovici *plānje*, *-ns*, *plāng* (DRI 136), Pușcariu *plānje* (SIr 320), Cantemir *plānje* (*se*) i *plāngavéi* (TIr 175), Sârbu i Frățilă *plānje* (DIr 250), Kovačec *plānje* za južna sela i Žejane i *plānje* za Brdo (IrHR 147), Dianich *'plānje* (VIrI 144). Mi smo u Šušnjevići i Novoj Vasi zabilježili **plānje (jo plāng)**, u Šušnjevići i **plānje (jo plāng)**, u svim ostalim mjestima **plānje (jo plāng)**, u Jesenoviku, Mihelima, Trkocima i Zankovcima još i **plāngavéj (jo plāng i jo plāngu)**. U sintagmama zabilježeni oblici tipa *plānje* 3. su l. jd. prezenta, a tip *plāngu* je 3. l. mn. prezenta. Domaći glagol: dr. *plānge* (DEX 806); ar. *plī'ngu* (DDAr 867), *plāngu* (DArM 421), *plān-*

dzi (DAS 227); mr. *plóng* i *plong* (DMr 227) < lat. *plāngere*, REW 6572. Usp. u Brgudu *mladīca plāče* (sg.), u Čepiću *plāču* (IrLA 1202).

Za „početi” Byhan bilježi *pošni*, *-nėsk* (IrG 313), Popovici *pošni*, *-it*, *-esc* (DRI 139), Pušcariu *pošni* (SIR 321), Cantemir *pošni* (TIR 176), Sârbu i Frătilă *pošni* (DIR 257), Kovačec *pošni* i *pošni* za Šušnjevicu i *pošni* i *pošni* za Žejane⁷⁵⁰, Dianich *po'snji* (VIRI 147). Oblike s /ń/ zabilježili smo samo za nesvršeni vid („počinjati”): u Žejnama nismo čuli oblik, u Šušnjevicu *počńej* (*jo počńėsk*), u ostalim juž. s. *počńej* (*jo počńėsk*) Za „početi” smo u Šušnjevicu zapisali *pošni* (*jo pošnėsk*), u svim ostalim mjestima *pošni* (*jo pošnėsk*), u Novoj Vasi i *počni* (*jo počnėsk*). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *počėt*, *počńjati* u Mrkočima (RGZM 402), *počėti*, *počńjati* na Roveriji (RROG 202), *počėti* u Medulinu (RMG 178), *pošnėt* u Labinu (RLC 214), *počėti* u Funtani (MFR 59), *počėt* u Senju (SR 107), *počėt*, *počńjati* u Blatu na Korčuli (RGBK 318) < prslav. **počėti*⁷⁵¹ (SES2 530).

Pridjevi tipa *obrežit* potječu od glagola „o(b)rezati”(v. 184.). U Šušnjevicu *obrežit*, *obrežite*, *obrežito*; *obrežit*, *obrežite*, u Novoj Vasi smo zapisali *obrežit*, *obrežite*, *obrežito*; *obrežit*, *obrežite*, u svim ostalim mjestima *obrežit*, *obrežita*, *obrežito*; *obrežit*, *obrežite*, u Zankovcima i *obrežit*, *obrežite*, *obrežito*; *obrežit*, *obrežite*. U Letaju i Trkovcima za mn. m. r. ponekad koriste i *obrežic*. I pridjevi tipa *tajāt* zapravo su participi glagola: u Šušnjevicu i Novoj Vasi za-

⁷⁵⁰ Drugi šušnjevski i žejanski oblik Kovačec stavlja u zagrade, dakle prvi su oblici uobičajeni a drugi rijetki.

⁷⁵¹ „sed. *počėti* 'začeti' je sestavljeno iz **po* in **čėti*” (idem)

pisali smo *tajāt, tajāte, -o; tajāt, tajāte* u ostalim mjestima *tajāt, tajāta, tajāto; tajāt, tajāte*. Dalje v. 184.

184.3. (Raz)rijediti (mladice)

U Žejanama su nam rekli *razredi* (*jo razredēs*) *mladicele*, u Šušnjevići *rezredi* (*jo rezeredešk*) *mladicele*, u Novoj Vasi, Brdu, Trkovicima, Zankovicima *rezerdi* (*jo rezredēs*) *mladicele*, u Jesenoviku i Mihelima *rezredi* (*jo rezredves*), u Škabićima *ræzredi* (*jo ræzredves*) i *proredi* (*jo proredvez*), u Letaju *čisti* (*jo čistes*) *tarsure*. U Mihelima smo zapisali i *cimej* (*jo cimes*) „rezati vrhove“.

U ovom ćemo članku obraditi glagole *cimej, čisti, proredi, razredi* i *rezredi*. Za *mladicele* v. 179.5., za *tarsure* 179.

Glagol *cimej* čuli smo samo u Mihelima. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo navodi ga samo Dianich: *tsi'mey* „cimare, potare“. Čakavizam [npr. u Kašteliru *cimāt* (ČKG 199), u Funtani *cimāti* (MFR 22), na Roveriji *cimāti* (RROG 46), u Selcima na Braču *cimāt* (RSG 59)] (istro)mlet. podrijetla: *cimār* (BOE 171), *zimar* (VTrI 413), *simar* (VG 1030), *simār* (DDP 249), *zimār* (DDP 297), *cimar* (ImLA 1204 – za Motovun i Višnjana)⁷⁵². Denominativni glagol koji potječe od lat. *cima*, REW 2438.2.

Za „čistiti“ Byhan ima *tšistí* (IrG 369), Kovačec *čistí* za Žejane (IrHR 63), Sârbu i Frăţilă *čisti* (DIr 205), Dianich *čis'ti* (Vlri 91) – svi u značenju „čistiti“. Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Funtani *cistiti* (MFR 22), u

⁷⁵² Taj su glagol posudili i istarski Slovenci u Novoj Vasi: *čemat* (ImLA 1204)

Orbanićima kod Žminja, na Roveriji *čistiti* (ČDO 429; RROG 54), u Medulinu *čistiti* (RMG 39), na Braču *čistit* (RBČG 162), u Blatu na Korčuli *čistit* (RGBK 101) < prslav. **čistiti* (ERHJ).

Što se tiče glagola *proredi*, *razredi* i *rezredi* samo u Dianicha nalazimo *prore'di* „diradare” (VIrI 151). Čakavizmi izvedeni iz glagola tipa *riditi* „rijediti” [npr. u Medulinu *riditi* (RMG 205), u Orbanićima kod Žminja *r'edit* (ČDO 538), na Roveriji *rīditi* (RROG 235)] s odgovarajućim prefiksom, *pro-* (< prslav. **pro(-)*, SES2 581) ili *raz-* (< prslav. **orz(ь)*, SES2 604): npr. na Braču *prorēdit* (RBČG 774) i *prorīdit* (RBČG 775), u Pićnu *razridit* (PI 96), u Medulinu *razriditi* (RMG 202), na Roveriji *razrīditi* (RROG 232), u Brgudu *razrēdit* (IrLA 1204). U osnovi je navedenih oblika prslav. pridjev **rědьkь* (SES2 610, s. v. **rědek**).

184.4. Vez(iv)ati loze

U Žejanama smo dobili odgovor *leḡa* (*jo leḡu*) *t̲artele*, u Novoj Vasi, Jesenoviku i Letaju *legā* (*jo leḡu*) *t̲arsurle*, u Mihelima *legavej* (*jo legaveš*) *t̲arsurle*, u Šušnjevicu isto uz *legavej* (*jo legaveš*) *brājdile*, u Škabićima i Zankovcima *legā* (*jo leḡu*) *lozele*, a u Brdu, Trkovicima i Kostrčanu samo glagol, *legā* (*jo leḡu*).

Za *t̲artele* i *t̲arsurle* v. 179., za *brājdile* 180. Ostaje nam glagol ”vezati/vezivati”: u Žejanama smo zapisali *leḡa* (*jo leḡu*), u južnim selima *legā* (*jo leḡu*). Byhan ima *legó* (IrG 263), Pušariu *legā* (SIr 313), Cantemir *legá* (TIr 169), Sârbu i Fraṭilă *legā* (DIr 222), Kovačec *legā* za južna sela i *leḡa* za Žejane (IrHR 103), Dianich *le'gwa* (VIrI 121): dr. *legá* (DEX 565); ar. *leg* (DDAr 624); mr. *leg* (DMr 168) < lat. *ligāre*, REW 5024.

184.4.1. Vrbine šibe za povezivanje u vinogradu

Dobili smo sljedeće odgovore: u Šušnjevići i Novoj Vasi **bēke** (**bēke**, **-a**, **-e**, **-ele** ž.), u Mihelima **bēkele** (**bēka**, **-a**, **-e**, **-ele** ž.), a u svim preostalim mjestima **bēke** (**bēka**, **-a**, **-e**, **-ele** ž.). Isti nazivi, osim u Škabićima, označuju i grm od kojega se ubiru te šibe, bekvu (*Salix viminalis*), koje se u cijeloj Istri koriste uglavnom za vezivanje loza. Za grm u Škabićima vele **bēkvar**, **-u**, **bēkvar**, **-i m**.

Popovici donosi *beca* „vrba” (DRI 92), Cantemir *béche* „račitā” (TIR 158), Kovačec za Žejane *béca* „rakita” (IrHR 37), Dianich *'beka* „vimine, vinco”⁷⁵³ (VIrI 84). Čakavizam mletačkog podrijetla: npr. u Brgudu i Čepiću *bēka* (IrLA 1780), u Svetvinčentu, Orbanićima *bēkva* (ILA 1780; ČDO 417), u Vodicama *bēka* (ID 156), u Pićnu *bēka* (PI 12). Navedeni oblici potječu od (istro)mletačkih tipa *venco* (s provedenim betacizmom): npr. *venco* (VG 1209; GDDT 779), *venco* (DDC 261), *venco* (DDP 290) – sve u značenju „bekvina šiba”. Za grm (stablo) kaže se *vencher* „*Salix viminalis*” (VG 1209; GDDT 778), *venchèr* „id.” (DDC 261; DDP 290). Ima i mletacizama gdje betacizam nije proveden: npr. u Medulinu *vēnka* i *venkêr* (RMG 255), u Čabrunićima *venkār*, u Valturi *vēnka*, u Ližnjanu *venkêr* (ILA 1780). U osnovi je svih navedenih mletačkih oblika lat. *vīncūlum*, REW 9341⁷⁵⁴. S obzirom na distribuciju i mletacizama tipa *beka* i mletacizama tipa *venka*

⁷⁵³ Dakle i grm i šiba.

⁷⁵⁴ M. Doria uz tršč. *vincher* piše: „Da lat. *vincārium*, letter. l'albero che produce rami flessibili come giunchi.” (GDDT 786). Usp. top. *Vinkurän* (blizu Pule).

Istrorumunji su ih preuzeli tek u Istri⁷⁵⁵. Oblici s betacizmom su možda predmetački (usp. *bersa – versa*: 195.5.).

185. Bolesti vinove loze

Oblike tipa *peronošpera* zabilježili smo u svim mjestima osim u Novoj Vasi: U Žejanama i Škabićima *peronošpora*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići *peronošperε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima i Kostrčanu *peronošpera*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Mihelima *peronospera*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovicima *pronošpera*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Oblik *popel*, *-u*, *popel*, *-i m.* zabilježili smo u Novoj Vasi, Letaju, Brdu, Trkovicima i Kostrčanu. Oblik *čeruša*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. (u Novoj Vasi *čeruše*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) poznaju u svim južnim selima osim u Šušnjevići. Oblici koji slijede zabilježeni su samo u po jednom mjestu: *filoserε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Šušnjevići, *grintε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Novoj Vasi, *osipovac*, *-u*, *osipovci*, *osipovci m.* u Škabićima i *popelnica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Zankovicima.

Prema našim ispitanicima Istrorumunji razlikuju tri bolesti vinove loze: pepelnicu⁷⁵⁶, plamenjaču (peronosporu)⁷⁵⁷, i filokseru⁷⁵⁸.

⁷⁵⁵ Za distribuciju v. HBI 54, s. v. **beka**, **bekvar**, HBI 751, s. v. **venka** i HBI 752 s. v. **venkâr**.

⁷⁵⁶ „**pepelnica** (...) pojava sićušnih gljivica (*Didium erysiphe*) na biljkama; medljika [~ *vinove loze*; ~ *duhana*]” (HERj 935); „niz gljivičnih biljnih bolesti s pepeljastim prevlakama na lišću ili drugim dijelovima” (RHJ 818).

⁷⁵⁷ „**peronošpora** (...) parazitna gljivica iz porodice *Peronosporaceae* koja izaziva bolesti vinove loze i nekih drugih viših biljaka; plamenjača” (HERj 939).

⁷⁵⁸ „**filoksera** (...) lisna uš (*Phylloxera vastatrix*), napada nadzemne i podzemne dijelove vinove loze; trsna uš” (HERj 345).

Za pepelnicu Istrorumunji koriste nazive tipa *čeruša*, *popel* i *popelnica*.

Nazivi tipa *čeruša* i *popel*, *popelnica* uobličuju isti sem, „pepeo”. Prvi su domaćeg podrijetla s napomenom da su značenje na biljnu bolest po svoj prilici proširili pod utjecajem hrvatskih govora: Maiorescu ima *ceruše* (VIr 99), Byhan *tšerúšę* (IrG 366), Popovici *čerušę* (DRI 105), Cantemir *cerúše* (Tlr 161), Kovačec za Žejane i juž. s. *čerúše*, -a, mn. *čerúš*, -ile (IrHR 62) i za Šušnjevicu i Brdo *terúse*, -a, *terúše*, -a, mn. *terús*, -ile (IrHR 203) – sve u značenju „pepeo”, dok jedino Dianich za *če'ruša* (VIrI 90) uz „pepeo” navodi i značenje „fumaggine”⁷⁵⁹: dr. *cenúšă* (DEX 162); ar. *ținuşă*; mr. *țănuşă* (DER 1653), *čănuşă* (DRI 105) < lat **cīnīsia*, REW 1930. Autori ir. repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih izraza za oblike tipa *popel(nica)*. Posuđeni su iz nekog čakavskog idioma: npr. u Orbanićima kod Žminja *pòpel* „pepeo” (ČDO 524), u Crikvenici *pòpěl* (RCrG 189), u Pićnu *pòpel* „pepeo lug” i *pòpel*² „pepelnica, gljivično oboljenje biljaka” (PI 87), u Brgudu i Čepiću *pòpel* (IrLA 1207) < prslav. **pòpelъ* (SES2 505). Oblik *popelnica* izvedenica je na -ica: npr. *pepèlnica* u Funtani (ImLA 1207)⁷⁶⁰. Samu bolest na cijelom istarsko-dalmatinskom području uglavnom nazivaju

⁷⁵⁹ Opis te bolesti u rječnicima talijanskoga jezika kojima se služimo odgovara pepelnici na lozi: npr. „malattia determinata da alcuni funghi Ascomiceti, le cui ife fittamente intrecciate formano una crosta fuliginosa sulle parti aeree di varie piante” (DLI-cd).

⁷⁶⁰ Vjerojatno je riječ o terminu učenog podrijetla. Usp. i *pepèlnača* u Labinu (ImLA 1207).

jednostavno „pepeo”⁷⁶¹. U Dalmaciji se za nju koriste oblici tipa *lug*: npr. u Selcima na Braču *lûg* „pepeo; pepelnica” (RSG 196), na Ošljaku *lûg* „pepeo; pepelnica, bolest vinove loze” (RGOš 110)⁷⁶². Kako oblici tipa *popel* u Dalmaciji ne postoje, riječi za pepelnicu toga tipa Istrorumunji su preuzeli u Istri⁷⁶³

Za peronosporu svi su nazivi istoga tipa, *peronošpora*. U istrorumunjski su dospjeli iz nekog čakavskog govora gdje su ili učeni nazivi prema hrvatskome standardu ili posuđeni iz nekog (istro)mletačkog idioma (gdje su također učena podrijetla – tal. *peronospora*, DLI-cd). Od autora ir. repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *pero'nošpera* (VIRI 141): npr. u Čepiću *peronošpera* (IrLA 1207), na Roveriji *prenòšpera* (RROG 215), u Medulinu *peronošpera* (RMG 172), u Orbančićima kod Žminja *peronošpore* (ČDO 516 – dativ jednine), u Pićnu *pronòšpera* (PI 92), u Funtani *pronòšpera* (MFR 62), u Selcima na Braču *peronošpera* (RSG 261), u Brbinju također *peronošpera* (ZRMB 125).

⁷⁶¹ Denominacija je moguća i u istromletačkom: npr. *čēnere* (*čenere* = pepeo) u Taru i Labinu, *cēnere* u Višnjaju (ImLA 1207). Talijani iz Brseča posudili su *popel* od susjeda Hrvata (ImLA 1207).

⁷⁶² Oblik *lug* za pepeo poznat je i u Istri [npr. na Roveriji također *lûg* „pepeo” (RROG 147)], a i za bolest [npr. *lûg* u Valturi, Svetvinčentu i Ližnjaju (ILA 1207)].

⁷⁶³ Istrorumunji ne koriste *popel* i sl. u značenju „pepeo”, taj je oblik u tom značenju vidljiv jedino u složenici *Popelmérkë* „Pepeljuga” (IrHR 151) – usp. u Salima na Dugom otoku *Lugomërka* „Pepeljuga” (RGS 168) i u Kukljici na Ugljanu *lugomërka* „ona koja se drži oko komina; Pepeljuga.” (RGK 146).

Za filokseru u uporabi su dva naziva, *filosere* i *gr̃inte* (oba u Šušnjevići)⁷⁶⁴. Oba su naziva u istrorumunjski ušla iz čakavskoga. Prvi bi u čakavskom mogao biti ili učen (iz hrvatskog standarda) ili posuđen iz nekog (istro)mletačkog idioma (npr. u Bujama *filošera*, ImLA 1207) gdje je također učena podrijetla (tal. *fillossera*, Dli-cd). Npr. u Pićnu *filòšera* „bolest vinove loze, filoksera” (PI 32), u Mrkočima *filòšera* „filoksera, štetnik na vinovoj lozi” (RGZM 121), u Selcima na Braču *filošêra* (RSG 98)⁷⁶⁵, u Blatu na Korčuli *filosêra* „filoksera, trsna uš” (RGBK 131). Za drugi termin paralelu nalazimo samo u Dianicha, *'grinta* (VIrI 105) za što daje sljedeća značenja: „rognia, infezione della pelle o della scorza degli alberi, fumagine”, dakle „šuga, svrab” i „infekcija kore stabala, pepelnica”. Za bolest vinove loze izraz smo potvrdili za Čepić, Funtanu i Orbaniće kod Žminja: *gr̃inta* (IrLA 1207), *gr̃inta* „bolest vinove loze” (MFR 32), *gr̃inta* „biljne uši” (ČDO 450), a vjerojatno su u svezi s tim izrazima i *gr̃inta* „prljavština (o tijelu)” na Roveriji (RROG 87) i „zakorena prljavština” u Medulinu (RMG 75). Pretpostavljamo da je riječ o posuđenici iz nekog (istro)mletačkog govora, premda potvrdu za manje-više naše značenje nalazimo samo za Pulu: *gr̃inta* „invasione di una specie di pidocchi delle piante” (DDP 125). Jesu li navedeni oblici iste etimologije kao i mletačke posuđenice u govorima Istre i Dalmacije istoga tipa koje odgovaraju tal. *grinta* „espressione arcigna o truce della faccia (...) [Dal gotico **grimmitha*⁷⁶⁶]” (DLI-

⁷⁶⁴ Ako potonji ne označuje pepelnicu.

⁷⁶⁵ S natuknice upućuje na *žiloždêra* gdje daje značenje „bolest vinove loze, filoksera” (RSG 424).

⁷⁶⁶ **gr̃immīþa*, REW 3869

cd): npr. *grînta* „čangrizavac” u Mrkočima (RGZM 143), „zanovijetanje, cmizdrenje” u Trogiru (RTrCG 112) < *grinta* „collera; sdegno; rabbia; stizza” (BOE 317), *grinta* „fisionomia di persona irascibile; persona irascibile, malvagia o anche astuta” (GDDT 282). Semantika je donekle upitna, no mogli bismo sve navedene nazive povezati preko međuznačenja tipa „šuga” (v. gore) ili „krasta” (potonje potvrđeno za Korčulu: *grînta* (RGGK 98). Bilo kako bilo, pitanje krajnjega etimona za sada ostavljamo otvorenim.

Ostao nam je još usamljeni naziv *osipovæc* koji smo čuli u Novoj Vasi i za koji ne nalazimo paralela u repertoarima koji su nam na raspolaganju a koji bi mogao uobličavati sem „osip, osutost” koji u biti odgovara bilo kojoj od navedenih bolesti. Bilo kako bilo, krajnji je etimon toga naziva prslav. **sŷpati* (SES2 657, s. v. *sīpati*).

185.1. Škropiti

U Šušnjevići *spricěj* (jo *spricěšk*), u svim ostalim mjestima *špricěj* (jo *špricēs*).

Sârbu i Frătilă donose *şprîţei* (DIr 285), Kovačec *şprîţei* (IrHR 191), Dianich *şpri'tsey* (VIrI 170). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Čepiću *špricät* (IrLA 1208), u Mrkočima *špricät* (RGZM 639), u Labinu *šprîcat târsi* (ImLA 1208), u Senju *šprîcat* (SR 146). Etimon nalazimo u njem. *spritzen* (SES2 738). Jesu li istromletački oblici tipa *sprisar*, *spricar* [npr. u Puli *špri'shar* (ILA 1208), *sprisâr* (DDP 260), potonje i u Bujama (VPB 255), u Momjanu *špricar*, u Rijeci i Labinu *spricar* (ImLA 650)] posuđeni iz hrvatskih govora ili su izravni germanizmi ne može se sa sigurnošću utvrditi, premda u kosrist posuđivanja iz

hrvatskoga u prilog ide činjenica da ih navode samo istro-mletački repertoari, a mletački ne.

185.1.1. Otopina modre galice

U Žejanama i Novoj Vasi zabilježili smo *vidrijol*, *-u*, *vidrijol*, *-i m.*, u Letaju *vedrijol*, *-u*, *vedrijol*, *-i m.*, u Šušnjevići *vidrijō*, *vidrijolu*, *vidrijoli*, *vidrijoli m.*, u Jesenoviku *āpa de vidrijol*, u Brdu i Škabićima *špric*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.*, u Trkovicima, Zankovicima⁷⁶⁷, Mihelima i Kostrčanu *špric*, *špricu*, *špric*, *šprici m.* i *špric*, *špricu*, *špricure*, *špricurle* *bg.*

Nazivi tipa *vidrijol* [od autora ir. repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *vidri'yol* (VIRI 183)] posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. *vidrijōl* u Čepiću i Brgradu (IrLA 1209), u Mrkoćima (RGZM 710), Labinu (RLC 300), na Grobinštini (GG 688), u Senju (SR 165), *vidrijuōl* u Gračišću (GGr 164), *vidrijōla* u Selcima na Braču (RSG 395) < npr. (istro)mlet. *vedriōl* (DDP 289)⁷⁶⁸. Bit će da je učena riječ: tal. *vetriolo* „Dal lat. mediev. *vitriolum*, neutro sost. del lat. tardo *vitreōlus*, dim. di *vitřeus* 'di vetro', per l'aspetto vetroso dei cristalli del solfato.” (DLI-cd). U Jesenoviku za otopinu o kojoj je riječ rabe hibridnu sintagmu *āpa de vidrijol* (doslovce: „voda od vidriola”); treći je elemenat kako smo vidjeli hrvatska posuđenica, a prva su dva domaća. Za *de* v. 171.1., za *āpa* 176.).

Oblik *špric* posuđen je iz nekog čakavskog govora Dianich ima *šprits*, *-u* u značenju „špricer” i „otopina modre

⁷⁶⁷ *Špricu se fače de vidrijol ši de jāpna.*

⁷⁶⁸ Ostali i(m). repertoari s kojima raspoložemo nemaju srodnih oblika.

galice” (VIrI 170), a Kovačec *šprīť, -u, -ure, -urle* za Žejane ali samo u značenju „špricer” (IrHR 191). U našem smo značenju oblik potvrdili samo u Čepiću *šprīc* (IrLA 1209)⁷⁶⁹. Dalje v. 185.1.

185.1.1.1. (Na)močiti modru galicu

U Žejanama *natopī (jo natopēs) vidrijolu*, u Šušnjevicima *nemuľá (jo nemuľesk) vidrijolu*, u Jesenoviku i Letaju *pure (jo puru) vidrijolu* i *moči (jo močes) vidrijolu*, u Zankovcima samo potonje, a u svim ostalim južnim selima *nemoči (jo nemočes) vidrijolu*.

Za *vidrijolu* v. 185.1.1., za *pure* 183.1. Ostaju nam glagoli *moči, nemoči, natopī* i *nemuľá*.

Glagoli tipa *moči* čakavskog su podrijetla: npr. u Čepiću *močit vidrijôl* (IrLA 1210), *namočīt* u Valturi, *namočīti* u Ližnjanu, *namočīti vindrijô* u Svetvinčentu (ILA 1210), *močiti* i *namočīti* na Roveriji (RROG 161; 170), *močit* i *namočīt* u Mrkočima (RGZM 251; 282), *namočīti* u Medulinu (RMG 142), *m^uočīt* u Orbančićima kod Žminja (ČDO 494), *močit* i *namočīt* u Labinu (RLC 159; 168), *močiti* u Funtani (MFR 49), *močit* i *namočīt* na Braču (RBČG 483; 523) < prslav. **močīti* (SES2 409), odnosno prslav. **na* (SES2 427) + prslav. **močīti* (SES2 409). Od autora ir. repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *mo'či* (VIrI 128) i *ne-mo'či* (VIrI 132).

Iz čakavskog je i žejanski glagol *natopī*. Autori istorumunjskih repertoara kojima se služimo imaju samo oblike bez prefiksa [Byhan *topí* (IrG 361), Sârbu i Frățilă *topi* (DIr 289)], osim Popovicia koji uz *topi* daje i *răstopi* (DRI

⁷⁶⁹ Ostali čakavski repertoari u našem posjedu koji imaju riječ daju je samo u značenju ”špricer”.

158). U osnovi su svih navedenih oblika glagoli tipa *topi-**t(i)* s odgovarajućim prefiksima: npr. *topīt* u Orbanicima kod Žminja (ČDO 571), *topīt* u Mrkočima (RGZM 662), *natōpīti* na Roveriji (RROG 174), *natōpiti vidrijōl* u Brgudu (IrLA 1210), *rastopīt* na Braču (RBČG 804), *rastopīti* na Vrgadi (RGV 179) < prslav. *topīti* (SES2 773) – za *na-* v. prethodni odjeljak, za *ras-* 184.3.

Za *nemuľā* ne nalazimo odgovarajućih oblika u ir. reper-toarima kojima se služimo. Bit će da je u svezi s *namūlīt* „udrobiti kruha u mlijeko” (RGZM 283), što je izvedeno od *mūlīt* „kruniti, runiti, skidati zrnje s klipa kukuruza; va-diti zrnje iz mahune; drobiti kruh (u mlijeko, kavu)” (RGZM 258). Semantički prihvatljivo: drobljenjem kruha u mlijeko ili kavu kruh se i namoči. Krajnji je etimon vje-rojatno prslav. **mulīti* (SES2 424, s. v. *mūliti*).

185.1.2. Sumporiti

U Žejanama *sumporuj* (*jo sumporuj*s), u Šušnjevicima *sumporēj* (*jo sumporēšk*), u Jesenoviku *sumporēj* (*jo sumporves*), u svim ostalim južnim selima *sumporēj* (*jo sumpores*).

Posuđeno iz nekog čakavskog idioma. Maiorescu, Byhan i Popovici imaju samo imenicu „sumpor” [*sumpor* (VIrI 124), *súmpēr* (IrG 356), *sumpēr* (DRI 153)], Kovačec samo glagol „sumporati” [*sâmporēi* (IrHR 171)], a Dianich i jedno i drugo [*sâmpo'rey* i '*sâmpor* „sumpor” (VIrI 160)]: *sûmporat* u Brgudu, *sumporät* u Čepiću (IrLA 1211), *sûmpēr* i *sumperäti* na Roveriji (RROG 259), *sûmpēr* i *sumperät* u Mrkočima (RGZM 610), *sûmpēr* u Pićnu (PI 107), *sûnpor* u Senju (SR 139), *sûmpor* i *sumporät* na Braču (RBČG 901). Oblici tipa *sumpor* učene su riječi.

Glagoli su izvedeni od imenice. Mi smo u svim mjestima zapisali *šumpor*, *-u*, *šumpor*, *-i m.*, u južnim selima još i *sšampor*, *-u*, *sšampor*, *-i m.*⁷⁷⁰.

185.1.2.1. Ručna naprava za sumporanje

U Žejanama smo zabilježili *fufalica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevcima *skicet*, *-u*, *skicet*, *-i m.*, u Novoj vasi *fole*, *-u*, *foľ*, *-i m.*, u Šušnjevcima *fole*, *-u*, *foľ*, *-i m.*, u Jesenoviku, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu *fole*, *-u*, *foľ*, *-i m.*, u Jesenoviku uz navedeno još i *mih*, *-u*, *mih*, *-i m.*, u svim ostalim južnim selima *fole*, *-u*, *foľ*, *-i m.* i *fole*, *folele*, *fole/folele*, *folele* ž.

Premda se nazivi tipa *fole* u potpunosti poklapaju s (istro)mletačkima, pogotovo što ih u čakavskim govorima gotovo da i nema⁷⁷¹ [npr. *fòlo* u Mletcima (BOE 278), *folo* u Puli (ILA 1212), *fòlo* u Momjanu, Bujama, Brtonigli, Rijeci, Brseču, Taru, Višnjanu, Poreču, Funtani, Vrsaru, Kanfanaru i Malom Lošinju (ImLA 1212), *folo* u Trstu (VTrI 161)], ekonomičnije ih je tumačiti kao izvorne. Maiorescu navodi *fole* (VIR 105), Byhan *fóle* (IRG 216), Popovici *fole* (DRI 110), Pušcariu *fole* (SIR 310), Sârbu i Frăţilă *fole* (DIR 213), Kovačec *fóle* za Žejane (IRHR 80), Dianich *'fwole*, *-ele* (VIR 103) – većina samo u značenju „trbuh”⁷⁷²: dr., ar. *foále* (DEX 388, DDAr 466),

⁷⁷⁰ Množinske smo oblike dobili na naše inzistiranje.

⁷⁷¹ U Funtani smo zabilježili posuđenicu iz istromletačkoga, s promjenom roda *m.* → ž., *fūōla* (ImLA 1212).

⁷⁷² Značenje „trbuh” potvrdili smo samo u Žejanama.

mr. *foáli* (DMr 128) – svi oblici u značenju „mijeh; trbuh”⁷⁷³ < lat. *föllis* „mijeh”, REW 3422.1.

Odgovarajuće oblike za *fufalica* ne nalazimo ni u ir. ni u čak. repertoarima kojima raspolažemo. Onomatopejski ek-spresivni naziv koji je mogao nastati unutar bilo kojeg idi-oma polazeći recimo od glagola tipa **fufati* „puhati” koji ne možemo potvrditi.

Nazivi tipa *mih* posuđeni su iz nekog čakavskog govora [od autora ir. repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *mih* (VIRI 127)]: npr. *mîh* za *sumperàti* na Roveriji (RROG 158, s. v. **mîh**), *mîh* u Čepiću (IrLA 1212), *mih* u Pićnu (PI 64), *mîh* u Funtani (MFR 49), u Mrkočima (RGZM 247), u Medulinu (RMG 129), u Senju (SR 75), na Braču (RBČG 472), *miêh* u Gračišću (GGr 165) < prslav. **mêhъ* (ERHJ 610).

Termin *skicet* zabilježili smo samo u Šušnjevići, od jed-nog ispitanika (F. Belulovića). Autori ir. repertoara kojima raspolažemo nemaju odgovarajućih oblika. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *škicèt* „štrcaljka” na Ižu (RGI 397), *škicèt* „pumpa za vađenje motornog ulja iz kartera” na Istu (RGOI 304), *škicèt* „nosač na mlaznici od pumpe za prskanje” u Brbinju (ZRMB 178), „dio pumpe za prskanje vinove loze” u Bibinju (RBIG 682), *škicet* „naprava za prskanje, štrcaljka” (RGGK 346). U čakav-skom su to (istro)mletacizmi: *škiceto* (ImLA 1212 – Brto-nigla), *schizzèto* „strumento col quale si schizza aria o li-quare” (BOE 628), *schizeto* (VTrI 331; GDDT 588), *schì-sèto* „strumento a stantuffo per solforare le viti” (DDP 233; VPB 233), deverbativ od glagola tipa *schìzzar* (BOE

⁷⁷³ Što se značenja „trbuh” tiče ono je metaforično, dakle sekundarno: usp. čak. u Dalmaciji *mišina* „veliki trbuh”.

623), *schizar* (VTrI 331; GDDT 588), *schisàr* (DDP 233; VPB 233) onomatopejskog postanja. Glagol su posudili i Hrvati: *škicàt* u Pićnu (PI 111), *škicàti* na Roveriji (RROG 269), u Medulinu (RMG 228)⁷⁷⁴.

186. Grožde

U Žejanama, Jesenoviku, Letaju i Škabićima dobili smo odgovor u mn. m. r. bez odr. člana, *grozdi*⁷⁷⁵, u Novoj Vasi također u mn. bez odr. člana ali kao bg., *grozdure*, a u svim ostalim južnim selima s odr. članom u ž. r., *grozdile*. U Jesenoviku, Letaju i Zankovcima dobili smo i nazive za pojedine vrste grožđa: *fragula*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Jesenoviku i Letaju, *fràgola*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Zankovcima, *teran*, *-u*, *teran*, *-i* m. u Jesenoviku, Letaju i Zankovcima, u Zankovcima i *àb teran*, *muškàt*, *-u*, *muškàt*, *-i* m. u Letaju i Zankovcima, *malvažija*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Letaju, *malmašija*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Zankovcima, *brajđinica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Letaju, *brajđenica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Zankovcima, *čarnac*, *-u*, *čarnci*, *čarnci* m. u Letaju, *marinčić*, *-u*, *marinčić*, *-i* m. u Jesenoviku te *carnac*, *-u*, *carnac*, *carnci* m., *zelenika*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., *plavinac*, *-u*, *plavinci*, *plavinci* m. i *plehàč*, *-u*, *plehàč*, *-i* m. u Zankovcima.⁷⁷⁶

Za grožde u istrorumunjskom je u uporabi množinski oblik od *grozd* (v. 186.2.).

⁷⁷⁴ U vlastitom arhivu istrorumunjskih snimljenih tekstova imamo rečenicu *Počnit-a škicg*. (= Počelo je rositi.) koju smo zabilježili u Šušnjevi. Dakle *škicg* (*jo škices*) „rositi, sipiti”.

⁷⁷⁵ Informant, vjerojatno slučajno, nije izgovorio *grozdi*, no radi dosljednosti pri zapisivanju (uvijek zapisati ono što se izgovori bez obzira na sustav) ostavili smo kako smo čuli.

⁷⁷⁶ Do množinskih smo oblika došli na naše inzistiranje.

Vrste grožđa obradit ćemo abecednim redom. Sve su riječi posuđene iz nekog čakavskog govora.

Tip *brajdenica*: npr. u Čepiću *brajdeniça* (IrLA 1213), u Mrkočima *brajdènica* (RGZM 41), izvedenica od *brajda* (v. 180).

Tip *čarnac*, *čarnac*: npr. u Mrkočima *čmàc* „crnjak, crno vino“ (RGZM 68), u Dalmaciji *crnac* „suvrst vinove loze crnoga grožđa u Dalmaciji“ (HBI 113) – izvedenica na *-ac* od *črn/crn*: npr. *črn* u Mrkočima (RGZM 68), u Orbanićima kod Žminja (ČDO 430), *črn* na Roveriji (RROG 55), u Crikvenici (RCrG 72), *črn* u Pićnu (PI 21); *crn* u Funtani (MFR 23), *cfn* u Medulinu (RMG 35) < prslav. *čbrnъ (SES2 91).

Tip *fragola*, *fragula*: npr. *fràgula* u Brgudu (IrLA 1213), „izabela, vrsta aromatičnog grožđa“ u Mrkočima (RGZM 124), *frâgula* na Roveriji (RROG 65), *fragula* „suvrst neplemenite, divlje loze i crnoga grožđa svojstvena mirisa“ u jugoistočnoj Istri (HBI 189). Metaforičan termin, prijenos značenja „jagoda (*Fragaria vesca*)“ → „vrsta grožđa“. (Istro)mletacizam. Boerio i Rosamani imaju *fràgola* samo u značenju „jagoda“ (BOE 285; VG 400). U našem značenju u Bujama, *fràgola* „tipo d'uva nera o bianca, chiamata uva americana“ (VPB 111), u Novigradu *fragola*, Vrsaru *fragula* (ImLA 1213). Krajnji je etimon lat. **fragŭla*, REW 3478.

Tip *malmašija*, *malmazija*: Kovačec ima *malvasíje*, -a za Novu Vas (IrHR 111), Dianich *malva'siija* (VIrI 125) < npr. *malmašija* u Čepiću (IrLA 1213), *malvažija* u Funtani, *malvažija* u Labinu (ImLA 1213), *malvažija* u Ližnja-nu, *malmažija* u Čabrunićima (ILA 1213). Šugar ima *mal-vasija*, *malvažija* „suvrst vinove loze bijeloga

grožđa“, za prvo veli da je Šulek to zabilježio u Dalmaciji, a za drugo kaže da se tako govori u cijeloj Istri (HBI 411). U čakav-ske je govore riječ ušla iz nekog (istro)mletačkog idioma. Boerio ima *malvasía* „vino navigato, assai conosciuto, che ci viene dalle Isole del Levante“ (BOE 589), Rosamani *malvaſia* „uva bianca che da (o dava?) il rinomato vino bianco“ (VG 576), Doria *malvaſia* „qualità di uva bianca e il vino pregiato che se ne ricava“ (GDDT 351). Na istom mjestu (prema Cortelazzu) daje i etimologiju: „Dal nome di una città cretese, *Monovasia* (nelle fonti antiche, venez., francesi e tedesche scritto *Monovaxia*, *Maleviseya*, *Malfa-sia*), distributrice se non proprio produttrice di cotesto vi-no“. Mi smo za mletačke govore u Istri i Kvarneru zapisa-li: u Momjanu, Brtonigli, Rijeci i Labinu *malvazija*, u Vr-saru, Funtani i Kanfanaru *malvažija*, u Bujama, Novi-gradu, Motovunu, Brkaču i Višnjaju *malvažija* (ImLA 1213).

Tip *marinčić*: prema iskazu više ispitanika naziv potječe od prezimena čovjeka koji je tu vrstu vinove loze donio iz Španjolske u Jesenovik. Ipak, Šugar navodi *marinić* „suvrst vinove loze bijeloga grožđa“ uz napomenu da je to Šulek zabilježio u Dalmaciji (HBI 414).

Tip *muškat*: poznata sorta grožđa od koje se pravi poznato i cijenjeno vino. Šugar prema Šuleku navodi *muškat* „suvrst vinove loze bijeloga grožđa“ te, s napomenom da je on to zabilježio u Istri, *muškat* „suvrst vinove loze bijeloga mirisnoga grožđa“ (HBI 461). Npr. *muškät* u Čepiću (IrLA 1213), Čabrunićima (ILA 1213), u Selcima na Braču (RSG 218), *muškät* u Labinu (ImLA 1213) < *moscato* (BOE 429; VG 653), *moscàto* „vitigno di uve bianche o nere, caratterizzato da un intenso aroma tipico di muschio“; *muscàto* (VPB 161; 163). Riječ je o poimeničenom

pridjevu koji odgovara tal. „ (...) *muschiàto* „che ha odore di muschio⁷⁷⁷“: Lat. tardo (...) *mūscu(m)*, calco formale del gr. *móschos*, un prestito dal pers. *mušk* (...)“ (DELI 1019, s. v. **mūschio**¹). Mi smo za istromletačke govore zabilježili: *moškato* u Momjanu, Brtonigli, Vrsaru i Kanfanaru, *moskato* u Malom Lošinjju, *moškato* u Bujama i Novigradu te *muškato* u Brseču (ImLA 1213).

Tip *plavinac*: npr. *plavinac* u Čepiću (IrLA 1213), *plavīnāc* u Mrkočima (RGZM 396). Šulek nema oblika, ima samo istoznačni naziv *plavac* „suvrst vinove loze bijeloga grožđa“ uz napomenu da je to Šulek zabilježio u Dalmaciji (HBI 534)⁷⁷⁸. U osnovi je ovih naziva pridjev *plav* (diljem Istre i Dalmacije – OA) < prslav. **polvb(jb)* (HER 485)⁷⁷⁹.

Tip *plehāc* ne znamo protumačiti.

Tip *teran*: Šugar uz *teran* piše: „suvrst vinove loze crnoga grožđa, od kojega se pravi pjenušac; zabilježeno na o. Cresu i Krku (Šulek 1879)⁷⁸⁰, na lošinjskom otočju (Haračić 1894) i u Istri (Šugar)“ (HBI 707). Riječ u Dalmaciji nije poznata, pa možemo biti sigurni da su je Istrorumunji preuzeli tek nakon dolaska na Krk i u Istru: npr. *terān* u Svetvinčentu, Čabrunićima, Ližnjanu (ILA 1213), Funtani (ImLA 1213), *terān* u Mrkočima (RGZM 658),

⁷⁷⁷ Naziv dakle duguje postanje karakterističnom mirisu mošusa kojim odišu zrna toga grožđa a dakako i vino (kao što smo vidjeli i u VPB 161).

⁷⁷⁸ Mi smo u Brgudu zapisali *plāvac* (IrLA 1213) što bi moglo biti iz standarda i to preko ugostiteljstva i trgovine.

⁷⁷⁹ M. Snaj za sln. *plāv* u značenju „blond“ daje isti etimon (*polvb* – SES2 523) kao i Gluhak, a oblik u značenju „modar“ tumači kao germanizam: „Prevzeto iz bav. nem. *plau* (...)“ (SES2 524).

⁷⁸⁰ Teran koji se danas pije u Istri nije pjenušac, nego crno vino s dosta velikim postotkom kiseline.

teròn u Čepiću (IrLA 1213), *tìran* u Brgudu (IrLA 1213)⁷⁸¹. (Istro)mletacizam. Mi smo zapisali *teran* u Brtonigli, Novigradu, Brkaču, Poreču, Funtani i Kanfanaru (ImLA 1213). Rosamani ima *teran* „uva dal raspo rosso sangue e dai chicchi color antracite“ (VG 1147), *teràn* (VPB 269), *taràn* (VPB 267). Etimolozi nisu jedinstveni. Preuzimamo ono što pišu Doria i Snoj. Doria uz *teran* „terrano (vino tipico del Carso)“ navodi: „forma comune anche al bis., all'istriano ven. e all'istrioto. Cfr. le varianti *taràn* (a Rovigno), designazione di una qualità di vino diversa dal terrano del Carso, e *terùn* (specie d'uva) nel veglito (...) Continuazione di un aggettivo **terrānus* (da terra), forse per il color rosso vivo del sugo delle rispettive uve, paragonabile al rosso della terra del Carso e di certe contrade dell'Istria. O forse «terreno», ossia «del territorio», in opposizione a quello importato o trasportato per mare (*navigando*) (...) Il termine si conserva sul Carso triestino, ma viene, ora, attribuito esclusivamente al «Refosco locale».“ (GDDT 730). Marko Snoj pak uz sln. *terân* „vrsta vina iz trte refošk (19. stol.)“ veli: „Prevzeto iz ben. it. *teràn* ali furl. *teràn*, kar prvotno pomeni 'zemeljski'. To vino je tako domnevno poimenovano zaradi "zemeljskega okusa" (...) Besedotvorno je beseda manj jasna, saj se lat. prid. od *terra* glasita *terrestris* in *terrēnus*. Izvorno morda **terrān(i)us* se je lahko po disimilaciji razvilo iz vlat. *terrārius* 'zemeljski', izpeljanke iz klas. lat. *terra* 'zemlja' (...) Druga možnost je izhajanje iz **terrāneus*, kar se v klas. lat. ohranja le v zloženkah (...)“ (SES2 759). U Zankovci-

⁷⁸¹ Slični oblici poznati su u cijeloj Istri, u hrvatskoj i slovenskoj (OA). Usput, nije riječ o istom vinu, slovensko se dobija iz vrste loze *refošk* (što postoji i kao naziv za vino) a vino se zove i *kraški teran*.

ma poznaju i bijeli teran: *âb teran*. Prvi član sintagme domaći je: u Žejanama kažu *âb, âba; âb/âbi, âbe* u Šušnjevići i Novoj Vasi *âb, âbe, âbo; âlb, âbe*, u ostalim juž. s. *âb, âba, âbo; âlb, âbe*, u Zankovcima i *âb, âbe, âbo; âlb, âbe*⁷⁸². Autori ir. repertoara kojima se služimo donose: *ab, abă, abi, abe* (VIr 105), *qb, qlbî* (IrG 296), *âb, -ę* (DRI 89), *ũab, -e* (TIr 157), *âb, -a* (Dlr 186), *âb, âbe, âlb, âbe* za južna sela i *âb, âba, âb(i), âbe* za Žejane (IrHR 20), *wab, -a, -o*, pl. 'wablji, 'wabe (VIrI 185) < lat. *albus*, REW 331.1 > dr., mr. *alb, -ă* (DEX 23, DMr 10); ar. *âlbū, -bâ* (DDAr 81), *albu, -bâ* (DAr 33, s. v. **alb**).

Tip *zelenika* ne nalazimo u rječnicima kojima se služimo. Šugar za „suvrst vinove loze bijeloga grožđa“ navodi više sličnih termina: *zelenina, zelenka bijela, zelenka crna, zelenka mala, zelenka tavana, zelenka vela* (HBI 790 – sve za Dalmaciju). Riječ je o čakavskoj izvedenici na *-ika* od *zelen* (diljem Istre i Dalmacije – OA) < *prslav. *zelenъ* (SES2 852).

186.1. Domaća sorta

U Žejanama smo zapisali *nostra sorta*, u Jesenoviku *domaća sorta*, u Brdu, Trkocima, Mihelima i Kostrčanu *domaća sorta*, u Šušnjevići *domăce kvalită*, u Zankovcima *domăču kvalită*, u Letaju *domăća kvalită*, u Škabićima *domăća kvalită*, u Novoj Vasi *domăču vărste*.

Redom sintagme u značenju „domaća vrsta“ preuzete prema istoznačnim čakavskim sintagmama: npr. u Brgudu *dōmača sōrta*, u Čepiću *domôća kvalită* (IrLA 1214), u

⁷⁸² U svim se mjestima pridjev rabi i za kosu u značenju „sijed“: *âlb peri* „sijede vlasi, sijeda kosa“ (IrHR 20, s. v. **âb**).

Ližnjanu *domâca sôrta* (ILA 1214.), u Funtani *domâca sôrta* (ImLA 1214).

Obradit ćemo najprije imeničke dijelove sintagmi: *kvalita*, *sorta* i *v̄rste*. Sve tri imenice preuzete su iz nekog čakavskog govora. Oblike tipa *kvalita* čuli smo u svim istrorumunjskim selima: u Zankovcima, Letaju i Jesenoviku *kvalitâ*, *-a*, *kvalitâ*, *kvalitâ* ž., u preostalim mjestima *kvalitâ*, *-a*, *kvalitâ*, *kvalitâ* ž. Byhan je zapisao *kvalitô* (IrG 261), Dianich *kvali'ta* (VIrI 118) < npr. čak. u Mrkočima *kvalitâ* (RGZM 216), u Medulinu i na Roveriji *kvalitâ* (RMG 112; RROG 137)⁷⁸³ < (istro)mlet. *qualità* (BOE 544; VG 845; VTrI 298) < lat. *qualitâte(m)*, DELI 1294, s. v. **quàle**. I imenicu *sorta* smo zabilježili u svim istrorumunjskim govorima: u Šušnjevcici i Novoj Vasi zapisali smo *sorte*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim mjestima *sorta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Maiorescu donosi *sortă* (VIrR 123), Popovici *sorte* (DRI 150), Dianich navodi *swori*⁷⁸⁴, pl. *-e* (VIrI 167) < npr. čak. *sôrta* na Roveriji (RROG 250), *sôrta* u Pićnu (PI 104), *sôrta* u Crikvenici (RCrG 219), *sôrta* na Istu (RGOI 314) < (istro)mlet. *sorta* (VG 1055G; DDT 652) < lat. **sôrta(m)*, DELI 1564⁷⁸⁵. Imenicu tipa *vrsta* također poznaju svi Istorumunji: u Šušnjevcici i Novoj Vasi kažu *v̄rste*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim selima *v̄rsta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.⁷⁸⁶ Kovačec donosi *vârsta*, *-e*, *ele* za Žejane (IrHR 211) < npr. čak. *v̄rsta* u Orbanićima kod Žminja (ČDO 586), na

⁷⁸³ Prema čakavskim rječnicima s kojima se služimo čini se da oblik južnije nije u uporabi.

⁷⁸⁴ Telefonskim provjerama tijekom pisanja ovoga rada nismo mogli potvrditi taj oblik, pa pretpostavljamo da je Dianich omaškom ispustio finalno *a*, trebalo bi dakle *'sworta*.

⁷⁸⁵ *sôrs*, *sôrte*, REW 8107

⁷⁸⁶ U Žejanama i u značenju „red“.

Vrgadi *vrstà* (RGV 235), *vřst* na Roveriji (RROG 317), *vřs* u Mrkočima (RGZM 723), *vřst* u Selcima na Braču (RSG 401) < prslav. **vbrstǎ* (SES2 835).

Pridjev tipa *domaći* rabi se uglavnom samo u sintagma-ma koje su posuđene kao takve⁷⁸⁷. U tom značenju Istrorumu-nji rabe pridjev tipa *noštru* „naš“ (v. dalje). Etimon nalazimo u prslav. **domatjь* (ERHJ 184) > *domâci* u Mrkočima i Medulinu (RGZM 94; RMG 52), *domâci* na Roveriji (RROG 65), *domâci* u Kukljici na Ugljanu (RGK 53). Pridjev *nostru* *domaći* je: u Šušnjevcima zabilježili *noštru*, -e, -o; *noštri*, *noštre*, u Novoj Vasi *noštru*, -e, -o; *noštri*, *noštre*, u ostalim mjestima *noštru*, -a, -o; *noštri*, *noštre*. Maiorescu ima *nostru*, *nostră* (VIR 114), Byhan *nòstru*, -ri (IrG 288), Popovici *nostru*, -e (DRI 129), Cantemir *nòstru*, -e, pl. -i, -e (TIR 171), Sârbu i Frătilă *nostru*, -a, -i, -e (DIR 238), Kovačec *nóstru*, *nóstrę*, *nóstro*, *nóštri*, *nóstre* za južna sela, *nóstru*, *nóstrę*, *nóstro*, *nóstri*, *nóstre* za Šušnjevicu i *nóstru*, -a, -o, *noštri*, *nóstre* za Žejane (IrHR 129), Dianich 'nwostru, a, -o, pl. -i, -e (VIRI 135); dr. *nostru* (DEX 700, DER 5721); ar. *nostru*, *nost(u)*; mr. *nostru* (DER 5721) < lat. *nōster*, REW 5961.

186.1.1. Tuđa sorta

U Žejanama su nam rekli *ľudska sorta*, u Škabićima *ľučka kvalita* i *furešta kvalita*, u Novoj Vasi *furešta vřsta*, u Šušnjevcima *furešte kvalita*, u Letaju *furešta kvalita*, u Brgudu Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *furešta sorta*, u Jesenoviku *tuja sorta*.

⁷⁸⁷ U takvim je sintagmama moguća i prilagodba nepridjevskih elemenata.

Sintagme u značenju „strana vrsta“ preuzete prema isto- značnim čakavskim sintagmama: npr. u Brgradu *tùja sòrta*, u Čepiću *furěšta kvalità* (IrLA 1215), u Ližnjanu *tùja sòrta*, u Valturi *furěšta fõza* (ILA 1215). Za imenske dije- love sintagmi v. 186.1.

Ostaje nam obraditi pridjeve *furešta*, *lúcka/lúdska* i *tuja*, sve posuđenice iz nekog čakavskog idioma. U Šušnjevići i Novoj Vasi čuli smo *furešt*, *-ε*, *-o*; *furešti*, *furešte*, u Šuš- njevici (samo od jednog ispitanika, Frane Belulovića) i *furest*, *-ε*, *-o*; *furesti*, *fureste*, u svim ostalim mjestima *furešt*, *-a*, *-o*; *furešti*, *furešte*. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo pridjev ima samo Dianich: *fu'rešt* (VIRI 102)⁷⁸⁸ < čak. *furešt*, *furešta*, *furešto* (s nag- laskom na drugom slogu raznih kvaliteta diljem Istre i Dalmacije – OA) < (istro)mlet. *forèsto* (BOE 281; DDP 113; VPB 109), *foresto* (VTrI 163; VG 394) – u osnovi je ovih oblika lat. **forasticus*, REW 3432. Drugi pridjev bi- lježi samo Dianich i to u našem značenju: *ljučki*, *-a*, *-o* pl. *-i*, *-e* „altrui“ (VIRI 124); nama su u Žejanama rekli *lúdski*, *-a*, *-o*; *lúdski*, *lúdske*, u Škabićima i Trkovicima *lúčki*, *-a*, *-o*; *lúčki*, *lúčke*, u Šušnjevići *lúcki*, *-ε*, *-o*; *lúcki*, *lúcke*, u Novoj Vasi *lúčki*, *-ε*, *-o*; *lúčki*, *lúčke*, u ostalim juž. s. *lúčki*, *-a*, *-o*; *lúčki*, *lúčke* < npr. čak. *ljũčki* na Roveriji (RROG 149), *jũcki* u Funtani (MFR 36), *ljuškò* (n.) u Pic- nu (PI 60), *ljučkì* u Orbanićima kod Žminja (ČDO 484),

⁷⁸⁸ Popovici ima *furešt* „stranac“ (DRI 111): mi smo u svim mjestima zapisali *furešt*, *-u*, *furešt*, *furešti*, u Šušnjevići *furest*, *-u*, *furest*, *furesti*. Sârbu i Frățilã imaju *furejca* „strankinja“ (mi taj oblik nismo uspjeli potvrditi ni opetovanim telefonskim ispitivanjima tijekom pi- sanja ovoga rada). Mi smo u Šušnjevići i Novoj Vasi zabilježili *fu- rerešte*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići i *furereste*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim os- talim mjestima *furerešta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

ljučkî u Mrkočima (RGZM 233), *ljuškò* (n.) u Labinu (RLC 148), *lùdski* (ID 189, s. v. **lùctvo**) – sve u značenju „tuđ, ne pripadajući“ < *prslav. **ljudьskъ* (ERHJ 576). Značenje „tuđ“ za pridjeve tipa *ljudski* nalazimo samo u Istri (za potvrdu vidi niže u navodu iz ARJ), pa možemo zaključiti da su ga Istrorumunji posudili tek nakon dolaska na Krk i Istru. P. Budmani pomak značenja „ljudski“ → „tuđ“ tumači ovako: „jamačno je ovo značenje postalo tijekom što se kod ‚koji pripada ljudima‘ imalo u misli ‚druge‘ lude, dakle ‚koji pripada drugijem ljudima‘, a ne onome o kome se govori. – I ovo je značenje praslavensko, jer se nalazi u češkome i u poljskome jeziku; ali je u našem poznato samo u sjeverozapadnijem krajevima kao i u slovenskome.“ (ARJ VI/315, s. v. **ludski**, odjeljak e.). Treći dio sintagme, *tuja* ne bilježi ni jedan autor istrorumunjskih repertoara kojima se služimo. Mi smo taj pridjev zapisali samo u južnim selima: u Šušnjevi i Novoj Vasi *tuj/tuji, tuje, tuje; tuji, tuje*, u ostalim mjestima *tuji, tuja, tuje; tuji, tuje*, u Zankovcima i Trkovcima za m. r. i *tuj* < npr. čak. *tùji* u Medulinu (RMG 245), *tùji, tùja, tùje* u Pićnu (PI 121), *tùj, tùja, tùje* na Roveriji (RROG 293), *tùj, tūjà, tùje* na Braču (RBČG 977) < prslav. **tudь* (SES2 790).

186.2. Grozd

U Žejanama *grozd, -u, grozdi, grozdi m.*, u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovcima i Škabićima *grozd, -u, grozd, -i m.*, u Škabićima još i *grozd, -u, -ure, -urle bg.*, potonje i u Novoj Vasi i Šušnjevi, u Novoj Vasi i Šušnjevi još i *grozde, -a, -i, -ile ž.*, u preostalim južnim selima *grozd, -u, -grozdi, grozdi m.*, a u svim južnim selima, uz navedeno, i *grozda, -a, -i, -ile ž.*

Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *gròzd* i *grôzd* (IrLA 1216), u Čabrunićima i Valturi *gròzd*, u Svetvinčentu i Ližnjanu *grôzd* (ILA 1216), u Čepiću *grôz* (IrLA 1216), na Grobinštini *gròzd* (GG 270), u Labinu *grôzd* (RLC 99), u Medulinu *grôzd* (RMG 75), na Braču *grôzd* (RBČG 270) < prslav. **grozdb* (SES 161). Maiorescu ima *grosdă*, mn. *grosde* (VIrR 106), Popovici *grojzd* (DRI 113), Sârbu i Frařilă *grozd* (Dir 216), Kovačec *grozdz* za Šušnjevicu i Brdo (IrHR 87), Dianich *grwozdz* (VIrI 106).

186.2.1. Više grozdova zajedno na istoj peteljci

U Žejanama nismo dobili odgovor na postavljeno pitanje. U Šušnjevicu *spirun*, *-u*, *spirun*, *-i m.*, u Brdu i Škabićima *špirun*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, u svim ostalim južnim selima *špirun*, *-u*, *špirun*, *-i m.*

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima oblik, i to u našem značenju: *špi'run* (VIrI 170). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: u našem značenju nalazimo samo *špirûn* u Svetvinčentu (ILA 1217) i *špir"ôn* u Orbanićima kod Žminja (ČDO 562)⁷⁸⁹. Dalje navodimo nekoliko srodnih značenja: npr. *špirûn* u Mrkaču „mladica vinove loze od dva do tri pupa“ (RGZM 638), u Funtani „grana na čokotu vinove loze“ (MFR 75), na Roveriji „kraći ostatak od okljaštene grane“ (RROG 275). U dalmatinskim govorima sličnozvučnice uglavnom označuju brodske termine: npr. *šperûn* „mostić ispred prove leuta za ukrcaj i iskrcaj“ na Istu (RGI 403), *špirûn* „kljun na pramcu broda“ na Vrgadi (RGV 209), *špirûn*

⁷⁸⁹ U Novoj Vasi u Slovenskoj Istri Suzana Todorović zapisala je *šparon* (ImLA 1217).

„daska na provi manjega broda koja strši naprijed i preko koje se uskače u brod; kljun broda“ (RGGK 352). Sve navedene riječi potječu od nekog mletačkog oblika. Od (istro)mletačkih repertoara koje citiramo u našem značenju, riječ daju Marino Dussich za bujskomletački: *spiròn* „1. gruppo di grappoli d'uva uniti e legati, penzolo d'uva, (naše značenje – nap. autora). 2. tralcio della vite tagliato. 3. unghione del gallo, spirone. 4. ornamento a forma di pera che si mette sulla punta dell'albero di Natale“⁷⁹⁰ (VPB 254), Eda Vidiz: *speron* i *spiron* „penzolo d'uva“ (VTrI 358, 360) i Mario Doria: *spiron* „penzolo d'uva“ (GDDT 667), u srodnom Giudici i Orbanich: *spiron* „tralcio di vite“⁷⁹¹ (DDP 259). Rosamani navodi *speròn* i *spiron* (VG 1069, 1074), Kosovitz *spiron* (VDT 431), Pinguentini *speron*, *spiron* (NNDT 311) – sve „ostruga u pijetla“. Boerio ima *spiròn* (BOE 691) i *speròn* (BOE 687) u značenjima od ostruge u pijetla, ostruge za konja pa do brodskih termina tipa „kljun broda“. Razna značenja za sličnozvučnice nalazimo i u drugih autora talijanskih rječnika (npr. GDDT 663, CHIO 535, VDVD 198....). Pretpostavljamo da svi oblici koje smo naveli potječu od istog etimona, frank. *sporo* „ostruga“, REW 8130a.2. Doria je, pišući o *spiron* „penzolo d'uva“ mislio drukčije: „Non ha nulla a che fare con *spiron* «sprone», trattandosi di un *piron* «penzolo» (Pir.⁷⁹²) munito di *s-* rafforzativo-

⁷⁹⁰ Naveli smo sva značenja i zbog rečenoga i zbog onoga što slijedi.

⁷⁹¹ = mladica vinove loze

⁷⁹² Pretpostavljamo da je piranski preuzeo od Rosamanija: *piron* „(Pir.) m. bot. pènzolo d'uva“ (VG 797). Nedavno izišlo drugo izdanje piranskomletačkoga rječnika ima *pirón* ali samo u značenju „vilica“ (PND 173), a pod *s* ima natuknicu *spirón*, *pirón* (*de ua*) „pènzolo d'uva“ (PND 204).

espressivo. Sarà semmai da vedere se questo *piron* ha che vedere con il noto *piron* (...) „forchetta“ (GDDT 667). Nama se pak franački etimon čini prihvatljivim i za oblike u našem značenju budući da je uvijek riječ o nečemu što strši, bilo izdanak biljke bilo kljun broda, bilo ostruga u pijetla (i više grozdova na istoj peteljci strši u odnosu na uobičajenu geometriju grozda)⁷⁹³. Kod piranskog *piron* moglo je doći do opadanja početnoga suglasnika, možda dovodeći u vezu oblik skupine grozdova na istoj peteljci s vilicom (*piron*).

186.2.1.1. Zobati (o grožđu)

U Žejanama nismo dobili odgovora, u Šušnjevići ***zoblj*** (*jo zoblj_ěšk*), u svim preostalim južnim selima ***zoblj*** (*jo zoblj_ěs*).

Kovačec donosi *zoblj* za Novu Vas (IrHR 226), Dianich *zoblji* (VIrI 193). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *zobät* u Mrkočima (RGZM 811), na Braču (RBČG 1073), *zobäti* na Roveriji (RROG 335), u Medulinu (RMG 273) < prslav. **zobäti* (SES2 858).

186.3. Ozobina (grozd bez zrnja)

U Šušnjevići i Novoj Vasi ***hlostrj_ě***, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim južnim selima ***hlostrj_ě***, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Dianich ima *hlos'trina* (VIrI 108), ostali nemaju. Posuđeno iz nekog istarskog⁷⁹⁴ čakavskog govora: npr. u Čepiću i Mrkočima *hlostina* (IrLA 1218; RGZM 152), u Labinu *hlošpina* (ImLA 1218), u Svetvinčentu *xlöština*, u Čab-

⁷⁹³ Usp. u Labinu *špirôn* „bodlja“ (RLC 273) i u Medulinu *špirân* „bodlja, oštar vrh“ (RMG 232).

⁷⁹⁴ P. Budmani uz *hlöstina* piše: „u naše vrijeme u Istri“ (ARJ III/632). A tako je i u naše vrijeme, južnije se oblik ne može potvrditi.

runicima *xloština*, u Ližnjanu *xlostûna* (ILA 1218), na Roveriji *hlòstina* i *hlostina* (RROG 92) < prslav. **cholstb* (SKOK I/698, s. v. **hvošt**)⁷⁹⁵.

186.3.1. Čehulja (grozd gotovo bez zrnja koji ostane na lozi nakon berbe)

U Žejanama nismo dobili odgovora na postavljeno pitanje. U Šušnjevići *čərhuľe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *čərhuľice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku i Letaju *čərhuľa*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Brdu *čerhuľe*, *-a*, *čerhuľ*, *-ele* ž., u Škabićima *čerhuľe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu *čehula*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovicima *čehule*, *-a*, *čehul*, *-ele* ž.

Novovaški oblik umanjenica je na *-ice* (< čak. *-ica*). Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo je Dianich zabilježio *čer'fulja* (VIrI 90). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *čərfūla* u Čepiću (IrLA 1220), *čərxūla* i *čərfūla* u Valturi, *čərfūla* u Ližnjanu (ILA 1219), *čərfūlja* u Medulinu (RMG 39), *črhūlja* u Mrkoćima (RGZM 67), na Roveriji (RROG 55), *čəhuja* u Korčuli (RGGK 49), *čəhūja* na Braču (RBCĀ 158), *čəfūlja* u Bibinjama (RBiG 186), *čəfūla* na Vrgadi (RGV 36). Etimologija nije jednoznačna: „Etimologija nije posve razjašnjena; možda je postalo od psl. **čexьlb* <a.p.b> 'pokrivalo' (...)“ (ERHJ 123) – semantički teško braniti.

186.4. Zrno grožđa

U Žejanama *bobica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *zarna*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.,

⁷⁹⁵ Srodno sa sln. *hōsta* „šuma“ i sln. dij. *hvōst* „grozdni pecelj“ < prslav. **hvōstb* (SES2 209).

potonje i u svim južnim selima osim u Šušnjevcici i Novoj Vasi gdje smo zapisali *zǎrne, -a, -e, -ele* ž.

Za *bobica* v. 171.1.4., za *zǎrna* 171.1.

186.4.1. Groždana koštica

U Žejanama smo zapisali *koščica, -a, -e, -ele* ž., u Jese noviku *koščica, -a, -e, -ele* ž., u Šušnjevcici *semince, -a, -e, -ele* ž., u Škabićima *semınca, -a, -e, -ele* ž., u Novoj Vasi *peščice, -a, -e, -ele* ž., u Brdu, Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *peščica, -a, -e, -ele* ž., u Letaju *peščica (peščica, -a, -e, -ele* ž.) *de grozd*, u Mihelima *osiću (osić -u, osić -i m.) de zǎrna*.

U Letaju i Mihelima kao odgovor dobili smo dvije hibridne sintagme doslovna značenja „koštica od grozda/zrna“, *peščica de grozd* i *osiću de zǎrna*, nastale su prevođenjem čakavskih istoznačnica: npr. u Brgudu *kōščica od grōjza* (IrLA 1321), u Labinu *peščica od grāzja*, u Funtani *kuōst od zǎrna* (ImLA 1321). Za *peščica* i *osiću* v. 171.1.4., za *grozd* 186.2., za *de* 171.1., za *zǎrna* 186.4. Ostali imaju jednočlane nazive koji zapravo označuju i koštice drugih plodova, a kad bi trebalo precizirati o kojem je riječ, stvorili bi slične sintagme kao Letajci i Mihelci⁷⁹⁶.

Ostaje nam obraditi samo dvije imenice: *koščica* i *semınca*.

⁷⁹⁶ Usput, Miheli su danas prazan zaselak. U vrijeme naših istraživanja u mjestu je živjelo troje ljudi, jedna obitelj i jedan samac, svatko u svojoj kući.

Tip *koščica*⁷⁹⁷ ne nalazimo u autora istrorumunjskih reperoara kojima se služimo. Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *koščica* u Čepiću (IrLA 1221), u Ližnjanu (ILA 1221), *koščica* na Roveriji (RROG 126), u Medulinu (OA), *koščica* na Braču (RBČG 402), umanjenice na *-ica* od *kost* (diljem Istre i Dalmacije – OA) < prslav. **kòstb* (ERHJ 485).

Istrorumunji su riječi tipa *seminca* imali u svom leksiku i prije odvajanja od sverumunjskog etničkog korpusa. Maiorescu ima *semință* (VIr 122), Byhan *semîntșe* (IrG 335)⁷⁹⁸, Popovici *semințe* (DRI 148), Cantemir *semînte* (Tir 179), Sârbu i Frățilă *semința*, *e* (Dir 273), Kovačec *semînte* za Šušnjevicu i *semînta* za Žejane (IrHR 175), Dianich *se'mîntsa* (VIrI 160) – svi u značenju „sjeme“, osim Kovačeca koji uz sjeme za Žejane daje i „sirenje“ < lat. **sēmēntia*, REW 7804 < dr. *sāmânță* (DEX 950), *saməncə* (*đi strugur*) u Rudnoj Glavi u Srbiji (IrLA 1221); ar. *Si-mîntă* (DDAr 947), *simintsā* (DArM 479), *simintsā* (DAS 262); mr. *simîntsă* (DMr 265). Za „sjeme“ mi smo u Šušnjevicu i Novoj Vasi zabilježili *semînce*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim mjestima, osim u Jesenoviku⁷⁹⁹, *semînce*, *-a*,

⁷⁹⁷ Tijekom pisanja ovoga rada telefonski smo provjerili koriste li ovaj tip i u drugim mjestima i dobili potvrdni odgovor: u Šušnjevicu *košćice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *koščice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim mjestima *koščica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

⁷⁹⁸ Usput, Byhan pod navedenom natuknicom preuzima iz Maiorescu *senință* bez komentara, premda je riječ o pogrešci, Maiorescu je trebao zapisati *semință*, što je očito iz abecednog poredka jer nakon *senință* slijedi *semir* – citirajući Maiorescu (neposredno prije navoda iz Byhana) mi smo naveli kako treba.

⁷⁹⁹ U Jesenoviku su nam ispitanici dali posuđenicu iz čakavskoga *si-me*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *si-ma*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. < npr. čak. *si-me* u Brgudu, Čepi-

-e, -ele ž. Premda slični oblici ista značenja postoje i u mletačkim govorima u Istri (npr. *šemenca* u Momjanu, Tarru i Brtonigli, *semenca* u Rijeci, Funtani, Kanfanaru, Labinu i Malom Lošinju, *šemenša* u Bujama, *šemenša* u Vrsaru, *šemenca* u Novigradu, Brkaču i Višnjanu, *šimenca* u Motovunu – ImLA 1126) a kako u čakavskim govorima ne postoji, držimo da je puno ekonomičnije držati ir. oblike tipa o kojem razglabamo domaćima nego pretpostaviti da su preuzeti iz nekog istromletačkog idioma; uostalom ni rumunjski etimolozi ne dovode podrijetlo ovoga oblika u pitanje (v. npr. DER 7395). Usput Istrorumunji su, iz istog semantičkog polja (koje sadrži riječi za pojmove i djelatnosti koji su za njihov život bili jako bitni), sačuvali i riječ za „sijati“: mi smo u Žejanama zapisali *semirǎ* (*jo semiru*), u južnim selima *semirǎ* (*jo semiru*). Maiorescu ima *semir*, a *semirǎ*, *semirat* (VIR 122), Byhan *semiró* (IRG 335), Popovici *semirǎ* (DRI 148), Cantemir *semirǎ* (TIR 179), Sârbu i Frăjilǎ *semirǎ* (DIR 273), Kovačec *semirǎ* (IRHR 175), Dianich *semira'vey*, *semi'rwa* (VIRI 160) < lat. *sēmīnāre*, REW 7807 > dr. *sāmīna* (IRG 335, s. v. **semiró**), u Rudnoj Glavi u Srbiji *səmana* (IRLA 1125), *semǎna* (DEX 972); ar. *seámin* (DDAr 937), *seamin* (DARm 472), *seaminâ* (DAS 257); mr. *seámin* (DMr 262).

ću (IRLA 1126), Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi, Ližnjanu (ILA 1126), Funtani (ImLA 1126) < prslav. **sěmę* (SES2 647, s. v. **sěme**). Naravno, nije isključeno da su onda, a moguće je da to i danas čine, rabili i domaće oblike kao i svi drugi. Provjeravati ne bi imalo smisla jer bi se na naše inzistiranje da nam daju i koji drugi izraz svakako sjetili oblika iz susjednih sela i rekli bi da su u redu. Oblik *šima* je nedvojbeno preuzet u Istri jer možemo biti sigurni da su u trenutku dolaska ovamo u svom vokabularu svi Istrorumunji imali samo *seminca*.

186.4.2. Kožica groždana zrna

U Žejanama smo zabilježili *koža*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Škabićima *koža* (*koža*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de zarna*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *lupa*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku, Brdu, Trkovicima i Zankovicima *lupa*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Kostrčanu *lupina*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Letaju i Mihelima *lupina* (*lupina*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de grozd*.

Za *koža*, *lupa* i *lupina* v. 171.1.2., za *de* 171.1., za *grozd* 186.2., za *zarna* 186.4. Na ovom mjestu reći ćemo samo još da su sintagme u doslovnu značenju „kožica od grozda/zrna“ potaknute hrvatskim: npr. u Funtani *kôža od zarna* (ImLA 1222).

187. Loze cvjetaju

U Žejanama smo zapisali *tarta cvetε* (jd.), u Šušnjevići, Jesenoviku, Brdu i Zankovicima *tarsu cvetε* (jd.), u Škabićima *loza cvetε* (jd.), u Novoj Vasi *lozele cvetesku*, u Letaju *grozdile cvetesku*, u Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu *tarsurle cvetesku*.

Oblik *cvetε* 3. je 1. jd. glagola *cveti*, a *cvetesku* 3. 1. mn. (v. 171.2.1.). Za *tarsu* i sl. v. 179., za *grozdile* 186.2.

Ostaje nam imenica *loza*. Značenje ove imenice nije nužno „*Vitis vinifera* (vinska loza)“ nego bi moglo biti i „mladica vinove loze“: Dalje v. 184.1.

188. Grožde zrije

U Žejanama su nam odgovorili futurom, *grozdi va uzori*, u Škabićima *grozdile zrilesku*, u Šušnjevići *grozdile ždrilesku*, u svim ostalim južnim selima *grozdile zdrilesku*.

Za *grozdile* v. 186.2. Oblici tipa *z(d)rilesku* 3. su l. glagola tipa *z(d)rili*, dok je *va uzori* 3. l. futura gl. *uzori* (za potonje v. 181.1.).

Ostaje nam protumačiti glagol *z(d)rili*: u Škabićima su nam rekli *zrili* (*jo zriles*), u Šušnjevići *ždrili* (*jo ždrilešk*), u ostalim južnim selima *zdrili* (*jo zdriles*)⁸⁰⁰. Od autora ir. repertoara koje citiramo samo Dianich ima srodan oblik: *zdri'li* (VirI 189). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Čepiću *grôjze zreli* (3. l. jd. prez.) (IrLA 1224), u Bibinjama *zdriliti* (RBiG 830); češće na *-ijati*: npr. na Roveriji *zdrijati* (RROG 330), u Mrkočima *zrijat* (RGZM 814), u Splitu *zrijat* (StR 409), u Funtani *gruôjze zdrije* (3. l. jd. prez.) (ImLA 1224), na Braču *zdrît* (RBČG 1067), u Labinu *zret* (RLC 321), < prslav. **zbrěti* (SES2 859, s. v. **zorėti**)

188.1. Dozrijeti (o grožđu)

U žejanama *uzori* (*jo uzores*), u Šušnjevići *ozdrili* (*jo ozdrilešk*), u svim ostalim južnim selima *ozdrili* (*jo ozdriles*).

Glagoli tipa *ozdrili* posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. u Medulinu *ozrijati* (RMG 162) – češće s pref. *u-*: *uzdrijati* na Roveriji (RROG 306), *uzrît* u Mrkočima (RGZM 701), *uzdrît* na Braču (RBČG 1007), u Splitu *uzdrijat*, *ùzrijat* (StR 384). Valja dopustiti i mogućnost da su nastali *in loco* dodavanjem prefiksa *o-* na glagole tipa *z(d)rili* (v. 188.) da bi se dobio svršeni vid. Za etimol. v. 188. Moguće je i da su svi ovi glagoli nastali unutar istorumunjskoga izvođenjem od odgovarajućih oblika pridjeva „zreo“ (v. 188.2.).

⁸⁰⁰ U Žejanama za zrijati rabe gl. *zori* (*jo zores*) – v. 188.1.

Žejanski *uzorj* [Sârbu i Frătilă imaju *uzri* (DIr 295), što je od čak. gl. tipa *uz(d)rit(i)* – v. gore] odgovara npr. čak. *uzorīt* u Crikvenici (RCrG 251), u Belom na Cresu (BBT 507), *uzorīt se* u Novom Vinodolskom (RČGNV 336), nastalih dodavanjem prefiksa *u-* na glagole tipa *zorit(i)* [npr. u Brgudu *grôjze zorī* (3. l. jd. prez.) (IrLA 1224), u Mrkočima *zorīt* (RGZM 812), u Orbanićima kod Žminja isto (ČDO 593), u Labinu *zorèt* (RLC 321), na Boljunštini *zorèt* (RBG), u Bibinjama *zorīti* (RBiG 838), u Brgudu *zorīt* (IrLA 1225) < prslav. **zorīti* (SES2 895, s. v. **zorēti**)].

188.2. Zrelo grožde

U Žejanama su nam rekli *zdrīli grozdi*, u Šušnjevcima *zdrīvu grozd*, u Novoj Vasi *grozdu zdriv*, u Jesenoviku, Letaju i Zankovcima *zdrīle grozdi*, u Trkovcima, Mihelima i Kostrčanu *zdrī grozdu*, u Brdu *zdre grozd*, u Škabićima *zre grozd*.

Sintagme sastavljene od tuđih, čakavskih, elemenata⁸⁰¹ koje su mogle nastati i *in loco* (za *grozd(i)* v. 186.2.): U Žejanama smo zabilježili *zdrīju*, *zdrīla*, *zdrīlo*; *zdrīl*, *zdrīle*, u Šušnjevcima i Novoj Vasi *zdrīv*, *zdrīve*, *zdrīvo*; *zdrīvi*, *zdrīve*, u Jesenoviku *zdrīv*, *zdrīva*, *zdrīvo*; *zdrīvi*, *zdrīve*, u Letaju *zdrīl*, *zdrīla*, *zdrīlo*; *zdrīl*, *zdrīle*, u Škabićima *zrī*, *zrīla*, *zrīlo*; *zrīli*, *zrīle*, u ostalim južnim selima *zdrī*, *zdrīla*, *zdrīlo*; *zdrīli*, *zdrīle*, u Novoj Vasi i *zdrīl*, *zdrīle*, *zdrīlo*; *zdrīl*, *zdrīle*, u Škabićima i *zre*, *zreła*, *zrelo*; *zreli*, *zrele*, u Brdu i *zdre*, *zdreła*, *zdrelo*; *zreli*, *zrele*.

⁸⁰¹ Usp. u Brgudu *zrèlo grôjze*, u Čepiću *zrèlo grôjze* (IrLA 1226), Svetvinčentu i Čabrunićima *zdrīlo grôjze*, u Valturi *zrīlo grôjze*, u Liž-njanu *zrīlo grôjze* (ILA 1226), u Funtani *zdrīlo grūôjze* (ImLA 1226).

Byhan ima *zdril* (IrG 388), Popovici *zdril*, -*ę* (DRI 166), Kovačec *zdriv*, -*ę*, *zdr̃iu* (IrHR 223) i *zriv* (IrHR 226), Dianich *zdri*, *zdril*, -*a*, -*o* pl. *zdrilj*, '*zdrile* (VIrI 189). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: u Labinu *zrel* (RLC 321), u Medulinu *zr̃ija*, (RMG 273), u Funtani *zdr̃ija* (MFR 87), *zdr̃ila*, *zdr̃ilo* (MFR 88), na Boljunštini *zr̃el*, (RBG), u Orlecu na Cresu *zr̃el* (ČDOC 402), na Grobinštini *zr̃el* (GG 737), u Orbanicima kod Žminja *zr̃el* (ČDO 593), u Senju *zr̃el* (SR 177), na Braču *zdr̃il* (RBČG 1067), u Splitu *zdr̃il* (StR 406) < prslav. **zbr̃ěl̃b* (SES2 860).

188.3. Kiselo grožđe

U Žejanama smo zapisali *k̃iseli grozdi*, u Šušnjevići *l̃ute grozdi*, u Letaju *l̃ute grozdi*, u Jesenoviku, Brdu, Trkovcima, Zankovcima i Kostrčanu *l̃uti grozdi*, u Škabićima i Mihelima *l̃ut grozd*, u Škabićima i *k̃isel grozd*.

Sintagme od čakavskih elemenata⁸⁰² koje su mogle nastati i unutar istrorumunjskih idioma. Za *grozd(i)* v. 186.2. Preostaje nam obraditi dva pridjeva.

Za „kiseo“ smo zapisali: u Šunjevici i Novoj Vasi *k̃isel*, *k̃isele*, *k̃iselo*; *k̃isel̃*, *k̃isele*, u svim ostalim mjestima *k̃isel*, *k̃isela*, *k̃iselo*; *k̃isel̃*, *k̃isele*, u Jesnoviku i Brdu i *k̃isel*, *k̃isele*, *k̃iselo*; *k̃isel*, *k̃isele*. Byhan donosi *kise* (IrG 241), Popovici *kise*, -*o*, -*la* (DRI 118), Sārbu i Frātilā *kisel*, *kisla*, -*o* (DIr 222), Dianich '*kisel*, -*a*, pl. '*kiselj*, '*kisele* (VIrI 113). Posuđeno iz čakavskoga: npr. *k̃isel* u Čepiću (IrLA 347b), *k̃isel* u Labinu (RLC 123), *k̃isē* na Ižu (RGI

⁸⁰² Usp. u Brgudu i Čepiću *k̃iselo gr̃oze* (IrLA 1227), u Valturi *k̃iselo gr̃oze* (ILA 1227), u Funtani *k̃iselo gr̃uōje*, u Labinu *k̃iselo gr̃aje* (ImLA 1227).

138), *k̄selo* (n.) u Svetvinčentu, Čabrunićima, Ližnjanu (ILA 347b) < prslav. *k̄yselъ (ERHJ 442).

Za *lut*: u Žejanama *lut*, -a, -o; *lut*, *lute*, u Šušnjevicu i Novoj Vasi *lut*, -ε, -o; *luc*, *lute*, u ostalim južnim selima *lut*, -a, -o; *luc*, *lute*, u Jesenoviku i Trkovicima i *lut*, -a, -o; *lut*, *lute*, u Škabićima i *jut*, -a, -o; *jut*, *jute* i *jut*, -a, -o; *juc*, *jute*. Byhan ima *lut* (IrG 270), Popovici *lut*, -ε (DRI 122), Kovačec *luto* (n.) (IrHR 97), Dianich *ljut*, -a, -o, pl. *ljuc*, 'ljuti (VIrI 124) Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Svetvinčentu *luto* (n.), u Čabrunićima *luto* (n.) (ILA 347a), u Labinu isto (ImLA 347a), u Medulinu, Senju, Bibinjama *ljut* (RMG 121; SR 69; RBiG 368), u Funtani *juto* (n.) (ImLA347ab), u Brgudu *jut* (IrLA 347ab), isto na Braču (RBCG 360) < prslav. *ljutъ (ERHJ 577).

189. Berba, jematva

U Žejanama nismo dobili odgovor. U Šušnjevicu i Novoj vasi kažu *targadvε*, -a, -e, -ele ž., u Jesenoviku i Letaju *targadvā*, -a, -e, -ele ž., u svim ostalim južnim selima *targadvā*, -a, -e, -ele ž.

Na ovom ćemo mjestu obraditi i imenicu i glagol (v. 189.1.).

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih imenica. Za glagol Kovačec donosi *targēj* (IrHR 195), Dianich *tar'gey* (VIrI 175), ostali nemaju. Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Čepiću *targādba* (IrLA 1228), u Pazu *targādva*, u Tinjanu *targādba*, u Nedešćini *targādva* (LAIČaGgr 1228), na Boljunštini i Roveriji *trgādba* (RBoG 288; RROG 290); u Brgudu *tārgati grōzje*, u Čepiću *tārgāt grōzje* (IrLA 1229), u Vižinadi *tārgat grōzje*, u Lindaru *tārgat grūōzje*

(LAIČaGgr 1229), na Boljunštini *třgat* (RBoG 288), na Roveriji *třgati* (RROG 290), u Splitu *třgat* (StR 368), u Bibinjama *třgati* (RBiG 729). Južnije od Istre imenice tipa *targadba* i sl. nisu poznate. Uz češće *jematva*, za taj su pojam u uporabi tipovi *targačina* [npr. u Splitu *třgačina* (StR 368), na Braču *trgačina* (RBČG 970)] i *targahe* [npr. na Braču *třgohe* (RBČG 970)] – potonje potvrđeno i u Istri: npr. u Brgudu *třgahe* (IrLA 1229), u Krtima *třgahe* (LAIČaGgr 1229). Imenica potječe od glagola. Krajnji etimon je prslav. **třgati* (SES2 782).

189.1. Trgati grožde

U Žejanama smo zapisali *taryuj* (*jo taryujs*), u Šušnjevići *targej* (*jo targešk*) *grozdile*, u svim ostalim južnim selima *targej* (*jo targes*) *grozdile*.

V. 189. Za *grozdile* v. 186.2.

189.2. Brati grožde

U Žejanama su nam rekli *berj* (*jo beres*) *grozdi*, u Šušnjevići *berj* (*jo berešk*) *grozdile*, u Novoj Vasi, Letaju, Brdu, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *berj* (*jo beres*) *grozdile*, u Jesenoviku *pobirej* (*jo pobires*) *grozdi*, u Škabićima *pobirej* (*jo pobires*) *grozdile*.

U Brgudu *brati grôjze*, u Čepiću *pobirât grôjze* (IrLA 1230), u Permania *pobirat grôjze*, u Tinjanu *pobirat grôjze* (LAIČaGgr 1230). Dalje v. 171.4.

Za *grozdi* v. 186.2.

189.3. Paljetkovati (skupljati ostatke nakon jematve)

U Žejanama i Novoj Vasi kao odgovor dali su nam glagol „brati“, *pobiruj* (*jo pobirujs*), odnosno *pobirej* (*jo po-*

bires). U Šušnjevcici vele *litkej* (*jo litkešk*), u Jesenoviku *politkej* (*jo politkes*), a u svim ostalim južnim selima *parackej* (*jo parackes*).

Za *pobiruj* i *pobirej* v. 189.2.

Za *parackej* odgovarajući oblik nalazimo samo u Dianicha: *parats'key* "racimolare qualche grappoletto d'uva dimenticato dai vendemmiatori" (VIrI 140). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Čepiću *parackät* (IrLA 1231), u Ročkom Polju *peruckät*, u Karojbi *pârockat*, u Gologorici *parûckat*, u Lindaru *päruckat*, u Gračišću *perûckat* (LAIČaGgr 1231), u Mrkočima *päruckat* (RGZM 382), na Boljunštini *päruckat* (RBoG 173). Slične oblike ne možemo potvrditi južnije pa možemo smatrati da su ih Istrorumunji posudili u Istri. Skok nema glagola, a u Akademijinu rječniku nalazimo *parucak* „pabirak, paletak” (ARJ IX./659) i na sljedećoj stranici *paruckati* „pabirčiti, paletkovati” – obje potvrde samo prema Nemaniću, dakle za Istru. Uz prvu natuknicu priređivač navodi „postañe tamno”.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju oblike tipa *litkej*, *politkej*. Sličnih oblika ne nalazimo ni u čakavskim rječnicima kojima raspolazemo. Možda potječu od prethodnih oblika, vokalskim promjenama koje ne znamo objasniti i, u *litkej*, još i opadanjem početnoga sloga: usp. u Lindaru *palickät*, u Musaležu *palickati* (LAIČaGgr 1231). A možda bismo ih mogli dovesti u svezu sa sln. *ličkati* „odstranjivati s koruznega storža krovne liste” (SSKJ-cd) (ne nalazimo hrvatskih ekvivalenata) < izvedenice od prslav. **lǫko* (SES2 356, s. v. *ličje*). Ukoliko prihvatimo potonje, tip *politkej* nastao je prefiksacijom.

190. Ob(i)rati zrna s grozda

U Žejanama smo čuli *čisti̇ (jo čistės)*, u Šušnjevići *pobiṙj (jo pobirėšk) żrnele*, u Novoj Vasi, Jesenoviku i Letaju *pobiṙj (jo pobirės) żrnele*, u svim ostalim južnim selima *pobeṙi (jo pobeṙes) żrnile*.

Za *pobirej* v. 189.2., *żrnele* i sl. 186.4.

Cantemir donosi *ocesti̇* (TlR 173), Sârbu i Frățilă *čisti̇* (DlR 205) i *očisti̇* (DlR 239), Kovačec za Žejane *čisti̇* (lRHR 63) i *očisti̇* (lRHR 135), Dianich *čis'ti* (VlRl 91) i *o-čis'ti* (VlRl 136). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *čistiti* (lRlA 1232), na Roveriji *čistiti* (RROG 54), u Mrkočima i Senju *čistit* (RGZM 66; SR 17), u Blatu na Korčuli *čistiṫ* (RGBK 101) < prslav. *čistiti ← *čistъ (ERHJ 133).

190.1. (O)čistiti grozd od gnjilih zrna

U Žejanama su nam rekli *očisti̇ (jo očistės)*, u Šušnjevići *ocisti̇ (jo ocistėšk)*, u Novoj Vasi, Jesenoviku, Brdu, Trkovicima i Kostrčanu *čisti̇ (jo čistės)*, u Letaju *očisti̇ (jo očistės) grozdu de ča gñilo*, u Škabićima i Mihelima *očisti̇ (jo očistėz) grozdu de gñile żrne*, u Zankovicima *očisti̇ (jo očistės) bolno di la grozd*.

Za *čisti* i *očisti* v. 190., za *de* 171.1. Ostaje nam obraditi n. pridjeva *bolno* i *gñilo* te prijedlžni izraz *di la*.

Pridjev tipa *bolan* i sl. „bolestan; nezdrav” poznat je u svim istrorumunjskim govorima: u Šušnjevići i Novoj Vasi zapisali smo *bolan, bolne, bolno; bolni, bolne*, u Letaju *bolan, bolna, bolno; bolni, bolne*, u Škabićima i Mihelima *bolen, bolna, bolno; bolni, bolne*, u ostalim mjestima *bolan, bolna, bolno; bolni, bolne*. Byhan navodi *bólŃn* (lRg 196), Pușcariu *bol(ă)n, -ne* (SlR 305), Sârbu i Frățilă

bolān (DĪr 192), Kovačec *bólān*, *bólne* za južna sela i *bólān*, *bólna* za Žejane (IrHR 40), Dianich *'bwolan*, *b'wolna* (VĪrI 89). Pridjev je posuđen iz nekog čakavskog govora: npr. u Boljunu *bòlan* (RBG), na Roveriji *bòlan*, *bòlna* (RROG 35), na Grobinštini *bòlān* (GG 178), na Braču *bòlan*, *-lna*, *-lno* (RBČG 123) < prslav. **bolъnъ* (ERHJ 73).

Za preostali smo pridjev u Žejanama zabilježili *gñil*, *-a*, *-o*; *gñíl*, *gñíle*, u Škabićima, Trkovicima i Zankovicima *gñi*, *gñila*, *gñilo*; *gñili*, *gñíle*, u Šušnjevcima i Novoj Vasi *gñiyu*, *gñíle*, *gñilo*; *gñíle*, *gñilo*; *gñili*, *gñíle*, u Letaju *gñiyu*, *gñila*, *gñilo*; *gñili*, *gñíle*, u ostalim južnim selima *gñiyu*, *gñíle*, *gñilo*; *gñili*, *gñíle*. Byhan donosi *gnil*, *gnyi*(*v*)*u*, *gnyile* (IrG 233), Popovici *gñiyu*, *gñile* (DRI 112), Kovačec *gñíju* (*gñil*, *gñi*), *gñíla*, *gñíi* (*gñíli*), *gñíle* za Žejane, *gñívu*, *gñíle*, *gñílo* za Šušnjevicu i Novu Vas (IrHR 84)⁸⁰³. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *gñíl plòd*, u Čepiću *gñili frùt* (IrLA 1609), u Orbanićima i Povljanama na Pagu *gnjíl* (ČDO 446; RGP 114), na Braču *gñíl* (RBČG 253), na otoku Murteru *gnjíl*, *gnjíla*, *gnjílo* (RGOM 92) < prslav. **gnīti* (SES2 177).

Prijedlog *dila* zapisali smo u svim anketiranim mjestima kao: *di la*; u istom smo značenju zabilježili i *de la*. Maiorescu donosi *dila* i *de la* (VĪrR 103), Byhan *dela* (IrG 205) i *dila* (IrG 207), Popovici *dila* (DRI 106), Pušcariu *dila* (SĪr 308), Kovačec pod istom natuknicom *de la*, *dela* i *dila*, *di la* (IrHR 67), Dianich *di la* (VĪrI 93). Domaći obli-

⁸⁰³ Ono što smo mi zabilježili ne poklapa se u potpunosti s onim što je prije nas zapisao A. Kovačec, no naknadnim smo provjerama na terenu nedvojbeno utvrdili da su i svi oblici koje donosi Kovačec još uvijek u normalnoj uporabi.

ci poznati u svim rumunjskim dijalektima (DRI 106) < lat. *de illac* (IrG 205).

191. Krunjača (stroj za krunjenje zrnja)

U Žejanama smo zapisali *mākina* (*mākina*, -a, -e, -ele) *de grozdi*, u Šušnjevići *mākinε*, -a, -e, -ele ž., u Novoj Vasi *mākina* (*mākinε*, -a, -e, -ele ž.) *za grozdile*, u preostalim južnim selima *mākina* (*mākina*, -a, -e, -ele ž.) *za grozdile*.

Osim u Šušnjevići, redom sintagme doslovna značenja „stroj za grožđe” odnosno „stroj od grožđa”. Za tip *makina* „stroj” Maiorescu donosi *machină* (VIrR 111), Cantemir *măchine* (TIr 170). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. na Boljunštini i Roveriji *mākina* (RBoG 125; RROG 152), isto i u Crikvenici (RCrG 140), Novalji na Pagu (RGNoP 140) i Senju (SR 71), u Brbinju *mākina* (ZRMB 92) – (istro)mletacizmi: *măchina* (BOE 382; VG 561; GDDT 343) < lat. *machina*, REW 5205. U značenju „muljača” i u istarskim hrvatskim govorima u uporabi su bilo osnovni oblici tipa *makina* bilo sintagme navedena tipa: npr. u Brgudu *mākina*, u Čepiću *mākina od grôzja* (IrLA 1234), u Šumberu *mākina za grôzje*, u Svetom Petru u Šumi i Presiki *mākina* (LAIČaGgr 1234) što sve potječe od odgovarajućih (istro)mletačkih oblika: npr. *mākina* u Labinu, Vrsaru i Vižinadi; Novigradu *mākina per mažinar uva* (ImLA 1234)⁸⁰⁴

Za *de* v. 171.1., za *grozdi(le)* 186.2., za *za* 179.6.

191.1. Kruniti

U Žejanama, Šušnjevići i Novoj Vasi nisu nam dali odgo-

⁸⁰⁴ Sintagma je dospjela i u slovenske istarske govore: u Borštu *māki-na za γrozje* (ImLA bilj. 379).

vor, dok su nam u ostalim selima rekli *čisti* (*jo čistēs*).

V. 190.

192. Ručna muljača

U Žejanama *mākina*, *-a*, *-e*, *-ele*, u Jesenoviku *mākina* (*mākina*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *za mačirā grozdile*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *mākina* (*mākine*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *za tari grozdile*, u Letaju, Brdu i Škabićima *mākina* (*mākina*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *za tari grozdi*, u Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *mākina* (*mākina*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *za grozdi tari*.

Za mākina, *za* i *grozdi* v. 191. Ostaju nam glagoli *tari* i *mačirā*.

Za prvi Maiorescu donosi *macir* (VIRI 111), Byhan *matširó* (IRG 273), Popovici *mačirā* (DRI 122), Cantemir *macirā* (TIR 170), Sârbu i Frătilă *macirā* (DIR 225), Kovačec *mačirā* (IRHR 110), Dianich *mači'rwa* (VIRI 125). Domaća riječ: dr. *mācina* (DEX 606); ar. *māfin* (DDAr 659), *matsin* (DARm 328); mr. *mātsin* (DMr 186) < lat. *machināre*, REW 5206.

Za drugi pak glagol Byhan ima *tari* (IRG 359), Popovici *tari* (DRI 157), Cantemir *tari* (TIR 182), Dianich *ta'ri* (VIRI 174) – samo Cantemir u našem značenju, ostali daju značenje „brisati”. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. na Roveriji *tṛti* „brisati” (RROG 292), u Crikvenici *tṛt* „brisati” (RCrG 245), u Novalji *tṛt* „brisati” (RGNOP 698), na Grobinštini *tṛt* „trti”⁸⁰⁵; *brisati*” (GG 669), na Boljunštini *tṛt* „trljati, trti” (RBoG 289), u Senju *tṛt* „trti” (SR 154), u Medulinu *tṛti* „brisati; uništavati” (RMG 244), u Mrkočima *tṛt* „gnječiti, gaziti; satirati, uništavati; trljati, trti, masi-

⁸⁰⁵ Iz primjera se vidi da je značenje „drobiti”.

rati” (RGZM 671) < prslav. **těrti* (SES2 781, s. v. **tréti**). Usp. npr. u Čepiću *mākina za tǎrt grōjze* (IrLA 1235), u Krbavčičima *mākina za tǎrt grōjzi* (LAIČaGgr 1235).

193. Preša za grožđe

U Žejanama *preša* (*preša*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) za *grozdi*, u Šušnjevcima *torkulo*, *torkulo*, *torkul*, *-i m.* u Škabićima *torč* *-u*, *-ure*, *-urle* bg., u svim ostalim južnim selima *torč* *-u*, *torč* *-i m.*

Za *torkulo* i sl. v. 172., za *preša* 173., za *za i grozdi* 191. Usp. npr. u Brgudu i Čepiću *preša za grōjze* (IrLA 1236).

193.1. Matica na osovini preše za grožđe

U Žejanama smo zabilježili *matica*, *-a*, *-e*, *ele* ž., u Šušnjevcima *bukole*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., U Novoj Vasi *bukule*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovcima *bukule*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim južnim selima *bukola*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih izraza.

Nazivi tipa *bukula* mletacizmi su posuđeni preko nekog čakavskog idioma: npr. u Čepiću *bùkula* (IrLA 1237) u našem značenju, na Roveriji *bùkula* „dio kotača zaprežnih kola, metalna košuljica, rupa, cilindar”, u Meudlinu „metalna uvojnica” (RROG 40, RMG 31), u Mrkočima *bòkula* „cjevasti uložak, blazinica” (RGZM 38), u Splitu *bùkula* „ležaj izrađen od metala ili u drvetu” (StR 33) < npr. *bùcola* „anello entro il mozzo delle ruote (della bicicletta)” (VPI 62), „buccola, anello, orecchino; mozzo della ruota” (GDDT 98) < lat. *bùccūla*, REW 1364. Djelomični pomak značenja nije teško objasniti, a čini se da je zahvatio samo Istru.

Žejanci su oblik *matica* mogli preuzeti ili iz nekog čakavskog idioma [npr. na Roveriji, u Medulinu *matica* (RROG 154; RMG 127), u Brgudu isto (IrLA 1237)] gdje je učena riječ ili pak izravno iz hrvatskoga standarda: hrv. *matica* (RHJ 577) < prslav. **matica* (ERHJ 597).

193.2. Prešati grožde u preši

U Žejanama *prešej* (*jo prešes*) *grozdi*, u Šušnjevcici *torcej* (*jo torcešk*), u ostalim južnim selima *torčej* (*jo torčes*).

Za *grozdi* v. 186., za *prešej* 173. – usp. npr. *prěšat* u Kringi, *prešät* u Paradižu i Jurićevom Kalu, *prěšati* u Šorićima (LAIČaGgr 1238), *prešät grôzje* u Čepiću (IrLA 1238). Za *torcej* i sl. v. 172. – usp. npr. *torcât* u Karojbi, *torcât* u Krtima i Lindaru, *turcât* u Ročkom Polju i Vižinadi (LAIČaGgr 1238).

193.3. Mastiti grožde

U Žejanama *masti* (*jo mastes*), u Šušnjevcici *masti* (*jo mastešk*), u Novoj Vasi *masti* (*jo mastes*), u Zankovcima *masti* (*jo mastes*) i *tari* (*jo tares*), u Mihelima *masti* (*jo mastes*), *tari* (*jo tares*) i *tari* (*jo tares*), u preostalim južnim selima *masti* (*jo mastes*).

Za *tari* v. 192.

Glagol tipa *masti* nalazimo samo u Dianicha: *mäs'ti* (VIrI 127). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *mastiti* na Roveriji (RROG 155), na Ižu (RGI 191), *mastit* na Boljunštini (RBoG 128), na Grobinštini (GG 361), u Crikvenici (RCrG 143), *mastit* u Splitu (StR 176), u Brgudu i Čepiću *mastit grôzje* (IrLA 1239) – deverbale od *mast* „mošt” [npr. *mäst* u Bibinjama (RBIG 379) i Splitu (StR 176), *mâst* na Ižu (RGI 190)]. Prema Skoku *mast* je

posuđenica iz balkanskog latiniteta (SKOK II/383). I Bez-laj: „Izposojeno iz lat. *mustum* »mošt«, verjetno iz balkanske latinščine, kakor kaže rum. *must*, alb. *musht* (...)” (ESSJ II/170)⁸⁰⁶. Matasović et al. (uglavnom prema Skoku⁸⁰⁷) pišu: „Oblici s *-a-* (dakle *măst* – op. a.) izravne su posuđenice iz latinskog, preko **mъstъ* (...)” (ERHJ 634, s. v. **mōšt**).

193.3.1. Drop

U Žejanama, Novoj Vasi i Jesenoviku zapisali smo **drope**, u Mihelima **dropinele**, u svim ostalim mjestima **dropele**.

V. 175. Usp. npr. u Brgudu i Permania *drōpa* (IrLA 1305; LAIČaGgr 1305), u Čepiću i Velim Munama *drōpe* (IrLA 1305; LAIČaGgr 1305).

194. Mošt

U Žejanama **mošt**, **-u**, **-ure**, **-urle m.**, u Škabićima **mošt**, **-u**, **-ure**, **-urle bg.**, u svim preostalim mjestima **mošt**, **-u**, **mošt**, **-i m.**

Byhan navodi *mošt* (IrG 279), Popovici *mošt* (DRI 127). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *mōšt* u Krbavčićima, Permania, Materadi, Krtima, Vižinadi, Gologorići (LAIČaGgr 1240), Brgudu (IrLA 1240), na Roveriji (RROG 162), *mōšt* u Čepiću (IrLA 1240), Medulinu (RMG 133), Ičićima (LAIČaGgr 1240). Matasović et al. razglabajući o hrv. *mošt* pišu: „Posuđeno preko njem.

⁸⁰⁶ Glagoli tipa *mastiti* srodni su dakle imlet. glagolima tipa *mastručar* [npr. u Taru *maštručar l ũwa*, u Rijeci *mastručar l ũwa*, u Bujama *maštrušar l ũwa* (ImLA 1239)].

⁸⁰⁷ SKOK II/383, s. v. **măst**².

Most (možda preko tal. *mosto*) iz lat. (*vinum*) *mustum* 'mošt, nefermentirani sok od grožđa'. Latinska je riječ poimeničeni srednji rod pridjeva *mustus* 'mlad, svjež', nejasnoga podrijetla (...) Izravno iz talijanskih dijalekata su oblici kao: *mòst* (G *mosta*) (Prčanj, Voltić, Hercegovina), s o > u *müst* (Karadžić, Vojvodina), *müšt* (18. st., ŽK)" (ERHJ 634). Slično i Snoj (prema Bezlaju): „Prevzeto (eventualno prek srvnem. *most*, nem. *Most* 'vinski mošt, vino iz sadja') iz furl. *most*, it. *mosto*, kar se je razvilo iz lat. *mustum* 'mlado vino, mošt', v srednjem spolu posamos-taljenega pridevnika *mustus* 'mlad, nov, svež'." (SES2 416). Što se hrvatskih i slovenskih istarskih govora tiče oblici tipa *mošt*⁸⁰⁸ uobičajeniji su od starijih, izravnih latinizama, tipa *mast* (v. 193.3.)⁸⁰⁹ koji su u Dalmaciji gotovo isključivi⁸¹⁰. Pretpostavljamo da su govornici hrvatskih istarskih dijalekata stariju izravnu posuđenicu iz latinskoga zamijenili prema riječima iz okolnih mletačkih idioma⁸¹¹: *mosto* (BOE 429; VG 654; VTrI 242; GDDT 390). Bilo kako bilo, vjerojatno je najekonomičnije pretpostaviti da su Istrorumunji današnji lik *mošt* razvili tek nakon do-

⁸⁰⁸ Oblik *mošt* zabilježili smo u svim govorima slovenske Istre (OA), a u uporabi je i u Senju: *mòšt* (SR 78).

⁸⁰⁹ Stariji tip prisutan je prvenstveno u uvezenim govorima, npr. na Roveriji *mâst* (RROG 155).

⁸¹⁰ I u Dalmaciji se može čuti lik *mošt* (OA) ali to je vjerojatno učena riječ, no mogla bi biti i iz mletačkoga.

⁸¹¹ Mnogi slovenski i hrvatski etimolozi za oblike sa -s- (*most*, *must*) pretpostavljaju izravno preuzimanje iz talijanskoga, no to nije potrebno jer potvrda za -s- i -š- u istromletačkim idiomima ima više nego dovoljno [npr. *mošto* u Bujama, Brtonigli, Novigradu i Motovunu, *mošto* u Vrsaru, Funtani i Kanfanaru (ImLA 1240)] a i da nema, promjena s → š (iz mletačkih u hrvatske govore) nije nimalo upitna.

laska u Istru, a da su u Cetinskoj krajini još uvijek koristili domaću riječ od lat. *mŭstum*, REW 5783, kao što je i danas koriste govornici ostalih triju rumunjskih dijalekata [dr. *must* (DEX 663); ar. *mústu* (DDAr718); mr. *most* (DMr 196)], neznatno je prilagodivši okolnim čakavskim oblicima.

194.1. Mošt kuha

U Šušnjevići smo dobili odgovor *grozdile kuh_{esku}*, u Novoj Vasi *viru kuh_ε*, u svim ostalim mjestima *moštu kuh_ε*.

Za *mošt* v. 194., za *viru* 195., za *grozdile* 186.2.

Ostaje nam obraditi glagol „kuhati” (*kuhesku* – 3. l. mn. prezenta; *kuh_ε* – 3. l. jd. prezenta). Maiorescu navodi *cuhesc* (VIrR 102), Byhan *kuh_{éj}* (IrG 258), Popovici *kuh_{éj}* (DRI 103), Pušcariu *cuh_{éj}* (SIr 307)⁸¹², Sârbu i Frățiľă *cuh_{éj}* (DIr 201), Kovačec *kuh_{éj}* (IrHR 57), Dianich *ku'hey* (VIrI 117). Mi smo u Žejanama i Šušnjevići zabilježili *kuh_{ej}* (*jo kuh_{esk}*), u Jesenoviku, Brdu i Letaju *kuh_{ej}* (*jo kuh_{es}*), u ostalim mjestima *kuh_{ej}* (*jo kuh_{es}*). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *kŭhati* na Roveriji (RROG 132), *kŭhat* u Novalji (RGNoP 325) itd. itd.⁸¹³: „Postalo od **kuxati* (sln. *kúhati*), što je posuđeno iz stvnj. *kohhōn* (usp. njem. *kochen*), a to je posuđeno iz lat. *coquō* (...) U ostalim se slavenskim jezicima za značenje 'kuhati' koristi

⁸¹² Pušcariu ima i *cuhiv_{éj}* (TIr 307) i *scuh_{éj}* (TIr 324) – prvo u značenju „kuhati”, drugo „skuhati”. Mi smo u Šušnjevići zapisali *kuhiv_{ej}* (*jo kuhiv_{esk}*) i *skuhej* (*jo skuhesk*), u Jesenoviku, Brdu i Letaju *kuhiv_{ej}* (*jo kuhiv_{es}*) i *skuhej* (*jo skuhes*) te u preostalim južnim selima *kuhiv_{ej}* (*jo kuhiv_{es}*) i *skuhej* (*jo skuhes*).

⁸¹³ Oblici prošireni diljem hrvatskih prostora (OA).

glagol naslijeđen iz psl. **variti*⁸¹⁴ (...)” (ERHJ 519, s. v. **kùhati**). Usp. u Brgudu *mòšt kùha*, u Čepiću *mòšt kùha* i *vìno kùha* (IrLA 1241).

194.2. (Is)prazniti, (iz)lije(va)ti mošt iz badnja

U Žejanama nismo dobili odgovor. U Šušnjevicu *otakej* (*jo otakešk*) *vìru*, u Novoj Vasi *otakej* (*jo otakes*) *moštu*, u Letaju, Brgudu i Trkovicima *otoči* (*jo otočes*) *vìru*, u Mihelima i Kostrčanu *otoči* (*jo otočes*) *moštu din bāčva*, u Zankovicima *stoči* (*jo stočes*) *moštu di su drope*, u Škabićima *zlivì* (*jo zlives*) *vìru di su drope*, u Jesenoviku *praznì* (*jo praznes*) *moštu*.

Za *drope* v. 193.3.1., za *moštu* 194., za *vìru* 195.

Najprije ćemo obraditi glagole, koji su svi posuđeni iz nekog čakavskog govora.

Za glagole koji potječu od glagola tipa *točiti*, *otakati* i sl. (*otoči*; *stoči*; *otakej*) od autora istrorumunjskih reper-toara kojima se služimo samo u Dianicha nalazimo *o-to'či* (VIrI 138). U istarskim smo hrvatskim govorima zapisali *otočìt* u Mošćenicama, *utocìt* u Lindaru, *utočìt* u Svetom Petru u Šumi, *otocìt* u Presiki i Viškvićima; *stočìt mòšt* u Gologorici, *stočìt mòšt* u Kringi, *stočìti* u Raklju, *stōčìti* u Marčani (LAIČaGgr 1242)⁸¹⁵; *otākāt* „pretakati vino nakon vrenja” u Mrkoćima (RGZM 361), *otokāt* „pretočiti

⁸¹⁴ Oblici potekli od **variti* u istom značenju, „kuhati”, u uporabi su duž jadranskih obala poprilično od Splita prema jugu: npr. *vārit* u Splitu (OA), u Korčuli (RGGK 386), *vārīt* u Blatu na Korčuli (RGBK 461), *vōrīt* u Visu (LVJ 74).

⁸¹⁵ Usp. i sln. u Istri *stočet* (ibidem).

vino” u Labinu (RLC 188)⁸¹⁶. Krajnji je etimon navedenih oblika prslav. **tōčiti* (SES 769).

Za škabički oblik *zlivī* „izliti” u autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne nalazimo odgovarajućih oblika, samo njihov perfektivni parnjak, „liti”: Byhan navodi *livěi* „lijevati; kišiti” (IrG 265), Popovici *livēi* (DRI 120), Sârbu i Frățilă *livēi* (DlR 224), Kovačec *livěi* (IrHR 105) – osim Kovačeca svi u značenju „lijevati; kišiti” dok Kovačec ima samo potonje značenje⁸¹⁷. Istrorumunjski oblik potječe od križanja čakavskih glagola tipa *zlit(i)* X *zlivat(i)*: npr. *złiti* u Selini, Musaležu i Medulinu (LAIČaGgr 1242) X npr. *zlivàti* na Roveriji (RROG 333), *zlivăt* na Boljunštini (RBoG 324) i Grobinštini (GG 733) < prslav. **jbz* (SES2 228) + **liti* (SES2 360).

U autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne nalazimo potvrda za glagole tipa *prazni*, samo odgovarajuće pridjeve: Popovici donosi *prázân* (DRI 139), kao i Pušcariu *prázân*, *-zne*, *-zno* (Slr 321), Sârbu i Frățilă *prázân* (DlR 258), Kovačec *prázân* (IrHR 155)⁸¹⁸ < npr. čak. *prâzan* na Roveriji (RROG 213) i u Novalji na Pagu (RGNoP 537), *prāzân* na Boljunštini (RBoG 202), *prāzân* u Crikvenici (RCrG 194), *prāzân* na Grobinštini (GG 519) [što se glagola tiče npr. *prāznit* u Mrkočima (RGZM 457)] < prslav. **pórzdbnъ* (SES2 560).

⁸¹⁶ M. Peruško za Medulin ima samo pridjev: *otâkano* „pretočeno (o vinu)” (RMG 162).

⁸¹⁷ Stoji *kišati*, treba *kišiti*.

⁸¹⁸ Mi smo u Šušnjevioci i Novoj Vasi zapisali *prázân*, *prázne*, *prázno*; *prazni*, *prazne*, u ostalim mjestima *prázân*, *prázna*, *prázno*; *prazni*, *prazne*.

Preostaje nam obraditi imenicu *băčva* „bačva”, prijedlog *din* „od” i prijedložni izraz *di su*.

Za bačvu Pușcariu donosi *bățve* (SIr 304), Sârbu i Frățilă *bačva* (DIr 190), Kovačec *băčve*, *-a*, *-i*, *-ile* za juž. s., *băčva*, *-i*, *-ile* za Žejane i *bățve*, *-a*, *-i*, *-ile* za Šušnjevicu (IrHR 36). Mi smo u Šušnjevicu zapisali *băčve*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., u Novoj Vasi *băčve*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., u svim ostalim mjestima *băčva*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., a u Novoj Vasi, Letaju, Trkovcima i Mihelima još i *băčva*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Posuđenice iz nekog čakavskog govora: npr. *băčva* u Brgudu, Čepiću (IrLA 1251) i Orbančićima (ČDO 414), *bacva* u Labinu (RLG 16), *băčva* i *băčva* u Salima (RGS 25) < pslav. **bъči*, gen. **bъčъve* (HER 120).

Prijedlog *din*⁸¹⁹ sastavljen je od *di* i *in* i znači uglavnom „iz”⁸²⁰, a prijedložni je izraz *di su* u značenju „ispod” sastavljen od *di*⁸²¹ (= *de*, iste etimologije – v. 171.1.) i *su*⁸²² „pod, ispod” < lat. *sūb*, REW 8344 > dr. *sub* (DEX 1031); ar. *su* (DDAr 986); mr. *sub* (DMr 279). Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo navode *din* (VIrR 103; IrG 207; DRI 107; SIr 308; TIr 164; DIr 206; IrHr 68; VIrI 94), složenicu, dakle, od *di* [oblik *di* kao posebnu natuknicu imaju samo Pușcariu, Cantemir i Dianich (SIr 308; TIr 164; VIrI 93)] i *in* [Byhan donosi *in* (IrG 230) i *on* (IrG 298), Popovici *ăm* i *ăn* (DRI 90), Pușcariu (*ă*)*n* (SIr 303), Cantemir *ăn* (TIr 156), Sârbu i Frățilă *ăn* (DIr 188), isto i Kovačec (IrHR 29), Dianich *ən* i *əm* (VIrI

⁸¹⁹ Mi smo u svim mjestima zabilježili *din*.

⁸²⁰ Može značiti i „od; zbog; po” i sl.

⁸²¹ I mi smo u svim mjestima zapisali *di*.

⁸²² I mi smo u svim mjestima zapisali *su*.

98)⁸²³; dr. *în* (DEX 519); ar. *în* (DDAr 585); mr. *an*, *ăn* (DMr 14) < lat. *în*, REW 4328]. Što se prijedložnog izraza *di su* (*disu*) tiče Byhan ga navodi pod natuknicom *su* kao (*di*) *su vos* (IrG 356), Pușcariu ima *disu* „de subt” (SIr 309) i *su* „pod” (SIr 326), Dianich uz natuknicu *di* daje i *di su* u primjerima *di su 'stăbla* „ispod biljke”, *vi'keyt-a di su vwoz* ”vikao je ispod voza” (VIrI 93), a ima i *su* kao posebnu natuknicu (VIrI 165), Kovačec daje *di su* (*disu*) „ispod” (IrHR 69), a ima *su* „pod, ispod” kao posebnu natuknicu (IrHr 185). Prijedlog *su* kao posebnu natuknicu daju još i Cantemir (TIr 181) i Sârbu i Frățilă (DIr 281).

I za kraj, u Karojbi smo zabilježili sintagmu koja u potpunosti odgovara odgovorima koje smo dobili u Zankovcima i Škabićima: *istočit ispõt druōpa* (LAIČaGgr 1242).

195. Vino

U Žejanama smo zapisali *vir*, *-u*, *-ure*, *-urle m.*, u svim južnim selima *vir*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*

Domaća riječ: *vir* „vino” (IrG 381, SIr 329, VIr 156, DRI 164, TIr 186, DIr 298, IrHR 214, VIrI 183⁸²⁴) – dr., mr. *vin* (DEX 1162, DMr 327), ar. *vin* (DER 9266) < lat. *vīnum*, REW 9356.

195.1. Pretočiti/pretakati vino

U Žejanama i Zankovcima *pretoči* (*jo pretočes*) *viru*, u Šušnjevići *pritakej* (*jo pritakešk*) *viru*, u Jesenoviku *pritoči* (*jo pritočves*) *viru*, u Novoj Vasi *pritakej* (*jo pritakves*)

⁸²³ Mi smo u svim mjestima zapisali *an* i *am*.

⁸²⁴ Dianich uz *vir*, *-u*, pl. *-ure*, *-urle* stavlja naznaku s. m. (= muški rod), što čini i uz druge imenice toga tipa. Prema našim (i najrecentnijim) anketama riječ je ipak o dvorodu i u Brdu.

viru i *pritoči* (*jo pritočes*) *viru*, potonje i u Letaju, Brdu, Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu.

Za *viru* v. 195.

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima odgovarajući oblik i to samo za perfektiv: *pri-to'či* (VIRI 150). Glagoli potječu od čakavskih tipa *pre(i)točiti*, *pre(i)takati* rasprostranjenih diljem istočne jadranske obale: npr. *pretočit* i *pretākāt* u Gologorici, *pritočiti* u Medulinu, *pritākati* u Raklju (LAIČaG 1243), *pritākāt* i *pritočit* u Selcima na Braču (RSG 292). Prefiksalsna tvorba s prefiksom *pre-* [< prslav. **per(-)* (SES2 561)]. Krajnji je etimon navedenih oblika prslav. **tōčiti* (SES 769).

195.2. VINO BRIZGA/BRIZGNE

U Žejanama, Šušnjevicima i Novoj Vasi *viru kuhε*, u Letaju *viru iskrε*, u ostalim mjestima *viru špricε*. U dva smo mjesta zapisali i rečenice u preteritu. *Viru zevrit-a*. (Škabići) i *Viru zešpricnit-a din bačva*. (Miheli).

Za *viru* v. 195., za *bačva* 194.2.

Oblik *kuhε* 3. je 1. prezenta glagola *kuhεj* (v. 194.1.). Usp. npr. *vīno kūha* u Brgudu (IrLA 1244), Pazu, Buićima, Kringi, Jurićevom Kalu (LAIČaGgr 1244).

Oblik *iskrε* 3. je 1. prezenta glagola *iskrεj* (*jo iskrεs*) „iskriti”: mi smo u Šušnjevicima zapisali *iskrεj* (*jo iskrεšk*), u ostalim mjestima *iskrεj* (*jo iskrεs*). Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju glagol, samo imenicu „iskra”: Byhan navodi *iskrε*, *-re* (IrG 231), Popovici *iskrε*, *-a* (DRI 115), Pušcariu *iskrε* (SIR 312), Kovačec *iscrε*, *iscra* za Brdo i *iscra*, *-e* za Žejane (IrHR 93), Dianich *'iskra* (VIRI 109). Mi smo u Šušnjevicima i Novoj Vasi zapi-

sali *iskre*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., a u preostalim selima *iskra*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *iskra* na Roveriji (RROG 97), Grobinštini (GG 283), u Senju (SR 41), *iskra* u Novalji na Pagu (RGNoP 272), *iskra* i *iskrit* na Braču (RBČG 309) < prslav. **jiskra* (SES2 227). Usp. npr. *Vinò iskrâ* u Gračišću, *Vino iskrâ*. u Rovinjskom Selu (LAIČaGgr 1244).

3. je l. prezenta i oblik *špricē* "šprica": u Šušnjevici smo zabilježili *špricēj* (*jo špricēs*), u ostalim južnim selima *špricēj* (*jo špricēs*), dok taj glagol u Žejanama nismo zapisali (što, dakako, ne znači da ga nema). U Mihelima smo zapisali i rečenicu *Viru zešpricnīt-a din bāčva*. „Vino je špricnulo (zašpricnulo) iz bačve.” (za *viru* v. 195., za *din* i *bāčva* 194.2). – *zešpricnīt-a* je prošlo vrijeme glagola *zešpricni* „štrcnuti, zaštrcnuti”: u Šušnjevici vele *zespricni* (*jo zespricnešk*), u ostalim južnim selima *zešpricni* (*jo zešpricnes*), u Žejanama nismo zabilježili. Od autora istorumunjskih repertoara kojima se služimo samo u Kovačeca i Dianicha nalazimo *šprīćēj* (IrHR 191) odnosno *špri'tsey* (VIrI 170). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *šprīcat* na Boljunštini (RBoG 273), Grobinštini (GG 642) i Senju (SR 146), *špricāt* u Mrkočima (RGZM 639), *šprīcot* na Braču (RBČG 939). Riječ je o germanizmu, Snój za sln. *šprīcati* „škropiti, brizgati” piše: „Prevzeto iz nem. *spritzen* 'brizgati (...)’” (SES2 738) – Istromletački *sprizar* (VG 1080 – za Rijeku), *sprisār* (DDP 260; VPB 255) vjerojatno posuđenice iz slovenskoga⁸²⁵ (u drugim mletačkim idiomima ne nalazimo potvrde) prije nego istarski germanizmi koji su prešli u čakavske govore. Ob-

⁸²⁵ Sln. *šprīcati* diljem slovenske Istre (OA).

lici tipa *zešpricni* tvoreni su s pomoću prefiksa *ze-* [*<* hrv. *za <* prslav. **za* (SES2 841)]. Usp. npr. *Vinò špricò z bāčve.* u Pićnu, *Vino špricà iz bāčve.* u Marčani, *Vīno sprīca.* u Mošćenicama (LAIČaGgr 1244).

I u Škabićima smo uz traženo dobili i rečenicu u prošlom vremenu, *Vīru zevrit-a.* „Vino je uzavrijelo.” Za *viru* v. 195. Glagol *zevri* autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne bilježe. Mi smo u Žejanama čuli *zavri* (*jo zavres*), u Šušnjevcima *zevri* (*jo zevrešk*), u ostalim mjestima *zevri* (*jo zevres*). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *zavrèt* na Boljunštini (RBoG 320) i Grobinštini (GG 720) – tvoreno prefiksacijom *za + vret*: npr. *vrèt* na Boljunštini (RBoG 308) i Grobinštini (GG 695) *<* prslav. **vbrěti* (SES2 835).

195.3. Nepravo, patvoreno vino

U Žejanama smo zabilježili *vīru mešturejt*, u Šušnjevcima i Zankovcima *vīru fakut ku bātu*, u Mihelima *vīru ku bātu fakut*, u Škabićima i Trkovcima *vīru faturejt*, u preostalim južnim selima *vīru ku bātu*.

U svim smo mjestima kao odgovor dobili sintagme čiji je glavni član *vir* „vino”: *vīru mešturejt* „vino smučkano”, *vīru faturejt* „vino patvoreno”, *vīru fakut ku bātu* „vino napravljeno s palicom”, *vīru ku bātu fakut* „vino s palicom napravljeno”, *vīru ku bātu* „vino s palicom”.⁸²⁶ Za *vir* v. 195., za *ku* 197.5.

⁸²⁶ Riječ je o patvorenom, jako lošem vinu, eventualno s malo grožđa, u koje se dodaje obilato šećer i razni drugi dodatci poput prašaka, a sve se miješa palicom, zato nazivi. Semantizam „štap” koriste svi istarski idiomi pri imenovanju ovoga vina: npr. u istriotskom *vin da bas'ton* u Rovinju, *viñ de baš'toñ* u Balama, *vin de baš'ton* u Fažani i

Riječi tipa *bət* u istrorumunjskom mogu značiti „štap, palica” (kao ovdje), „čekić, bat, malj” i „uteg na vagi”. Čakavski repertoari kojima se služimo navode samo drugo i/li treće navedeno značenje [npr. u Senju i Komiži *bät* (SR 5, ČL 38), u Pićnu *bat* (PI 11), na Braču *bät* (RBČG 103)], no u Akademijinu rječniku, uz *bät* navode se sva: „clava, malleus, baculum, verber, patillum, surculus” (ARJ I/205) – dakle i „palica” i „mlat” i „šiba”. Bilo kako bilo krajnji je etimon isti za sva značenja, u osnovi mu je sem „tući, udarati”: „Postalo od psl. **batb* (...), što je imenica izvedena od glagola **batati* 'udarati' (...). Slavenski korijen **bat-* 'udariti' može biti u vezi s lat. *battuō* 'udarati' (...).” (ERHJ 46). Mi smo za „palica; uteg na vazi; čekić” zapisali: *bät, -u, -ure, -urle m.* u Žejanama i *bät, -u, bät, bät* i *bät, -u, -ure, -urle bg.* u svim ostalim mjestima. Byhan ima *bət* (IrG 198), Pušcariu *bät* (SIr 304), Maiorescu *bät* (VIrR 94), Popovici *bät, -u, -urle* (DRI 92), Sârbu i Frățilă *bät, -ure* (DIr 191), Kovačec *bät, -u, -ure* (IrHR 37), Dianich *bät* (VIrI 85) – osim Dianicha svi samo u značenju „palica, štap, kolac”, dok Dianich daje i značenje „martello (= čekić)”. Možda bi se oblik mogao protumačiti i kao izvorni u značenju „palica” koje je kasnije prošireno prema čakavskim likovima⁸²⁷: u dr. je potvrđeno *bät*

Šišanu, *vin de baš'ton* u Galižani (ILA 1245); u istromletačkom *vin de bašton* u Brtonigli i Kanfanaru, *vin kon bašton* u Poreču (ImLA 1245); u čakavskom *vīno nerjēno s pālicon* u Brestu, *vīno s pālicon* u Pazu, *vīno na pālico* u Žminju, *vinò na pālicu* u Nedešćini; u perojskom *vīno štāpan*; i u slovenskom jednostavno *bašton* u Borštu (LAIČLaGgr 1245).

⁸²⁷ Osim uz likove u značenju „palica, štap” valja svakako pomišljati i na preplitanja, naslanjanja i slično sa (istro)mletačkim sljedbenicima lat. *battuēre*, REW 996.

„palica” (DEX 92; DER 727) – u DEX na koncu članka stoji Et. nec. (= etimologija nepoznata), dok Cioranescu najprije postavlja pretpostavku, „Probablemente el esl. *bičĭ* »flagellum« nastavljajući da „el fonetismo no es claro” pa u nastavku navodi razna tumačenja drugih etimologa, i Skokovo⁸²⁸ što također dovodi u pitanje (DER 727). Skok, dakle, od etimona koji smo mi gore naveli, izvodi rum. *bătă* „štap” (DEX 93 – autor i ovdje stavlja naznaku da je etimologija nepoznata). Povezivanje *băț* i *bătă* i Cioranescu i oni koje on navodi (Miklošić, Chihac i dr.), bez obzira na savršeno semantičko poklapanje, dovode u pitanje, zbog promjene *t* → *c* (rumunjskim pravopisom *ț*). Bi li ovaj istrorumunjski termin o kojem se bavimo mogao biti međučlan koji nedostaje a koji rumunjskim etimolozi- ma koje navodimo nije bio poznat?

Oblik *fakut* je particip glagola *făce* „činiti” koji je ovdje u pridjevskoj uporabi. Mi smo u Šušnjevicu zabilježili *făce* (*jo fak*), u ostalim mjestima *făce* (*jo fak*). Osim „činiti” glagol može značiti i „roditi”. Maiorescu ima *fac* (VIR 104), Pușcariu *fățe* (SIR 310), Cantemir *făce* (TIR 165), Sârbu i Frățilă *făce* (DIR 211), Kovačec *făce* za Jesenovik i Žejane i *fățe* za Šušnjevicu i Brdo u značenju „činiti, načiniti, raditi; napraviti, praviti; izleći, roditi” (IRHR 76), Dianich *fwače* (VIRI 103), Radu Flora ima samo *fače* i to u primjeru uz „dan”: „o zi nu fače mladoleto”⁸²⁹ u značenju „činiti” (MALGI 188). Domaći glagoli: dr. *face* (oba

⁸²⁸ Skok, s. v. *băt*, najprije utvrđuje da je riječ o domaćoj, slavenskoj riječi i nastavlja: „U jezicima koji posudiše ovu riječ, kao Mađzari od panonskih Slavena i Rumunji od dačkih Slavena mjesto *a* stoji *o* (...); ili u rumunjskom *î, ă, o: bătă* f. »štap« (...) (SKOK I/120).

⁸²⁹ = jedan dan ne čini proljeće.

značenja) (DEX 363; DER 3232); ar. *fac* (DDAr 446; DER 3232); mr. *fac* (MrA 83, 150, 163, 171; DER 3232), *fat* (MrA 161; DER 3232) < lat. *facere*, REW 3128. Usp. npr. u Brgudu *naprāvĹeno vĹno* (IrLA 1245), u Muntiću *učĹĹeno vĹno*, u Šumberu *storĹeno vinĹ* (LAIČaGr 1245).

Particip (pridjev) *futurejt* ne bilježi ni jedan od autora istrorumunjskih repertoara kojima se sluŹimo. Glagol ***faturĹj*** (*jo fatures*) dobili smo od ispitanika koji su nam dali i sintagmu s participom ali tek na naše inzistiranje i nisu bili u stanju ponuditi koju suvislu reĹenicu s njim, pa moŹemo pretpostaviti da su cijelu sintagmu stvorili prema sliĹnim ĉakvskim kao npr. *faturĹno vinĹ* u Karojbi, *faturĹno vĹno* u ViŹinadi, *faturĹno vinĹ* u NedešĹini, *fatŹrano vĹno* u Materadi (LAIČaG 1245). Pridjev *faturan* particip je glagola tipa *faturat(i)*: npr. *faturĹt* i *faturĹvat* „patvoriti” na Boljunštini (RBoG 51), *faturĹn* (pridjev), *faturĹt* i *faturĹrvat* u Kašteliru (ĈKG 203) < npr. (istro)mlet. *faturĹr* „raffazzonare una cosa, ricoprendone i difetti per farla apparir piŹ bella e migliore” (BOE 263), *faturar* (VG 363), *faturĹ*, -*ado* agg. „adulterato. *Sto vin xe faturĹ*, questo vino Ĺ adulterato” (GDDT 227). Hrvaske su sintagme mogle nastati unutar ĉakavskoga ili pak preuzimanjem istromletaĹkih kao npr. *vin faturĹ* u Savudriji i Vabrigi (LAIČaGr 1245), Momjanu, Bujama i Novigradu (ImLA 1245), u svakom sluĹaju uz naslanjanje na njih. Krajnji je etimon lat. *factŹra*, REW 3136.

Uz particip *meštjurejt* Źejanci su nam bez oklijevanja dali glagol: ***meštjurej*** (*jo meštjures*) i cijeli niz reĹenica s njim. ZnaĹi „iskombinirati; smuĹkati” i sl. Glagol su stvorili unutar vlastita idioma prema imenici „majstor”: *Maiorescu* donosi *mestru* (ViRR 112), *Byhan meštŹru* (IrG 275),

Popovici *meștru* (DRI 125), Pușcariu *mestru* (SIr 314); mi smo u Šušnjevići zapisali *meštru*, *meštru*, *meštri*, *meštri m.*, u ostalim mjestima *meštru*, *meštru*, *meštri*, *meštri m.* < npr. čak. *měštar* na Roveriji (RROG 158), Boljunštini (RBoG 130), u Salima na Dugom otoku (RGS 183), na Braču (RBČG 470), *měštār* u Crikvenici (RCrG 146) < npr. (istro)mlet. *mestro* (BOE 414; VG 623), *mèstro* (VPI 173) < lat. *magister*, REW 5229.

195.4. Kominjak, tanko vino, malo vino

U Žejanama su nam rekli *redak vir*, u Jesenoviku i Letaju *bevanda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *bevānda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Kostrčanu i *debul vir*, potomje i u Šušnjevići i Mihelima, u Novoj Vasi *tirar vir*.

Nazivi tipa *bevanda* u istrorumunjskom i u čakavskim govorima iz kojih potječu imaju tri značenja: „tanko, malo vino”, „piće od razvodnjena vina, obično u omjeru pola-pola” i „piće od vode u koju se doda par kapi octa”. Maiorescu navodi *bevandă* (VIrR 95), Popovici *bevāndă* (DRI 92), Sârbu i Frățilă *bevanda* (DIr 191), Dianich *be'vwanda* (VIrI 85) – Maiorescu u našem značenju, Dianich u značenju „piće od vode i vina; piće od octa i vina”, ostali samo kao „piće od vode i vina u omjeru pola-pola”. Mi smo u značenju „piće od vode i octa” u Šušnjevići i Novoj Vasi zapisali *bevāndε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *bevāndε*, *-a*, *-i*, *-ile* ž., u Jesenoviku *bevānda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., a svi navedeni oblici ovoga tipa u svim mjestima znače i „piće od razvodnjena vina”. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *bevānda* u Brestu, *bevānda* u Krbavčićima, Tinjanu, Šorićima i Medulinu (LAIČaGr 1246) – u značenju kojim se

trenutno bavimo; *bevānda* u Ičićima, u Rovinjskom Selu, *bevuōnda* u Drenju (LAIČaGgr 1246) – u značenju „piće od vode i octa”. U čakavskim repertoarima nalazimo: *be-vānda* „tanko vino; vino s vodom; piće koje se dobije do-davanjem manje količine octa u vino” na Roveriji (RROG 31), *bevīnda* „napitak od vode i vina, piće zgotovljeno od vode i koma” na Boljunštini (RBoG 10), *bevānda* „vino razblaženo vodom; blaže vino načinjeno od dropa uz do-datak zaslađene vode” na Grobinštini (GG 165), isto, „vi-no razblaženo vodom”, u Crikvenici (RCrG 56), *bèvānda* „piće koje se pravilo od koma poslije otakanja vina i pre-šanja; piće od vina pomiješana s vodom u raznim omjeri-ma” u Trogiru (RTrCG 43), *bevōnda* „blago vino koje se dobije iz već djelomično isprešanog dropa u koji se dodaje prilična količina vode” na Braču (RBČG 109), *bevānda* „piće od vina i prikladne (ovisi o okusu ili navici) količine vode” u Splitu (StR 22) < (istr.)mlet. *bevanda* „vino an-nacquato; vinucolo” (BOE 77), *bevanda* „acqua e vino, acqua pazza” (VG 88), *bevānda* „vino allungato con acqua; vinello (preparato con l'aggiunta di acqua alle vi-nacce e lasciato in breve fermentazione)” (DDP 41), *be-vānda* „acqua e vino per dissetarsi” (VPB 41), *bevānda* „bevanda di acqua e vino o acqua e aceto” (VPI 51). Kraj-nji je etimon izveden od lat. *bibēre*, REW 1074⁸³⁰.

Ostaju nam tri sintagme: *redak vir* „rijetko vino”, *debul vir* „slabo vino” i *tjrar vir* „mlado vino”. Za *vir* v. 195.

Za prvi pridjev Byhan ima *redok* (IrG 326), Popovici *redac* (DRI 143), Sârbu i Frătilă *redac* (DIr 267); mi smo ga u Žejanama, Brdu, Škabićima, Trkovicima, i Mihelima

⁸³⁰ Tal. *bevanda* „mostra un adattamento di *bibenda* 'che è da bere' (...)” (DELI 208, s. v. *bèvere*).

zapisali kao *redək*, *redka*, *redko*; *redki*, *redke*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *redək*, *redke*, *redko*; *redki*, *redke*, u ostalim selima *retək*, *retka*, *retko*; *retki*, *retke*, u Žejanama i *redək*, *redka*, *redko*; *redki*, *redke*. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *rêdak* u Velim Munama, Golgorici, *rîêdak* u Žminju, *rîdak* u Rovinjskom Selu (LAIČaGgr 330), u Salima (RGS 310), *rîdak* u Splitu (StR 290) < prslav. **rědъkъ* (SES2 610).

Sintagmu *debul vir* zapisali smo samo u tri mjesta, no pridjev „slab” poznaju svi Istrorumunji: u Šušnjevići i Novoj Vasi zapisali smo *debul*, *debule*, *debulo*; *debuli*, *debule*, u svim ostalim selima *debul*, *debula*, *debulo*; *debuli*, *debule*. Popovici navodi *debul* (DRIS 147), Pušcariu *debul* (SIR 308), Kovačec *dëbol* za Šušnjeviću (IrHR 67), Dianich *'debul* (VIRI 93). Mletacizam posuđen iz nekog čakavskog idioma: npr. *dëbul* na Roveriji (RROG 60), Vrgadi (RGV 43) i na Braču (RBČG 176), *dëbol* na Boljunštini (RBoG 34), *dëbul* u Novalji na Pagu (RGNoP 187) < (istro)mlet. *debole* (BOE 220), *dëbole* (VG 292) < lat. *dëbilis*, REW 2491. Za sintagmu usp. npr. *dëbulo vîno* u Čepiću (IrLA 1246), *dëbulo vinò* u Krtima, *slâbo vinò* u Permania, *slâbo vinò* u Paradižu, *slâbo vîno* u Materadi (LAIČaGgr 1246).

Pridjev *tîrar* „mlad” (v. 181.1.) domaći je.⁸³¹

195.5. Ciknuto vino

U Žejanama smo zapisali *kîselast vir*, u Novoj Vsi *lütast vir* i *căknîť vir*, u Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovcima i Kostrčanu *ciknîť vir*, u Zankovcima i Mihelima *lüt vir*, potonje i u Jesenoviku uz *vîru lüt*, u Šušnjevići tako-

⁸³¹ Za sintagmu usp. npr. *mlâdo vîno* u Selini (LAIČaGgr 1246).

đer *viru lút* uz *berse, -a, -e, -ele* ž. U Zankovcima su nam rekli da *bersa, -a, -e, -ele* ž. znači „vino koje zadaje na trulež“.

Osim *bersa* sve sintagme koje pridjevom određuju imenicu *vir* „vino“ (v. 195.). Za *kiselast* [npr. *kìselas* na Boljunštini (RBoG 91)] i *lút* v. 188.3.

U hibridnim sintagmama tipa *ciknit vir* „ciknuto vino“ pridjev (koji autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne donose) potječe od čakavskih oblika: npr. *cìknuto vîno* u Čepiću (IrLA 1247), *cìknuto vîno* u Funtani, *cìknuto vinò* u Labinu (ImLA 1247), *cìknuto* pridj. sr. r. „pokvareno, ljuto (o vinu)” na Roveriji (RROG 46), *cìknjen* „nakiselkast (o vinu)” u Mrkočima (RGZM 56), isto i u Medulinu (RMG 34), *cìknut* na Braču (RBČG 150) – onomatopeja (ERHJ 108)

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima imenicu *'bersa* (VIrI 84). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *bêrsa* „bersa, pokvareno, pljesnivo vino” u Mrkoču (RGZM 30), *bêrsa* „kiselost (o vinu)” na Roveriji (RROG 31), *bîrsa* „vinska gljivica” (RBoG 11) i povr. gl. *zbîrsit se* „ciknuti (vino), pokvariti se” na Boljunštini (RBoG 320), *bêrsa* „vinski talog, plijesan, vinum mucidum” i povr. gl. *zbêrsiti se* „kaže se o vinu koje prelazi u ocat” u Vodicama (ID 156), povr. gl. *bêrsät se* „kvariti se (odnosi se na vino, čovjeka, posao)” na Grobinštini (GG 164), *bêrsa* „trop ili talog vinski koji se po dućanima prodaje za bojadisanje” u Lici (SKOK I/218, s. v. **brs**). Hrvatski oblici vjerojatno potječu od (istro)mletačkih. U rječnicima (istro)mletačkih idioma nalazimo samo imenicu *bersa* „vino guasto” (VDP 24) i pridjev *bêrso* „ammuffito” (DDP 41); češći su oblici s po-

četnim *v-*: npr. *versa* „vino guasto” (NDDT 349), *versa* „vino che si da muffa” (GDDT 781), *vèrsa* „vino guasto” (VPB 284), *versa* „vino che si da muffa” (VG 1215). Doria za *versa* pretpostavlja „di lat. *versa* (da *vertere* »rivoltare«⁸³²)” (GDDT 781). I Skok daje istu etimologiju: „u istrom. *bersa*, *bierto* pored *vèrsa*, poimeničeni participi perfekta na *-s* i *-t* od lat. *vertere*” uz napomenu „Možda se umiješala i ibernska riječ *brisa*.” (SKOK I/218, s. v. **brs**)⁸³³. Ako prihvatimo Skokovu usputnu pretpostavku i etimon naveden u bilješci prihvatimo kao ishodište za navedene oblike s početnim *b-*, mogli bismo pomišljati da su oni u čakavskim istarskim govorima posljedci starijih jezičnih slojeva (pogotovo jer postoje samo u istriotskom – *bersa* i pridjev⁸³⁴ *berso* koje smo mi naveli iz pulskomletačkoga su, pa bi lako mogli biti i kroatizmi), a u prilog Skokovoj pretpostavci išao bi i areal na kojem se oblici s *b-* protežu (v. SKOK, loc. cit.).

196. Vinski podrum

U Žejanama i Zankovcima *konobe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevcima i Novoj Vasi *konobe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim mjestima *konoba*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Maiorescu je zapisao *canobă* (VIrR 97), Byhan *konóbę* (IrG 245), Popovici *conobę* (DRI 99), Cantemir *conóbe* (TIr 162), Sârbu i Frătilă *conoba* (DIr 199), Kovačec *conóbę* (IrHR 52), Dianich *ko'nwoba* (VIrI 115). Posuđe-

⁸³² *věrtěre*, REW 9249

⁸³³ Prema *brisa* „Weintrester”, REW 1307 iz čega Meyer-Lübke izvodi aragonski, katalonski i valencijski *brisa*.

⁸³⁴ Usput, pridjev smo zabilježili i za čakavski: u Brgudu *běselo vîno* (IrLA 1247).

no iz nekog čakavskog govora: npr. *konòba* i *kanòba* na Roveriji (RROG 122, 109), *konòba* na Boljunštini (RBoG 98), u Crikvenici (RCrG 123), u Brgudu i Čepiću (IrLA 1248), na Grobinštini (GG 318), na Ižu (RGI 147), *kanòba* u Rovinjskom Selu (LAIČaGgr 1248), *kónoba* u Splitu (StR 147). „Rana posuđenica iz latinskoga *canaba* 'krčma, koliba', nepoznate etimologije. Možda posuđeno iz istoga izvora kao grč. *kávaβos* 'drveni okvir'” (ERHJ 473). Oblici tipa *kanoba* križani su s mletacizmima tipa *kanova*, *kanava*⁸³⁵ [npr. u Krtima *kânuva* (LAIČaGgr 1248) < mlet. *cànova* (VG 161; GDDT 123), *cànava* (VG 158; GDDT 119) < lat. *canaba*, REW 1566].

196.1. Sniziti se (o vinu u bačvi)

U Žejanama nismo dobili odgovor. U Šušnjevići *kalej* (*jo kalešk*), u Jesenoviku *kalej* (*jo kales*), u Novoj Vasi *kalvę se* (3. l. jd. prezenta), u Letaju *kalivęj se* (*jo me kalives*), u ostalim južnim selima *kalej se* (*jo me kales*).

Byhan ima *kalej* (IrG 236), Popovici *calęj* (DRI 96), Pušcariu *calivęj* (SIr 305), Sârbu i Frãřilã *calęi* (DIr 195), Dianich *kal'ey* i *kali'vey* (VIrI 110). Mletacizam posuđen iz nekog čakavskog govora: npr. *kalãti* i *kalivãti* na Roveriji (RROG 106), *kãlãt* i *kalivãt* (*se*) na Boljunštini (RBoG 83), *kãlãt* i *kalivãt* na Grobinštini (GG 296), *kãlat* u Brgudu (IrLA 1282) i Crikvenici (RCrG 115), *kalãt se* u Čepiću (IrLA 1282), *kalãt* (*se*), i *kalivãt* (*se*) u Novalji na Pagu (RGNoP 289, 290), *kalãt* i *kalãvãt* u Blatu na Korčuli (RGBK 186), *kãlat* i *kalãvat* (*se*) u Splitu (StR 131) <

⁸³⁵ Usp. i sln. *kãnova* u Borštu (LAIČaGgr 1248), *kaniva* i *kanoba* u Novoj Vasi (ImLA 1248).

mlet. *calàr* (BOE 117; VPB 60; DDP 56), *calar* (VG 144; GDDT 112) < lat. *calāre*, REW 1487.1

196.2. Koprena koja se stvara na površini vina u bačvi

U Žejanama *ȳrâmpa*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići *skrob* (*skrob*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg.) *vâr de vir*, u Trkocima *škorupu* (*škorup*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg.) *de vir*, u preostalim južnim selima *škorupu* (*škorup*, *-u*, *škorup*, *-i m.*) *de vir*.

Za *ȳrâmpa* v. 196.4. – što se semantizma „cvijet” tiče (*ȳrâmpa* = vinski cvijet) usp. npr. u Brgudu *cvêt na vînu* (IrLA 1283), u Brestu *cvêt*, u Damjanićima *cvîet* u Golašu i Medulinu *cvîr*; u Savudriji *fjor*; u Borštu *ružica*; u Peroju *cvjêt* (LAIČaGgr 1283). Za etimol. V. 171.2.

Imenicu *skrob* u ovom značenju zapisali smo samo u Šušnjevići, u obliku sintagme *skrob vâr de vir*, doslovce „koprena poviše vina”. U tom značenju, *skrob* „velo che si forma sul vino”, samo Dianich, ostali kao značenje navode „vrsta palente”⁸³⁶: Maiorescu donosi *scrob* (VIR 121), Byhan *skrob* (IrG 341), Pușcariu *scrob* (SIR 324), Cantemir *scrob* (TIR 177), Sârbu i Frățilă *scrob* (DIR 272). Mi smo imenicu toga tipa u značenju „palenta; griz” i sl. zapisali u svim selima: u Žejanama *škr**o**b*, *-u*, *-ure*, *-urle m.* i *skrob*, *-u*, *-ure*, *-urle m.*, isto i u drugim mjestima ali kao bg., osim u Šušnjevići gdje nismo čuli oblika s početnim š-, premda su oni danas mogući. Ako nije domaće⁸³⁷ posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *skròb* i *škròb* „rijetka palenta” na Roveriji (RROG 246, 271), *škròp* „ku-

⁸³⁶ To značenje, „farina, semolino”, i Dianich stavlja na prvo mjesto.

⁸³⁷ U dr. postoji slavizam *scrob* i u našem značenju (DAR 394; DEX 965). Za druge rumunjske dijalekte ne nalazimo potvrdu.

kuruzna kašica” na Boljunštini (RBoG 269), *skròp* „dish resembling palēnta but with more fat” u Orlecu (ČDOC 351), *skrōb* „kašica” u Labinu (RLC 249) < prslav. **skrōbъ* (SES2 730). Oblici južnije duž Jadrana (barem prema rječnicima koje konsultiramo) nisu u uporabi, pa zaključujemo da su ih Istrorumunji preuzeli tek u Istri. Drugi i treći element sintagme o kojoj raspravljamo hibridni je priloški izraz *vər de* „poviše, iznad, na” sastavljen od jednog domaćeg (*de* – v. 171.1.) i jednog stranog elementa (*vər*). Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *vər de* „sopra *vər de fwok* sopra il fuoco *vər de kwap* sopra la testa” (VIrI 182). Riječ je o apokopiranom obliku imenice tipa *vərĥ* „vrh”: Byhan donosi *vōrh* i *vrh* (IrG 385, 386), Sârbu i Frățilă *vârĥ* (DIr 296), Kovačec *vârĥ*, *-u*, *vârĥure*, *-urle* za Šušnjevicu i Žejane (IrHR 211). Mi smo u Žejanama zapisali *vərĥ*, *-u*, *-ure*, *-urle m.*, isto i u južnim selima ali kao *bg.*, dok u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkocima, Mihelima i Kostrčanu kažu još i *vərĥ*, *-u*, *vrĥ*, *vrĥi m.* Mogla bi biti i domaća riječ, svakako naslonjena na hrvatske oblike [npr. *vərh* u Čepiću (IrLA 73.), Vižinadi, Ičićima, Kringi i Šorićima (LAIČaGgr 73)]: dr. *vârf* (DEX 1152), *vîrh* (DER 9294: „Var. ant.” = starija inačica); mr. *vrău* (DMr 331). Bilo kako bilo, krajnji je etimon prslav. **vĕrĥ* (SES2 835). Za *vir* v. 195.

Sintagma *škōrupu de vir* (za *de* v. 171.1., za *vir* 195.) doslovce znači „skorup od vina”. Osnovno je značenje oblika tipa *škōrup* „skorup (o mlijeku)”. Mi smo u Žejanama zapisali *škrelub*, *-u*, *škrelube*, *škrelubele m.*, u Šušnjevicu *škōrup*, *-u*, *škōrup*, *škōrupi m.* i *škōrup*, *-u*, *škōrupe*, *škōrupele bg.*, u Jesenoviku *škōrup*, *-u*, *škōrup*, *škōrupi m.*, u ostalim južnim selima *škōrup*, *-u*, *škōrup*, *škōrupi m.*

Popovici ima *şcorup* (DRI 154), Cantemir *şcórup* (Tir 180), Dianich '*şkorup* i '*şkworup* „panna, velo che si forma sul latte, sul vino” (VIrI 169). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *škòrup* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1496), u Pićnu, Ičićima, *şkorûp* u Mošćenicama, *şkorûp* u Karojbi (LAIČaGgr 1496), *skòrup* u Škabrnji (RGMŠ 108), u Bibinjama (RBiG 630), *skòrup* i *škòrup* u Korčuli (RGGK 318), *skòrûp* u Splitu (StR 304), *škòrup* u Trogiru (RTrCG 377); *şkærlûp* u Brestu, *şkærlûp* u Gologorici i Lindaru, *şkærlûb* u Pazu (LAIČaGgr 1496). Skok drži oblike tipa *skorup* sekundarnima nastalim disimilacijom iz redukcije neobične suglasničke skupine *rl* > *r* oblika tipa *şkærlub* (SKOK III/266). Krajnji je etimon prslav. **skorlup(a)* (SKOK III/266).

196.3. Talog

U Žejanama smo kao odgovor na pitanje dobili *kráčine*, *-ele* ž. ali u značenju „sluzava tvar u vinu ili octu“. U Sušnjevcici vele *fundacile de vir*, u Novoj Vasi *fundâcile de vir*, u Škabićima *fundâću de vir*, u Brdu, Trkovicima, Kostrčanu, Zankovcima i Mihelima *fundâčle de vir*, u Mihelima i *fęca de vir*, U Jesenoviku *mutežu de vir*, u Letaju *ča gusto de vir*.

Za *fundacile* i sl. v. 178.3., za *de* 171.1., *vir* 195.

Žejanski naziv *kráčine* usamljen je (autori ir. repertoara kojima se služimo nemaju ga). Temeljito smo pregledali i sve čakavske repertoare koji su nam na raspolaganju (pedesetak) i ni u jednon nismo našli odgovarajućih oblika, a nema ih ni u našim atlasima. Nalazimo ga samo u Akademijinu rječniku: *kračina* „slijepljeno vino na bačvi s dvora, jal' vodeni talog pri sudu jali pri lokvi poput kore. Kračina

od vina dobra je priviti kad se čelade opari.” (ARJ V/429)⁸³⁸. Pitanje etimologije za sada ostavljamo otvorenim, no možemo pretpostaviti da su Istrorumunji termin posudili dok su još bili u Cetinskoj krajini.

Imenicu *mutežu* (*mutež, -u, mutež, muteži m.*⁸³⁹) čuli smo samo u Jesenoviku (što nikako ne mora značiti da je ostali ne poznaju) dok smo pridjev „mutan” od kojega imenica potječe zapisali u svim mjestima. Dalje v. 178.3.

Sintagmu *fēca de vir*, doslovce „talog od vina” zapisali smo samo u Mihelima (autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne donose odgovarajućih oblika ni za sintagmu ni za imenicu). Oblici tipa *feca* u većini istarskih idioma znače i „talog” i „kvasac”: npr. u čakavskim idiomima za „talog” *fēca* u Krbavčičima, Vižinadi, Karojbi, Pazu, Musaležu, Svetom Petru u Šumi, Viškovićima, *fēca* u Ročkom Polju (LAIČaGgr 1284), za „kvasac” *fēca* u Buićima, Tinjanu, Gračišću, Pićnu, Kringi, Selini, Damjančićima, Žminju, Jurićevom Kalu, Golašu, Rapcu, Presiki, Bijažićima, Drenju, Hrbokima, Viškovićima, Ramlju, Marčani, Muntiću i Medulinu (LAIČaGgr 701); u perojskom govoru za „kvasac” *fēca* (LAIČaGgr 701); u slovenskim istarskim govorima za „talog” *fēče* u Novoj Vasi (ImLA 1284), *fēce*, *fēcá* u Borštu (LAIČaGgr 1284); u istromletačkim govorima za „talog” *feca* u Novigradu, *feca de vin* u Rijeci, *feca de l vin* u Motovunu, *fēša* u Bujama (ImLA 1284), za „kvasac” *feca* u Momjanu, Brtonigli, Rijeci, Motovunu, Brkaču, Taru, Višnjaju, Poreču, Funtani,

⁸³⁸ Navod prema građi M. Pavlinovića, vrijedi dakle za okolicu Markarske.

⁸³⁹ Usp u Splitu *mutèžina* „zamućeno vino, vino s talogom” (StR 190) i na Braču *mūtèž* „mutljavina, talog” (RBČG 501).

Labinu, *fěša* u Vrsaru, *fěša* u Bujama i Novigradu (ImLA 701); u istriotskim za „talog” *fesa* u Šišanu i *fěša* u Vodnjanu (ILA 1284), za „kvasac” *fjesa* u Rovinju, *fěša* u Balama, Vodnjanu, Galožani, *fesa* u Štinjanu (ILA 701). U istrorumunjskom smo za „kvasac” oblik zapisali samo u Škabićima: *fěca*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. (IrLA 701)⁸⁴⁰. Istrorumunji su oblike o kojima razglabamo posudili iz nekog čakavskog idioma gdje su mletacizmi: mlet. *fezza* (BOE 267), *feza* (VG 370) < lat. **faecea*, REW 3139. Tip je poznat i južnije. Akademijin rječnik uz *fěca* „talog (osobito od vina)” daje naznaku „i u naše vrijeme u Dubrovniku” (ARJ III/47): u Dubrovniku *fěca* „kvasac” (NDuR 29), *фѣѡа* „људски олош” (RDG 424), u Visu *fěca* „vinski talog” (LVJ 105), u Splitu *fěca* „vinski talog” (StR 72).

Sintagma *ča*⁸⁴¹ *gusto de vir* doslovce znači „ono gusto od vina”. Ostaje nam obraditi srednji rod hrvatskoga tipa pridjeva „gust”: u Šušnjevići i Novoj rekli su nam *gust*, *guste*, *gusto*; *gust* i *gusti*, *guste*, u ostalim južnim selima

⁸⁴⁰ Za kvasac smo u Žejanamma zabilježili *kvās*, *u*, *kvāsure*, *kvāsurlē* m. i *krīma*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići i Novoj Vasi *krīmē*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim juž. selima *krīma*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Byhan ima *krīmē* (IrG 255), Popovici *crīmē* (DRI 102), Cantemir *crime* (Tir 163), Kovačec *crīma* za Žejane (IrHR 56), Dianich *'krīma* (VIrI 116); Sârbu i Frătilă *cvas* (DIr 201), Kovačec *cvās* za Žejane (IrHR 60). Oblici tipa *kvas* posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. *kvās* u Brestu i Mošćenicama *kvās* u Krbavčičima i Svetom Petru u Šumi (LAIČaGgr 701) i u Senju (SR 63) < *prslav*. **kvâsъ* (SES2 340). Oblike tipa *krīma*, zbog značenja i zbog *-i*- umjesto *-e*-, vjerojatno ne možemo jednoznačno povezati s mletačkim tipa *crema* „krema, pomada; vrhnje, šlag” [npr. *crema* (BOE 207; VG 263), *crēma* (VPB 87); krajnji je etimon lat. *chrīsmā* (grč.), REW 1887].

⁸⁴¹ Pokazna zamjenica i pridjev, u ovom slučaju pridjev. Dalje v. 171.1.1.3.

gust, gusta, gusto; gust i *gusti, guste*, u Žejanama *γust, γusta, γusto; γust, guste*, u Zankovcima i *gust, guste, gusto; gust* i *gusti, guste*: od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *gust, -a, -o* (VIrI 106) < npr. *gusto od vîna* u Ližnjanu (ILA 1284), *gusto* u Golašu i Medulinu, *guosto* u Damjanićima (LAIČaGgr 1284) – sve u značenju „vinski talog”, *gust* u Senju (SR 38) i na Braču (RBČG 275) < prslav. **gōstb* (SES2 184).

196.4. Vinski cvijet

U Žejanama smo zabilježili *roža (roža, -a, -e, -ele ž.) de vir*, u Šušnjevi, Novoj Vasi, Trkovcima i Zankovcima *cvetu (cvet, -u, -ure, -urle bg.) de vir*, u ostalim južnim selima *cvetu (cvet, -u, cvet, -i m.) de vir*.

Za *de v.* 171.1., za *vir* 195.

Sintagma *cvetu de vir* doslovce znači „cvijet od vina”⁸⁴². Ista je značenja i žejansko *roža de vir*⁸⁴³. Navedene sintagme odgovaraju čakavskim istoznačnicama: npr. *cvêt ud vinã* u Krbavčićima, *cvît od vîna* u Buićima, Musaležu, *cvît od vîna* u Jurićevom Kalu, *cvît od vîna* u Golašu (LAIČaG 1285).

196.5. Vinski kamen, vinski srijež

U Žejanama su nam rekli *γrãmpa, -a, -i, -ile ž.*, u Šušnje-

⁸⁴² Jedan od ispitanika u Zankovcima rekao nam je *cvîtu de vir*, no odmah se ispravio i rekao *cvetu de vir*.

⁸⁴³ Usp. *ružica* „vinski cvijet” u Borštu u sln. Istri (LAIČaG 1285). I čakavski: *rŕžice od vinã* u Rapcu, *rôžice* u Pićnu, *rôžica* u Šumberu, *rãžica* u Drenju (idem). Dalje v. 196.4.

vici i Novoj Vasi *grâmpε, -a, -e, -ele* ž. i *grâmpε, -a, -i, -ile* ž., u Letaju i Zankovcima *grâmpa (grâmpa, -a, -e, -ele* ž.) *de vir*, u Brdu, Škabićima, Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu samo *grâmpa, -a, -e, -ele* ž., u Jesenoviku *ṛpa (ṛpa, -a, -i, -ile* ž.) *de vir*.

Oblike tipa *grampa* autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne navode. Riječ je o posuđenicama iz nekog čakavskog govora iz Istre⁸⁴⁴: npr. *grîmpa* na Bo-ljunštini (RBoG 63), *grâmpa* u Mrkoćima (RGZM 140), Ročkom Polju, Golgorici, Rovinjskom Selu, *grâmpa* u Krtima, *grâmpa* u Karojbi, *grômpa* u Krbavčićima (LAIČaGgr 1286), *grâmpa* u Čepiću (IrLA 1286)⁸⁴⁵. Skok uz *grampa* (istročakavski) navodi: „Štrekelj nije imao jedinstvenog mišljenja o postanju. Dovodio je u vezu najprije s talijanskim *rappa* »Schrunde, Kruste, Runzel« < srvnjem. *rappe*; zatim je pomišljao na unakrštanje tal. *gromma* (...) i *greppa* »ruga, grinza«. (...) Najbliže stoje istrorom. *grapá, gropa* »rugoso«.” (SKOK I/607)⁸⁴⁶. Oblik je zacijelo predmletački ostatak⁸⁴⁷.

Sintagma *ṛpa de vir*, „kamen od vina” (za *de v.* 171.1., za *vir* 195., za *ṛpa* 172.1.), prijevod hrv. *vinski kamen*.

196.6. Plijesan

U Žejanama i Škabićima kao odgovor dobili smo odgo-

⁸⁴⁴ Istrorumunji su dakle riječ preuzeli tek nakon dolaska na Krk i u Istru.

⁸⁴⁵ Usp. sln. *ṛampa* u Novoj Vasi (ImLA 1286) i *ṛâmpa* u Borštu (LAIČaGgr 1286).

⁸⁴⁶ Isto to i Bezljaj navodeći na kraju da Skok upozorava da je oblik najbliži istriotkim oblicima *grapá* i *gropa* (ESSJ I/170).

⁸⁴⁷ Mi smo oblik zabilježili i u tri istromletačka idioma: *grampa* u Motovunu, Brkaču i Taru (ImLA 1286). Posuđeno iz čakavskoga.

varajući pridjev hrvatskoga tipa, *plisnīy*, *plisnīya*, *plisnīvo*; *plisnīy*, *plisnīye* u Žejanama i *plišñīy* *plišñīya*, *plišñīvo*; *plišñīyi*, *plišñīye* u Škabićima, dok smo u Mihecima dobili dvije sintagme, *tuhlīya* (*tuhlīy*, *tuhlīya*, *tuhlīyo*; *tuhlīy*, *tuhlīye*) *bāčva* i *plisnīya* (*plisnīy*, *plisnīya*, *plisnīvo*; *plisnīy*, *plisnīye*) *bāčva*. U Šušnjevići smo zabilježili *mufε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim preostalim mjestima *plis*, *-u*, *plis*, *-i* m.⁸⁴⁸

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo u Dianicha nalazimo *mu'fa* (VIrI 129), *plis* i *plis'niv* (VIrI 144). Oba su oblika preuzeta iz nekog čakavskog govora, prvi je mletačkog podrijetla: npr. *mūfa*⁸⁴⁹ u Permani, Viškovićima, Pazu, Ičićima i Kringi (LAIČaGgr 1287), Splitu (StR 187), *mūfa* u Karobji i Materadi (LAIČaGgr 1287) < mlet. *mufa* (BOE 431; VG 657; GDDT 391), *mūfa* (DDP 170; VPB 162) – „Dalla radice *muff*- 'muffa', che sta alla base di parole romanze e germaniche fra le quali non è facile stabilire rapporti di priorità" (DELI 1014); npr. u Čepiću *plīs* (IrLA 1287), u Brestu *plēs*, u Medulinu *plīs* (LAIČaG 1287), na Roveriji *plišnjīv* (RROG 201), na Grobinštini *plīsñīv* (GG 477), u Crikvenici *pljīsnjīv* (RCrG 184), u Novalji na Pagu *plīsñjiv* (RGNOP 487)⁸⁵⁰. U osnovi je navedenih termina prsl. **plēsъ* (SES2 526, s. v. **plēsen**).

⁸⁴⁸ Pridjev *plisnīv* poznaju i u Šušnjevići i Novoj Vasi: *plisnīy*, *plisnīye*, *plisnīvo*; *plisnīy*, *plisnīye* i u svim ostalim mjestima za koja smo gore naveli imenicu ali u obliku *plīsñiv*, *plīsñiya*, *plīsñivo*; *plīsñiv*, *plīsñive*.

⁸⁴⁹ U Bibinjama oblik *mūfa* rabe u značenju „prokislo, ciknuto, poljućeno vino” (RBiG 399).

⁸⁵⁰ Prema distribuciji i imenice i pridjeva (južnije imamo oblike tipa *plisan* i *plisnav* i sl. – OA) čini se da su oblici prihvaćeni tek u Istri.

Pridjev *tuhljiv* autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne navode. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *tuhljif* na Boljunštini (RBoG 290), *tuhljivo* u Pićnu (PI 121). Pridjev je u uporabi samo u Istri⁸⁵¹, dakle, Istrorumunji su ga posudili tek nakon dolaska u konačnu postojbinu. U osnovi je pridjeva prslav. glagol **tǫχoti* „usmrđjeti se” (SES 770, s. v. **tǫhel**).

Za *báčva* v. 194.2.

196.7. Procijediti

U Letaju *ocidi* (*jo ocides*), u Šušnjevići *prociđi* (*jo procidešk*), u svim ostalim mjestima *prociđi* (*jo procides*). U Škabićima smo čuli i imprf. oblik, *ciđi* (*jo cides*).

V. 178.3.

197. Hajdemo u podrum (na)točiti vino

U Žejanama smo dobili odgovor *Pomno an konoba rem natoči vir.*, u Šušnjevići *Mežen an konobe toči viru.*, u Novoj Vasi *Mežen an konobe toči viru.*, u Jesenoviku *Mežen an konoba netoči viru.*, u Mihelima *Mežen an konoba vir toči.*, u preostalim južnim selima *Mežen an konoba toči viru.*

Za početak ćemo analizirati rečenicu koju smo zapisali u Žejanama: *Pomno an konoba rem natoči vir.*, manje-više doslovce „Pođimo/hajdemo u podrum [pa] ćemo natočiti vino.” Za *konoba* v. 196., za *natoči* 194.2., za *vir* 195. Ostaje nam protumačiti *pomno*, *an* i *rem*. Prvo je imperativni oblik u značenju „pođimo” u 1. l. mn. glagola za koji ne

⁸⁵¹ Akademijin rječnik ima *tuhliv* za što je iz navoda literature vidljivo da se odnosi na Istru (ARJ XVIII/888), a i Skok natuknicu *tuhljiv* navodi, prema Miklošiću, za Istru (SKOK III/520).

možemo potvrditi infinitiv [samo je Kovačec, također u Žejanama, zabilježio *pómo*, uz napomenu rijetko *póimo*⁸⁵² (IrHR 151)], imperativ nastao prema čakavskim tipa *pojmo* (OA) i sl. od gl. npr. *pôj* i *pôjti* na Roveriji (RROG 204) < prslav. **po(-)* (SES2 530) + **jití* (SES2 227). Oblik *rem* je 1. l. mn. pomoćnog glagola *vrε* „htjeti” s pomoću kojeg se tvori futur.

U preostalim rečenicama (*Mežen an konobe toči vīru.*; *Mežen an konobe toči vīru.*; *Mežen an konoba toči vīru.* „Hajdemo/Pođimo u podrum točiti vino.”; *Mežen an konoba netoči vīru.* „Hajdemo/Pođimo u podrum natočiti vino.”; *Mežen an konoba vir toči* „Hajdemo/Pođimo u podrum vino točiti.”) trebamo obraditi samo oblike tipa *mežen*, 1. l. mn. gl. *mere*. Za *an*⁸⁵³ v. 183.1., za *konoba* 196., za *toci*, *toči* i *netoči* 194.2. Mi smo u svim južnim selima zapisali *męre* (*jo meg* – part. *mes*), u Zankovcima, Kostrčanu, Mihelima i Brdu *męre* (*jo mek* – part. *mes*); Maiorescu navodi *meg* (VIrR 112), Pușcariu *męre* (SIr 314), Cantemir *męre*, *meg* (TIr 171), Sârbu i Frățilă *męre* (DIr 227); Kovačec *męre* (IrHR 115), Dianich 'meare (VIrI 126). Domaći glagol: dr. *męrg* (DEX 621); ar. *nerg* (DDAr 748; DAS 196); mr. *męrg* (DER 5216) < lat. *męrgęre* „eintauchen”, REW 5525.

197.1. Mijeh za vino

U Žejanama, Šušnjevicima, Jesenoviku, Brdu, Trkovcima i

⁸⁵² Nakon što smo vidjeli ovaj podatak pozvali smo dvoje svojih informanata iz Žejana i potvrdili *pojmo*, no odgovor nismo dobili na pitanje *Kako kažete pođimo?* (rekli su mi samo *pođmo*), a tek kad smo ih pitali *Što znači pojmo*, odgovorili su *To je isto*.

⁸⁵³ Uz inačice *an*, *am*, *-n*, *-ŋ*, *-m*, *â* za Žejane.

Zankovcima zapisali smo *fole*, *-u*, *foľ*, *-i m.*, u Zankovcima i *mih*, *-u*, *mih*, *-i m.*, u Novoj Vasi *foľe*, *foľe*, *foľe*, *-ele ž.*, u Letaju *fole*, *foľe*, *foľe*, *-ele ž.*, u Škabićima, Mihelima i Kostrčanu *folele* (*foľe*, *foľe*, *foľe*, *-ele ž.*) *za vir*, u Škabićima i *mihurle* (*mih*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*) *za vir*, u Žejanama i *fole*, *-ele*, *foľ*, *-i m.*⁸⁵⁴

Oblici tipa *fole* domaći su⁸⁵⁵, a tipa *mih* posuđeni iz nekog čakavskog govora gdje mogu metaforički označavati i trbuh⁸⁵⁶. Dalje v. 185.1.2.1. *Za vir* v. 195., *za za* 191.

197.2. Pletena staklenka od dvije litre

U Žejanama smo zapisali *bocun*, *-u*, *-e*, *-ele m.*, u Šušnjevići *bocun*, *-u*, *-e*, *-ele bg.*, u Novoj Vasi *bocun*, *-u*, *bocun*, *-i m.*, u Škabićima *opletit bocun* (*bocun*, *-u*, *bocun*, *-i m.*), u preostalim južnim selima vele *čanka*, *-a*, *-e*, *-ele ž.*

Za oblike tipa *bocun* u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo odgovarajući oblik daje samo Dianich: *bo'tsun* „damigiana” (VIrI 87). Posuđeno iz nekog čakavskog govora (značenja nisu identična, pa ih sve navodimo): npr. *bocûn* „boca široka dna za vino” na Roveriji (RROG 34), *bocûôn* „velika slamom opletena staklenka od 2 do 10 l, demižon” na Boljunštini (RBoG 13), *bocûn* „opletena staklenka, veća od 2 l” na Grobinštini (GG 174), *bocûn* „opletena staklenka, veća od dvije litre” u Crikvenici (RCrG 58), *bocûn* „trbušasta staklena posuda zvonasta

⁸⁵⁴ Oba žejanska oblika znače i „trbuh” što smo nedavnim telefonskim provjerama potvrdili i za druge ir. idiome.

⁸⁵⁵ Usp. u Rudnoj Glavi *fuaľe đi vin.* (IrLA 1297).

⁸⁵⁶ Metafora „trbuh” postoji i u dačkorumunjskom: *foále* (DEX 388).

grla za vino” u Novalji na Pagu (RGNoP 139), *bocūn* „velika opletena boca” u Senju (SR 8), isto u Bibinjama „gostioničarska boca oblika stošca gore s proširenim otvorom, boca u kojoj se služi vino na stolu, veća boca” (RBiG 150) – uvećanice od *boca* (v. 197.4.) < mlet. *bozzon* (BOE 96), *bozon* (VG 111). U Škabićima smo zapisali sintagmu *opletiť bocun* „upletena staklenka”⁸⁵⁷ koja manje-više odgovara terminu koji smo zapisali u Ližnjanu: *upletěna bōca* (ILA 1298). Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju pridjeva⁸⁵⁸, samo glagol od kojega potječe: Cantemir navodi *opleťi* (Tir 173), Dianich *o-ple'ti* (VIrI 137) i *ple'ti* (VIrI 144). Potonje imaju i drugi: Maiorescu *pletesc* (VIrR 117), Byhan *pletí* (IrG 309), Popovici *pleti* (DRI 136), Pușcariu *pletivěi* (SIr 320), Cantemir *pleti* (Tir 175), Sârbu i Frățilă *pleti* (Dir 251), Kovačec *pleti* (IrHR 147). Mi smo u Šušnjevići zapisali *pleti* (*jo pletěšk*), u svim ostalim mjestima *pleti* (*jo pletes*), a u Zankovcima, Jesenoviku, Brdu, Škabićima i Letaju još i *pletivěj* (*jo pletives*). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *oplěs* „oplesti, omotati” na Boljunštini (RBoG 164), *o-plěst* u Orlecu na Cresu (ČDOC 326, s. v. **plěst**), *oplěsti* u Bibinjama (RBiG 459), *oplěst* u Senju (SR 96) – glagoli tvoreni prefiksacijom oblika tipa *plest(i)*: npr. *plěsti* na Roveriji (RROG 199), *plēs* na Boljunštini (RBoG 183), *plěst* na Grobinštini (GG 476), *plěst* u Novalji na Pagu (RGNoP 487), *plěst* u Senju (SR 105) < prslav. **plestī* (SES2 526).

⁸⁵⁷ Sintagma nije pleonastična, *bocun* u ovom slučaju znači „staklenka” (usp. navedena značenja uz čakavske termine).

⁸⁵⁸ Mi smo pridjev „opleten” u Šušnjevići i Novoj Vasi zabilježili kao *opletiť*, *opletiťe*, *opletiťo*; *opletiť*, *opletiťe*, u svim ostalim mjestima *opletiť*, *opletiťa*, *opletiťo*; *opletiť*, *opletiťe*.

Za *čanka* v. 197.3.

197.3. Pletenka

U Žejanama smo zabilježili *bocun*, -u, -e, -ele m., u Šušnjevcici *čanke*, -a, -e, -ele ž., u Novoj Vasi *čanke*, -a, -e, -ele ž., u Brdu i Škabićima *bocun*, -u, -e, -ele bg., u ostalim južnim selima *bocun*, -u, *bocun*, -i m. U Letaju smo čuli i umanjenicu *bocunić*, -u, *bocunić*, -i m.

Za *bocun* v. 197.2. *Bocunić* je umanjenica na -ić. – *bocunić* „manja opletena staklenka” na Grobinštini (GG 174).

Nazivi tipa *čanka* potječu od čakavskih, no taj oblik ne možemo potvrditi ni u jednom čakavskom govoru, pa pretpostavljamo da su ih Istrorumunji preoblikovali prema čakavskim tipa *čanta*: npr. *čanta* u Mošćenicama, *čanta* u Viškovićima (LAIČaGr 1298), *čanta* u Labinu (RLC 67), što je nastalo od *kjanta*: npr. *kjanta* u Karobji, Gologorici, Buićima, *kjanta* u Musaležu (LAIČaGr 1298) < imlet. *kjanti* u Bujama, Brtonigli, Taru i Vrsaru, *kjanto* u Brkaču (ImLA 1298). Naziv potječe od tal. *chianti* „famoso vino italiano di color rosso rubino” (DLI-cd), prema istoimenoj regiji u Toscani. Značenje „demižon” i sl. nastalo je vjerojatno u Istri (vjerojatno prema *bocama* u kojima je to vino dolazilo u Istru) jer ga zapadnije ne možemo potvrditi, a sam oblik ne možemo potvrditi ni u hrvatskim govorima južnije od Istre što znači da je u istrorumunjski ušao tek u Istri.⁸⁵⁹

197.4. Boca

U Šušnjevcici i Novoj Vasi *bocε*, -a, -e, -ele ž., u svim

⁸⁵⁹ Ista je postanja i sln. *kjanta* u Krkavčama i *kjanta* u Borštu (OA).

ostalim mjestima *boca*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Maiorescu navodi *boŭă* (VIR 95), Popovici *boŭa* (DRI 94), Pușcariu *boŭe* (SIr 305), Cantemir *bóŭe*⁸⁶⁰ (TIR 159), Dianich *'bwotsa* (VIRI 89). Mletacizam posuđen iz nekog čakavskog idioma: npr. *bòca* u Čepiću (IRLA 1300), Krtima, Vižinadi, Pazu, Lindaru (LAIČaGgr 1300), na Roveriji (RROG 34), na Grobinštini (GG 173), u Blatu na Korčuli (RGBK 79), *bôca* u Materadi, Ročkom Polju (LAIČaGgr 1300) < mlet. *bozza* (BOE 96), *boza* GDDT 88; VG 110) < lat. **bokya*, REW 1191a⁸⁶¹.

197.4.1. Pluteni čep

U Žejanama su nam rekli *čep*, *-u*, *-ure*, *-urle m.*, u Šušnjevići *čepu* (*čep*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*) *de surgvε*, u Novoj

⁸⁶⁰ U značenju „bačvica”. Po svojoj prilici pogrešno, vjerojatno ga je zavela sljedeća natuknica *bótiŭe* „bačvica” ili etimon (v. sljedeću bilješku). Osim toga Petru Neiescu u svom za sada nedovršenom kapitalnom istrorumunjskom rječniku s. v. *boŭa* navodi i *boŭe* prema Cantemiru i drugim autorima ne obazirući se na značenje koje je dao Cantemir nego i njegov oblik svrstava pod isto značenje kao u ostalih, „staklenka, boca” (DDIs I/143). Bilo kako bilo, danas nijedan govornik istrorumunjskoga taj oblik (OA) ne bi upotrijebio ni za malu ni za veliku bačvu!

⁸⁶¹ Za hrv. *boca* Matasović et al. pišu: „Posuđeno iz mlet. *bozza*, što je, poput tal. *boccia*, izvedenica od lat. *buttis*” (ERHJ 68). Mislimo da je ekonomičniji etimon pretpostavljen u REW, premda „Etim. discussa, perché se l'accordo è quasi completo nella ricostruzione di un **bokkja* e **bottia* 'oggetto rotondo' esso viene a mancare quando se ne cerchi di giustificare l'orig. (preromana?)” (DELI-cd, s. v. *boccia*). Devoto i Oli pak etimologiju nude bez ostatka: „Lat. volg. **boccia* risalente al tema mediterraneo *bokko*- 'corpo rotondo'.” (DLI-cd, s. v. *boccia*).

Vasi *čepu* (*čep, -u, -ure, -urle* bg.) *de surgvε*, u preostalim južnim selima *čepu* (*čep, -u, -ure, -urle* bg.) *de surgva*.

Osim u Žejanama redom sintagme doslovna značenja „čep od pluta”. Usp. npr. *čëp od sÛrve* u Brgudu, *čëp od sÛrve*, u Čepiću (IrLA 1301), *čëp od sÛrve* u Pazu i Pićnu, *čëp ot sÛrvi* u Gračišću, *čëp od sÛrge* u Gologorici, Kringi i Svetom Petru u Šumi (LAIČaGgr 1301), *čëp od sÛrve* u Ližnjanu, *čëp ud sÛrve* u Čabrunićima (ILA 1301.).

Oblici tipa *čep* mogli bi biti domaći [dr. *cep* (DEX 162); ar. *čep* (DDAr 352), *cepu* (DAr 226, s. v. **cep**); mr. *tšõmp* (DMr 99) < lat. *cippus*, REW 1935⁸⁶²] svakako poduprti čakavskim oblicima tipa *čëp* (diljem istočne jadranske obale – OA) < prslav. **čepъ* (SES 69). Puşariu navodi *țep* (Sİr 328), Maiorescu *cep, cepuri* (DIr 115), Popovici *čep, -u, pl. -ur* (DRI 105), Cantemir *cep, -ure* (TIr 161), Kovačec *čep, -u, čëpure, -urle* za Žejane i *țep, -u, țëpure, -urle* za Šušnjevicu (IrHR 61), Dianich *čep* (VIrI 90).

Ostaje nam obraditi treći dio sintagmi (za *de* v. 171.1.). Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo u Dianicha nalazimo '*surgva* (VIrI 165). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: *sÛrva* na Roveriji (RROG 260),

⁸⁶² Meyer-Lübke (tj. Puşariu) ne dovodi u pitanje latinsko podrijetlo termina (značenje lat. etimona „kolac, graničnik” bi se i moglo opravdati), no osobno smo više za Miklošičevo tumačenje [zbog razlike u značenjima nastavljača latinskoga („čvor; klada”) odnosno slavenskoga etimona („čep”)] koje prenosimo prema Cioranescuu: „Probab. resultado del encuentro del lat. *cippus* con bg. *čep*.” (DER 1654), a do riječi je svakako moglo doći i izravno iz slavenskoga kako je mislio Popovici: „vbulg. (= praslavenski, op. a.) *чепъ*” (DRI 105, s. v. **čep**) – i u tom bi slučaju u ir. riječ bila domaća. I na koncu: u knjiž. rum. Oblici tipa *cep* znače „čep; čvor (drveni)”, a u ar. i mr. samo „čep”.

u Medulinu (RMG 221)⁸⁶³. U osnovi je navedenih oblika lat. *sūber*, REW 8357.1. Vinja, polazeći od Skoka, labinsko *sūrba*, *sūrva*⁸⁶⁴ (i još nekih sličnih oblika jadranskih obala) drži predmletačkim romanskim ostatcima u hrvatskim jadranskim govorima (JEtI III/200).

197.5. Čaša

U Žejanama smo zapisali *ɣlāž*, *-u*, *-ure*, *-urle m.*, u Šušnjevići *žmuľ*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, u Novoj Vasi *žmuľ*, *-u*, *žmuľ*, *-i m.*, u Jesenoviku, Brdu i Škabićima *žmuľ*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, u Jesenoviku i *žmuľ*, *-u*, *žmuľ*, *-i m.*, u Škabićima i *mižol*, *-u*, *mižole*, *mižolele bg.*, u preostalim južnim selima *mižol*, *-u*, *mižol*, *-i m.* U Novoj Vasi smo dobili i naziv za čašu s ručicom, *žmuľu ku ručica*.

Termin *ɣlaž* posudili su samo Žejanci. Byhan navodi *glož* (IrG 223), Popovici *glāž* (DRI 112), Kovačec *ɣlāž* za Žejane (IrHR 84). Posuđeno iz nekog govora u Istri, slovenskog ili hrvatskog. Oblik je poznat samo u sjevernim istarskim idiomima⁸⁶⁵, hrvatskim [npr. *glāž* u Velim Munama i Krbavčićima, *glêš* u Brestu (LAIČaGgr 1302)] i slovenskim [npr. *ɣlāš* u Novoj Vasi (ImLA 1302) i Borštu (LAIČaGgr 1302)]. Vjerojatno je jezik davatelj za ovu posuđenicu neki slovenski istarski govor. Moguće je da su ga Žejanci posudili izravno, ili pak posredno, preko čakavskoga. Za sln. *glāž* „čaša; staklo” M. Snój piše, prema Bezlaju (ESSJ I/145): „Prevzeto iz srvnem. *glas* 'steklo, steklen ko-

⁸⁶³ V. i gore navedene sintagme.

⁸⁶⁴ RLC 260.

⁸⁶⁵ Priređivač Akademijina rječnika uz *glāž* „staklena čaša” veli da je zabilježeno samo u jednoga pisca, F. Glavinica (dakle u Istri) (ARJ III/185).

zarec', iz česar se je razvilo današnje nem. *Glas* v enakih pomenih." (SES2 174).

Za oblike tipa *mižol* u autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo u Dianicha nalazimo *mi'žwo* i *mi'žwuol* (VIrI 128). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *mižōl* u Čepiću (IrLA 1302), *mižô* na Roveriji (RROG 160), *mižūōl* na Boljunštini (RBoG 132), *mižôl* u Mrkočima (RGZM 250), *mižŷl* u Labinu (ImLA 1302), *mužôl* u Orlecu na Cresu (ČDOC 302), *mužôl* u Belom na Cresu (BBT 235). Priređivač Akademijina rječnika za *mižoļ* „čaša” piše da je iz furlanskoga *muzul*⁸⁶⁶ i da se tako govori u Istri (ARJ VI/782), pa možemo pretpostaviti da su riječ Istrorumunji posudili tek nakon dolaska na Krk i u Istru. No, Skok s. v. **munčjela** navodi i *možul* prema dubrovačkim ispravama iz XV. stoljeća (SKOK II/482), pa nije isključeno da termin postoji (ili je postojao) i južnije što rječnici čakavskih idioma kojima se služimo ne bilježe. Bilo kako bilo, riječ je o ostatku iz starijih slavenskih slojeva (prije nego o izravnom posuđivanju iz furlanskoga). Skok (loc. cit.) oblike tipa *žmul(j)* dovodi u svezu s *mižol* polazeći od nepotvrđena oblika „**mžul*”, potvrđeno samo u gen. *mžulov* (15. v.). Odatle metatezom *žmúl*, gen. *-ŭlā* (Split, Korčula, Hvar, Kućište, šibenski otoci) = *žmŭl* (Komiža) = *žmŭo*, gen. *žmŭla* (Dubrovnik, zapadni krajevi), deminutiv *žmŭlic* = *žmŭ*, gen. *-ŭlā* (Božava, Molat) = *žmŭjo*, gen. *-ula* (Potomje) = (*-l > -lj*) *žmŭlj* (Lika, veoma rašireno) (...) Osnovni *modius* je ušao i u stvnjem. *mutti*

⁸⁶⁶ Pirona uz *muzŭl* piše: „Sembra che l'uso odierno sia di Piccolo bicchiere (...) o bicchierino; come *Munzŭl*. Ma dai testi risulta il testo generico di bicchiere, bicchiere di vino.” (PIRONA 638).

(...)”.⁸⁶⁷ Bezlaj je tumačeći sln. *žmûlj* zapisao: „Izhodno *ẓ̌mûl'b je prek premeta *ṃẓ̌úl'b izposojeno iz rom. *ṃđiđolos, lat. *modiolus* (m.)⁸⁶⁸ »čaša; majhna mera«, kar je dem. od *modius*⁸⁶⁹ »merica, ki vsebuje šesnajst poličev (lat. *sextārius*) ali šestino grškega medimna«. (ESSJ IV/473). Byhan ima *žmuľ* (IrG 393), Dianich *žmulj* (VIRI 195) < npr. *žmûlj* na Boljunštini i u Crikvenici (RBoG 332; RCrG 274), *žmûľ* u Brgudu (IrLA 1302), *žmûj* na Grobinštini (GG 747), *žmûlj* u Novalji na Pagu (RGNoP 817), *žmûl* u Visu (LVJ 603), *žmûl* u Korčuli i Splitu (RGGK-cd; StR 418).

Ostaje nam još obraditi drugi i treći elemenat sintagme *žmuľu ku ručica* „čaša s ručkom, ručicom“. Za *žmuľu* v. gore. Popovici ima *ručíte* (DRI 145), Kovačec množinski oblik *ručíte*, *-ele* za Žejane (IrHR 168), ostali nemaju. Mi smo u Šušnjevići zapisali *ručice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *ručice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim mjestima *ručica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *ručica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. < npr. *ručica* na Roveriji (RROG 238), u Mrkočima (RGZM 555), Novalji na Pagu (RGNoP 598) i Orlecu na Cresu (ČDOC 344), umanjenice od npr. *rûka* na Roveriji (RROG 238), *rûkã* u Novalji na Pagu, na Grobinštini (RGNoP 598; GG 577) i u Mrkočima (RGZM 556), *rukã* u Orlecu na Cresu (ČDOC 345) < prslav. **røkã* (HER 533). Domaći veznik *ku* „s, sa“ mi smo u svim mjestima zapisali kao *ku*; Maiorescu ima *cu* (VIRr 102), isto i Popovici (DRI 102), Pušcariu (SIr 307), Cantemir (TIr 163), Sârbu i Frãţilã (DIr 201) i Kovačec

⁸⁶⁷ Vinja u JEtI III/331, s. v. **žmuja** za to Skokovo izvođenje veli „Skok je s. v. *munčjela* (2, 428) uvjerljivo objasnio povijest te riječi.”

⁸⁶⁸ *ṃđiđilus*, REW 5628.1.

⁸⁶⁹ *ṃđius*, REW 5629

(IrHR 56), Byhan i Dianich *ku* (IrG 256; VIrI 117) < lat. *cum*, REW 2385 > dr.; ar.; mr. *cu* (DEX 245; DDAr 315; DMr 82).

197.6. Lijevak

U Žejanama smo zabilježili *lij*, *-u*, *lijci*, *lijci m.*, u Škabićima *lijak*, *-u*, *lijki*, *lijki m.*, u Šušnjevići, Jesenoviku i Brdu *liv*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, u Jesenoviku i *liv*, *-u*, *liv*, *-i m.*, potonje i u svim preostalim južnim selima.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju srodnih oblika. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr *lijak* u Čepiću (IrLA 1304), *lijak* u Tinjanu, Musaležu, Kringi, Žminju (LAIČaGgr 1304), *lijak* u Vižinadi, Šumberu (LAIČaGgr 1304); *lij* u Ročkom Polju, Krtima, *lij* u Karojbi (LAIČaGgr 1304), na Grobinštini (GG 348) < prslav. *lǫjь, izvedenica od *lǫti (SES2 356).

197.6.1. Drveni lijevak

U Žejanama smo zapisali *lij de lemna*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *liv de lemne*, u Škabićima *lijak de lemna*, u preostalim južnim selima *liv de lemna*.

Sintagme doslovna značenja „lijevak od drva”⁸⁷⁰. Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju ih. Za *lij* i *liv* v. 197.6., za *de* 171.1.

Ostaje nam imenica *lemna* „drvo (materijal)” – oblik u svim istrorumunjskim mjestima ima i značenje „stablo”. U Šušnjevići i Novoj Vasi zapisali smo *lemne*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim mjestima *lemna*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovcima i Jesenoviku još i *lemne*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Maiorescu ima *lemnă*

⁸⁷⁰ Usp. *lij od lēsa* u Krtima, *lēj od dǫrvā* u Mošćenicama (LAIČaGgr 1303).

(VIR 110), Pušcariu *lēmne* (SIR 313), Cantemir *lēmne* (TIR 169), Kovačec za Žejane *lēmna*, za južna sela *lēmne* (IrHR 103). Domaća riječ: dr. *lemn* (DEX 567); ar. *lēmnu* (DDAr 625), *lemn* (DArM 310); mr. *lemu* (DMr 169) < lat. *lignum*, REW 5034.

198. Rakija

U Žejanama su nam rekli *rakija*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići *rakije*, *-a*, *rakij*, *-ile* ž., u Novoj Vasi *rakije*, *-a*, *rakije*, *-ele* ž., u Jesenoviku, Mihelima i Letaju *rakije*, *-a*, *rakije*, *-ele* ž., u Letaju i *rakija*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u preostalim južnim selima *rakije*, *-a*, *rakij*, *-ile* ž.

Byhan navodi *rakije* (IrG 325), Popovici i Pušcariu *rakije* (DRI 143; SIR 322), Cantemir *rachiie* (TIR 177), Sârbu i Frățilă *rakie* (DIR 265), Dianich *ra'kiya* (VIR 154). Premda je ovaj balkanski turcizam⁸⁷¹ prisutan i u drugim rumunjskim dijalektima [dr. *rachiu* (DEX 879), *rakije* (IrLA 1306 – za Rudnu Glavu u Srbiji); ar. *rakie* (DDAr 904); mr. *rachijă* (DMr 244) < tur. *raki*, DER 7014] u istrorumunjski je svakako ušao iz nekog čakavskog govora jer se istrorumunjski odvojio od rumunjskoga korpusa prije ulaska turcizama u preostale rumunjske dijalekte: *rakija* i sl. diljem Istre i Dalmacije (OA).

198.1. Kotao za pečenje rakije

U Žejanama *kad̲re* (*kad̲re*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de rakija*, u Letaju i Mihelima *kad̲ra*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovcima *kad̲ra*, *-a*, *kad̲r*, *kad̲rele* ž., u Šušnjevići *kad̲ra* (*kad̲re*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *za koce rakija*, u Jesenoviku, Brdu, Ška-

⁸⁷¹ „Balkanski turcizam arapskog podrijetla (ar. /â/rakī, pridjev od imenice *arak* »znoj«) iz terminologije pića” (SKOK III/102).

bićima, Trkovicima i Kostrčanu *kadgra* (*kadgra*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) za *kuhej rakija*, u Novoj Vasi *kotal*, *-u*, *koṭli*, *koṭli m*.

U Letaju, Mihelima i Zankovicima kotao za pečenje rakije označuju jednostavno imenicama tipa *kadera* „kotao”. I u Novoj Vasi rabe samo imenicu „kotao”, ali drugi lik: *kotal*, *-u*, *koṭli*, *koṭli m*. (poznaju i *kadere*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.). U preostalim smo mjestima dobili precizniji odgovor u vidu sintagmi: *kadere de rakija* ”kotao od rakije”, *kadgra za koce rakija* „kotao za peći rakiju”, *kadgra za kuhej rakija* „kotao za kuhati rakiju”. Oblici tipa *kadere* domaći su. Maiorescu donosi *cadeară* (VIrI 96), Byhan *kadere* (IrG 235), Popovici *cadere* (DRI 95), Pușcariu *cadere* (SIr 305), Cantemir *cadere* (TIr 160), Sârbu i Frătilă *cadere* (DIr 195), Kovačec *cadere* (IrHR 45), Dianich *ka'deara*⁸⁷² i *ka'dearitsa* (VIrI 110) < lat. *caldăria*, REW 1503 > dr. *căldare* (DEX 149); ar. *căldare* (DDAr 260), *căldari* (DAM 124), *căldari* (DAS 54); mr. *căldari* (DMr 56). Što se preostalih dijelova navedenih sintagmi tiče ostaje nam obraditi samo glagol *koce* (za *de* v. 171.1., za *za* 195.2., za *kuhej* 194.1. i za *rakija* 198.). Mi smo u Šušnjevići zabilježili *koce* (*jo kok* i *jo koku*), u ostalim mjestima *koče* (*jo kok* i *jo koku*). Domaći glagol: Maiorescu ima *coc* (VIrR 100), Byhan *kotše* (IrG 249), Pușcariu *coțe* (SIr 307), Cantemir *cóce* (TIr 162), Sârbu i Frătilă *cocce* (DIr 198), Kovačec *cóce* (IrHR 51), Dianich 'kwoče' (VIrI 119) < lat. *cocere*, REW 2212.2. > dr. *coace* (DEX 189); ar. *coc* (DDAr 361; DAM 134; DAS 60); mr. *coc* (DMr 74).

Oblici tipa *kotal* posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. *kotâ* na Roveriji (RROG 126), *koṭâl* na Grobinštini (GG 323) i u Novalji na Pagu (RGNoP 315), *koṭâl* u Crik-

⁸⁷² S. v. navodi i *ka'deara za ra'kiye* „alambicco per la grappa”.

venici (RCrG 125) i Senju (SR58), *kòtal* u Korčuli (RGGK 162) < prslav. **kotblǫ* (SES2 313). Byhan navodi umanjenicu *kotlits̄* (IrG 249), kao i Popovici *cotlic̄* (DRI 101) i Dianich *kot'lić* (VIrI 115)⁸⁷³, Sârbu i Frăţilă *cotel* (DIr 200). Mi smo u Źejanama, Jesenoviku, Letaju, Mihe-lima i Brdu zapisali *kotal*, *kotlu*, *kotlure*, *-urle* bg.i *kotal*, *kotalu* i *kotlu*, *kotli*, *kotli* m. – potonje i u preostalim mjes-tima. Sintagme smo zabilježili i u čakavskim govorima: npr. *kòtal za rakiju* u Brgudu, *kotòl za rakiju* u Čepiću (IrLA 1307), *kotâv za rakiju kùhat* u Velim Munama, *kotâl za kùhat rakiju* u Permania, *kotâl za rakijo* u Dam-janićima, *kotâl za rakijo* u Źminju (LAIČaGgr 1307).

198.1.1. Peći rakiju

U Zankovcima *lukrâ* (jo *lukru*) *rakija*, u Šušnjevići i Letaju *ârde* (jo *ârdu*) *rakija*, u Šušnjevići i *koce* (jo *kocu* i *jo kok*) *rakija*, u svim ostalim mjestima *kuhej* (jo *kuhes*) *rakija*.

U ovom ćemo odjeljku obraditi dva domaća glagola, *ârde* i *lukrâ*. Za *koce* v. 198.1., za *kuhej* 194.1., za *rakija* 198.

Maiorescu ima *ard* (VIrR 93), Popovici *ârde* (DRI 89), isto i Puşcariu (SIr 302), Cantemir *ûârde* (TIr 157), Kova-čec *ârde* (IrHR 24), Dianich 'warde (VIrI 185) – svi u zna-čenju „gorjeti”. U tom značenju i mi smo zapisali *ârde* (jo *ârdu*) u svim mjestima, a u značenju kojim se bavimo, uz „gorjeti” samo u Šušnjevići i Letaju. Etimon je lat. *ardēre*,

⁸⁷³ Mi smo u Šušnjevići zapisali *kotlic̄*, *-u*, *kotlic̄*, *kotlici* m., u Kostr-čanu *kotliĉ*, *-u*, *kotliĉ*, *kotliĉ* m., u ostalim mjestima *kotlić*, *-u*, *kotlić*, *kotlići* m. < npr. *kòtlić* u Brgudu, *kotlić* u Čepiću (IrLA 575), *kotlić* u Gologorici i Musaležu (LAIČaGgr 575).

REW 620 > dr. *arde* (DEX 56); ar. *árdu* (DDAr 137), *ardu* (DArM 44), *ardi(e)* (DAS 26); mr. *ard* (DMr 26).

Sintagma *lukrã rakija* znači „raditi, praviti rakiju”. Mi smo u svim mjestima zapisali *lukrã* (*jo lukru*), a u južnim selima i *lukravej* (*jo lukraves* u Šušnjevići *jo lukravešk*). Maiorescu ima *lucru*, *a lucrã*, *lucrat* (VIR 111), Byhan *lukrõ* (IrG 268), Popovici *lucrã* (DRI 121), Pușcariu *lucrã* i *lucrave'j* (SIR 313), Cantemir *lucrá* i *lucravei* (TIR 170), Sârbu i Frațilã *lucrã* (DIR 224), Kovačec *lucrã* i *lucravej* (IrHR 107), Dianich *lu'krwa* (VIRI 123) < lat. **lucrare* (DELR 500) (← *lūcrum*, REW 5146.) > dr. *lucra* (DEX 583); ar. *lucrédzũ* (DDAr 639), *lucredz* (DArM 318), *lucreadzã*, *lucredz* (DAS 171); mr. *lucrédz* (DMr 174). Usp. u Brgudu *kũhati rakiju*, u Čepiću *pěć rakiju* (IrLA 1308), u Ročkom Polju *dělat rakiju*, u Žminju *dělat rakiju* (LAIĆaGgr 1308).

198.1.1.1. Prva rakija

U Žejanama *tare rakija*, u Novoj Vasi *rakija maj tãre*, u Mihelima *rakija ča maj tãre*, u Jesenoviku *ča bura rakije*, u Letaju *rakija ča bura*, u Šušnjevići *pãrve rakije*, u preostalim južnim selima *pãrva rakije*.

Sve hibridne sintagme koje opisuju imenicu „rakija”. Navodimo manje-više doslovne prijevode: *rakija maj tãre* „rakija (naj)jača”, *rakija ča maj tãre* „rakija ona jača”, *ča bura rakije* „ona dobra rakija”, *rakija ča bura* „rakija ona dobra”, *pãrve rakije* i *pãrva rakije* „prva rakija”. Za *rakija* v. 198., za *ča* 196.3., za *pãrva* 178.2., za *bur* 171.1.3.

U analizu preostalih pojedinih sastavnica sintagmi krenut ćemo od domaće čestice *maj* „više”. S pomoću nje tvori se komparativ i superlativ pridjeva (u ovisnosti je li

naglašena ili ne, u prvom slučaju imamo superlativ, u drugom komparativ). Mi smo u svim mjestima zapisali *maj*; Maiorescu navodi *mai* (VIrR 111), Byhan *mai* (IrG 271), Popovici *mai* (DRI 122), Pușcariu *mai* (SIr 314), Sârbu i Frățilă *mâi* (DIr 225), Kovačec *mai* (IrHR 110), Dianich *may* (VIrI 125) < lat *magis*, REW 5228 > dr. *mai* (DEX 593); ar. *maï* (DDAr 650); mr. *mai* (DMr 179).

Pridjev *târe* „jak, čvrst” domaći je. U Šušnjevići i Novoj Vasi rabe *târe, târe, târo; târ, târe*, u svim ostalim mjestima *târe, târe, târo; târ, târe*; Byhan je zapisao *tôre* (IrG 362), Popovici *târe* (DRI 157), Pușcariu *târe* (SIr 326), Cantemir *târe* (TIr 182), Sârbu i Frățilă *târe* (DIr 287), Kovačec *târe* (IrHR 195), Dianich *'tware* (VIrI 178) < lat. *talīs*, REW 8543 > dr. *târe* (DEX 1070); mr. *târi* (DMr 291). Osim domaćeg pridjeva u Šušnjevići i Jesenoviku rabe i čakavizam *kripak: kripak, kripke, kripko; kripki, kripke* u Šušnjevići, *kripak, kripka, kripko; kripki, kripke* u Jesenoviku; Dianich ima *'kripak, 'kripka, -o* „forte, solido, resistente” (VIrI 116), Kovačec prilog *crîpco* „snažno, krepko” (IrHR 56) < npr. čak. *krîpak* u Golgorici, u Pićnu, Jurićevom Kalu, *krèpak* u Rapcu i Presiki (LAIČaGgr 322) < prslav. **krěpъkъ* (SES2 322).

Usporedi: *pârva rakîja* u Brgudu (IrLA 1309), Materadi, Ročkom Polju, Krtima i Vižinadi; *jâka rakîja* u Tinjanu i Musaležu (LAIČaGgr 1309).

198.1.1.2. Zadnja rakija

U Žejanama *pišot, -u, -e, -ele* ž., u Šušnjevići *zuntε, -a, -e, -ele* ž., u Novoj Vasi *žuntε, -a, -e, -ele* ž., u preostalim južnim selima *žunta, -a, -e, -ele* ž.

Žejanski je termin metaforičan, riječ je o slaboj rakiji pa se dovodi u svezu s mokraćom. Mi smo za mokraću u Žejanama zabilježili *pišot*, *-u*, *pišoc*, *pišoci* *m.*, u Šušnjevcici *pis*, *-u*, *pišti*, *pišti*, *m.*, u Brdu i Škabićima *piš*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg.*, u ostalim mjestima *piš*, *-u*, *piš*, *-piši* *m.* Osim Dianicha [*pišwac* (VIrI 143)], autori istrorumunjskih rječnika kojima se služimo nemaju oblika za mokraću, no većina ima glagol „mokriti”: Maiorescu donosi *piş* (VIrI 117), Popovici *pişă* (DRI 136), Puşcariu *pişă* (SIr 319), Kovačec *pişă* i *pişă* (IrHR 146), Dianich *pišwa* (VIrI 143). Mi smo u Šušnjevcici zapisali *pišă* (*jo pišu*), u svim ostalim mjestima *pišă* (*jo pišu*). Glagol je vjerojatno domaći⁸⁷⁴: dr. *pişa* (DEX 798); ar. *kîşu* (DDAr 610); mr. *piş* (DMr 223) < lat. **pišare* (onomat.), REW 6544. Za mokraću u preostala tri rumunjska dijalekta nalazimo: dr. *pişat* (DEX 798); ar. *kişăt* (DDAr 610); mr. *pişăt* (DMr 223). Vjerojatno je i u istrorumunjskom postojala nepotvrđena imenica **pišăt* koja je tijekom vremena prilagođena prema hrvatskim oblicima, u južnim selima npr. prema *piš* u Čepiću (IrLA 1478), Krbavčićima, u Ročkom Polju, Krtima, Karojbi, Pazu, Lindaru, Pićnu, Šumberu, Presiki, Drenju (LAIČaGgr 1478), na Boljunštini (RBoG 181), *piš* u Golgorici, Gračišću, Svetom Petru u Šumi, Damjanićima, Žminju i Viškovićima (LAIČaGgr 1478)⁸⁷⁵; u Žejanama

⁸⁷⁴ Mogli bismo pomišljati i na preuzimanje iz nekog čakvskog govora [npr. *pišati* na Roveriji (RROG 199) i na Ižu (RGI 270), *pišăt* na Boljunštini (RBoG 181), *pişat* u Splitu (StR 240)], no teško je da Istrorumunji nisu imali toga glagola i to baš u tom obliku i prije dolaska u Cetinsku krajinu i potom na Krk i u Istru.

⁸⁷⁵ Izraz je poznat i u istromletačkom: npr. *piş* u Kaldaniji (LAIČaGgr 1478) koji uobličuje istu onomatopeju, koja je zapravo ista za sve go-

prema npr. *pišōta* u Materadi (LAIČaGgr 1478) i Selcima na Braču (RSG 266). Dianićevo *pi'šwac* prilagođeno je pak prema čakavskim oblicima tipa *pišaka* i sl.: npr. *pišāka* u Muntiću i Medulinu (LAIČaGgr 1478) s promjenom roda⁸⁷⁶, kao i *pišot* vs. *pišota*.

Oblici tipa *žunta* posuđeni su iz nekog čakavskog govora. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo dvojica imaju odgovarajući oblik: Byhan ima *žúntę* (IrG 395), Dianich '*žunta* „principio e coda della grappa che scende dall'alambicco” (VIrI 195): npr. *žūnta* u Velim Munama, Paradižu i Marčani, *žūnta* u Karojbi, *žūnta* u Gologorici, Tinjanu, Pićnu, Kringi, Svetom Petru u Šumi (LAIČaGgr 1310), Čepiću (IrLA 1310), Mrkočima (RGZM 833)⁸⁷⁷. Slična značenja, bez specifičnog o kojem mi razglabamo, nalazimo i u rječnicima za govore južno od Istre: npr. *žūnta* „dodatak” u Crikvenici (RCrG 274), „privaga, dodatak na kupljeno, ponajviše meso, i to najčešće u obliku ne osobito kvalitetnih ostataka, kosti, i slično” (RBiG 851), *žūnta* „privaga” u Novalji na Pagu (RGNoP 818), „1. beskorisni (loš, slabe kvalitete) dodatak koji se dobije ob. kod kupovanja mesa; 2. dio tijela u čovjeka, slabine; 3. zglobovi općenito” u Splitu (StR 418) < mlet. *zonta* (BOE 821), *zonta* „bevanda” (VG 1267), *šōnta* (VPI 290), *zōnta* (VDVD 227), *šōnta* „vino fatto con

vore kojima se mi u ovom radu bavimo, pa ne možemo sa sigurnošću ustvrditi je li tko od koga i preuzimao.

⁸⁷⁶ Promjena roda ide u prilog gore pretpostavljenom istrorumunjskom obliku **pišāt*.

⁸⁷⁷ Runko uz ovaj oblik daje tri značenja: „1. patoka, prva i posljednja slaba rakija; 2. privaga, dodatak; 3. produžetak, dodatak kojim se što produžuje”.

l'acqua versata sopra i raspi; 2. aggiunta” (VPB 249), *zonta* „1. giunta, aggiunta; 2. vinello” (GDDT 820) – gdje nije naznačeno, značenje je samo „dodatak” i sl. Nitko od navedenih autora ne vezuje oblik uz rakiju nego samo uz vino, no mi smo u Istri u dva mjesta gdje se govori istromletački zapisali takav oblik u značenju „zadnja, slaba rakija” (značenje prošireno prema hrvatskim istoznačnicama): npr. *zonta* u Novigradu, *zonta* u Višnjaju (ImLA 1319). Bilo kako bilo, krajnji je etimon lat. *jūngēre*, REW 4620 – navedene su mletačke imenice particip prošli sljedbenika ovoga glagola.

198.2. Časica rakije

U Žejanama *ylažicu de rakije*, u Šušnjevići *bicerinu de rakije*, u Novoj Vasi *bičerinu de rakije*, u preostalim južnim selima *bičerinu de rakije*, u Letaju još i *žmuļicu de rakije*.

Sve sintagme doslovna značenja „čašica od rakije”. Za *de* v. 171.1., za *rakije* 198.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne bilježe umanjence od *ylaž* i *žmuļ*. Mi smo prvi zapisali samo u Žejanama: *ylažić*, *-u*, *-ure*, *-urle m.* < npr. čak. *glazič rakije* u Krbavčićima, *glazič od rakije* u Velim Munama (LAIČaGgr 1311)⁸⁷⁸. Dalje v. 197.5. Drugi u Mihelima *žmuļič*, *-u*, *žmuļič*, *-i m.*, u ostalim južnim selima *žmuļić*, *-u*, *žmuļić*, *-i m.* i *žmuļić*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.* i *žmuļič*, *-u*, *žmuļič*, *-i m.* i *žmuļič*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, potonje i od jednog ispitanika u Mihelima < npr. čak. *žmuļič rakije* u

⁸⁷⁸ Genitivna sinatagma romanskoga tipa.

Brgudu (IrLA 1311), *žmujič raklje* u Peranima (LAIČaGgr 1311). Dalje v. 197.5.

Za *bićerin* Cantemir donosi *bicherin* (Tlr 158), Dianich *biće'rin* (VlrI 85); mi smo u Šušnjevići zabilježili *bicerin*, *-u*, *bicerini*, *bicerini m.* i *bicerin*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, u ostalim južnim selima *bićerin*, *-u*, *bićerini*, *bićerini m.* i *bićerin*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, potonje smo čuli i u Žejanama. Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *bićerîn raklje* u Čepiću (IrLA 1311), *bićerîn raklje* u Gologorici, *bićerîn* u Pazu (LAIČaGgr 1311), *bićerîn* u Splitu (StR 22), *bićerîn* u Selcima na Braću (RSG 38) < npr. istromlet. *bicerin* (VG 90; GDDT 71), *bicèrin* (VPI 52; DDP 42), umanjeni-ca od npr. *bicèr* (VPI 52; DDP 42), *bicer* (GDDT 71) < lat. *bīcārium*, REW 1081a.

199. Ocat

U svim smo mjestima osim u Škabićima i Šušnjevići zapisali *ocet*, *-u*, *ocet*, *-i m.*, u Škabićima *ocet*, *-u*, *ocete*, *ocetele bg.*, Šušnjevići *ocet*, *-u*, *-ure*, *-urle bg.*, a u Jesenoviku još i *ocet*, *-u*, *oceti*, *oceti m.*

Byhan navodi *otset* (IrG 295), Popovici *ošet* (DRI 132), Cantemir *ošet* (Tlr 174), Sârbu i Frătilă *ošet* (Dlr 245), Kovačec *ošet* (IrHR 140), Dianich *o'tset* (VlrI 138). Oblik *ošet* kao slavizam postoji i u dačkorumunjskom [*ošet* (DEX 735), *ocəət* (IrLA 1312 – za Rudnu Glavu u Srbiji)], ali ga ne možemo potvrditi u ostalim rumunjskim dijalektima⁸⁷⁹. Ako je riječ preuzeta iz kojeg hrvatskog govora, to se dogodilo tek u novoj postojbini jer južnije oblik nije u uporabi (ako jest, učena je riječ iz standardnoga

⁸⁷⁹ I Cioranescu uz *ošet* ne navodi ekvivalente iz drugih rumunjskih dijalekata (što inače redovito čini), ni za istrorumunjski (DER 5969).

hrvatskoga – OA). U četirima atlasima za istarsko područje (ILA, IrLA, ImLA i LAIČaG) uvrštena su 53 čakavska punkta. Osim u tri mjesta, u svim je za ocat u uporabi tip *ocat* i sl., a samo u Krbavčicima umjesto *-a-* u zadnjem slogu zabilježeno je *-e-*: *ucèt* (LAIČaGgr 1312)⁸⁸⁰. Veliko je pitanje je li ovaj oblik iz Krbavčica dovoljan dokaz da je istrorumunjsko *ocet* čakavizam? A opet, pitanje je je li dovoljna potvrda samo u dačkorumunjskom da bismo riječ bez ostatka pripisali domaćem leksičkom sloju? Za sada je ova pitanja najbolje ostaviti otvorenima. „Kakor steslovan. *ocьtь*, hrv. *òcat* in češ. *ocet* izposojeno iz neke rom. predloge, ki se je razvila iz lat. *acētum* 'kis'.” (SES2 461).

199.1. Voda i ocat (vrsta pića)

U Žejanama, Jesenoviku i Kostrčanu čuli smo *bevānda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku i *ocet ši āpa*, u Kostrčanu i *temperāne*, *temperāne*, *temperāne*, *temperānele* ž., potonje i u Škabićima i Zankovcima, a u Škabićima još i *temperĕjta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Letaju, Brdu i Trkovicima *temperĕjto*, *temperĕjto*, *temperĕjto*, *temperĕjto* n., u Mihelima *timperĕjto*, *timperĕjto*, *timperĕjto*, *timperĕjto* n. i *nevodnĭto*, *nevodnĭto*, *nevodnĭto*, *nevodnĭto* n.

Za *bevānda* v. 195.4.

Oblici tipa *temperĕjto* i *nevodnĭto* su pridjevi srednjega roda hrvatskoga tipa koji se rabe kao imenice. Što se prvog oblika tiče u Popovicia nalazimo glagol *temperĕj* „ublažiti; razvodniti” (DRI 158)⁸⁸¹, dok Dianich ima imenice

⁸⁸⁰ I crnogorski govor u Peroju ima *-e-* na toj poziciji: *ocèt* (LAIČaG 1312), ali Istrorumunji od Perojaca nisu posuđivali.

⁸⁸¹ Mi do glagola nismo došli ni opetovanim telefonskim provjerama tijekom pisanja ovoga rada.

tempe'reyto i *timpe'reyto* „bevanda di acqua e aceto o vino” uz koje stavlja naznaku da je riječ o imenicama muškoga roda (VIRI 174)⁸⁸². Ostali nemaju. Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. *temperānje* „ocat razrijeđen vodom za piće” na Roveriji (RROG 286), *temperāne* u Brestu, *temperāne* u Karojbi, Bućima i Tinjanu, *temperāne* u Gračišću (LAIČaGgr 1313). U repertoarima za južne čakavske govore nalazimo samo glagol: npr. *temperāti* „miješati, mutiti” na Vrgadi (RGV 214); B. Šimunić za Bibinje navodi gl. *temperāti* i *tenperāti* „razmućivati, rastapati miješanjem otapati što u kakvoj tekućini” (RBiG 715)⁸⁸³. Mogli bismo pretpostaviti da su Istrorumunji imenicu u značenju „piće...” posudili tek u Istri. U hrvatske istarske govore riječ je ušla iz nekog istromletačkog idioma⁸⁸⁴ prilagodbom: npr. *akwa temperada kon ažejo* u Brtonigli, *akwa temperada kon ažedo* u Brkaču (ImLA 1313), *temperà* „bevanda d'acqua e vino” (VG 1145) ← *temperàr* i *intemperar* „mescolare il vino con l'acqua” (VPB 268, 131), *temperàr* „diluire; mescolare” (DDP 276), *temperar* „far bevanda, cioè mescolare con l'acqua un po' di vino o di aceto” (VG 1145) < lat. *tēmpērāre*, REW 8627⁸⁸⁵

⁸⁸² Na istoj stranici ima i glagol *tempe'rey* ali u značenju „kaliti (o čeliku)”.

⁸⁸³ S. v. navodi i gl. imenice *temperānje* i *tenperānje* bez preciziranja značenja i sintagmu *temperāno jāje* „razmućeno, stučeno, prženo jaje”.

⁸⁸⁴ I u slovenske istarske govore: npr. *temperāne* u Borštu (LAIČaGgr 1313), *tāmpārāne* u Novoj Vasi (ImLA 1313).

⁸⁸⁵ „Il latino *temperāre* viene collegato comunemente con *tēmpus* 'tempo' anche se ci sfugge il legame semantico, ricostruibile solo se il s. avesse avuto il sign. di 'taglio, divisione (di tempo)': allora il punto

Oblik *nevodni^{to}* zapisali smo samo u Mihelima. To je particip glagola tipa *nevodniⁱ*: u Žejanama *navodniⁱ (jo navodnes)*, u Šušnjevići *nevodniⁱ (jo nevodnešk)*, u ostalim mjestima *nevodniⁱ (jo nevodnes)* (u ir. repertoarima kojima se služimo nema odgovarajućih oblika). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *navodni^t* na Braču (RBČG 542)⁸⁸⁶, < prsl. **navodbniti* (ERHJ 687, s. v. **navodnjávati**).

Ostala nam je još sintagma *ocet ši åpa* „ocat i voda”. Za *ocet* v. 199., za *åpa* 185.1.1. Za veznik „i” u Šušnjevići smo zapisali *si*, u svim ostalim mjestima *ši* [Maiorescu, Popovici, Cantemir, Sârbu i Fraţilă i Kovačec imaju *şi* (VIrR 122, DRI 155, TIr 182, DIr 248, IrHR 190 – Kovačec uz natuknicu navodi i *si* za Šušnjeviću), Byhan *ši* (IrG 337), Dianich *ši* (VIrI 168)] < lat. *sic*, REW 7892 > dr.; ar.; mr. *şi* (DEX 1055; DDAr 1005; DMr 284).

di partenza sarebbe l'accez. principale di 'mescolare', specialmente il vino con l'acqua (...)” (DELI 1675, s. v. **temperàre**).

⁸⁸⁶ Autori čakavskih rječnika kojima se služimo ne navode odgovarajućih oblika (što ne znači da ih u tim govorima nema). Za Novalju na Pagu S. Vranić daje nesvrš. oblik *navodnjèvat* (RGNoP 419).

ZAKLJUČAK

Kao i u cjelokupnom korpusu istrorumunjskoga leksika i u ove dvije terminologije prevladavaju riječi posuđene iz hrvatskoga. Dobar dio tih čakavizama (istro)mletačkog je podrijetla, izravnih (istro)mletacizama u obrađenom korpusu nema. Što se slovenskoga tiče, u obrađenoj je građi tek nekoliko leksema za koje bi se moglo pretpostaviti slovensko podrijetlo. Domaćih riječi nema puno, uglavnom je riječ o dijelovima sintagmi tvorenih od domaćih i stranih elemenata iz vlastita jezika ili prevođenjem odgovarajućih čakavskih sintagmi. Za mnoge slavizme nije lako utvrditi pripadaju li općem rumunjskom leksiku ili su posuđeni tek nakon što su se budući Istrorumunji izdvojili iz rumunjskoga etničkoga korpusa. Nije lako utvrditi ni je li pojedina riječ preuzeta još u Cetinskoj Krajini (odakle su budući Istrorumunji krenuli prema Krku i Istri) ili tek nakon dolaska na Krk i u Istru.

KAZALA

KAZALO POJMOVA

- Berba, jematva – 189.
Boca – 197.4.
Bolesti vinove loze – 185.
Brati grožđe – 189.2
Brati masline – 171.4.
Brizgati (o vinu) – 195.2.
Ciknuto vino – 195.5.
Cjedilja za ulje – 173.
Cvijet (pupoljak) masline
– 171.2.
Cvjetati (o lozi) – 187.
Cvjetati (o maslini) –
171.2.1.
Čaša – 197.5.
Čašica rakije – 198.2.
Čehulja (grozd gotovo
bez zrnja koji ostane na
lozi nakon berbe) –
186.3.1.
Čep (pluteni) – 197.4.1.
Dio turnja u koji se
stavljaju masline – 172.3.
Divlja loza – 179.1.
Divlja maslina – 171.5.
Domaća sorta – 186.1.
Dozrijeti (o grožđu) –
188.1.
Drop – 193.3.1.
Drveni lijevak – 197.6.1.
Grozd – 186.2.
Grozd bez zrnja (ozobina)
– 186.3.
Grozd gotovo bez zrnja
koji ostane na lozi nakon
berbe (čehulja) –
186.3.1.
Groždana koštica –
186.4.1.
Grožđe – 186.
Grožđe zrije – 188.
Hajdemo u podrum
(na)točiti vino – 197.
(Is)prazniti, (iz)lije(va)ti
mošt iz badnja – 194.2.
Izdanak loze koji valja
odstraniti obrezivanjem
– 184.1.
(Iz)lije(va)ti, (is)prazniti,
mošt iz badnja – 194.2.
Jematva, berba – 189.

- Kamen muljače – 172.2.
Kamena posuda za
pohranu ulja – 178.5.
Kamena posuda za ulje –
172.1.
Kamenica (kamena
posuda) za ulje (dio
muljače) – 172.1.
Kiselo grožđe – 188.3.
Komine od maslina – 175.
Kominjak, tanko vino,
malo vino – 195.4.
Koprena koja se stvara na
površini vina u bačvi –
196.2.
Koštica (grožđana) –
186.4.1.
Koštica masline –
171.1.4.
Kotao za pečenje rakije –
198.1.
Kožica grožđana zrna –
186.4.2.
Kožica masline – 171.1.2.
Krljetke preše – 173.1.
Kruniti – 191.1.
Krunjača (stroj za
krunjenje zrnja) – 191.
Kuhati (o moštu) – 194.1
Lijevak – 197.6.
Lijevak (drveni) – 197.6.1.
List vinove loze – 179.2.
Loze cvjetaju – 187.
Maslinik – 171.3.
Malo vino, kominjak,
tanko vino – 195.4
Maslina – 171.
Maslina (plod) – 171.1.
Mastiti grožđe – 193.3.
Matica na osovini preše
za grožđe – 193.1.
Meća (meso) masline –
171.1.3.
Meso masline – 171.1.3.
Mijeh za vino – 197.1.
Mladi vinograd – 181.1.
Mladica vinove loze –
179.5.
Mladice se uvijaju oko
kolaca – 183.1.1.
Modra galica (otopina) –
185.1.1.
Mošt – 194.
Mošt kuha – 194.1.
Muljača za masline – 172.
(Na)močiti modru galicu
– 185.1.1.1.
Nepravo, patvoreno vino
– 195.3.
Obrezane mladice
(izdanci) plaču – 184.2.
Obrezani izdanci plaču –

- 184.2.
 Obrezati/Obrezivati loze – 184.
 Obrezivati/Obrezati loze – 184.
 Ocat – 198.3.
 Odrina, sjenica od loze – 180.
 Odvajati čisto ulje od taloga – 178.3.
 Oko (pupoljak) vinove loze – 179.3.
 Otopina modre galice – 185.1.1.
 Ozobina (grozd bez zrnja) – 186.3.
 Paljetkovati (skupljati ostatke nakon jematve) – 189.3
 Patvoreno, nepravo vino – 195.3
 Peći rakiju – 198.1.1.
 Plakati (o obrezanim izdancima) – 184.2.
 Pletenka – 197.3.
 Pletenka, staklenka od dvije litre – 197.2.
 Plijesan – 196.6.
 Plod masline – 171.1.
 Pluteni čep – 197.4.1.
 Pocijediti (o vinu) – 196.7.
 Podupirač za lozu – 183.
 Postaviti/Postavljati kolce u vinogradu – 183.1.
 Postavljati/Postaviti kolce u vinogradu – 183.1.
 Posuda u koju se izlijevaju uljni ostatci – 177.
 Prazniti mošt iz badnja – 194.2.
 Preša za grožđe – 193.
 Preša za ulje – 173.
 Prešati grožđe u preši – 193.2.
 Pretakati/Pretočiti vino – 195.1.
 Pretočiti/pretakati vino – 195.1.
 Prva rakija – 198.1.1.1.
 Prvo ulje – 178.2.
 Pupoljak (cvijet) masline – 171.2.
 Pupoljak (oko) vinove loze – 179.3.
 Rakija – 198.
 Rakija (prva) – 198.1.1.1.
 Rakija (zadnja) – 198.1.1.2.
 Rasol – 176.
 (Raz)rijediti (mladice) –

- 184.3.
Red vinovih loza – 182.
Rijediti (mladice) – 184.3.
Ručna muljača (o grožđu)
– 192.
Ručna naprava za
sumporanje – 185.1.2.1.
Sadnica vinove loze –
179.6.
Sjenica, odrina od loze –
180.
Skupljati ostatke nakon
jematve (paljetkovati) –
189.3.
Ob(i)rati zrna s grožđa –
190.
Sniziti se (o vinu u bačvi)
– 196.1.
Sorta (domaća) – 186.1.
Sorta (tuđa) – 186.1.1
Srijež (vinski) – 196.5.
Staklenka od dvije litre,
pletanka – 197.2.
Stroj za krunjenje zrnja
(krunjača) – 191.
Sumporiti – 185.1.2.
Škropiti – 185.1.1.
Talog (o vinu) – 196.3.
Tanko vino, kominjak,
malo vino – 195.4.
Tijesak za masline – 172.
Trgati grožđe – 189.1.
Tuđa sorta – 186.1.1.
Turanj za masline – 172.
Ulje – 178.
Uljni talog – 178.3.1.
Užeženo ulje – 178.1.
Vez(iv)ati loze – 184.4.
Vezati loze – 184.4.
Vino – 195.
Vino brizga/brizgne –
195.2.
Vinograd – 181.
Vinova loza – 179.
Vinski cvijet – 196.4.
Vinski kamen, vinski
srijež – 196.5.
Vinski podrum – 196.
Vinski srijež, vinski
kamen – 196.5.
Više grozdova zajedno na
istoj peteljci – 186.2.1.
Vitica vinove loze –
179.4.
Voda i ocat (vrsta pića) –
199.
Vrbine šibe za
povezivanje u vinogradu
– 184.4.1.
Zadnja rakija – 198.1.1.2.
Zdjela za pretakanje ulja –
178.4.

Zobati (o grožđu) –
186.2.1.1.
Zrelo grožđe – 188.2.
Zrijati (o grožđu) – 188.

Zrno grožđa – 186.4.
Žrvanj – 172.2.
Žrvanj preše – 173.2.

KAZALO SUSTAVNIH NAZIVA

Clematis vitalba – bilj.
724

Fragaria vesca – 186.

Olea europaea – 171.

Salix viminalis – 184.4.1.

Trapa natans – 179.3.

Tribullus terrestris –
179.3.

Vitis vinifera –179.

Vitis vinifera *subsp.*
silvestris – 179.1.

KAZALO ZABILJEŽENIH IR. OBLIKA

(sintagme se navode po svim sestavnica, a sestavnica prema kojoj se našla po abecedi, otisnuta je deblje)

- Vīru zešpricnīt-a din
bəčva. – 195.2.
- Vīru zevrīt-a. – 195.2.
- āb – 186.
- āb terān – 186.
- āba – 186.
- ābε – 186.
- ābo – 186.
- ačāle – 171.1.3.
- ačela – 171.1.3.
- āpa – 176.
- āpa de vidrījol – 185.1.1.
- āpa sarāta – 176.
- āpε – 176.
- ārde – 198.1.1.
- ārde rakīja – 198.1.1.
- bārez – 180.
- bārež – 180.
- beka – 184.4.1.
- beke – 184.4.1.
- bekε – 184.4.1.
- bekvar – 184.4.1.
- berī** γrozdi – 189.2.
- berī** grozdile – 189.2.
- berī** ulikele – 171.4.
- bersa – 195.5.
- bersε – 195.5.
- bevānda – 195.4.; 199.
- bevānda – 195.4
- bevāndε – 195.4.
- bəcvε – 194.2.
- bəčva – 194.2.
- Vīru zešpricnīt-a din
bəčva. – 195.2.
- otočī moštu din **bəčva** –
194.2.
- plisnīva **bəčva** – 196.6.
- tuhlīva **bəčva** – 196.6.
- bəčvε – 194.2.
- bət – 195.3.
- vīru ku **bətu** – 195.3.
- vīru fakut ku **bətu** –
195.3.
- vīru ku **bətu** fakut –
195.3.
- bicerīn – 198.2.

- bicerinu** de rakije – 198.2.
 bičerin – 198.2.
bičerinu de rakije – 198.2.
bičerinu de rakije – 198.2.
 bobica – 186.4.
bobica de ulika – 171.1.4.
 bōca – 197.4.
 bocε – 197.4.
 bocun – 197.2.; bilj. 873; 197.3.
 opletit **bocun** – 197.2.
 bocunić – 197.3.
 bolan – 190.1.
 bōlen – 190.1.
 bōlən – 190.1.
 bōlna – 190.1.
 bōlnε – 190.1.
 bōlno – 190.1.
 očisti **bolno** di la grozd – 190.1.
 brājda – 180.
 brajdenica – 186.
 legavěj **brājdale** – 184.4.
 brajdinica – 186.
 bukola – 193.1.
 bukole – 193.1.
 bukule – 193.1.
 bukule – 193.1.
 bur – 171.1.3.
 bura – 171.1.3.
 ča **bura** rakije – 198.1.1.1.
 rakija ča **bura** – 198.1.1.1.
 burε – 171.1.3.
 buro – 171.1.3.
 ča **buro** de ulika – 171.1.3.
 ca – 171.1.3.
 cānke – 197.3.
 cēla – 171.1.3.
čepu de surgve – 197.4.1.
čakniť vir – 195.5.
 cārhuīε – 186.3.1.
 cārnač – 186.
 cidi – 196.7.
cidī ulā – 178.3.
cikniť vir – 195.5.
 cimej – 184.3.
 cvet – 171.2.; bilj. 696
 loza **cvetε** – 187.
 t̄arsu **cvetε** – 187.
 t̄arta **cvetε** – 187.
 cvetεj – 171.2.1.
 grozdile **cvetesku** – 187.
 lozele **cvetesku** – 187.
 t̄arsurile **cvetesku** – 187.
 cveti – 171.2.1.
cvetu de ulika – 171.2.

- cvetu** de ulike – 171.2.
cvetu de ulike – 171.2.
cvetu de vir – 196.4.; bilj.
 842
cvitu de vir – bilj. 842
 ča – 171.1.3.
 čâ – 171.1.3.
ča bura rakije – 198.1.1.1.
ča buro de ulika –
 171.1.3.
ča gusto de vir – 196.3.
 rakija **ča** bura – 198.1.1.1.
 rakija **ča** maj tåre –
 198.1.1.1.
 očisti grozdu de **ča** gñilo
 – 190.1.
 čehuá – 186.3.1.
 čehué – 186.3.1.
 čela – 171.1.3.
 čep – 197.4.1.
čepu de surgva – 197.4.1.
čepu de surgve – 197.4.1.
 čerhué – 186.3.1.
 čeruša – 185.
 čeruše – 185.
 čəla – 171.1.3.
 čərhuá – 186.3.1.
 čərhulice – 186.3.1.
 čərnəc – 186.
 čisti – 190.; 190.1.; 191.1.
čisti tərsure – 184.3.
 čãnka – 197.2.
 čãnke – 197.3.
 de – 171.1.
de la – 178.3.
 åpa **de** vidrijol – 185.1.1.
 bicerinu **de** rakije – 198.2.
 bićerinu **de** rakije – 198.2.
 bićerinu **de** rakije – 198.2.
 bobica **de** ulika – 171.1.4.
 čepu **de** surgve – 197.4.1.
 čepu **de** surgve – 197.4.1.
 čepu **de** surgva – 197.4.1.
 cvetu **de** ulika – 171.2.
 cvetu **de** ulike – 171.2.
 cvetu **de** ulike – 171.2.
 cvetu **de** vir – 196.4.
 ča buro **de** ulika –
 171.1.3.
 ča gusto **de** vir – 196.3.
 dropele **de** ulika – 175.
 dropele **de** ulike – 175.
 dropele **de** ulike – 175.
 ərpa **de** vir – 196.5.
 fęca **de** vir – 196.3.
 foá **de** tərs – 179.2.
 ɣlažiću **de** rakije – 198.2.
 grãmpa **de** vir – 196.5.
 cvitu **de** vir – bilj. 842
 fundăcile **de** vir – 196.3.
 fundăcile **de** vir – 196.3.
 fundăcile **de** vir – 196.3.

- fundácu **de** vir – 196.3.
 kad_əre **de** rakija – 198.1.
 kárna **de** ulika – 171.1.3.
 korīta **de** ərpa – 172.1.
 kárna **de** ulika – 171.1.3.
 kárna **de** ulikε – 171.1.3.
 kárna **de** ulike – 171.1.3.
 lij **de** lɛmna – 197.6.1.
 liv **de** lɛmna – 197.6.1.
 liv **de** lɛmnε – 197.6.1.
 Lozele se uvijesku okoli
de koləc. – 183.1.1.
 mašina **de** grozdi – 191.
 Mladicele se ovijesku
 okoli **de** koləc. –
 183.1.1.
 Mladicele se uvijesku
 okoli **de** koləc. –
 183.1.1.
 Mladicele se uvijesku
 okoli **de** kolci. – 183.1.1.
 Mladicele se zavijesku
 okoli **de** kolci. – 183.1.1.
 Mladicele se zemotε okoli
de koləc. – 183.1.1.
 kōrica **de** ulika – 171.1.2.
 kōza **de** ulikε – 171.1.2.
 kōža **de** ulika – 171.1.2.
 k^uoža **de** ulika – 171.1.2.
 kōža **de** zərna – 186.4.2.
 lɛzɛj kurâte ulε **de** la
 mutne – 178.3
 lūpa **de** ulika – 171.1.2.
 lūpa **de** ulike – 171.1.2.
 lūpice **de** ulikε – 171.1.2.
 lūpina **de** grozd – 186.4.2.
 mladica **de** tərs – 179.5.
 mutežu **de** vir – 196.3.
 očistī grozdu **de** ča gñilo
 – 190.1.
 ošiču **de** zərna – 186.4.1.
 pɛna **de** γrozdi – 179.2.
 pɛscica **de** ulike –
 171.1.4.
 pešica **de** grozd – 186.4.1.
 peščica **de** ulika –
 171.1.4.
 peščica **de** ulike –
 171.1.4.
 peščicε **de** ulike –
 171.1.4.
 pupəku **de** γrozdi – 179.3.
 pupu **de** grozdi – 179.3.
 krāju **de** tərs – 184.1.
 pupu **de** tərs – 179.3.
 rasād **de** ulike – 171.3.
 roža **de** vir – 196.4.
 pjanta **de** tərs – 179.6.
 rɛdica **de** tərsure – 182.
 rɛdu **de** tərsure – 182.
 rəndu **de** tərsure – 182.
 sādnicā **de** tərs – 179.6.

- skrobu vør **de** vir – 196.2.
 roža **de** ulika – 171.2.
 sardu **de** ulike – 171.3.
 skorca **de** ulika – 171.1.2.
 ređu **de** terte – 182.
 rəndu **de** grozdi – 182.
 škorupu **de** vir – 196.2.
 špāgu **de** tørs – 179.4.
 Špricu se fače **de** vidrijol
 ši de jāpna. – bilj. 767
 Špricu se fače de vidrijol
 ši **de** jāpna. – bilj. 767
^uosicele **de** ulika –
 171.1.4.
 zərna **de** ulika – 171.1.
 zərna **de** ulike – 171.1.
 žmuljću **de** rakije – 198.2.
 debul – 195.4.
debul vir – 195.4.
 debula – 195.4.
 debule – 195.4.
 debulo – 195.4.
 de la – 190.1.
 di – bilj. 821
 očisti bolno **di** la grozd –
 190.1.
 stoči moštu **di** su drope –
 194.2.
 zlivj viru **di** su drope –
 194.2.
 dijbla – 171.5.
djbla ulika – 171.5.
 dijble – 171.5.
 dijbli – 171.5.
 di la – 190.1.
 očisti bolno **di la** grozd –
 190.1.
 dimna – 171.5.
 dimni – 171.5.
 dimno – 171.5.
 din – 194.2.; bilj. 819
 otoči moštu **din** bačva –
 194.2.
 Viru zešpricnič-a **din**
 bačva. – 195.2.
 di su – 194.2.
 dijva – 171.5.
 dijve – 171.5.
 dijvi – 171.5.
 dijvo – 171.5.
djv1a terta – 179.1.
djv1a ulika – 171.5.
djv1a ulike – 171.5.
djv1a ulike – 171.5.
 div1aka – 179.1.
 dijve – 171.5.
 dijve – 171.5.
 dijvi – 171.5.
djvli tørs – 1798.1.
 dijvo – 171.5.
djvu tørs – 179.1.
domace kvalitā – 186.1.

- domāča** kvalitā – 186.1.
domāca kvalitā – 186.1.
domāca kvalitā – 186.1.
domāca sorta – 186.1.
domāča sorta – 186.1.
domāca vərstē – 186.1.
 drope – 193.3.1.
 stoči moštu di su **drope** – 194.2.
 zlivī vīru di su **drope** – 194.2.
 dropele – 193.3.1.
dropele de ulika – 175.
dropele de ulike – 175.
dropele de ulike – 175.
 dropinele – 193.3.1.
 əm – bilj. 823
 ən – 183.1.; bilj. 823
 Mežen ən konoba netoči vīru. – 197.
 Mežen ən konoba toči vīru. – 197.
 Mežen ən konoba vir toči. – 197.
 Mežen ən konobe toči vīru. – 197.
 Mežen ən konobe toči vīru. – 197.
 pure kolci ən grozdi – 183.1.
 Pomno ən konoba rem natoči vir. – 197.
 pure kolci ən sād – 183.1.
 ərpa – 172.1.
ərpa de vir – 196.5.
 korita de **ərpa** – 172.1.
 ərpe – 172.1.
 fāce – 195.3.
 fāče – 195.3.
 Špricu se **fāče** de vidrijol ši de jāpna. – bilj. 767
 vīru ku bātu **fakut** – 195.3.
 vīru **fakut** ku bātu – 195.3.
 faturej – 195.3.
 vīru **faturajt** – 195.3.
 fēca – 196.3.
fēca de vir – 196.3.
 filoserē – 185.
 fole – 185.1.2.1.; 197.1.
 folē – 185.1.2.1.; 197.1.
folele za vir – 197.1.
fōla de tərš – 179.2.
 fondāce – 178.3.1.
 fondācile – 178.3.1.
 fondāca – bilj. 715
 fondāče – bilj. 715
 frāgola – 186.
 fragula – 186.
 fufalica – 185.1.2.1.
fundacile de vir – 196.3.

- fundáč – bilj. 715
 fundâča – bilj. 715
fundâcile de vir – 196.3.
fundâčile de vir – 196.3.
fundâcu de vir – 196.3.
 furest – 186.1.1.; bilj. 788
 furešte – 186.1.1.; bilj.
 788
 furesto – 186.1.1.
 furešt – 186.1.1.; bilj. 788
 furešta – 186.1.1.; bilj.
 788
furešta kvalitã – 186.1.1.
furešta kvalitã – 186.1.1.
furešta sorta – 186.1.1.
furešta vørsta – 186.1.1.
 furešte – 186.1.1.; bilj.
 788
furešte kvalitã – 186.1.1.
 furešto – 186.1.1.
 γlãž – 197.5.
 γlažić – 198.2.
γlažiću de rakije – 198.2.
 gñi – 190.1.
 gñil – 190.1.
 gñila – 190.1.
 gñila – 190.1.
 gñile – 190.1.
 gñile – 190.1.
 očistì grozdu de **gñile**
 zərne – 190.1.
 gñilo – 190.1.
 γñilo – 190.1.
 očistì grozdu de ča **gñilo**
 – 190.1.
 gñivu – 190.1.
 grãmpa – 196.5.
 γrãmpa – 196.2.; 196.5.
grãmpa de vir – 196.5.
 grãmpε – 196.5.
grancļiva uļe – 178.1.
grancļiva uļε – 178.1.
grancļivo uļe – 178.1.
γrãnko uļe – 178.1.
 grĩnte – 185.
 grozd – 186.2.
 γrozd – 186.2.
 kisel **grozd** – 188.3.
 łupina de **grozd** –
 186.4.2.
 łut **grozd** – 188.3.
 očistì bolno di la **grozd** –
 190.1.
 pešica de **grozd** –
 186.4.1.
 zdre **grozd** – 188.2.
 zdrivu **grozd** – 188.2.
 zre **grozd** – 188.2.
 grozda – 186.2.
 grozde – 186.2.
 γrozdi – 181.
 grozdi – 186.

- grozdi** va uzorj – 188.
 berj **γrozdi** – 189.2.
 kiseli **grozdi** – 188.3.
 lute **grozdi** – 188.3.
 lute **grozdi** – 188.3.
 luti **grozdi** – 188.3.
 mašina de **grozdi** – 191.
 mašina za tari **grozdi** – 192.
 mašina za **grozdi** tari – 192.
 pena de **γrozdi** – 179.2.
 preša za **grozdi** – 193.
 prešej **grozdi** – 193.2.
 pupaku de **γrozdi** – 179.3.
 pupu de **grozdi** – 179.3.
 pure kolci ən **grozdi** – 183.1.
 pobirej **grozdi** – 189.2.
 rəndu de **grozdi** – 182.
 tīrer **γrozdi** – 181.1.
 zdrile **grozdi** – 188.2.
 zdrili **grozdi** – 188.2.
 grozdile – 186.
grozdile cvetesku – 187.
grozdile kuhesku – 194.1.
grozdile zdrilesku – 188.
grozdile zrilesku – 188.
 berj **grozdile** – 189.2.
 mašina za **grozdile** – 191.
 mašina za mačirā
- grozdile** – 192.
 mašina za tari **grozdile** – 192.
 pobirej **grozdile** – 189.2.
 tərgej **grozdile** – 189.1.
grozdu zdrv – 188.2.
 očisti **grozdu** de ča gñilo – 190.1.
 očisti **grozdu** de gñile zərne – 190.1.
 zdrv **grozdu** – 188.2.
 grozdure – 186.
grozdile ždrilesku – 188.
 gust – 196.3.
 γust – 196.3.
 gusta – 196.3.
 γusta – 196.3.
 guste – 196.3.
 guste – 196.3.
 gusto – 196.3.
 γusto – 196.3.
 ča **gusto** de vir – 196.3.
 hlostrina – 186.3.
 hlostrine – 186.3.
 -ica – 179.5.
 -ice – 186.3.1.
 įskra – 195.2.
 įskre – 195.2.
 vīru **įskre** – 195.2.
 įskrej – 195.2.
 Špricu se fače de vidrijol

- ši de **jăpna**. – bilj. 767.
 jut – 188.3.
 juta – 188.3.
 juto – 188.3.
 kadęra – 198.1.
kadęra za koęce rakija – 198.1.
kadęra za kuhę rakija – 198.1.
 kadęre – 198.1.
kadęre de rakija – 198.1.
 kalęj – 196.1.
 kalęj se – 196.1.
 kalivę se – 196.1.
 kamenica – 172.1.
 kamenice – 172.1.
karna de ulika – 171.1.3.
karna de ulike – 171.1.3.
karna de ulike – 171.1.3.
 kişel – 188.3.
kişel grozd – 188.3.
 kişela – 188.3.
kişelast vir – 195.5.
 kişeale – 188.3.
 kişele – 188.3.
kişeli grozdi – 188.3.
 kişelo – 188.3.
 kladi – 183.1.
 koęce – 198.1.
koęce rakija – 198.1.1.
 kadęra za **koęce** rakija – 198.1.
 koęce – 198.1.
 kollac – 183.
 kollci – 183.1.
 Mladicele se uvijesku okoli de **kollci**. – 183.1.1.
 Mladicele se zavijesku okoli de **kollci**. – 183.1.1.
 pure **kollci** en grozdi – 183.1.
 pure **kollci** en săd – 183.1.
 kollęj – 183.1.
 kollci – 183.1.
 kollac – 183.
 Lozele se uvijesku okoli de **kollac**. – 183.1.1.
 Mladicele se ovijesku okoli de **kollac**. – 183.1.1.
 Mladicele se uvijesku okoli de **kollac**. – 183.1.1.
 Mladicele se zemote okoli de **kollac**. – 183.1.1.
 konoba – 196.
 Meşen en **konoba** netoşi viru. – 197.
 Meşen en **konoba** vir toşi. – 197.

- Mežen ən **konoba** toči
 viru. – 197.
- Pomno ən **konoba** rem
 natoči vir. – 197.
- konobe – 196.
- konobε – 196.
- Mezen ən **konobε** toči
 viru. – 197.
- Mežen ən **konobε** toči
 viru. – 197.
- korica** de ulika – 171.1.2.
- korita – 173.2.
- korita** de ərpa – 172.1.
- korite – 173.2.
- kosčiε – bilj. 797
- kosčica – 186.4.1.
- kosčica – 186.4.1.; bilj.
 797
- kosčiε – bilj. 797
- kotal – 198.1.
- kotal – 198.1.
- kotlič – bilj. 873
- kotlić – bilj. 873
- kotlić – bilj. 873
- koza** de uličε – 171.1.2.
- kozε – 171.1.2.
- koža – 171.1.2.; 186.4.2.
- koža** de ulika – 171.1.2.
- koža** de zərna – 186.4.2.
- kože – 171.1.2.
- kožε – 171.1.2.
- kračine – 196.3.
- kraž – 184.1.
- kraju** de tərs – 184.1.
- krima – bilj. 840
- krimε – bilj. 840
- kripək – 198.1.1.1.
- kripka – 198.1.1.1.
- kripkε – 198.1.1.1.
- kripko – 198.1.1.1.
- ku – 197.5.
- viru **ku** bətu – 195.3.
- viru **ku** bətu fakut –
 195.3.
- viru fakut **ku** bətu –
 195.3.
- žmulu **ku** ručica – 197.5.
- kućica – 179.4.
- moštu **kuhε** – 194.1.
- viru **kuhε** – 194.1.; 195.2.
- kuhεj – 194.1.
- kuhεj – 194.1.
- kuhεj** rakija – 198.1.1.
- kadεra za **kuhεj** rakija –
 198.1.
- grozdile **kuhεsku** –
 194.1.
- kuhivej – bilj. 812
- kuhivej – bilj. 812
- k^uoža** de ulika – 171.1.2.
- kurat – 178.3.
- kurata – 178.3.

- lɛzɛj **kurâte** uɛ de la
 mutne – 178.3
 kurâte – 178.3.
 kurâto – 178.3.
 kvalita – 186.1.
 kvalitâ – 186.1.
 domâce **kvalita** – 186.1.
 domâca **kvalitâ** – 186.1.
 domâča **kvalitâ** – 186.1.
 domâca **kvalita** – 186.1.
 furešta **kvalita** – 186.1.1.
 furešta **kvalitâ** – 186.1.1.
 furešte **kvalita** – 186.1.1.
 ľučka **kvalita** – 186.1.1.
 kvâs – bilj. 840
 la – 178.3.
 de **la** – 178.3.
 očisti **bolno** di **la** grozd –
 190.1.
 lɛzɛj **kurâte** uɛ de **la**
 mutne – 178.3
 legâ – 184.4.
 leyâ – 184.4.
legâ lozele – 184.4.
legâ tursurle – 184.4.
leyâ tartele – 184.4.
legavɛj brâjdile – 184.4.
legavɛj tursurle – 184.4.
 ľemna – 197.6.1.
 ľemne – 197.6.1.
 ľemne – 197.6.1.
- lɛzɛj** **kurâte** uɛ de la
 mutne – 178.3
 lij de **ľemna** – 197.6.1.
 liv de **ľemna** – 197.6.1.
 liv de **ľemne** – 197.6.1.
 lij – 197.6.
lij de ľemna – 197.6.1.
 lijek – 197.6.
 litkej – 189.3.
 liv – 197.6.
liv de ľemna – 197.6.1.
liv de ľemne – 197.6.1.
 lodrica – 178.4.
 lodrice – 178.4.
 loza – 179.5.; 179.6.;
 184.1.
loza cvetɛ – 187.
Loza plænže. – 184.2.
Loza počnit-a plænže. –
 184.2.
 Tajâta **loza** plænže. –
 184.2.
 loze – 184.1.
 Obrežite **loze** plængu. –
 184.2.
lozele cvetesku – 187.
Lozele plængu. – 184.2.
Lozele se uvijesku okoli
 de koloc. – 183.1.1.
 legâ **lozele** – 184.4.
 lozica – 179.5.

- lozica – 179.5.
loža za prisadi – 179.6.
 lože – 184.1.
 Obrežite **lože** plonže. –
 184.1.
 tirara **lože** – 179.5.
 lukra – 198.1.1.
lukra rakija – 198.1.1.
lukravj – 198.1.1.
 luži – 178.4.
 lužnak – 178.4.
 lücke – 186.1.1.
 lücki – 186.1.1.
 lucko – 186.1.1.
 lučka – 186.1.1.
 lučke – 186.1.1.
 lučki – 186.1.1.
 lučko – 186.1.1.
 lučka – 186.1.1.
lučka kvalitā – 186.1.1.
 lučki – 186.1.1.
 lučko – 186.1.1.
 ludska – 186.1.1.
ludska sorta – 186.1.1.
 ludska – 186.1.1.
 ludska – 186.1.1.
 lupā – 186.4.2.
lupa de ulika – 171.1.2.
lupa de ulike – 171.1.2.
 lupε – 186.4.2.
 lupi – 171.1.2.
lupice de ulike – 171.1.2.
 lupina – 186.4.2.
lupina de grozd –
 186.4.2.
 lut – 188.3.
lut grozd – 188.3.
lut vir – 195.5.
 viru **lut** – 195.5.
 luta – 188.3.
lutast vir – 195.5.
 lute – 188.3.
lute grozdi – 188.3.
lute grozdi – 188.3.
luti grozdi – 188.3.
 luto – 188.3.
 mākina za **mačira**
 grozdile – 192.
 maj – 198.1.1.1.
 rakija **maj** täre –
 198.1.1.1.
 rakija ča **maj** täre –
 198.1.1.1.
 mākina – 192.
mākina de grozdi – 191.
mākina za grozdi tari –
 192.
mākina za mačira
 grozdile – 192.
mākina za grozdile –
 191.
mākina za tari grozdi –

192.
mākina za tarj grozdile –
 192.
 mākine – 191.
 malmašija – 186.
 malvažija – 186.
 marinčić – 186.
 maslenik – 171.3.
 masti – 193.3.
 maṭica – 193.1.
 mre – 197.
 Merika – 179.1.
 merikān – 179.1.
 Merikān – 179.1.
 merikāna – 179.1.
 Merikānac – 179.1.
 merikāne – 179.1.
 Merikānka – 179.1.
 Merikānke – 179.1.
 merikāno – 179.1.
 Merike – 179.1.
 meštru – 195.3.
 meštru – 195.3.
 mešturej – 195.3.
 vjru **mešturejt** – 195.3.
Mežen ən konoba toči
 vjru. – 197.
Mežen ən konoba vir toči.
 – 197.
Mežen ən konobe toči
 vjru. – 197.
- Mežen** ən konoba toči
 vjru. – 197.
Mežen ən konoba netoči
 vjru. – 197.
 məsti – 193.3.
 mih – 185.1.2.1.
mihurle za vir – 197.1.
 mižol – 197.5.
 mladica – 179.5.; bilj. 731
mladica de tørs – 179.5.
 mladice – bilj. 731
 mladice – bilj. 731
Mladicele pləngu. –
 184.2.
Mladicele se ovijesku
 okoli de kolac. –
 183.1.1.
Mladicele se uvijesku
 okoli de kolac. –
 183.1.1.
Mladicele se uvijesku
 okoli de kolci. – 183.1.1.
Mladicele se zavijesku
 okoli de kolci. – 183.1.1.
Mladicele se zemote
 okoli de kolac. –
 183.1.1.
 razredi **mladicele** – 184.3.
 rezredi **mladicele** – 184.3.
moči vidrijolu –
 185.1.1.1.

- mošt – 194.
moštu kuhε – 194.1.
 otoči **m**oštu din bəčva – 194.2.
 otakej **m**oštu – 194.2.
 prazni **m**oštu – 194.2.
 stoči **m**oštu di su drope – 194.2.
 motej (se) – 183.1.1.
 mufε – 196.6.
 murga – 178.3.1.
 murge – 178.3.1.
 murka – 178.3.1.
 muškāt – 186.
 mutežu – 196.3.
mutežu de vir – 196.3.
 mutən – 178.3.
 mutna – 178.3.
 mutnε – 178.3.
 ležej kurāte ule de la **m**utne – 178.3.
 mutno – 178.3.
 Pomno ən konoba rem **n**atoči vir. – 197.
natopi vidrijolu – 185.1.1.1.
 navodni – 199.1.
 nekolči – 183.1.; bilj. 741
nemoči vidrijolu – 185.1.1.1.
nemulā vidrijolu – 185.1.1.1.
 Mežen ən konoba **n**etoči viru. – 197.
 nevodni – 199.1.
 nevodnito – 199.1.
 nostra – 186.1.
nostra sorta – 186.1.
 nostre – 186.1.
 nostro – 186.1.
 nostru – 186.1.
 o- – 183.1.1.
obrezi tərsurle – 184.
obreži tərsurle – 184.
 obrežit – 184.2.
 obrežit – 184.2.
 obrežita – 184.2.
 obrežite – 184.2.
 obrežite – 184.2.
Obrežite loze pləngu. – 184.2.
Obrežite lože plənže. – 184.1.
 obrežito – 184.2.
 obrežito – 184.2.
obrizej tərsurle – 184.
 obrižuj – 184.
obrizvej tərsurle – 184.
obrizvej tərsurle – 184.
 ocet – 199.
ocet ši āpa – 199.1.
ocidi – 196.7.

- ocistj – 190.1.
 očistj – 190.1.
očistj bolno di la grozd – 190.1.
očistj grozdu de ča gñilo – 190.1.
očistj grozdu de gñile zərne – 190.1.
ojica – 179.4.
okoli – 183.1.1.
 Lozele se uvijesku **okoli** de kolac. – 183.1.1.
 Mladicele se ovijesku **okoli** de kolac. – 183.1.1.
 Mladicele se uvijesku **okoli** de kolac. – 183.1.1.
 Mladicele se uvijesku **okoli** de kolci. – 183.1.1.
 Mladicele se zavijesku **okoli** de kolci. – 183.1.1.
 Mladicele se zemote **okoli** de kolac. – 183.1.1.
okolo – 183.1.1.
olupi – 171.1.2.
opletit – bilj. 858
opletit bocun – 197.2.
opletita – bilj. 858
opletite – bilj. 858
opletito – bilj. 858
 os – 171.1.4.
osiču de zərna – 186.4.1.
osipovac – 185.
otakεj moštu – 194.2.
otakεj vīru – 194.2.
otoči moštu din bəčva – 194.2.
otoči vīru – 194.2.
ovijej (se) – 183.1.1.
 Mladicele se ovijesku okoli de kolac. – 183.1.1.
ozdrili – 188.1.
pǎn – 179.
pǎr – 183.
parackεj – 189.3.
pεna de γrozdi – 179.2.
 *pεra – 179.2.
peronospera – 185.
preonosperε – 185.
peronošpera – 185.
peronošpora – 185.
peščica de ulike – 171.1.4.
peščice – 186.4.1.
peščice de ulike – 171.1.4.
peščica – 186.4.1.
peščica de grozd – 186.4.1.
peščica de ulika –

- 171.1.4.
peščica de ulike –
 171.1.4.
 perva – 178.2.
perva rakije – 198.1.1.1.
perva ula – 178.2.
 pervε – 178.2.
pervε rakije – 198.1.1.1.
 pervi – 178.2.
 pervo – 178.2.
pervo ule – 178.2.
pilj ula – 178.3.
 pis – 198.1.1.2.
 piš – 198.1.1.2.
 pišå – 198.1.1.2.
 pišå – 198.1.1.2.
 *pišå – 198.1.1.2.; bilj.
 876
 pišot – 198.1.1.2.
pjanta de ters – 179.6.
 plavinac – 186.
 plehåč – 186.
 pletj – 197.2.
 pletivej – 197.2.
 pløngavej – 184.2.
 Lozele **pløngu**. – 184.2.
 Mladicele **pløngu**. –
 184.2.
 Obrežite loze **pløngu**. –
 184.2.
 plønze – 184.2.
 plønze – 184.2.
 plønze – 184.2.
 Loza **plønze**. – 184.2.
 Obrežite loze **plønze**. –
 184.1.
 Tajåta loza **plønze**. –
 184.2.
 plis – 196.6.
 plisniv – 196.6.; bilj. 848
 plisniva – 196.6.; bilj. 848
plisniva bæčva – 196.6.
 plisnivε – bilj. 848
 plisnivo – 196.6.; bilj. 848
 plišni v – 196.6.
 plišni va – 196.6.
 pçišni vo – 196.6.
poberi zærnile – 190.
poberuj ulikele – 171.4.
 pobirej – 189.3.
pobirej grozdi – 189.2.
pobirej grozdile – 189.2.
pobirej ulikele – 171.4.
pobirej zærnele – 190.
 pobiruj – 189.3.
 poçine j – 184.2.
 poçni – 184.2.
 Loza **poçnit-a** plønze. –
 184.2.
Poçnit-a škicej. – bilj.

- 774
 pojmo – bilj. 852
 pokvari – 178.1.
 pokvariṭ – 178.1.
 pokvarita – 178.1.
pokvarita ule – 178.1.
pokvarite – 178.1.
 uła **pokvarite** – 178.1.
 pokvarito – 178.1.
 politikḗj – 189.3.
 pomno – bilj. 852
Pomno ən konoba rem
 natoči vir. – 197.
 popel – 185.
 popelnica – 185.
popili uła – 178.3.
 pošni – 184.2.
 pošni – 184.2.
 prazən – bilj. 818
 prazna – bilj. 818
 prazne – bilj. 818
prazni moštu – 194.2.
 prazno – bilj. 818
 preša – 173.
preša za grozdi – 193.
prešg grozdi – 193.2.
pretoči viru – 195.1.
 prisād – 179.6.
 loža za **prisadi** – 179.6.
 t̄arsu za **prisadi** – 179.6.
pritakḗj viru – 195.1.
pritoči viru – 195.1.
 procidi – 196.7.
procidi uła – 178.3.
 proredi – 184.3.
 pup – 179.3.
 pupək – 179.3.
pupəku de γrozdi –
 179.3.
pupu de grozdi – 179.3.
pupu de t̄ars – 179.3.
 pure – 183.1.
pure kolci ən grozdi –
 183.1.
pure kolci ən sād – 183.1.
pure vidrijolu –
 185.1.1.1.
 rakija – 198.
rakija ča bura –
 198.1.1.1.
rakija ča maj t̄are –
 198.1.1.1.
rakija maj t̄are –
 198.1.1.1.
 årde **rakija** – 198.1.1.
 kad̄era za koce **rakija** –
 198.1.
 kad̄era za kuhḗj **rakija** –
 198.1.
 kad̄ere de **rakija** – 198.1.
 koce **rakija** – 198.1.1.
 kuhḗj **rakija** – 198.1.1.

- lukrá **rakija** – 198.1.1.
 tare **rakija** – 198.1.1.1.
 rakije – 198.
 rakije – 198.
 bicerinu de **rakije** –
 198.2.
 bicerinu de **rakije** –
 198.2.
 bičerinu de **rakije** –
 198.2.
 ča bura **rakije** –
 198.1.1.1.
 ylažiću de **rakije** – 198.2.
 perva **rakije** – 198.1.1.1.
 perve **rakije** – 198.1.1.1.
 žmulju de **rakije** –
 198.2.
 rasad de ulike – 171.3.
 rasadu – 171.3.
 rastelele – 173.1.
 raštelele – 173.1.
razredj mladicele –
 184.3.
 redak – 195.4.
redak vir – 195.4.
 redka – 195.4.
 redke – 195.4.
 redko – 195.4.
redica de tersure – 182.
redu de tersure – 182.
redu de tarte – 182.
 Pomno ən konoba **rem**
 natoči vir. – 197.
 rezredj – 184.3.
rezredj mladicele –
 184.3.
randu de grozdi – 182.
randu de tersure – 182.
 razredj – 184.3.
 rodul – 172.2.
 *rodula – 172.2.
roža de ulika – 171.2.
roža de vir – 196.4.
 rucice – 197.5.
 ručica – 197.5.
 ručica – 197.5.
 žmulu ku **ručica** – 197.5.
 ručice – 197.5.
 s- – 183.1.1.
 sad – 181.
 pure kolci ən **sad** – 183.1.
 tirar **sad** – 181.1.
 tirer **sad** – 181.1.
 tirer **sad** – 181.1.
 sadj – bilj. 698
 sadnica – 179.6.
sadnica de ters – 179.6.
 sadnice – 179.6.
sadu de ulike – 171.3.
sadu tirer – 181.1.
 salamura – 176.
 salamure – 176.

- salamur̥e – 176.
 sarã – bilj. 707
 sarât – 176.
 sarâta – 176.
 âpa **sarâta** – 176.
 sarâte – 176.
 sarâto – 176.
 sãre – 176.
 se – 183.1.1.
 Lozele **se** uvijesku okoli
 de kol̥c. – 183.1.1.
 Mladicele **se** ovijesku
 okoli de kol̥c. –
 183.1.1.
 Mladicele **se** uvijesku
 okoli de kol̥c. –
 183.1.1.
 Mladicele **se** uvijesku
 okoli de kolci. – 183.1.1.
 Mladicele **se** zavijesku
 okoli de kolci. – 183.1.1.
 Mladicele **se** zemot̥e okoli
 de kol̥c. – 183.1.1.
 Špricu **se** fḁce de vidrijol
 ŝi de jãpna. – bilj. 767
 sem̥inca – 186.4.1.
 sem̥ince – 186.4.1.
 semira – 186.4.1.
 semirã – 186.4.1.
 s̥ampor – 185.1.2.
 si – 199.1.
 ŝima – bilj. 799
 ŝime – bilj. 799
 skicet – 185.1.2.1.
skorca de ulika – 171.1.2.
 skorup – 196.2.
 skrob – 196.2.
skrobu v̥er de vir – 196.2.
 skuh̥ej – bilj. 812
 skuh̥ej – bilj. 812
 sorta – 186.1.
 domaća **sorta** – 186.1.
 domaća **sorta** – 186.1.
 fureŝta **sorta** – 186.1.1.
 ľudska **sorta** – 186.1.1.
 nostra **sorta** – 186.1.
 tuja **sorta** – 186.1.1.
 sorte – 186.1.
 spirun – 186.2.1.
 spricej – 185.1.; 195.2.
stoči moŝtu di su drope –
 194.2.
 stup – 183.
 su – bilj. 822
 stoči moŝtu di **su** drope –
 194.2.
 zliv̥i v̥iru di **su** drope –
 194.2.
 sumpor – 185.1.2.
 sumporej – 185.1.2.
 sumporuj – 185.1.2.
 čepu de **surgva** – 197.4.1.

- cepu de **surgve** – 197.4.1.
 čepu de **surgve** – 197.4.1.
 ščenac – 179.3.
 ši – 199.1.
 ocet **ši** âpa – 199.1.
 Špricu se fače de vidrijol
 ši de jâpna. – bilj. 767
 škicej – bilj. 774
 Počnit-a **škicej**. – bilj. 774
 škorup – 196.2.
 škorup – 196.2.
škorupu de vir – 196.2.
 škrelub – 196.2.
 škrob – 196.2.
 špåg – 179.4.
 špây – 179.4.
špâgu de tørs – 179.4.
 špirun – 186.2.1.
 špric – 185.1.1.
 vîru **špric** – 195.2.
 špricej – 185.1.; 195.2.
Špricu se fače de vidrijol
 ši de jâpna. – bilj. 767
 štrikavac – 183.
 *tajâr – bilj. 749
 tajât – 184.2.
 tajâta – 184.2.
Tajâta loza plânže. –
 184.2.
 tajâte – 184.2.
 tajâto – 184.2.
- talâ** tørsurle – 184.
 talavej – 184.
 târe – 198.1.1.1.
 târe – 198.1.1.1.
tare rakija – 198.1.1.1.
 rakija ča maj **tare** –
 198.1.1.1.
 rakija maj **tare** –
 198.1.1.1.
 tari – 193.3.
 mâkina za **tari** grozdi –
 192.
 mâkina za **tari** grozdile –
 192.
 mâkina za grozdi **tari** –
 192.
 târo – 198.1.1.1.
 temperâne – 199.1.
 temperejta – 199.1.
 temperejto – 199.1.
 temperejto – 199.1.
 teran – 186.
 âb **teran** – 186.
 tægadva – 189.
 tægådva – 189.
 tægadve – 189.
tægej grozdile – 189.1.
 tæryuj – 189.1.
 tæri – 193.3.
 tørs – 179.
 divlí **tørs** – 1798.1.

- dijvlú **tərs** – 179.1.
 fo^ola de **tərs** – 179.2.
 krāju de **tərs** – 184.1.
 mladica de **tərs** – 179.5.
 pjanta de **tərs** – 179.6.
 pupu de **tərs** – 179.3.
 sãdnica de **tərs** – 179.6.
 špãgu de **tərs** – 179.4.
tərsu cvetε – 187.
tərsu za prisadi – 179.6.
 čisti **tərsure** – 184.3.
 redica de **tərsure** – 182.
 redu de **tərsure** – 182.
 rəndu de **tərsure** – 182.
tərsurle cvetesku – 187.
 legã **tərsurle** – 184.4.
 legavəj **tərsurle** – 184.4.
 obrezi **tərsurle** – 184.
 obreži **tərsurle** – 184.
 obrizej **tərsurle** – 184.
 obrižvej **tərsurle** – 184.
 tãla **tərsurle** – 184.
 tərta – 179.; bilj. 724
tərta cvetε – 187.
 dijv1a **tərta** – 179.1.
 tərte – bilj. 724
 redu de **tərte** – 182.
 leyã **tərtele** – 184.4.
 tīrar – 181.1.
tīrar sãd – 181.1.
tīrar vir – 195.4.
 tīrarε – 181.1.
 tīrer – 181.1.
tīrer γrozdi – 181.1.
tīrer sãd – 181.1.
 sãdu **tīrer** – 181.1.
 tīrera – 181.1.; 195.4.
 tīrero – 181.1.
 tīrər – 181.1.
tīrər sãd – 181.1.
tīrər vinograd – 181.1.
 tīrəra – 181.1.
tīrəra lože – 179.5.
 tīrəro – 181.1.
 Mežen ən konoba **toči**
 vīru. – 197.
 Mežen ən konoba **toči**
 vīru. – 197.
 Mežen ən konoba **toči**
 vīru. – 197.
 Mežen ən konoba vir **toči**.
 – 197.
 tor – 172.
 torcej – bilj. 700; 193.2.
 torč – 172.
 torčej – bilj. 700; 193.2.
 torkul – 172.
 torkulo – 193.
 tuhlīv – 196.6.
 tuhlīva – 196.6.
tuhlīva bəčva – 196.6.
 tuhlīvo – 196.6.

- tuj – 186.1.1.
 tuja – 186.1.1.
 tuja sorta – 186.1.1.
 tuje – 186.1.1.
 tuje – 186.1.1.
 tuji – 186.1.1.
 u- – 183.1.1.
 ugårb – 178.1.
 ugårba – 178.1.
 ugårbo – 178.1.
 ugårbo u^le – 178.1.
 ulika – 171.
 cvetu de ulika – 171.2.
 ča buro de ulika –
 171.1.3.
 dij^lá ulika – 171.5.
 dij^lá ulika – 171.5.
 dropete de ulika – 175.
 kårna de ulika – 171.1.3.
 bobica de ulika – 171.1.4.
 karna de ulika – 171.1.3.
 korica de ulika – 171.1.2.
 koža de ulika – 171.1.2.
 k^uoža de ulika – 171.1.2.
 l^upa de ulika – 171.1.2.
 pešćica de ulika –
 171.1.4.
 skorca de ulika – 171.1.2.
^uosicele de ulika –
 171.1.4.
 roža de ulika – 171.2.
 zårna de ulika – 171.1.
ulike – 171.
ulike – 171.
 cvetu de ulike – 171.2.
 cvetu de ulike – 171.2.
 dij^lá ulike – 171.5.
 dij^lá ulike – 171.5.
 dropete de ulike – 175.
 dropete de ulike – 175.
 kårna de ulike – 171.1.3.
 karna de ulike – 171.1.3.
 koza de ulike – 171.1.2.
 l^upa de ulike – 171.1.2.
 l^upice de ulike – 171.1.2.
 pešćica de ulike – 171.1.4.
 pešćice de ulike –
 171.1.4.
 pešćica de ulike –
 171.1.4.
 rasåd de ulike – 171.3.
 sårdu de ulike – 171.3.
 zårna de ulike – 171.1.
 berⁱ ulikele – 171.4.
 pobirej ulikele – 171.4.
 poberuj ulikele – 171.4.
ulikele – 171.3.
 cidⁱ ulá – 178.3.
 pårva ulá – 178.2.
 pilⁱ ulá – 178.3.
 popilⁱ ulá – 178.3.
 procidⁱ ulá – 178.3.

- ula pokvarite – 178.1
ule – 178.
ule – 178.
 grancliva ule – 178.1.
 grancliva ule – 178.1
 granclivo ule – 178.1.
 yrânko ule – 178.1.
 læzej kurâte ule de la
 mutne – 178.3
 pærvo ule – 178.2.
 pokvarita ule – 178.1.
^uos – 171.1.4.
osicele de ulika –
 171.1.4.
uvijej (se) – 183.1.1.
 Lozele se **u**vijesku okoli
 de kolæc. – 183.1.1.
 Mladicele se **u**vijesku
okoli de kolæc. –
 183.1.1.
 Mladicele se **u**vijesku
okoli de kolci. – 183.1.1.
 uzori – 188.1.
 grøzdi va **u**zori – 188.
 grøzdi va uzori – 188.
 vâske – 172.3.
 vâška – 172.3.
 vâške – 172.3.
 vedrijol – 185.1.1.
 skrøbu vør de vir –
 196.2.
 vørh – 196.2.
 vørsta – 186.1.
 furešta vørsta – 186.1.1.
 vørste – 186.1.
 domâča vørste – 186.1.
 vidrijō – 185.1.1.
 vidrijol – 185.1.1.
 âpa de vidrijol – 185.1.1.
 Špricu se façe de vidrijol
 ŝi de jâpna. – bilj. 767
 moçi vidrijolu –
 185.1.1.1.
 natopi vidrijolu –
 185.1.1.1.
 nemoçi vidrijolu –
 185.1.1.1.
 nemulâ vidrijolu –
 185.1.1.1.
 pure vidrijolu –
 185.1.1.1.
 vînograd – 181.
 vinogrâd – 181.
 tîrær vînograd – 181.1.
 vir – 195.
 cæknit vir – 195.5.
 ciknit vir – 195.5.
 cvetu de vir – 196.4.; bilj.
 842
 cvîtu de vir – bilj. 842
 ça gusto de vir – 196.3.
 debul vir – 195.4.

- ɔrpa de **vir** – 196.5.
 fęca de **vir** – 196.3.
 folele za **vir** – 197.1.
 fundacile de **vir** – 196.3.
 fundacile de **vir** – 196.3.
 fundacile de **vir** – 196.3.
 fundacu de **vir** – 196.3.
 grampa de **vir** – 196.5.
 kiselast **vir** – 195.5.
 lut **vir** – 195.5.
 lutast **vir** – 195.5.
 Mežen ən konoba **vir** toči.
 – 197.
 mihurle za **vir** – 197.1.
 mutežu de **vir** – 196.3.
 Pomno ən konoba rem
 natoči **vir**. – 197.
 redak **vir** – 195.4.
 roža de **vir** – 196.4.
 skrobu ver de **vir** – 196.2.
 škorupu de **vir** – 196.2.
 tirar **vir** – 195.4.
 *virograd – 181.
 *virograd – 181.
viru fakut ku betu –
 195.3.
viru faturęjt – 195.3.
viru ku betu fakut –
 195.3.
viru iskrę – 195.2.
viru kuhę – 194.1.; 195.2.
viru ku betu – 195.3.
viru lut – 195.5.
viru mešturejt – 195.3.
viru špricę – 195.2.
Viru zešpricnit-a din
 bęčva. – 195.2.
Viru zevrit-a. – 195.2.
 Mežen ən konobe toči
viru. – 197.
 Mežen ən konoba netoči
viru. – 197.
 Mežen ən konobe toči
viru. – 197.
 Mežen ən konoba toči
viru. – 197.
 otakę **viru** – 194.2.
 otoči **viru** – 194.2.
 pretoči **viru** – 195.1.
 pritakę **viru** – 195.1.
 pritoči **viru** – 195.1.
 zlivi **viru** di su drope –
 194.2.
 vitica – 179.4.
 vitice – 179.4.
 vre – 197.
 za- – 183.1.1.
 folele za vir – 197.1.
 kadera za koce rakija –
 198.1.
 kadera za kuhę rakija –
 198.1.

- loža **za** prisadi – 179.6.
 mākina **za** mačirā
 grozdile – 192.
 mākina **za** grozdi tari –
 192.
 mākina **za** tari grozdile –
 192.
 mākina **za** grozdile – 191.
 mihurle **za** vir – 197.1.
 preša **za** grozdi – 193.
 t̄arsu **za** prisadi – 179.6.
 zamotej – 183.1.1.
 zavijej (se) – 183.1.1.
 Mladicele se **zavijesku**
 okoli de kolci. – 183.1.1.
 zavri – 195.2.
 zdre – 188.2.
zdre grozd – 188.2.
 zdrela – 188.2.
 zdrelo – 188.2.
 zdri – 188.2.
zdri grozdu – 188.2.
 zdriju – 188.2.
 zdril – 188.2.
 zdrila – 188.2.
 zdrile – 188.2.
 zdrile – 188.2.
zdrile grozdi – 188.2.
 grozdile **zdrilesku** – 188.
 zdrilj – 188.
zdrili grozdi – 188.2.
 zdrilo – 188.2.
 zdriv – 188.2.
 grozdu **zdriv** – 188.2.
 zdriva – 188.2.
 zdrive – 188.2.
 zdrivo – 188.2.
zdrivu grozd – 188.2.
 zelenika – 186.
 Mladicele se **zemat̄e** okoli
 de kol̄ac. – 183.1.1.
 zespricni – 195.2.
 zešpricni – 195.2.
 Viru **zešpricnīt**-a din
 b̄očva. – 195.2.
 zevijej (se) – 183.1.1.
 zevri – 195.2.
 Viru **zevrīt**-a. – 195.2.
 z̄amotej – 183.1.1.
 z̄arna – 186.4.
z̄arna de ulika – 171.1.
z̄arna de ulike – 171.1.
 koža de **z̄arna** – 186.4.2.
 osiču de **z̄arna** – 186.4.1.
 z̄arne – 186.4.
 očisti grozdu de ḡnile
 z̄arne – 190.1.
 pobirej **z̄arnele** – 190.
 poberi **z̄arnile** – 190.
 z̄arnov – 172.2.
 z̄arń – 172.2.
zlivj viru di su drope –

- 194.2.
zmu^l – 197.5.
zob^li – 186.2.1.1.
zori – bilj. 800
zre – 188.2.
zre grozd – 188.2.
zre^la – 188.2.
zre^lo – 188.2.
zri – 188.2.
zri^la – 188.2.
grozdile **zri^lesku** – 188.
zri^li – 188.
zri^lo – 188.2.
zuk – 178.1.
z^ukε – 178.1.
z^uko – 178.1.
z^untε – 198.1.1.2.
grozdile **z^udrile^lsku** – 188.
z^udril^li – 188.
- žorn – 172.2.
ž^ornov – 172.2.
ž^orn^u – 172.2.
ž^orn – 172.2.
ž^umu^l – 197.5.
ž^umu^lič – 198.2.
ž^umu^lić – 198.2.
ž^umu^lič – 198.2.
ž^umu^liću de rakije – 198.2.
ž^umu^lu ku ručica – 197.5.
ž^uhk – 178.1.
ž^uhka – 178.1.
ž^uhko – 178.1.
ž^uk – 178.1.
ž^uka – 178.1.
ž^ukε – 178.1.
ž^uko – 178.1.
ž^unta – 198.1.1.2.
ž^untε – 198.1.1.2.

KAZALO OBLIKA IZ LITERATURE I NEIR. OBLIKA KOJE SMO SAMI ZABILJEŽILI

(sintagme se navode po svim sastavnicama, a sastavnica prema
kojoj se našla po abecedi, otisnuta je deblje)

I. Rumunjski idiomi

A. Istrorumunjski

ab – 186.	âm – bilj. 746; 194.2. ;
âb – 186.	bilj. 853
âba – 186.	ân – 183.1.; 194.2.
abă – 186.	(ă)n – 183.1.; 194.2.
âbe – 186.	ârpe – 172.1.
acea – 171.1.3.	ârpe – 172.1.
acél – 171.1.3.	ân – 183.1.; 194.2.
ačel – 171.1.3.	âŋ – bilj. 746; bilj. 853
ačéla – 171.1.3.	ârpa – 172.1.
âlb peri – bilj. 782	bačva – 194.2.
âpa – 176.	bărezu – 180.
âpa – 176.	băt – 195.3.
sarâta âpa – 176.	bățve – 194.2.
âpe – 176.	báčva – 194.2.
âpe – 176.	báčve – 194.2.
ard – 198.1.1.	bât – 195.3.
ârde – 198.1.1.	bățve – 194.2.
atšél – 171.1.3.	beca – 184.4.1.
â – bilj. 746	béca – 184.4.1.

- béche** – 184.4.1.
 'beka – 184.4.1.
 beri – 171.4.
 beri – 171.4.
 berí – 171.4.
 be'ri – 171.4.
 'bersa – 195.5.
 bevanda – 195.4.
 bevãnda – 195.4.
 bevandă – 195.4.
 be'vwanda – 195.4.
 bət – 195.3.
 bicherin – 198.2.
 biće'rin – 198.2.
 bobîţe – 171.1.4.
 bóbiţe – 171.1.4.
 bolân – 190.1.
 bol(ă)n – 190.1.
 bólân – 190.1.
 bólna – 190.1.
 bólne – 190.1.
 bóløn – 190.1.
 böt – 195.3.
 bo'tsun – 197.2.
 boţa – 197.4.
 boţă – 197.4.
 boţe – 197.4.; bilj. 860
 bóţe – 197.4.
 bóţîţe – bilj. 860
 braidă – 180.
 bráide – 180.
 bráide – 180.
 brâide – 180.
 brâide – 180.
 brâidi
 bur – 171.1.3.
 'bwoløn – 190.1.
 'bwolna – 190.1.
 'bwotsa – 197.4.
 cadãre – 198.1.
 cadeară – 198.1.
 cadeţe – 198.1.
 cadeţe – 198.1.
 cadére – 198.1.
 cadére – 198.1.
 calëi – 196.1.
 calëi – 196.1.
 calivëi – 196.1.
 cămen – 172.1.
 cămene – 172.1.
 cárne – 171.1.3.
 cărne – 171.1.3.
 cel – 171.1.3.
 cep – 197.4.1.
 ceruşe – 185.
 cerúşe – 185.
 cladí – 183.1.
 cladi (se) – 183.1.
 coc – 198.1.
 coce – 198.1.
 cóce – 198.1.
 cóče – 198.1.

- coja – 171.1.2.
 cojă – 171.1.2.
 coje – 171.1.2.
 coje – 171.1.2.
 cóje – 171.1.2.
 colét – 183.
 conoba – 196.
 conobă – 196.
 conobe – 196.
 conóbe – 196.
 conóbe – 196.
 córa – 171.1.2.
 coritę – 173.2.
 cotel – 198.1.
 cotliĉ – 198.1.
 cóte – 198.1.
 cóze – 171.1.2.
 cóže – 171.1.2.
 crai – 184.1.
 crăi – 184.1.
 crâi – 184.1.
 críma – bilj. 840
 crime – bilj. 840
 crime – bilj. 840
 crípco – 198.1.1.1.
 cu – 197.5.
 cućíca – 179.4.
 cúćita – bilj. 730
 cuheĭ – 194.1.
 cuhéi – 194.1.
 cuhesc – 194.1.
 cuhivěi – bilj. 812
 curat – 178.3.
 curât – 178.3.
 curât – 178.3.
 curâta – 178.3.
 curatâ – 178.3.
 curâte – 178.3.
 cvas – bilj. 840
 cvâs – bilj. 840
 čă – 171.1.3.
 ča – 171.1.3.
 čála – 171.1.3.
 čel – 171.1.3.
 čéla – 171.1.3.
 čep – 197.4.1.
 čer'fulja – 186.3.1.
 če'ruša – 185.
 čerúše – 185.
 čistí – 184.3.; 190.
 čisti – 184.3.; 190.
 čis'ti – 184.3.; 190.
 čep – 197.4.1.
 čerușe – 185.
 de – 171.1.
 débol – 195.4.
 debul – 195.4.
 'debul – 195.4.
 dela – 190.1.
 de la – 190.1.
 di – 194.2.
 din – 194.2.

- dila – 190.1.
 di la – 190.1.
 disu – 194.2.
 di su – 194.2.
 (di) su vos – 194.2.
 dívia – 171.5.
 dívii – 171.5.
 dívli – 171.5.
 divl' – 171.5.
 dívl'e – 171.5.
 dívl'ę – 171.5.
 dívl'i – 171.5.
 divl'i – 171.5.
 'divlji – 171.5.
 'dropa – 175.
 dròpe – 175.
 dròpi – 175.
 'drwopa – 175.
 dròpine – 175.
 -ac – 183.
 əm – 183.1.; 194.2.
 ən – 183.1.; 194.2.
 'ərpa – 172.1.
 fac – 195.3.
 fáce – 195.3.
 fače – 195.3.
 fãče – 195.3.
 fâče – 195.3.
 o zi nu **fače** mladoleto –
 195.3.
 fâțe – 195.3.
- fole – 185.1.2.1.
 fóle – 185.1.2.1.
 fole – 185.1.2.1.
 foliã – 179.2.
 fol'a – 179.2.
 fól'e – 179.2.
 fołę – 179.2.
 fun'dwaća – 178.3.1.
 furejca – bilj. 788
 furešt – bilj. 788
 fu'rešt – 186.1.1.
 'fwače – 195.3.
 'fwole – 185.1.2.1.
 glâž – 197.5.
 γlâž – 197.5.
 gļož – 197.5.
 gnil – 190.1.
 gnyile – 190.1.
 gnyi(v)u – 190.1.
 γni – 190.1.
 γníu – 190.1.
 γnil – 190.1.
 γníla – 190.1.
 gńile – 190.1.
 gńile – 190.1.
 gńilo – 190.1.
 gńivu – 190.1.
 grants'ljiv – 178.1.
 'grinta – 185.
 grojd – 186.2.
 grosdã – 186.2.

- grozd – 186.2.
 grwozd – 186.2.
 gust – 196.3.
 hlos'trina – 186.3.
 in – 194.2.
 íscra – 195.2.
 'iskra – 195.2.
 íscrę – 195.2.
 iskrę – 195.2.
 ískrę – 195.2.
 iskrę – 195.2.
 júto – 188.3.
 jerni – 172.2.
 ka'deara – 198.1.
ka'deara za ra'kiye – bilj.
 872
 ka'dearitsa – 198.1.
 kalęj – 196.1.
 ka'ley – 196.1.
 keli'vey – 196.1.
 kaménitšę – 172.1.
 kíse – 188.3.
 kisel – 188.3.
 'kisel – 188.3.
 kísla – 188.3.
 kla'di – 183.1.
 kol'či – 183.1.
 ko'lęc – 183.
 konóbę – 196.
 ko'nwoba – 196.
 koritę – 173.2.
 kot'lic – 198.1.
 kotlítš – 198.1.
 kótše – 198.1.
 'krima – bilj. 840
 krímę – bilj. 840
 'kripæk – 198.1.1.1.
 'kripka – 198.1.1.1.
 'kučitsa – 179.4.
 kuhęj – 194.1.
 kuhęj – 194.1.
 ku'hey – 194.1.
 kuka – 179.4.
 kūka – 179.4.
 kūka – 179.4.
 kútšitsę – 179.4.
 ku'rwat – 178.3.
 kvalitó – 186.1.
 kwali'ta – 186.1.
 'kwamenica – 172.1.
 'kwoče – 198.1.
 la – 178.3.
 legå – 184.4.
 leyå – 184.4.
 legå – 184.4.
 legá – 184.4.
 legó – 184.4.
 le'gwa – 184.4.
 lęmna – 197.6.1.
 lemna – 197.6.1.
 lęmne – 197.6.1.
 lęmņę – 197.6.1.

- livĕi – 194.2.
 livĕi – 194.2.
 liveĭ – 194.2.
 lodriĭta – 178.4.
 loza – 184.1.
 lóze – 184.1.
 lucrá – 198.1.1.
 lucrâ – 198.1.1.
 lucrâ – 198.1.1.
 lucravéi – 198.1.1.
 lucravĕi – 198.1.1.
 lucravĕi – 198.1.1.
 lucru – 198.1.1.
 lukrô – 198.1.1.
 lu'krwa – 198.1.1.
 luži – bilj. 722
 lu'ži – 178.4.
 lužiti – 178.4.
 lužnac – 178.4.
 'lužnjak – 178.4.
 'lwoza – 184.1.
 'ljučki – 186.1.1.
 'ljupa – 171.1.2.
 l'ut – 188.3.
 ljut – 188.3.
 -m – bilj. 746; bilj. 853
 machina – 191.
 máchine – 191.
 macir – 192.
 macirá – 192.
 macirâ – 192.
 mačirâ – 192.
 mači'rwa – 192.
 mačirâ – 192.
 mâi – 198.1.1.1.
 mai – 198.1.1.1.
 malvasiĕ – 186.
 malva'šiya – 186.
 matsîrô – 192.
 may – 198.1.1.1.
 'meare – 197.
 meg – 197.
 mére – 197.
 mĕre – 197.
 mĕre – 197.
 mĕre – 197.
 Mericân – 179.1.
 Mériche – 179.1.
 'Merika – 179.1.
 meri'kwan – 179.1.
 meri'kwanka – 179.1.
 mestru – 195.3.
 méštru – 195.3.
 meštru – 195.3.
 mäs'ti – 193.3.
 mih – 185.1.2.1.
 mi'žwo – 197.5.
 mi'žwuol – 197.5.
 mládice – 179.5.
 mla'ditsa – 179.5.
 mo'či – 185.1.1.1.
 mošt – 194.

- mošt – 194.
 moteḱi – 183.1.1.
 motēḱi se – 183.1.1.
 mo'tey-se – 183.1.1.
 'mufa – 196.6.
 mutān – 178.3.
 mutān – 178.3.
 mūtān – 178.3.
 'mutən – 178.3.
 'mutna – 178.3.
 mútnę – 178.3.
 -n – bilj. 746
 -ŋ – bilj. 746; bilj. 853
 ne-mo'či – 185.1.1.1.
 nóstra – 186.1.
 nostră – 186.1.
 nóstrę – 186.1.
 nóstro – 186.1.
 nostru – 186.1.
 nòstru – 186.1.
 nóstru – 186.1.
 nostru – 186.1.
 'nwostru – 186.1.
 o- – 188.1.
 o zi nu fače mladoleto –
 195.3.
 qb
 ob'reži – 184.
 ocesti – 190.
 ócoli – 183.1.1.
 ocol(i) – 183.1.1.
 očistí – 190.
 očisti – 190.
 o-čis'ti – 190.
 ókoli – 183.1.1.
 'okoli – 183.1.1.
 'okolo – 183.1.1.
 pocvarít **ómir** – 178.1.
 ɔn – 194.2.
 ópe – 176.
 opletí – 197.2.
 o-ple'ti – 197.2.
 órpe – 172.1.
 os – 171.1.4.
 o-to'či – 194.2.
 otset – 199.
 o'tset – 199.
 ošet – 199.
 ošet – 199.
 ošet – 199.
 oví – 183.1.1.
 pān – 179.
 pār – 183.
 para'tskey – 189.3.
 pāvri – 178.2.
 pārva – 178.2.
 pārva – 178.2.
 pāvri – 178.2.
 pāvri – 178.2.
 pārvo – 178.2.
 pęna – 179.2.
 pęna – 179.2.

- ålb **peri** – bilj. 782
 pero'nošpera – 185.
 peš'ćica – 171.1.4.
 'pərva – 178.2.
 'pərvi – 178.2.
 pišã – 198.1.1.2.
 piš – 198.1.1.2.
 pišã – 198.1.1.2.
 pi'šwa – 198.1.1.2.
 pi'šwac – 198.1.1.2.
 plāngavéi – 184.2.
 plānge – 184.2.
 plānje – 184.2.
 plānze – 184.2.
 plāng – 184.2.
 plānje – 184.2.
 plānze – 184.2.
 plānže – 184.2.
 pletesc – 197.2.
 pleti – 197.2.
 pleti – 197.2.
 pletí – 197.2.
 ple'ti – 197.2.
 pletivéi – 197.2.
 'plənže – 184.2.
 plis – 196.6.
 plis'niv – 196.6.
 plōnže – 184.2.
 poberí – 171.4.
 poberi – 171.4.
 pobiréi – 171.4.
 pobiréi – 171.4.
 pobirkéi – 171.4.
 pobirúi – 171.4.
počvarít ómir – 178.1.
 póimo – 197.
 póimo – 197.
 Popelmérķe – bilj. 763
 posní – 184.2.
 pošní – 184.2.
 pošni – 184.2.
 pošni – 184.2.
 pošni – 184.2.
 pošni – 184.2.
 poš'nji – 184.2.
 prāzān – 194.2.
 prazān – 194.2.
 prāzān – 194.2.
 prisåd – 179.6.
 prisadi – 179.6.
 pri-sa'di – 179.6.
 pri-to'ći – 195.1.
 prore'di – 184.3.
 pro-tsi'di – 178.3.
 prvi – 178.2.
 prvi – 178.2.
 pup – 179.3.
 pur – 183.1.
 pure – 183.1.
 pure – 183.1.
 púre – 183.1.
 'pure – 183.1.

- rachiĭe – 198.
 rakĭie – 198.
 rakiĭe – 198.
 rakĭĭe – 198.
 ra'kiya – 198.
 ka'deara za **ra'kiye** –
 bilj.888
 răstopi – 185.1.1.1.
 red – 182.
 redac – 195.4.
 rédăc – 195.4.
 rédoq – 195.4.
 rodulă – 172.2.
 ručíte – 197.5.
 ručíte – 197.5.
 sadi – bilj. 698
 sadi – bilj. 698
 sadí – bilj. 698
 sa'di – bilj. 698
 sa'diĉ – bilj. 697
 sala'mura – 176.
 sâmporĕi – 185.1.2.
 sâra – 176.
 sarât – 176.
 sarât – 176.
sarâta âpa – 176.
 sare – 176.
 sâre – 176.
 sâre – 176.
 sâre – 176.
 sarôt – 176.
 sa'rwa – bilj. 707
 sădesc – bilj. 698
 scórta – 171.1.2.
 scortă – 171.1.2.
 scortĕ – 171.1.2.
 scrob – 196.2.
 scuhĕi – bilj. 812
 se – 183.1.1.
 se'mintsa – 186.4.1.
 semíntşę – 186.4.1.
 semínța – 186.4.1.
 semința – 186.4.1.
 semință – 186.4.1.; bilj.
 798
 semínțę – 186.4.1.
 semínțę – 186.4.1.
 semințę – 186.4.1.
 semir – 186.4.1.; bilj. 798
 semiră – 186.4.1.
 semiră – 186.4.1.
 semirá – 186.4.1.
 semira'vey – 186.4.1.
 semiró – 186.4.1.
 semi'rwa – 186.4.1.
 senința – bilj. 798
 səm'por – 185.1.2.
 səm'po'rey – 185.1.2.
 si – 199.1.
 skrob – 196.2.
 skrwob – 196.2.
 sortă – 186.1.

- sorte– 186.1.
 spag – 179.4.
 spåg – 179.4.
 strikavēṭ – 183.
 stup – 183.
 su – 194.2.
 sump̄er – 185.1.2.
 sump̄er – 185.1.2.
 sumpor – 185.1.2.
 'surgva – 197.4.1.
 swad – 171.3.
 'sware – 176.
 'swort – 186.1.
 'sworta – bilj. 784
 şcorup – 196.2.
 şcórup – 196.2.
 ši – 199.1.
 ši – 199.1.
 ši – 199.1.
 'škorup – 196.2.
 'škworup – 196.2.
 şpåg – 179.4.
 şpåg – 179.4.
 şpây – 179.4.
 şpag – 179.4.
 şpag – 179.4.
 špi'run – 186.2.1.
 šprits – 185.1.1.
 špri'tsey – 185.1.; 195.2.
 špriṭ – 185.1.1.
 špriṭéi – 185.1.
- şpriṭéi – 185.1.; 195.2.
 špwag – 179.4.
 *štrika – 183.
 'štrikav̄ec – 183.
 tal̄ã – 184.
 tal'ã – 184.
 tal'ã – 184.
 tal'ã – 184.
 talja'vey – 184.
 tal'q̄ – 184.
 tãlu – 184.
 ta'ljwa – 184.
 tãre – 198.1.1.1.
 tãre – 198.1.1.1.
 tãre – 198.1.1.1.
 tari – 192.
 ta'ri – 192.
 tarí – 192.
 târḡéi – 189.
 târs – 179.
 temper̄ei – 199.1.
 tempe'rey – bilj. 882
 tempe'reyto – 199.1.
 tər'gey – 189.
 tørs – 179.
 timpe'reyto – 199.1.
 tīrar – 181.1.
 tírar – 181.1.
 'tīrar – 181.1.
 tírare – 181.1.
 tīrer – 181.1.

- tírer – 181.1.
 tírer – 181.1.
 tírera – 181.1.
 tireră – 181.1.
 tírerę – 181.1.
 topi – 185.1.1.1.
 topí – 185.1.1.1.
 topi – 185.1.1.1.
 tor'ćey – 172.
 tóre – 198.1.1.1.
 trte – 179.
 trte – 179.
 tsi'di – 178.3.
 tsi'mey – 184.3.
 tsvet – 171.2.
 tsvét – 171.2.
 tsel – 171.1.3.
 tşerúşę – 185.
 tşistí – 184.3.
 'tware – 198.1.1.1.
 ța – 171.1.3.
 ță – 171.1.3.
 țăla – 171.1.3.
 țela – 171.1.3.
 țep – 197.4.1.
 țerúse – 185.
 țvet – 171.2.
 țvetęi – 171.2.1.
 țvetí – 171.2.1.
 țveti – 171.2.1.
 ũab – 186.
 ũarde – 198.1.1.
 'ulica – 171.
 ulică – 171.
 úl'e – 178.
 ulę – 178.
 ul'e – 178.
 ul'e – 178.
 'ulje – 178.
 ulíce – 171.
 ul'iche – 171.
 úl'ikę – 171.
 uví – 183.1.1.
 uvi – 183.1.1.
 u'vi – 183.1.1.
 uvięi – 183.1.1.
 uviię se – 183.1.1.
 uvi'yey se – 183.1.1.
 uzri – 188.1.
 vârh – 196.2.
 vârsta – 186.1.
 vør de – 196.2.
 vidri'yol – 185.1.1.
 vir – 195.; bilj. 824
 vi'titsa – 179.4.
 vítitşę – 179.4.
 vitiță – 179.4.
 vitițe – 179.4.
 vitite – 179.4.
 vørh – 196.2.
 votiță – 179.4.
 vrh – 196.2.

wab – 186.	zdriv – 188.2.
'wapa – 176.	ze'vi – 183.1.1.
'warde – 198.1.1.	'zərna – 171.1.
'wokoli – 183.1.1.	zobl'í – 186.2.1.1.
wos – 171.1.4.	zob'lji – 186.2.1.1.
za – 179.6.	zriv – 188.2.
ka'deara za ra'kiye – bilj.	zrnę – 171.1.
872	zwa – 179.6.
zaví – 183.1.1.	'žərni – 172.2.
zårnę – 171.1.	žmuł – 197.5.
zárna – 171.1.	žmulj – 197.5.
zárnę – 171.1.	žórnę – 172.2.
zdri – 188.2.	'žunta – 198.1.1.2.
zdril – 188.2.	žúntę – 198.1.1.2.
zdril'li – 188.	

B. Knjiž. rumunjski i dačkorumunjski

acel – 171.1.3.	cenúšă – 185.
alb – 186.	cep – 197.4.1.; bilj. 862
ápă – 176.	clădí – 183.1.
arde – 198.1.1.	coace – 198.1.
băţ – 195.3.	coájă – 171.1.2.
bătă – 195.3.	cu – 197.5.
bîţă – bilj. 828	curát – 178.3.
boábă – 171.1.4.	de – 171.1.
bob – 171.1.4.	fuále đi vin – bilj. 855
bobíţă – 171.1.4.	saməncə đi strugur –
bun – 171.1.3.	186.4.1.
cărne – 171.1.3.	taja vīcəni đi vije – 184.
căldare – 198.1.	face – 195.3.

foále – 185.1.2.1.; bilj.
856
fuále đī vin – bilj. 855
în – 183.1. 194.2.
la – 178.3.
legá – 184.4.
lemn – 197.6.1.
lucra – 198.1.1.
măcina – 192.
mai – 198.1.1.1.
mérge – 197.
mlădíța – 179.5.
must – 193.3.; 194.
nostru – 186.1.
ocăț – 199.
os – 171.1.4.
oțet – 199.; bilj. 879
până – 179.2.
par – 183.
pișa – 198.1.1.2.
pișat – 198.1.1.2.
plânge – 184.2.
púne – 183.1.
rachiu – 198.
rakije – 198.
răpă – 172.1.

sad – 171.3.
saməncə đī strugur –
186.4.1.
sáre – 176.
sămânță – 186.4.1.
sămîna – 186.4.1.
scóarță – 171.1.2.
scrob – bilj. 837
se – bilj. 747
semăna – 186.4.1.
səmana – 186.4.1.
stălp – 183.
saməncə đī **strugur** –
186.4.1.
sub – 194.2.
și – 199.1.
taja vīcəni đī vije – 184.
táre – 198.1.1.1.
tal'u – 184.
tánăr – 181.1.
vârf – 196.2.
taja **vīcəni** đī vije – 184.
taja vīcəni đī **vije** – 184.
vin – 195.
fuále đī **vin** – bilj. 855
vîrh – 196.2.

C. Arumunjski

albu – 186.

álbu – 186.

- ápã – 176.
 apã – 176.
 apâ – 176.
 ardi(e) – 198.1.1.
 ardu – 198.1.1.
 árdú – 198.1.1.
 áripã – 172.1.
 aţél – 171.1.3.
 ãn – 183.1.
 bob – 171.1.4.
 bóbbã – 171.1.4.
 bobã – 171.1.4.
 bun – 171.1.3.
 cárne – 171.1.3.
 carne – 171.1.3.
 carni – 171.1.3.
 cãldãre – 198.1.
 cãldari – 198.1.
 cepu – 197.4.1.
 coáje – 171.1.2.
 coaji – 171.1.2.
 coc – 198.1.
 cu – 197.5.
 curat – 178.3.
 curát – 178.3.
 čep – 197.4.1.
 di – 171.1.
 fac – 195.3.
 foále – 185.1.2.1.
 îñ – 183.1.; 194.2.
 kişát – 198.1.1.2.
 kíşu – 198.1.1.2.
 la – 178.3.
 leg – 184.4.
 lemnu – 197.6.1.
 lémmu – 197.6.1.
 lucreadzã – 198.1.1.
 lucredz – 198.1.1.
 lucrédzũ – 198.1.1.
 mã – 198.1.1.1.
 matsin – 192.
 máţin – 192.
 mústu – 194.
 nerg – 197.
 nostru – 186.1.
 nost(u) – 186.1.
 os – 171.1.4.
 par – 183.
 peanã – 179.2.
 plãngu – 184.2.
 plãndzi – 184.2.
 plî'ngu – 184.2.
 pun – 183.1.
 rãkíe – 198.
 sad – 171.3.
 sãre – 176.
 sare – 176.
 sari – 176.
 se – bilj. 747
 seamin – 186.4.1.
 seámin – 186.4.1.
 seaminã – 186.4.1.

simintsã – 186.4.1.
simintsã – 186.4.1.
simínã – 186.4.1.
su – 194.2.
și – 199.1.
tal'u – 184.

tínir – 181.1.
tinir – 181.1.
tinirã – 181.1.
ținușã – 185.
vin – 195.

D. Meglenorumunjski

alb – 186.
an – 194.2.
ápã – 176.
ápu – 176.
ard – 198.1.1.
ãn – 183.1.; 194.2.
bob – 171.1.4.
bóbeã – 171.1.4.
bun – 171.1.3.
cárni – 171.1.3.
cãldári – 198.1.
coájã – 171.1.2.
coc – 198.1.
cu – 197.5.
curát – 178.3.
cãnușã – 185.
di – 171.1.
fac – 195.3.
fat – 195.3.
foáli – 185.1.2.1.
la – 178.3.
lã – 178.3.

leg – 184.4.
lemu – 197.6.1.
lucrédi – 198.1.1.
maj – 198.1.1.1.
mátsin – 192.
mierg – 197.
most – 194.
nostru – 186.1.
par – 183.
peánã – 179.2.
piș – 198.1.1.2.
pișát – 198.1.1.2.
plóng – 184.2.
plong – 184.2.
pun – 183.1.
rachíjã – 198.
rópã – 172.1.
roþã – 172.1.
sári – 176.
seámin – 186.4.1.
si – bilj. 747
simíntsã – 186.4.1.

sub – 194.2.

și – 199.1.

tári – 198.1.1.1.

țănușă – 185.

tínir – 181.1.

tsel – 171.1.3.

tșomp – 197.4.1.

uos – 171.1.4.

vrău – 196.2.

II. Talijanski idiomi, furlanski i istriotski

A. (*Istro*)mletački

- akwa** temperada kon
ažedo – 199.1.
akwa temperada kon
ažejo – 199.1.
akwa temperada kon
ažedo – 199.1.
akwa temperada kon
ažejo – 199.1.
barè – 180.
vin de **baštון** – bilj. 826
vin kon **baštון** – bilj. 826
bersa – 195.5.
bèrso – 195.5.
bevanda – 195.4.
bevànda – 195.4.
bicer – 198.2.
bicèr – 198.2.
bicerin – 198.2.
bicerin – 198.2.
boza – 197.4.
bozon – 197.2.
bozza – 197.4.; bilj. 861
bozzon – 197.2.
braida – 180.
bràida – 180.
bràide – 180.
b'rajda – 180.
brajda – 180.
bùcola – 193.1.
calar – 196.1.
calàr – 196.1.
cànova – 196.
čenere – bilj. 761
cimàr – 184.3.
cimar – 184.3.
crema – bilj. 840
crèma – bilj. 840
čenere – bilj. 761
fèca **de** vin – 196.3.
fèca **de** l vin – 196.3.
fondachio **de** l'ogio –
178.3.1.
fondačo **de** l ojo –
178.3.1.
pirón **de** ua – bilj. 792
vin **de** baštון – bilj. 826
debole – 195.4.
dèbole – 195.4.
faturà – 195.3.
vin **fatura** – 195.3.
faturar – 195.3.
faturàr – 195.3.
fèca – 196.3.
fèca de vin – 196.3.

- feca** de l vin – 196.3.
 feša – 196.3.
 feša – 196.3.
 feza – 196.3.
 fezza – 196.3.
 fjor – 196.2.
 filósera – 185.
 fogia – 179.2.
 foia – 179.2.
 fòia – 179.2.
 foio – bilj. 728
 folo – 185.1.2.1.
 fòlo – 185.1.2.1.
 'folo – 185.1.2.1.
 fòlo – 185.1.2.1.
fondachio de l'ogio –
 178.3.1.
 fondàci – 178.3.1.
 fondàcio – 178.3.1.
 fondàči – 178.3.1.
fondačo de l ojo –
 178.3.1.
 foresto – 186.1.1.
 forèsto – 186.1.1.
 fràgola – 186.
 fragola – 186.
 fragula – 186.
 fundàci – 178.3.1.
 garbo – 178.1.
 gârbo – 178.1.
 grampa – bilj. 847
 granzio – 178.1.
 grinta – 185.
 grinta – 185.
 intemperar – 199.1.
 kjanti – 197.3.
 kjanto – 197.3.
 akwa temperada **kon**
 ažedo – 199.1.
 akwa temperada **kon**
 ažejo – 199.1.
 vin **kon** bašton – bilj. 826
 feca de l vin – 196.3.
 fondachio de l'ogio –
 178.3.1.
 fundačo de l ojo –
 178.3.1.
 mastrucar l uwa – bilj.
 806
 maštrucar l uwa – bilj.
 806
 maštrušar l uwa – bilj.
 806
 ludro – 178.4.
 màchina – 191.
 mašina – 191.
mašina per mažinar uva
 – 191.
 malvasía – 186.
 malvašia – 186.
 malvašja – 186.
 malvazija – 186.

- malvažija – 186.
malvažija – 186.
Manovasìa – 186.
mastrucar – 193.3.
mastrucar l uwa – bilj.
806
maštrucar l uwa – bilj.
806
maštrušar l uwa – bilj.
806
mašina per **mažinar** uva
– 191.
mestro – 195.3.
mèstro – 195.3.
morcia – 178.3.1.
mòrcia – 178.3.1.
morga – 178.3.1.
morka – 178.3.1.
moscàto – 186.
moskato – 186.
mosto – bilj. 811
moškato – 186.
mošto – bilj. 811
mošto – bilj. 811
mufa – 196.6.
mùfa – 196.6.
murka – 178.3.1.
muscàto – 186.
muškato – 186.
fondachio de l'ogio –
178.3.1.
- ojo** grancido – bilj. 710
fondačo de l' **ojo** –
178.3.1.
ojo grancido – bilj. 710
pal – 183.
pàl – 183.
pena – 179.2.
pepel – bilj. 761
mašina per mažinar uva –
191.
pianta – 179.6.
piànta – 179.6.
piron – 186.2.1.; bilj. 792
pirón – bilj. 792
pirón de ua – bilj. 792
piš – bilj. 875
pjantina – 179.6.
preša – 173.
qualità – 186.1.
rastèl – 173.1.
rastel – 173.1.
rastrel – 173.1.
ròdolo – 172.2.
rosa – 171.2.
salamora – 176.
salamòra – 176.
schisàr – 185.1.2.1.
schisèto – 185.1.2.1.
schizar – 185.1.2.1.
schizeto – 185.1.2.1.
schizzar – 185.1.2.1.

- schizzèto – 185.1.2.1.
 scòrsa – 171.1.2.
 scorza – 171.1.2.
 semenca – 186.4.1.
 simàr – 184.3.
 šònta – 198.1.1.2.
 šón̄ta – 198.1.1.2.
 sorta – 186.1.
 spago – 179.4.
 spàgo – 179.4.
 speron – 186.2.1.
 speròn – 186.2.1.
 spiron – 186.2.1.
 spiròn – 186.2.1.
 spirón – bilj. 792
 spricar – 185.1.
 spric̄ar – 185.1.
 sprisar – 185.1.
 sprisàr – 185.1.; 195.2.
 sprizar – 195.2.
 strica – 183.
 strìca – 183.
 šemenca – 186.4.1.
 šemenca – 186.4.1.
 šemenša – 186.4.1.
 šemenša – 186.4.1.
 šimenca – 186.4.1.
 škiceto – 185.1.2.1.
 špric̄ar – 185.1.
 špriš̄ar – 185.1.
 taiar – bilj. 749
 taràn – 186.
 temperà – 199.1.
 akwa **temperada** kon
 ažedo – 199.1.
 akwa **temperada** kon
 ažejo – 199.1.
 temperar – 199.1.
 temperàr – 199.1.
 teran – 186.
 teràn – 186.
 teran – 186.
 terùn – 186.
 torchio – 172.
 tòrcio – 172.
 torcolo – 172.
 tòrcolo – 172.
 torta – bilj. 724
 'torta – bilj. 724
 torte – bilj. 724
 pirón de **ua** – bilj. 792
 mākina per māžinar **uva** –
 191.
 mastruc̄ar l **uwa** – bilj.
 806
 maštruc̄ar l **uwa** – bilj.
 806
 maštruš̄ar l **uwa** – bilj.
 806
 vasca – 172.3.
 vedriòl – 185.1.1.
 vencher – 184.4.1.

venchèr – 184.4.1.
venco – 184.4.1.
véncò – 184.4.1.
versa – 195.5.
vèrsa – 195.5.
vin de bašton – bilj. 826
vin fatura – 195.3.
vin kon bašton – bilj. 826
feca de **vin** – 196.3.
feca de l **vin** – 196.3.

B. Istriotski

vin da **bas'ton** – bilj. 826
vin de **baš'ton** – bilj. 826
vin de **baš'ton** – bilj. 826
viń de **baš'ton** bilj. 826
bersa – 195.5.
bierto – 195.5.
b'rajda – 180.
vin **da** bas'ton – bilj. 826
vin **de** baš'ton – bilj. 826
vin **de** baš'ton – bilj. 826
viń **de** baš'ton bilj. 826

'fesa – 196.3.
'feša – 196.3.
f'jesa – 196.3.
grapá – 196.5.; bilj. 846
gropa – 196.5.; bilj. 846
vęrsa – 195.5.
vin da bas'ton – bilj. 826
vin de baš'ton – bilj. 826
vin de baš'ton – bilj. 826
viń de baš'ton bilj. 826

B1 Furlanski

most – 194.
Munzûl – bilj. 866
muzul – 197.5.

muzûl – bilj. 866
teràn – 186.

C. Književni talijanski, starotalijanski

bevanda – bilj. 830

bibenda – bilj. 830

boccia – bilj. 861

chianti – 197.3.

fillossera – 185.

foglia – 179.2.

greppa – 196.5.

grinta – 185.

gromma – 196.5.

mosto – 194.

muschiato – 186.

peronospora – 185.

prèssa – 173.

pressare – 173.

rappa – 196.5.

tagliare – 184.

vetriolo – 185.1.1.

viticcio – 179.4.

III. Slavenski istarski (hrvatski, slovenski i perojski), dalmatinski (hrvatski) idiomi

A. Čakavski i dubrovački

- ac – 183.;186.
bacva – 194.2.
băčva – 194.2.
bâčva – 194.2.
Vîno špricà iz **băčve**. –
195.2.
Vinò špricò z **băčve**. –
195.2.
bārac – 180.
bārac – 180.
bārac – 180.
bāras – 180.
bàres – 180.
bat – 195.3.
băt – 195.3.
bëka – 184.4.1.
bèka – 184.4.1.
bëkva – 184.4.1.
bêrsa – 195.5.
bêrsăt se – 195.5.
bëselo vîno – bilj. 834
bevânda – 195.4.
bevânda – 195.4.
bevãnda – 195.4.
bèvânda – 195.4.
bevãnda – 195.4.
bevĩnda – 195.4.
bevônda – 195.4.
bevuõnda – 195.4.
bićerĩn – 198.2.
bićerĩn – 198.2.
bićerĩn rakĩje – 198.2.
bićerĩn rakĩje – 198.2.
biĩrsa – 195.5.
bõbica – 171.1.4.
bõbica – 171.1.4.
bõbica – 171.1.4.
bõbica od črěšne –
171.1.4.
boca – 197.2.
bõca – 197.4.
bõca – 197.4.
bocũn – 197.2.
bocũn – 197.2.
bocunĩć – 197.3.
bocũõn – 197.2.
bõkula – 193.1.
bõlan – 190.1.
bõlan – 190.1.
bõlãn – 190.1.
bõlan – 190.1.
bõlna – 190.1.

- bôlno – 190.1.
 brajda – 180.;186.
 brâjda – 180.
 brâjda – 180.
 brâjda – 180.
 mlâda **brâjda** – bilj. 736
 brajde – 180.
 brâjde – 180.
 brajdenica – 186.
 brajdënica – 186.
 brâjdi – 180.
 mečati kôtse u **brâjdu** –
 bilj. 745
 brät – 171.4.
 bräti – 171.4.
bräti grôjze – 189.2.
 brîzati – 184.
 br^oâjda – 180.
 brôjda – 180.
 brôjdi – 180.
 bükula – 193.1.
 bükula – 193.1.
cidit ûle – bilj. 713
 cîdît – 178.3.
 cídit – 178.3.
 cîdîti – 178.3.
 cidîti – 178.3.
 cîknut – 195.5.
 cîknuto – 195.5.
cîknuto vîno – 195.5.
cîknuto vîno – 195.5.
cîknuto vinò – 195.5.
 cîknjen – 195.5.
 cimät – 184.3.
 cimát – 184.3.
 cimäti – 184.3.
 cimàti – 184.3.
 cîstiti – 184.3.
 cok – 179.
 crn – 186.
 cîn – 186.
 crnac – 186.
 cvèt – 171.2.
 cvêť – 196.2.
cvèt na vînu – 196.2.
 cvëtat – 171.2.1.
 cvetät – 171.2.1.
 cvîet – 196.2.
 cvît – 196.2.
 čānta – 197.3.
 čefùlja – 186.3.1.
 čefùļa – 186.3.1.
 čehuja – 186.3.1.
 čehùja – 186.3.1.
 čëp – 197.4.1.
čëp od sūrge – 197.4.1.
čëp od sūrve – 197.4.1.
čëp od sūrve – 197.4.1.
čëp ot sūrvi – 197.4.1.
čëp ud sūrve – 197.4.1.
 čerfùla – 186.3.1.
 čerxùla – 186.3.1.

- filòšera – 185.
 filošêra – 185.
 foj – bilj. 728
 fòj – bilj. 728
 fõj – bilj. 728
 fòji – bilj. 728
 fõlja – 179.2.
 fõlji – bilj. 728
 furèšta **fõza** – 186.1.1.
 fragula – 186.
 frågula – 186.
 frâgula – 186.
 gnîli **frùt** – 190.1.
 *fufati – 185.1.2.1.
 fundäče – 178.3.1.
 fündäčē – 178.3.1.
 fùndać – 178.3.1.
 fundäc – 178.3.1.
 fũola – bilj. 771
 furešt – 186.1.1.
 furešta – 186.1.1.
furèšta fõza – 186.1.1.
furèšta kvalitä – 186.1.1.
 furešto – 186.1.1.
 gârb – 178.1.
 gãrb – 178.1.
 gârbo – 178.1.
 gãrbo – 178.1.
 glaž – bilj. 865
 glâž – 197.5.
glazič rakìje – 198.2.
glazič od rakìje – 198.2.
 glêš – 197.5.
 gnîl – 190.1.
 gnjîl – 190.1.
 gnjîl – 190.1.
gnîl plòd – 190.1.
 gnjîla – 190.1.
gnîli frùt – 190.1.
 gnjîlo – 190.1.
gõrko ûle – 178.1.
 kîselo **grâjze** – bilj. 802
 grampa – 196.5.
 grâmpa – 196.5.
 grâmpa – 196.5.
 grâmpa – 196.5.
 *granak – 178.1.
 grâncav – 178.1.
 grâncav – 178.1.
 grancljîf – 178.1.
 grancljivo – 178.1.
 grânsljîv – 178.1.
grânsljivo ûle – 178.1.
 peščîca od **grâzja** –
 186.4.1.
 grîmpa – 196.5.
 grincljîv – 178.1.
 grînta – 185.
 grînta – 185.
 kòščîca od **grôjza** –
 184.4.1.
grôjze zori – 188.1.

- grôjze** zreli – 188.
brâti **grôjze** – 189.2.
kîselo **grôjze** – bilj. 802
mâkina za tært **grôjze** –
192.
mastit **grôjze** – 193.3.
pobirât **grôjze** – 189.2.
zdrîlo **grôjze** – bilj. 801
zrêlo **grôjze** – bilj. 801
mâkina za tært **grôjzi** –
192.
kîselo **grôjže** – bilj. 802
grômpa – 196.5.
grônčiv – 178.1.
grônčivo ûle – 178.1.
grotâ – 172.1.
grôz – 186.2.
grôzd – 186.2.
grôzd – 186.2.
grôzd – 186.2.
grôzd – 186.2.
mâkina od **grôzja** – 191.
mâkina za **grôzje** – 191.
pobirat **grôzje** – 189.2.
preša za **grôzje** – 193.
prešât **grôzje** – 193.2.
târgat **grôzje** – 189.
gruôjze zdrîje – 188.
zdrîlo **gruôjze** – bilj. 801
târgat **gruôzje** – 189.
gûosto – 196.3.
gûst – 196.3.
gûsto – 196.3.
gûsto od vîna – 196.3.
hlòstina – 186.3.
hlòstina – bilj. 794
hlostîna – 186.3.
hlošpîna – 186.3.
-ica – 172.1.; 178.4.;
179.5.; 185.; 186.3.1.;
186.4.1.
-ic – 197.3.
-ijati – 188.
-ika – 171.; bilj. 689; 186.
-ina – 179.6.
îskra – 195.2.
îskra – 195.2.
Vîno **iskrâ**. – 195.2.
Vinò **iskrâ**. – 195.2.
îskrit – 195.2.
istočît **ispòt** druôpa –
194.2.
istočît ispòt druôpa –
194.2.
Vîno špricâ **iz** bâčve. –
195.2.
temperâno **jâje** – bilj. 883
jâka rakîja – 198.1.1.1.
jematva – 189.
jûcki – 186.1.1.
jût – 188.3.
kâlat – 196.1.

- kàlat – 196.1.
kālāt – 196.1.
kalät se – 196.1.
kaläti – 196.1.
kalávat (se) – 196.1.
kalāvāt – 196.1.
kālčat tər̄si – 183.1.
kalīvāt (se) – 196.1.
kalīvāt (se) – 196.1.
kalīvāti – 196.1.
kamen – 172.1.
kāmen – 172.1.
kāmen – 172.1.
kamenīca – 172.1.
kamēnica – 172.1.
kamēnica – 172.1.
kāmenica – 172.1.
kāmik – 172.1.
kāmik – 172.1.
Kāmik – bilj. 704
Kāmiki – bilj. 704
känoba – 196.
kanôba – 196.
kânuva – 196.
kīsē – 188.3.
kīsel – 188.3.
kīsel – 188.3.
kīselas – 195.5.
kīselo – 188.3.
kīselo grājze – bilj. 802
kīselo grōjze – bilj. 802
- kīselo** grōjze – bilj. 802
kjānta – 197.3.
kjānta – 197.3.
kládat se – bilj. 743
klästi – 183.1.
kōčāti – 183.1.
kolac – 183.1.
kolac – 183.
kôlac – 183.
kolac od tər̄si – 183.
kolac za tər̄si – 183.
koläts – 183.
stäviti **kólce** – bilj. 745
kolci za tər̄se – 183.
kolčät – 183.1.
kolčät – 183.1.
kòlo – 172.2.
kôlo – 172.2.
kòlo od mälina – 172.2.
konôba – 196.
kónoba – 196.
kòra – 171.1.2.
korīto – 173.2.
kost – 186.4.1.
koščīca – 186.4.1.
koščīca – 186.4.1.
koščīca – 186.4.1.
köščīca od grōjza –
184.4.1.
kotâ – 198.1.
kotâl – 198.1.

- kotāl – 198.1.
kòtal – 198.1.
kotāl za rakĭjo – 198.1.
kòtal za rakĭju – 198.1.
kotāl za kùhat rakĭju – 198.1.
kotāv za rakĭju kùhat – 198.1.
kotlĭc – bilj. 873
kotlĭč – bilj. 873
kotōl za rakĭju – 198.1.
mečāti **kõtse** u brājdu – bilj. 745
kòža – 171.1.2.
kōža – 171.1.2.
kòža od mäsline – 171.1.2.
kòža od ùlike – 171.1.2.
kōža od zërna – 186.4.2.
kračina – 196.3.
krāj – 184.1.
krāj – 184.1.
krāj – 184.1.
krèpak – 198.1.1.1.
krĭpak – 198.1.1.1.
kr^oāj – 184.1.
mōšt **kùha** – 194.1.
mōšt **kùha** – 194.1.
vĭno **kùha** – 194.1.
vĭno **kùha** – 195.2.
kùhat – 194.1.
kotāl za **kùhat** rakĭju – 198.1.
kotāv za rakĭju **kùhat** – 198.1.
kùhati – 194.1.
kùhati rakĭju – 198.1.1.
mečāti **kuòlce** – bilj. 745
kuòst od zërna – 186.4.1.
kvalitâ – 186.1.
kvalitâ – 186.1.
domôća **kvalitâ** – 186.1.
furëšta **kvalitâ** – 186.1.1.
kväs – bilj. 840
kvâs – bilj. 840
kÿlo – 172.2.
lĕj od dèrvä – bilj. 870
lĭj od **lĕsa** – bilj. 870
lĭj – 197.6.
lĭj – 197.6.
lĭj od **lĕsa** – bilj. 870
lĭjak – 197.6.
lĭjak – 197.6.
lĭjak – 197.6.
lĭs od tĕrsa – 179.2.
lodrića – 178.4.
loza – 184.1.
lòza – 184.1.
lozä – 184.1.
lòza – 184.1.
lōzä – 184.1.
lug – 185.

lûg – 178.4.; 185.; bilj.
762

lûg – 185.

Lugomêrka – bilj. 763

lugomêrka – bilj. 763

luh – 178.4.

lûh – 178.4.

lupîna – 171.1.2.

lupîna – 171.1.2.

lûpît – 171.1.2.

lupît – 171.1.2.

lupît – 171.1.2.

lûpiti – 171.1.2.

lûžît – 178.4.

lužît – 178.4.

lûžnjak – 178.4.

lûžnjak – 178.4.

lûžnjāk – 178.4.

lužňök – 178.4.

sâdnica va **lyncè** – 179.6.

ljüčki – 186.1.1.

ljučkî – 186.1.1.

ljučkî – 186.1.1.

ļüdski – 186.1.1.

ļupîna – 171.1.2.

ļûpiti – 171.1.2.

ljuškò – 186.1.1.

ljût – 188.3.

lûto – 188.3.

lûto – 188.3.

mâkina – 191.

mâkina – 191.

mâkina od grôzja – 191.

mâkina za grôzje – 191.

mâkina za tært grôjze –
192.

mâkina za tært grôjzi –
192.

kòlo od **mâlina** – 172.2.

malmašîja – 186.

malamžîja – 186.

malvasija – 186.

malvazija – 186.

malvazîja – 186.

malvazîja – 186.

malvažîja – 186.

marinić – 186.

đivía **mâslina** – 171.5.

mâslina – 171.3.

kôža od **mâslina** –
171.1.2.

mast – 193.3.

mâst – 193.3.

mâst – 193.3.; bilj. 809

mastît – 193.3.

mâstit – 193.3.

mastît grôjze – 193.3.

mastîti – 193.3.

mâtica – 193.1.

mecâti kuólce – bilj. 745

mecâti kôtse u brâjdu –
bilj. 745

- Mèrika – 179.1.
 mèrika – 179.1.
 merikân – 179.1.
 Merikân – 179.1.
 merikâna – 179.1.
 merikâna – 179.1.
 Merikâna – 179.1.
 Merikânac – 179.1.
 Merikânka – 179.1.
 merikòn – 179.1.
 merikònka – 179.1.
mêso od ùlike – 171.1.3.
 mëštar – 195.3.
 mëštâr – 195.3.
 miêh – 185.1.2.1.
mïeso od ùlik – 171.1.3.
mïeso od vùliki – 171.1.3.
 mih – 185.1.2.1.
 mïh – 185.1.2.1.
 mîh – 185.1.2.1.
mîh za sumperâti –
 185.1.2.1.
 mišîna – 185.1.2.1.; bilj.
 773
 mižô – 197.5.
 mižôl – 197.5.
 mižôl – 197.5.
 mižoļ – 197.5.
 mižûol – 197.5.
 mižÿl – 197.5.
 mlad – 179.5.
mlâda brâjda – bilj. 736
mlâde rûže – bilj. 736
mlâdi vînograd – bilj. 736
 mladïca – 179.5.
 mladïca – 179.5.
mladïca plâče – 184.2.
mlâdo vîno – bilj. 831
 o zi nu fače **mladoleto** –
 195.3.
mlôdi vînograd – bilj. 736
 mocît – 185.1.1.1.
 mocîti – 185.1.1.1.
 močît – 185.1.1.1.
močît vidrijôl – 185.1.1.1.
 močîti – 185.1.1.1.
 šćenci **morski** – 179.3.
 mòst – 194.
 mošt – bilj. 810
 mòšt – 194.; bilj. 808
 môšt – 194.
môšt kùha – 194.1.
môšt kùha – 194.1.
 stočît **môšt** – 194.2.
 stočît **môšt** – 194.2.
 motât – 183.1.1.
 motat(i) – 183.1.1.
 motâti – 183.1.1.
 možul – 197.5.
 mùfa – 196.6.; bilj. 849
 mûfa – 196.6.
 mûlît – 185.1.1.1.

- munčjela – bilj. 867
 m^uočit – 185.1.1.1.
 mûrga – 178.3.1.
 mûrka – 178.3.1.
 muškat – 186.
 muškät – 186.
 muškât – 186.
 mûtan – 178.3.
 mûtan – 178.3.
 mütêž – bilj. 839
 mutèžina – bilj. 839
 mužôl – 197.5.
 mužôl – 197.5.
 *mžul – 197.5.
 mžulov – 197.5.
 cvět **na** vînu – 196.2.
 vîno **na** pällico – bilj. 826
 vinò **na** pällicu – bilj. 826
 nadoklâsti – 183.1.
 nakolčat(i) – bilj. 741
 namocit – 185.1.1.1.
 namočit – 185.1.1.1.
 namočiti – 185.1.1.1.
namočiti vindrijô –
 185.1.1.1.
 namočit – 185.1.1.1.
 namûlît – 185.1.1.1.
naprâvljeno vîno – 195.3.
 natôpiti – 185.1.1.1.
natôpiti vidrijôl –
 185.1.1.1.
- navodnît – 199.1.
 navodnjèvat – bilj. 886
 vîno **nerjèno** s pällicon –
 bilj. 826
 štrîka **o'** fèrâte – 183.
 ob- – 184.
 obrèzat – 184.
 obrezati – 184.
obrèzati rùže – 184.
 obrezivati – 184.
 òbrîzat – 184.
 obrîzât – 184.
 obrîzati – 184.
 ocat – 199.
 bôbica **od** çrèšne –
 171.1.4.
 çèp **od** sùrge – 197.4.1.
 çèp **od** sùrve – 197.4.1.
 çèp **od** sùrve – 197.4.1.
 glažič **od** rakîje – 198.2.
 gûsto **od** vîna – 196.3.
 kolâc **od** tørsi – 183.
 kôlo **od** mälina – 172.2.
 köščica **od** grôjza –
 184.4.1.
 köža **od** mäslina –
 171.1.2.
 köža **od** ùlike – 171.1.2.
 kôža **od** zërna – 186.4.2.
 kûost **od** zërna – 186.4.1.
 lěj **od** dèrvä – bilj. 870

- mākina **od** grōzja – 191.
pêrje **od** tårsa – 179.2.
pêrje **od** rûže – 179.2.
peščīca **od** grāzja –
186.4.1.
rÿžice **od** vinā – bilj. 843
līj **od** lēsa – bilj. 870
līs **od** tårsa – 179.2.
mēso **od** ùlike – 171.1.3.
miēso **od** ùlik – 171.1.3.
miēso **od** vùliki – 171.1.3
pûpak **od** tårsa – 179.3.
pûpki **od** rûže – 179.3.
òkoli – 183.1.1.
okolo – 183.1.1.
òkolo – 183.1.1.
oplès – 197.2.
oplèst – 197.2.
o-plèst – 197.2.
oplèsti – 197.2.
čèp **ot** sūrvi – 197.4.1.
otākano – bilj. 816
otākāt – 194.2.
otocīt – 194.2.
otočīt – 194.2.
otokāt – 194.2.
ovijāt – 183.1.1.
ovīt – 183.1.1.
ovīt se – 183.1.1.
ozrijāti – 188.1.
pal – 183.
pāl – 183.
palickāt – 189.3.
palīckati – 189.3.
vīno na **pālico** – bilj. 826
vīno nerjēno s **pālicon** –
bilj. 826
vīno s **pālicon** – bilj. 826
vinò na **pālicu** – bilj. 826
pānj – 179.
pānj – 179.; bilj. 723
parackāt – 189.3.
pārockat – 189.3.
parucak – 189.3.
parūckat – 189.3.
pāruckat – 189.3.
paruckati – 189.3.
pěć rakīju – 198.1.1.
pepèlnica – 185.
pepèlnāča – bilj. 760
pêrje od rûže – 179.2.
pêrje od tårsa – 179.2.
pero – 179.2.
pèro – 179.2.
pêro – 179.2.
però – 179.2.
peronòšpera – 185.
peronòšpera – 185.
peronòšpore – 185.
perūckat – 189.3.
peruckāt – 189.3.

- peščica – bilj. 694
peščica – 171.1.4.
peščica – 171.1.4.
peščica – 171.1.4.; bilj.
695
peščica od grâzja –
186.4.1.
përva rakija – 198.1.1.1.
përvi – 178.2.
përvo ũle – 178.2.
piš – 198.1.1.2.
piš – 198.1.1.2.
pišaka – 198.1.1.2.
pišat – bilj. 874
pišat – bilj. 874
pišati – bilj. 874
pišöta – 198.1.1.2.
šcenci **pitomi** – 179.3.
pjanta – 179.6.
pjantina – 179.6.
mladica **pläce** – 184.2.
pläcu – 184.2.
plav – 186.
plavac – 186.
plävac – bilj. 778
plavinac – 186.
plavina – 186.
plës – 197.2.
plës – 196.6.
plëst – 197.2.
plëst – 197.2.
plësti – 197.2.
plis – 196.6.
plisan – bilj. 850
plisnav – bilj. 850
plisnïv – 196.6.
plisnjiv – 196.6.
plisnjïv – 196.6.
gnïl **plöd** – 190.1.
pljïsnjïv – 196.6.
p^oañ – bilj. 723
pobirat – 171.4.
pobirat grözje – 189.2.
pobirat grôjze – 189.2.
pobirat grözje – 189.2.
pobirati – 171.4.
pocïeti – 184.2.
pocvarï – 178.1.
pocët – 184.2.
pocët – 184.2.
pocëti – 184.2.
pocïmjat – 184.2.
pocïnjat – 184.2.
pocïnjati – 184.2.
pøj – 197.
pøjti – 197.
pokvären – 178.1.
pokvären – 178.1.
pokväreno ũle 178.1.
pokvärit – 178.1.
pokväriti – 178.1.
pokväriti – 178.1.

- pöpel – 185.
pöpēl – 185.
pòpel – 185.
popelnica – 185.
pošnēt – 184.2.
prāzan – 194.2.
prāzān – 194.2.
prāzān – 194.2.
prāzān – 194.2.
prāznīt – 194.2.
pre- – 195.1.
prenöšpera – 185.
presādīt – 179.6.
prěša – 173.
prěša za grōzje – 193.
prešāt – 193.2.
prešāt grōzje – 193.2.
prěšati – 193.2.
pretākāt – 195.1.
pretočīt – 195.1.
priklàsti – 183.1.
primo tajo – bilj. 749
prīsād – 179.6.
prisād – 179.6.
prisād – 179.6.
prisādīti – 179.6.
prisādīti – 179.6.
pritākāt – 195.1.
pritākati – 195.1.
pritočīt – 195.1.
pritočīti – 195.1.
pro- – 184.3.
procidīt – 178.3.
procidīt – 178.3.
procīdīt – 178.3.
procidīti – 178.3.
procīdīti – 178.3.
prorēdīt – 184.3.
prorīdīt – 184.3.
prosēdit – 178.3.
přvi – 178.2.
prvî – 178.2.
přvi – 178.2.
pup – 179.3.
pùp – 179.3.
pûp – 179.3.
pùp – 179.3.
pùpak – 179.3.
pupāk – 179.3.
púpak – 179.3.
pūpak – 179.3.
pūpak od tər̄sa – 179.3.
pùpki od rùže – 179.3.
rakīja – 198.
jâka **rakīja** – 198.1.1.1.
përva **rakīja** – 198.1.1.1.
bićerîn **rakīje** – 198.2.
bićerîn **rakīje** – 198.2.
glažič **rakīje** – 198.2.
glažič od **rakīje** – 198.2.
žmujič **rakīje** – 198.2.
žmulič **rakīje** – 198.2.

- dèlat **rakìjo** – 198.1.1.
 kotâl za **rakìjo** – 198.1.
 dèlat **rakiju** – 198.1.1.
 kòtal za **rakìju** – 198.1.
 kotâv za **rakìju** kùhat –
 198.1.
 kotôl za **rakìju** – 198.1.
 kotâl za kùhat **rakìju** –
 198.1.
 kùhati **rakìju** – 198.1.1.
 pèc **rakìju** – 198.1.1.
 rastèla – 173.1.
 rastêli – 173.1.
 rastopît – 185.1.1.1.
 rastopîti – 185.1.1.1.
 raštèla – 173.1.
 raštèle – 173.1.
 rãštele – 173.1.
 raštèle – 173.1.
 raštrèle – 173.1.
 raz- – 184.3.
 razrêdit – 184.3.
 razridit – 184.3.
 razriditi – 184.3.
 razrîditi – 184.3.
 râžica – bilj. 843
 red – 182.
 rêd – 182.
 rêd – 182.
rêd rùža – bilj. 738
rêd tërsi – bilj. 738
- rêd** tërsi – bilj. 738
 rêdak – 195.4.
 rîdak – 195.4.
 rîdak – 195.4.
 riditi – 184.3.
 riditi – 184.3.
 rîditi – 184.3.
 rièdak – 195.4.
 rⁱedît – 184.3.
rîzat tërse – 184.
 rôduja – 172.2.
 ròdul – 172.2.
 rōdul – 172.2.
 rôdul – 172.2.
 rôdul – 172.2.
 rôdul – 172.2.
 rôdul – 172.2.
 rôžica – bilj. 843
 rôžice – bilj. 843
 ručica – 197.5.
 rûka – 197.5.
 rûkà – 197.5.
 rukà – 197.5.
 dîvía **rùža** – 179.1.
 obrèzati **rùže** – 184.
 rêd **rùža** – bilj. 738
 mlâde **rùže** – bilj. 736
 pêtje od **rùže** – 179.2.
 pûpki od **rùže** – 179.3.
rÿžice od vinà – bilj. 843
 vîno s pâlicon – bilj. 826
 vîno nerjèno s pâlicon –

- bilj. 826
sâd – 171.3.
sâđ – 171.3.
sâđ – 171.3.
sadīt – bilj. 698
sâdit – bilj. 698
sâđit – bilj. 698
sâđiti – bilj. 698
sadīti – bilj. 698
sâdnica – 179.6.
sadnīca – 179.6.
sâdnica va lyncë – 179.6.
salamùra – 176.
sìme – bilj. 799
skörup – 196.2.
skörùp – 196.2.
skröb – 196.2.
skröb – 196.2.
skròp – 196.2.
slâbo vinö – 195.4.
s^oâd – 171.3.
s^oâđiti – bilj. 698
sodīt – bilj. 698
sôrta – 186.1.
sòrta – 186.1.
sörta – 186.1.
domâca **sörta** – 186.1.
domâća **sörta** – 186.1.
dömaća **sörta** – 186.1.
tùja **sörta** – 186.1.1.
tûja **sörta** – 186.1.1.
Vīno sprīca. – 195.2.
stāviti kôlce – bilj. 745
stina – 172.1.
stočīt mōšt – 194.2.
stočīt mōšt – 194.2.
stočīti – 194.2.
stōčīti – 194.2.
stûp – 183.
sûmper – 185.1.2.
sùmper – 185.1.2.
sumperät – 185.1.2.
sumperäti – 185.1.2.
mīh za **sumperäti** –
185.1.2.1.
sûmpor – 185.1.2.
sùmporat – 185.1.2.
sumporät – 185.1.2.
sûnpor – 185.1.2.
sûrba – 197.4.1.
čëp od **sûrge** – 197.4.1.
sûrva – 197.4.1.
čëp od **sûrve** – 197.4.1.
čëp od **sûrve** – 197.4.1.
čëp ud **sûrve** – 197.4.1.
čëp ot **sûrvi** – 197.4.1.
šcênac – 179.3.
ščênac – 179.3.
ščênac – 179.3.
ščenci morski – 179.3.
ščenci pitomi – 179.3.
škørľub – 196.2.

- škørlùp – 196.2.
 škørlûp – 196.2.
 škicät – 185.1.2.1.
 škicäti – 185.1.2.1.
 škicèt – 185.1.2.1.
 škìcet – 185.1.2.1.
 škicèt – 185.1.2.1.
 škörup – 196.2.
 škorûp – 196.2.
 škorûp – 196.2.
 škörup – 196.2.
 škröb – 196.2.
 škröp – 196.2.
slábo vinö – 195.4.
 sórta – 186.1.
 špäg – 179.4.
 špäg – 179.4.
 špâh – 179.4.
 špâh – 179.4.
 šperûn – 186.2.1.
 špirôn – bilj. 793
 špirûn – 186.2.1.; bilj. 793
 špirûn – 186.2.1.
 špir^uôn – 186.2.1.
 špög – 179.4.
 šprïc – 185.1.1.
Vîno špricä iz bäčve. –
 195.2.
 špricät – 185.1.; 195.2.
 šprìcat – 185.1.; 195.2.
šprìcat tërsi – 185.1.
- Vinö špricö** z bäčve. –
 195.2.
 šprìcot – 195.2.
 vîno **štâpan** – bilj. 826
storèno vinö – 195.3.
 štrika – 183.; bilj. 740
 štrîka – 183.
 štrîka – 183.
štrîka o' fërâte – 183.
 taj(o) – bilj. 749
 primo **tajo** – bilj. 749
 târč – 172.
 zelenka **tavna** – 186.
temperâno jâje – bilj.
 883
 temperânje – 199.1.; bilj.
 883
 temperâne – 199.1.
 temperâne – 199.1.
 temperâne – 199.1.
 temperäti – 199.1.
 tenperânje – bilj. 883
 tenperäti – 199.1.
 teran – 186.
 terän – 186.
 terân – 186.
 terön – 186.
 tægädba – 189.
 tægädba – 189.
 tægädva – 189.
 tægädva – 189.

- tørgaŋe – 189.
tørgat grøzje – 189.
tørgat grūozje – 189.
tørs – 179.
dīvi **tørs** – 179.1.
dīvli **tørs** – 179.1.
līs od **tørsa** – 179.2.
pêrje od **tørsa** – 179.2.
pûpak od **tørsa** – 179.3.
kolcì za **tørse** – 183.
rìzat **tørse** – 184.
kolâc od **tørsi** – 183.
kolâc za **tørsi** – 183.
kâlčat **tørsi** – 183.1.
rêd **tørsi** – bilj. 738
rêd **tørsi** – bilj. 738
šprîcat **tørsi** – 185.1.
mākina za **tørt** grøjze –
192.
mākina za **tørt** grøjzi –
192.
tørti – bilj. 724
tirän – 186.
topît – 185.1.1.1.
tørac – 172.
tørač – 172.
tôré – 172.
tòré – 172.
torcât – 193.2.
torčât – 193.2.
tørkū – 172.
tøрку – 172.
tøркуja – 172.
tørkul – 172.
tørkūl – 172.
tørkul – 172.
tørkul – 172.
trgačina – 189.
trgačina – 189.
trgädba – 189.
trgat – 189.
trgati – 189.
trgoŋe – 189.
trs – 179.
trš – 179.
trš – 179.
trt – 192.
trta – bilj. 724
trta – bilj. 724
trte – bilj. 724
trte – bilj. 724
trti – 192.
tsvît – 171.2.
tuhljif – 196.6.
tuhljiv – bilj. 851
tuhļiv – bilj. 851
tuhļivo – 196.6.
tūj – 186.1.1.
tūja – 186.1.1.
tūjä – 186.1.1.
tūja – 186.1.1.
tūja sôrta – 186.1.1.

- tûja** sôrta – 186.1.1.
 tûje – 186.1.1.
 tûje – 186.1.1.
 tûji – 186.1.1.
 tûji – 186.1.1.
 turčät – 193.2.
 u- – 188.1.
 mečäti kôtse **u** bräjdu –
 bilj. 745
 ubrızati – 184.
 ucët – 199.
učineno vîno – 195.3.
 čëp **ud** sûrve – 197.4.1.
 mîeso od **ùlik** – 171.1.3.
 ulika – 171.
 ùlika – 171.
 ùlika – 171.
 ðiblá **ùlika** – 171.5.
 ðimná **ùlika** – 171.5.
 ðivlá **ùlika** – 171.5.
 ùlike – 171.3.
 kôža od **ùlike** – 171.1.2.
 mêso od **ùlike** – 171.1.3.
 ùlikva – 171.
 úle – 171.
 ùle – 178.
 ûle – 178.
 ũle – 178.
 ùle – 178.
 cidît **úle** – bilj. 713.
 gôrko **úle** – 178.1.
 grânslivo **úle** – 178.1.
 grônčivo **úle** – 178.1.
 pokvãreno **úle** 178.1.
 pãrvo **úle** – 178.2.
upletëna böca – 197.2.
 utocît – 194.2.
 utočît – 194.2.
 uvijät – 183.1.1.
 uvijät se – 183.1.1.
 uvijäti se – 183.1.1.
 uvît – 183.1.1.
 uvît se – 183.1.1.
 uvîti – 183.1.1.
 uzdrîjat – 188.1.
 uzdrijäti – 188.1.
 uzdrît – 188.1.
 uzorît – 188.1.
 uzorît se – 188.1.
 ùzrijat – 188.1.
 uzrît – 188.1.
 sâdnica **va** lyncë – 179.6.
 várit – bilj. 814
 vãrît – bilj. 814
 vãška – 172.3.
 vâška – 172.3.
 vënka – 184.4.1.
 vënka – 184.4.1.
 venkãr – 184.4.1.
 venkêr – 184.4.1.
 venkër – 184.4.1.
 vetîca – 179.4.

- võrh – 196.2.
vidrijõl – 185.1.1.
močõt **vidrijõl** –
185.1.1.1.
natõpiti **vidrijõl** –
185.1.1.1.
vidrijõla – 185.1.1.
vidrijuõl – 185.1.1.
Vinkuràn – bilj. 754
gũsto od **vĩna** – 196.3.
rÿžice od **vinã** – bilj. 843
namočitĩ **vindrijõ** –
185.1.1.1.
Vĩno iskrã. – 195.2.
Vinõ iskrã. – 195.2.
vĩno kũha – 194.1.
vĩno kũha – 195.2.
vinõ na pãlicu – bilj. 826
vĩno nerjẽno s pãlicon –
bilj. 826
vĩno na pãlico – bilj. 826
vĩno s pãlicon – bilj. 826
Vĩno sprĩca. – 195.2.
Vĩno špricã iz bãcve. –
195.2.
Vinõ špricõ z bãcve. –
195.2.
vĩno štãpan – bilj. 826
bẽselo **vĩno** – bilj. 834
cĩknuto **vĩno** – 195.5.
cĩknuto **vĩno** – 195.5.
cĩknuto **vĩno** – 195.5.
dẽbulo **vĩno** – 195.4.
dẽbulo **vinõ** – 195.4.
faturãno **vinõ** – 195.3.
faturãno **vĩno** – 195.3.
faturãno **vinõ** – 195.3.
faturãno **vinõ** – 195.3.
mlãdo **vĩno** – bilj. 831
naprãvľeno **vĩno** – 195.3.
slãbo **vinõ** – 195.4.
storẽno **vinõ** – 195.3.
slãbo **vinõ** – 195.4.
učĩneno **vĩno** – 195.3.
vinograd – bilj. 735
vĩnograd – bilj. 735
vinõgrad – bilj. 735
mlãdi **vĩnograd** – bilj.
736
mlõdi **vĩnograd** – bilj.
736
Vinogrãdina – 181.
Vĩnogrãdišće – 181.
cvõt na **vĩnu** – 196.2.
viti (se) – 183.1.1.
vitĩca – 179.4.
vojica – 179.4.
vojĩca – 179.4.
võjica – 179.4.
vojĩca – 179.4.
võrit – bilj. 814
vrõt – 195.2.

- vřs – 186.1.
 vřst – 186.1.
 vřst – 186.1.?
 vřsta – 186.1.
 vrstă – 186.1.
 vùlika – 171.
 mĕso od **vùliki** – 171.1.3.
 Vinò špicò **z** băčve. –
 195.2.
 za – 179.6.
 kolăc **za** tărsi – 183.
 kolcĭ **za** tărse – 183.
 kotâl **za** rakĭjo – 198.1.
 kòtal **za** rakĭju – 198.1.
 kotâl **za** kûhat rakĭju –
 198.1.
 kotâv **za** rakĭju kûhat –
 198.1.
 kotôl **za** rakĭju – 198.1.
 măkina **za** grôzje – 191.
 măkina **za** tĕrt grôzje –
 192.
 măkina **za** tĕrt grôjzi –
 192.
 mĭh **za** sumperăti –
 185.1.2.1.
 prĕša **za** grôzje – 193.
 zamotăt – 183.1.1.
 zamotăti – 183.1.1.
 zavijăt – 183.1.1.
 zavijăt se – 183.1.1.
 zavijăti – 183.1.1.
 zavĭt – 183.1.1.
 zavĭt se – 183.1.1.
 zavĭti – 183.1.1.
 zavĭti se – 183.1.1.
 zavrĕt – 195.2.
 zbĕrsiti se – 195.5.
 zdrĭja – 188.2.
 zdrijăti – 188.
 grũojze **zdrĭje** – 188.
 zdrĭl – 188.2.
 zdrĭl – 188.2.
 zdrĭla – 188.2.
 zdrilĭti – 188.
 zdrĭlo – 188.2.
zdrĭlo grôjze – bilj. 801
zdrĭlo grũojze – bilj. 801
 zdrĭt – 188.
 ze- – 195.2.
 zelen – 186.
 zelenina – 186.
zelenka bijela – 186.
zelenka crna – 186.
zelenka mala – 186.
zelenka tavna – 186.
zelenka vela – 186.
 kũost od **zărna** – 186.4.1.
 zlĭti – 194.2.
 zlĭvăt – 194.2.
 zlĭvăti – 194.2.
 zobăt – 186.2.1.1.

- zobäti – 186.2.1.1.
 zorèt – 188.1.
 zorèt – 188.1.
 grôjze **zorì** – 188.1.
 zorìt – 188.1.
 zorìti – 188.1.
 zrel – 188.2.
 zrèl – 188.2.
 zrèl – 188.2.
 zrèl – 188.2.
 grôjze **zrelì** – 188.
zrèlo grôjze – bilj. 801
 zret – 188.
 zrìel – 188.2.
 zrⁱèl – 188.2.
 zrìja – 188.2.
 zrijät – 188.
 zrijät – 188.
 zřno – 171.1.
 žiloždêra – bilj. 765
 žërvañ – 172.2.
 žmû – 197.5.
 žmûj – 197.5.
žmujič rakìje – 198.2.
 žmújo – 197.5.
 žmúl – 197.5.
 žmûl – 197.5.
 žmûl – 197.5.
 žmûl – 197.5.
 žmùlic – 197.5.
 žmûl – 197.5.
 žmûlj – 197.5.
 žmûl – 197.5.
žmulíč rakìje – 198.2.
 žmùo – 197.5.
 žřna – 172.2.
 žřno – 172.2.
 žřvanj – 172.2.
 žřvānj – 172.2.
 žřvañ – 172.2.
 žřvno – 172.2.
 žüfko – 178.1.
 žühak – 178.1.
 žûhko – 178.1.
 žük – 178.1.
 žükak – 178.1.
 žükho – 178.1.
 žüko – 178.1.
 žünta – 198.1.1.2.
 žũnta – 198.1.1.2.
 žûnta – 198.1.1.2.
 xlostûna – 186.3.
 xlöština – 186.3.
 xloština – 186.3.

B. Istroslovenski

bašton – bilj. 826

brājda – 180.

čemat – bilj. 752

fecà – 196.3.

fece – 196.3.

feče – 196.3.

γlaš – 197.5.

γrampa – bilj. 845

γrāmpa – bilj. 845

γrānāk bilj. 709

γranko ule – 178.1.

mākina za **γrozje** – bilj.

804

kaniva – bilj. 835

kanoba – bilj. 835

kānova – bilj. 835

kjanta – bilj. 859

kjānta – bilj. 859

kraški teran – bilj. 781

mākina za **γrozje** – bilj.

804

mošt – bilj. 808

pjanta – bilj. 732

refošk – bilj. 781

ružica – 196.2.; bilj. 843

stočet – bilj. 815

šparon – bilj. 789

špricati – bilj. 825

tāmpārañe – bilj. 884

temperāñe – bilj. 884

kraški **teran** – bilj. 781

tarta – 179.

γranko ule – 178.1.

mākina **za** **γrozje** – bilj.

804

C. Perojski (crnogorski)

cvjēt – 196.2.

ocēt – bilj. 880

IV. Ini slavenski idiomi

A. Hrvatski (knjiž., neistarski i nedalmatinski idiomi)

- bät – 195.3.
beka – bilj. 755
bekvar – bilj. 755
bêrsa – 195.5.
zelenka **bijela** – 186.
brájda – bilj. 733
zelenka **crna** – 186.
filòksera – bilj. 758
jàdika – bilj. 689.
jèlika – bilj. 689.
jòšika – bilj. 689.
kamènika – bilj. 689.
kol – 183.
lovòrika – bilj. 689.
zelenka **mala** – 186.
mäslina – 171.3.
mäslinĭk – 171.3.
mäсло – 171.3.
mäst – 193.3.
mätica – 193.1.
mljèčika – bilj. 689.
mošt – 194.
müšt – 194.
òcat – 199.
pânj – 179.
peronòspora – bilj. 757
popélnica – bilj. 756
prěša – 173.
sapùnika – bilj. 689.
se – bilj. 747
šimširka – bilj. 689.
tröp – bilj. 706
trta – bilj. 724
třta – bilj. 724
ûle – 178.
ustajao – bilj. 712
užegao – bilj. 712
zelenka **vela** – 186.
vìnoogräd – 181.
zelenka bijela – 186.
zelenka crna – 186.
zelenka mala – 186.
zelenka vela – 186.
žmûlj – 197.5.

B. Slovenski (književni i neistarski idiomi)

- brájda – bilj. 733
gläž – 197.5.

hōsta – bilj. 811
hvōst – bilj. 811
kúhati – 194.1.
ličkati – 189.3.
lodríca – 178.4.
pečkà – 171.1.4.

pèčka – 171.1.4.
pøčka – 171.1.4.
plâv – bilj. 779
šprícati – 195.2.
terân – 186.
třta – bilj. 724

C. Bugarski

čep – bilj. 862

E. Češki

ocet – 199.

F. Ruski

olěj – 178.

G. Starocrkvenoslavenski

осѣтъ – 199.

olěj – 178.

V. Ini idiomi

A. *Latinski*

braida – 180.
crassus bilj. 711
ecce ille – bilj. 692
grassus bilj. 711.
sextārius – 197.5.

temperāre – bilj. 885
tēmpus – bilj. 885
terra – 186.
terrēnus – 186.
terrestris – 186.
torquēre – 179.

B. *Albanski*

musht – 193.3.

C. *Njemački*

breit – 180.
Breite – 180.
Glas – 197.5.
kochen – 194.1.

Most – 194.
spritzen – 185.1.; 195.2.
plau – bilj. 779

D. *Katalanski*

brisa – bilj. 833

E. *Iberski*

brisa – 195.5.

F. *Aragonski*

brisa – bilj. 833

G. Valencijski

brisa – bilj. 833

H. Arapski

arak – bilj. 871

/â/rakī – bilj. 871

I. Turski

raki – 198.

KAZALO KRAJNJIH ETIMONA

A. Latinski

- acētum – 199.
albus – 186.
*amūrcūla – 178.3.1.
aqua – 176.
ardēre – 198.1.1.
battuēre – bilj. 827
battuō – 195.3.
bibenda – bilj. 846
bībēre – 195.4.
bīcārium – 198.2.
*boccia – bilj. 861
*bokkja – bilj. 861
bokko- – bilj. 861
*bokya – 197.4.
bōnus – 171.1.3.
*bottia – bilj. 861
braida – 180.
brisa – bilj. 849
būccūla – 193.1.
buttis – bilj. 861
calāre – 196.1.
caldāria – 198.1.
canaba – 196.
canāba – 196.
caro – 171.1.3.
chrīisma – bilj. 840
cima – 184.3.
cīnīsia – 185.
cippus – bilj. 862
cīppus – 197.4.1.
cocēre – 198.1.
colātus – 178.3.
coquō – 194.1.
cum – 197.5.
de – 171.1.
dēbīlis – 195.4.
de illac – 190.1.
*ecce-illu – 171.1.3.
*ecce-illum – bilj. 692
*eccum-illum – bilj. 692
facēre – 195.3.
factūra – 195.3.
faecea – 196.3.
folia(m) – 179.2.

- föllis – 185.1.2.1.
 folium – 179.2.
 fölium – bilj. 728
 *forastīcus – 186.1.1.
 *fragŭla – 186.
 *fŭndus, -ōris – 178.3.1.
 *grīmmīpa – bilj. 766
 ĩllác – 178.3.
 ĩn – 183.1.; 194.2.
 jŭngĕre – 198.1.1.2.
 lĭgāre – 184.4.
 lĭgnum – 197.6.1.
 *lucrare – 198.1.1.
 lŭcrum – 198.1.1.
 machĭna – 191.
 machĭnāre – 192.
 magis – 198.1.1.1.
 magĭster – 195.3.
 mĕrgĕre – 197.
 *mōdiōlos – 197.5.
 modiolus – 197.5.
 mōdiōlus – bilj. 868
 modius – 197.5.
 mōdius – bilj. 869
 muff- – 196.6.
 mŭscu(m) – 186.
 mustum – 193.3.; 194.
 mŭstum – 194.
 (vinum) mustum – 194.
 mustus – 194.
 nōster – 186.1.
 oleum – 178.
 olĕum – bilj. 708
 olium – 178.
 os – 171.1.4.
 palus – 183.
 pĭnna – 179.2.
 *pišare (onomat.) –
 198.1.1.2.
 plāngere – 184.2.
 planta – 179.6.
 pōnĕre – 183.1.
 prĕssāre – 173.
 qualitāte(m) – 186.1.
 rancĭdus – 178.1.
 rastĕllus – 173.1.
 rĭpa – 172.2.
 rōsa – 171.2.
 rōŭā – 172.2.
 rōŭulus – 172.2.
 sal – 176.
 *salamŭria – 176.
 scōrtea – 171.1.2.
 sĕ – 183.1.1.
 *sĕmĕntia – 186.4.1.
 sĕmĭnāre – 186.4.1.
 sĭc – 199.1.
 sōrs, sōrte – bilj. 785
 sōrta(m) – 186.1.
 *spagum – 179.4.
 sŭb – 194.2.
 sŭber – 197.4.1.

taliāre – 184.	vascūlum – 172.3.
talis – 198.1.1.1.	versa – 195.5.
těmpěřāre – 199.1.	vertere – 195.5.
těner – 181.1.	věrtěre – bilj. 832
těněř – bilj. 737	vincārium – bilj. 754
*těněrus – bilj. 737	vīncūlum – 184.4.1.
*terrāneus – 186.	vīnum – 195.
*terrān(i)us – 186.	(vīnum) mustum – 194.
*terrānus – 186.	vītis – 179.4.
terrārius – 186.	vitreōlus – 185.1.1.
tōrcūlum – 172.	vitřeus – 185.1.1.
tōrquēre – 179.	vitriolum – 185.1.1.
torta – 179.	
ūter – 178.4.	

B. Starogrčki

chrīisma – bilj. 840	móschos – 186.
κάναβος – 196.	

C. Praslavenski

*bat- – 195.3.	*boльнъ – 190.1.
*batъ – 195.3.	*bъrāti – 171.4.
*batati – 195.3.	*cědīti – 178.3.
*bъci, gen *bъцьve –	*cholstъ – 186.3.
194.2.	*čerъ – 197.4.1.
bičī – 195.3.	*чepъ – bilj. 862
*bobъ bob – 171.1.4.	*čěti – bilj. 751

- *čexьlǫ – 186.3.1.
 *čistъ – 190.
 *čistiti – 184.3.; 190.
 *čьrnъ – 186.
 *domatъ – 186.1.
 *drobiti – bilj. 705
 *gnǫti – 190.1.
 *gŏstъ – 196.3.
 *grěнь – 178.1.
 *grozdъ – 186.2.
 *hvöstъ – bilj. 795
 *jǫskra – 195.2.
 *jitǫ – 197.
 *jъz + *lǫti – 194.2.
 *kǫmenъ – 172.1.
 *kǫmy – 172.1.
 *klǫdati – 183.1.
 *klǫsti – 183.1.
 *kolǫ – 183.
 *kŏlo – 172.2.
 *kora – 171.1.2.
 *korŷto – 173.2.
 *kŏstъ – 186.4.1.
 *kotъlǫ – 198.1.
 *koz'a – 171.1.2.
 *kŏža – 171.1.2.
 *krǫjъ – 184.1.
 *krěpъkъ – 198.1.1.1.
 *kúka – 179.4.
 *kuxati – 194.1.
 *kvarǫti – 178.1.
 *kvǫsъ – bilj. 840
 *květ – 171.2.
 *kvistǫ – 171.2.1.
 *kýsel – 188.3.
 *lǫjъ – 197.6.
 *lǫti – 194.2.; 197.6.
 *lozà – 184.1.
 *lupiti – 171.1.2.
 *lýko – 189.3.
 *ljudъskъ – 186.1.1.
 *ljútъ – 188.3.
 *mǫslo – 171.3.
 *matica – 193.1.
 *měhъ – 185.1.2.1.
 *močǫti – 185.1.1.1.
 *mŏldъ – 179.5.
 *motǫti – 183.1.1.
 *mŏtъnъ – 178.3.
 *mъstъ – 193.3.
 *mulǫti – 185.1.1.1.
 *na – 185.1.1.1.
 *navodъniti – 199.1.
 *obъ – 184.
 *ŏkolo – 183.1.1.
 *orz(ъ) – 184.3.
 *per- – 195.1.
 *per- + *čědǫti – 178.3.
 *pero – 179.2.
 *pestъ – bilj. 694
 *plěsъ – 196.6.
 *plestǫ – 197.2.

- *polvъ – bilj. 795
 *polvъ(jъ) – 186.
 *pъnjъ – 179.
 *po- – 171.4.; 178.1.; bilj. 751
 *po(-) – 197.
 *počęti – 184.2.
 *popъkъ – 179.3.
 *porelъ – 185.
 *pórzdnъ – 194.2.
 *pro(-) – 184.3.
 *pъgvъ – 178.2.
 *pъt'ъkǎ – 171.1.4.
 *rędъ – 182.
 *rędъkъ – 184.3.; 195.4.
 *ręzati – 184.
 *roqá – 197.5.
 *sâdъ – 171.3.
 *sadǐti – bilj. 698
 *sęmeę – bilj. 799
 *(s)kora – bilj. 691
 *(s)kori – bilj. 691
 *skorlup(a) – 196.2.
 *skröbъ – 196.2.
 *stъlpъ – 183.
 *sýpati – 185.
 *térti – 192.
 *töčiti – 194.2.; 195.1.
 *töçoti – 196.6.
 *topǐti – 185.1.1.1.
 *trep- – 175.
 *tǐrgati – 189.
 *tropъ – bilj. 706
 *trъsъ – 179.
 *tudъ – 186.1.1.
 *variti – 194.1.; bilj. 814
 *vǐti – 179.4.; 183.1.1.
 *vǐtica – 179.4.
 *vъręti – 195.2.
 *vъrç – 196.2.
 *vъrstǎ – 186.1.
 *za – 179.6.; 195.2.
 *zelenъ – 186.
 *zobǎti – 186.2.1.1.
 *zoriǐti – 188.1.
 *zъręlъ – 188.2.
 *zъręti – 188.
 *zъno – 171.1.
 *žъny – 172.2.
 *žъkъ – 178.1.

D. Starovisokonjemački

- kuhhōn – 194.1.
 louge – 178.4.
 mutti – 197.5.
 rōsa – 171.2.

E. Srednjevisokonjemački

glas – 197.5.

most – 194.

rappe – 196.5.

rōse – 171.2.

F. Gotski

*grimmitha

G. Franački

sporo – 186.2.1.

H. Langobardski

braidā – 180.; bilj. 734

harw – 178.1.

strikha – 183.

I. Galski

*barros

J. Perzijski

mušk – 186.

BIBLIOGRAFIJA (s kraticama)

- ARJ – ____ , 1880.-1976.: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-XXIII, JAZU. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
- BB – Goran Filipi, 1997.: *Betinska brodogradnja. Etimologijski rječnik pučkog nazivlja*: Šibenik: Županijski muzej Šibenik
- BBT – Nikola VELČIĆ, 2003.: *Besedar Bejske Tramuntane*. Mali Lošinj – Beli – Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Cres-Lošinj
- BOE – Giuseppe BOERIO, 1971.: *Dizionario del dialetto veneziano*. Milano: Martello Editore (prettisak mletačkoga izdanja iz 1856.)
- CB – Đurđica Ivančić-Dusper, 2003.: *Crikveniški besedar*. Crikvenica: Ustanova u kulturi „Dr. Ivan Kostrenčić”
- CHIO – R. Naccari, G. Boscolo, 1982.: *Vocabolario del dialetto chioggiotto*. Chioggia: Editrice Charis
- ČDO – Janneke KALSBECK, 1998.: *The Čakavian Dialect of Orbanići near Žminj in Istria*. Amsterdam-Atlanta: Editions Rodopi B. V.
- ČDOC – Hubrecht Peter HOUTZAGERS, 1953.: *The Čakavian Dialect of Orlec on the Island of Cres*. Amsterdam
- ČKG – Antonio SIMONETTI, 2012.: *Čakular kaštelirskega govora klašika*. Poreč: Sintel consulting d. o. o.
- ČL – Mate HRASTE, 1979.: Petar ŠIMUNOVIĆ, *Čakavisches-deutsches Lexicon*, knj. I. Köln-Wien: Böhlau Verlag,
- DAR – Gh, BULGĂR, Gh. CONSTANTINESCU-DOBRIȚOR, 2000.: *Dicționar de arhaisme și regionalisme*. Bukurešt: Editura SAECULUM I. O.

- DAR – Matilda CARAGIU MORIŢEANU, 1979. *Dicţionar aromân*, I (A-D). Bukureşt: Editura Enciclopedică
- DARM – Dina CUVATA, 2006: *Dictsionar armănescu – machidunescu*. Skopje: Uniea ti cultură-a Armănjlor dit Machidunii
- DAS – Pribislav B. MARINKOVIĆ, 2009.: *Cincarsko-srpski rečnik/Dictsionar armănescu-sârbescu*. Beograd: Srpsko-cincarsko društvo Lunjina
- DDAR – Tache PAPAHAĞI, 1963: *Dicţionarul dialectului aromân*. Bukureşt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne
- DDC – Giulio MANZINI, Luciano ROCCHI, 1995: *Dizionario storico fraseologico etimologico del dialetto di Capodistria*. Trst, Rovinj: Unione Italiana Fiume, Università Popolare di Trieste
- DDIs – Petru NEIESCU, 2011., 2015.: *Dicţionarul dialectului istroromân*, I (A-C) – II (Ĉ-K). Bukureşt: Editura Academiei Române
- DDP – Pino ORBANICH, Barbara BURŠIĆ GIUDICI, 2009.: *Dizionario del dialetto di Pola*. Rovinj: Unione italiana – Fiume, Università popolare – Trieste, Società di studi e ricerche MEDITERAN – Pula
- DELI – Manlio CORTELAZZO, Paolo ZOLLI, 1999.: *Dizionario Etimologico della Lingua Italiana*: Bologna: Zanichelli
- DELI-cd – Manlio CORTELAZZO, Paolo ZOLLI, 1999.: *Dizionario Etimologico della Lingua Italiana*: Bologna: Zanichelli (izdanje na CD-u)
- DELR – Mihai VINEREANU, 2008.: *Dicţionar etimologic al limbii Române pe baza cercetărilor de indo-europenistica*. Bukureşt: Alcor Edimpex s. r. l.

- DER – Alejandro CIORANESCU, 1966.: *Diccionario etimologico rumano*. Tenerife, Madrid: Universidad de la Laguna
- DEX – —, 1998.: *Dicționarul explicativ al limbii române*. Bukurešt: Univers Enciclopedic
- DIr – Richard SÂRBU, Vasile FRĂȚILĂ, 1998.: *Dialectul istro-român*. Temišvar: Editura Amarcord
- DLI-cd – Giacomo DEVOTO, Gian Carlo OLI, 2003.: *Il Dizionario della Lingua Italiana* (izdanje na CD-u). Firenze: La Monnier
- DMr – Theodor CAPIDAN, bng: *Meglenoromâni III, Dicționar meglenoromân*. Bukurešt: Academia Română
- DRI – Josif POPOVICI, 1909.: *Dialectele romîne, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2^A (texte și glosar)*. Halle A. D. S.: Editura autorului
- DRIS – Josif POPOVICI, 1914.: *Dialectele romîne, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2^A (texte Ei glosar)*. Halle A. D. S.: Editura autorului
- DRsn – Vasile FRĂȚILĂ, 2014.: *Dielectologie românească (sud- și nord- dunăreană)*. Cluj-Napoca: Argonaut
- ERHJ – Ranko MATASOVIĆ, Tijmen PRONK, Dubravka IVŠIĆ, Dunja BROZOVIĆ RONČEVIĆ, 2015.: *Etimološki rječnik hrvatskoga jezika, 1. svezak (A-NJ)*. Zagreb: Zavod za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- ESSJ – France BEZLAJ, 1982.-2007.: *Etimološki slovar slovenskega jezika (I-IV)*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti
- EWRS-LE – Sextil PUȘCARIU, 1905.: *Etymologisches Wörterbuch de rumänischen Sprache: I. Lateinisches Element*. Heidelberg: Carl Winter's Universitätsbuchhandlung

- GDDT – Mario DORIA, 1984.: *Grande dizionario del dialetto triestino*. Trst: Italo Svevo
- GG – Iva LUKEŽIĆ, Sanja ZUBČIĆ, 2007.: *Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)*. Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Grobinščine
- GGr – Alvišana KLARIĆ, 2012.: *Govor Gračišća*. Pazin: Ogranak Matice hrvatske Pazin
- HBI – Ivan ŠUGAR, 2008.: *Hrvatski biljni imenoslov*. Zagreb: Matica Hrvatska
- HER – Alemko GLUHAK, 1993.: *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb: August Cesarec
- HERj – Vladimr ANIĆ et al., 2002.: *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi liber
- ID – Josip RIBARIĆ, 2002.: *O istarskim dijalektima*. Pazin: Josip Turčinović d. o. o.
- ILA – Goran FILIPI, Barbara BURŠIĆ GIUDICI 1998.: *Istriotski lingvistički atlas*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran
- ImLA – Goran FILIPI, Barbara BURŠIĆ GIUDICI 2012.: *Istromletački lingvistički atlas*. Zagreb: Dominović
- IrG – Arthur BYHAN, 1899.: *Istrorumänisches Glossar*, u Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache, IV, str. 174-396. Leipzig
- IrHR – August KOVAČEC, 1998.: *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik s gramatikom i tekstovima*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran
- IrLA – Goran FILIPI, 2002.: *Istrorumunjski lingvistički atlas / Atlasul Lingvistic Istroromân / Atlante Linguistico Istrorumenno*. Pula: Znanstvena udruga MEDITERAN Pula

- JETi – Vojmir VINJA, 1998., 2003., 2004.: *Jadranske etimologije (jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku)*, I-III. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Školska knjiga
- LAIČaGgr – Goran FILIPI, Barbara BURŠIĆ GIUDICI: *Lingvistički atlas istarskih čakavskih govora* – građa dostupna na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
- LVIJ – Andro Roki FORTUNATO, 1977. *Libar viškiga jazyka*. Toronto: vlastita naklada
- MALGI – Radu FLORA, 2003.: *Micul atlas lingvistic al graiurilor istroromâne*. Bukurešt: Editura Academiei Române
- MFR – Alexander SELMAN, 2006.: *Mali funtanjanski rječnik*. Funtana: vlastita naklada
- MrA – Petar ATANASOV, 2002.: *Meglenoromâna astăzi*. Bukurešt: Editura Academiei Române
- MtP-cd – Maks PLETERŠNIK, 2006.: *Slovesnko-nemški slovar (1894-1895)* – transliterirana izdaja, izdanje na CD-u. Ljubljana
- NDuR – Davor MLADOŠIĆ, Maja MILOŠEVIĆ, 2011.: *Naški dubrovački rječnik*. Dubrovnik: Verbum publicum d. o. o.
- NNDT – Gianni PINGUENTINI, 1984.: *Nuovo dizionario del dialetto triestino: storico, etimologico, fraseologico* (pretisak izdanja iz 1969.). Udine: Del Bianco Editore
- NZ – ____, 1988.: *Il nuovo Zingarelli. Vocabolario della lingua italiana di Nicola Zingarelli*. Bologna: Zanichelli
- OA – osobne ankete
- PI – Šime RUŽIĆ SUDČEV, 1999.: *Pičan i pičònski idiomi*. Pula: C.A.S.H.

- PIRONA – Giulio Andrea PIRONA, Ercole CARLETTI, Giov. Batt. CORGNALI, 1966.: *Il nuovo Pirona (vocabolario friulano)*. Udine: Società filologica friulana
- PND – Ondina LUSA, 2012.: *Le perle del nostro dialetto*, vol. I. Piran: Comunità degli Italiani «Giuseppe Tartini», Il Trillo
- RB – Ante BAČIĆ FRATRIĆ, 1988.: *Rječnik blatskog govora hrvatskog jezika na književni jezik rastumačen*. Blato: vlastita naklada
- RBČG – Petar ŠIMUNOVIĆ, 2009.: *Rječnik bračkih čakavskih govora*. Zagreb: Golden marketing, Tehnička knjiga.
- RBG – Ivan FRANCETIĆ, *Rječnik boljunskih govora* (rukopis s konca pedesetih, početka šezdesetih godina 20. st., čuva se u Sveučilišnoj knjižnici u Puli)
- RBiG – Božidar ŠIMUNIĆ, 2013.: *Rječnik bibinjskoga govora*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske Zadar
- RBoG – Ivan FRANCETIĆ, 2015.: *Rječnik boljunskih govora (izvorni rukopis uredila, priredila i popratila etimološkim komentarima Sandra Tamaro)*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
- RBT – Nikola VELČIĆ, 2003.: *Besedar bejske tramuntane*. Cres – Lošinj: Adamić d. o. o.
- RCrG – Đurđica IVANČIĆ DUSPER, Martina BAŠIĆ, 2013.: *Rječnik crikveničkog govora*. Crikvenica: Centar za kulturu Dr. Ivan Kostrenčić
- RČGNV – Josip M. SKOLIĆ - KOZARIĆ, Gojko M. SOKOLIĆ - KOZARIĆ, 2003.: *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*. Rijeka – Novi Vinodolski: vlastita naklada

- RČGR – Franjo MOHOROVIČIĆ - MARIČIN, *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*, Rijeka – Opatija – Matulji, 2001.: Adamić, Katedra čakavskog sabora Opatija
- RDG – Михаило БОЈАНИЋ, Растислава ТРИВУНАЦ, 2002.: *Рјечник дубровачког говора*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpski jezik SANU
- REW – W. MEYER LÜBKE, 1972.: *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag
- RGBK – Petar MILAT PANŽA, 2015.: *Rječnik govora Blata na Korčuli*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- RGGH – Radoslav BENČIĆ, 2012.: *Rječnik govora grada Hvara*. Hvar: Muzej hrvatske baštine
- RGGK – Damir KALOGJERA, Mirjana SVOBODA, Višnja JOSIPOVIĆ, 2008.: *Rječnik govora grada Korčule*. Zagreb: Novi Liber
- RGGK-cd – Damir KALOGJERA, Mirjana SVOBODA, Višnja JOSIPOVIĆ, 2008.: *Rječnik govora grada Korčule*. Zagreb: Novi Liber (izdanje NA CD-u)
- RGI – Žarko MARTINOVIĆ, 2005.: *Rječnik iškoga govora*. Zadar: Gradska knjižnica Zadar
- RGK – Tomislav MARIČIĆ KUKLIČANIN, 2000.: *Rječnik govora mjesta Kukljica na otoku Ugljanu*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske Zadar
- RGMŠ – Mile BAŠIĆ, 2013.: *Rječnik govora mjesta Škabrnje*. Škabrnja: vlastita naklada
- RGNoP – Silvana VRANIĆ, Ivo OŠTARIĆ, 2016.: *Rječnik govora Novalje na Pagu*. Novalja: Ogranak Matice

- hrvatske u Novalji, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
- RGOI – Ante SMOLJAN, 2013.: *Rječnik govora otoka Ista*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru
- RGOM – Edo JURAGA, 2010.: *Rječnik govora otoka Murtera*. Murter, Šibenik: Ogranak Matice hrvatske Šibenik, Županijski muzej Šibenik
- RGOŠ – Ante Toni VALČIĆ, 2012.: *Rječnik govora otoka Ošljaka*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske Zadar
- RGP – Ante TIČIĆ, 2004.: *Rječnik govora mjesta Poveljane na Pagu*. Zadar: Matica hrvatska Zadar
- RGS – Ankica PIASEVOLI, 1993.: *Rječnik govora mjesta Sali*. Zadar, Sali: Matica hrvatska Ogranak Zadar, Povjerenstvo Matice hrvatske Sali
- RGV – Blaž JURIŠIĆ, 1973.: *Rječnik govora otoka Vrgade*. II. Zagreb: JAZU
- RGZM – Radoslav RUNKO, 2014.: *Rječnik govora zaseoka Mrkoči u Istri*. Rijeka: Naklada Kvarner
- RHJ – Jure ŠONJE (ur.), 2000.: *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža
- RKGP – Ivo OŠTARIĆ, 2005.: *Rječnik kolanjskoga govora ili Ričnik mista Kolana na otoku Pagu*. Zadar: Matica hrvatska Zadar
- RLC – Marijan MILEVOJ, 2006.: *Gonan po nase (rječnik labinske cakavice)*. Labin: Mathias Flacius
- RLG – Marijan MILEVOJ, 1992.: *Gonan po nase. Rječnik labinskog govora*. Labin: samonaklada
- RMG – Marija PERUŠKO, 2010.: *Rječnik medulinskoga govora*. Medulin: Mendula, Općina Medulin
- RPZ – Ante BARBIĆ, 2011.: *Rječnik Pitava i Zavale*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- RR – Slavko KALČIĆ: *Roverski rječnik* – rukopis
- RRG – Ladislav Radulić, *Rječnik rivanjskog govora*, Zadar, 2002., Ogranak Matice hrvatske Zadar
- RROG – Slavko KALČIĆ, Goran FILIPI, Valter MILOVAN, 2014.: *Rječnik roverskih i okolnih govora*. Pazin, Zagreb, Pula: Matica hrvatska Pazin, Naklada Dominović, Znanstvena udruga Mediteran Pula
- RSG – Siniša VUKOVIĆ, 2001.: *Ričnik selaškega govora (rječnik dijalekta Selca na otoku Braču)*. Split: Laus
- RTCG – Duško GEIĆ, Mirko SLADE ŠILOVIĆ, 1994.: *Rječnik trogirskog cakavskog govora*. Trogir: Muzej grada Trogira
- RTCrG – Duško GEIĆ, 2015.: *Rječnik i gramatika trogirske cakavske govora*. Split, Trogir: Književni krug Split, Združeni artisti Trogir
- RZHG – Ante KRALJEVIĆ, 2013.: *Ričnik zapadnohercegovačkoga govora*. Široki Brijeg, Zagreb: Ogranak Matice hrvatske u Širokom Brijegu, Dan
- SES – Marko SNOJ, 1997.: *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Mladinska knjiga
- SES2 – Marko SNOJ, 2009.: *Slovenski etimološki slovar (druga, pregledana in dopolnjena izdaja)*: Ljubljana: Modijan
- Sİr – Sextil PUȘCARIU, 1929.: *Studii istroromâne*, III. Bukurešt: Cvltvra Naționălă
- SKOK – Petar Skok, 1971., 1972., 1973., 1974.: *Etimološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-IV.: Zagreb: JAZU
- SR – Milan MOGUŠ, 2002.: *Senjski rječnik*. Zagreb, Senj: HAZU, Ogranak Matice hrvatske Senj

- SSKJ-cd – *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (izdanje na CD-u). bng: Ljubljana: Državna založba Slovenije
- StR – Željko PETRIĆ, 2008.: *Splitski rječnik*. Split: Naklada Bošković
- TIr – Traian CANTEMIR, 1959.: *Texte istroromîne*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne
- TRHJ – Stjepam BABIĆ, 1991.: *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku*. Zagreb: Globus, HAZU
- VDP – Vera GLAVINIĆ, 2000.: *Vocabolario del dialetti di Pola*. Pula: Filozofski fakultet u Puli
- VDVD – Luigi MIOTTO, 1991.: *Vocabolario del dialetto veneto-dalmata*. Trst: LINT
- VG – Enrico ROSAMANI, 1999.: *Vocabolario giuliano*. Trst: LINT
- VIr – Ioan MAIORESCU, 1996.: *Itinerario in Istria e vocabolario istriano-romeno*. Trst: Edizioni Parnaso
- VIRI – Antonio DIANICH, 2010.: *Vocabolario istroromeno-italiano: la varietà istroromena di Briani*. Pisa: Edizioni ETS
- VIRr – Ioan MAIORESCU, 1990.: *Itinerar in Istria și vocabular istriano-român*. Iași: H. Goldner
- VPB – Marino DUSSICH, 2008.: *Vocabolario della parlata di Buie d'Istria*. Rovinj: Unione Italiana Fiume, Università Popolare Trieste
- VPI – Antonio VASCOTTO, 1987.: *Voci della parlata isolana nella prima metà di questo secolo*. Imola: Grafiche Galeatti
- VTrI – Elda VIDIZ, 2012.: *Ti se ricordi, Trieste: vocabolario triestino-italiano*. Trst: Luglio Editore

ZRMB – Gorada RANČIĆ, 2013.: *Zavičajni rječnik i kronika mjesta Brbinj*. Zadar: 300 GODINA ZA DAR

**SAŽETAK
REZUMAT
RIASSUNTO
POVZETEK**

ISTRORUMUNJSKE ETIMOLOGIJE
(Knjiga 6: eleonimi i ampelonimi)
sažetak

Šesta knjiga istrorumunjskih etimologija obrađuje eleonime (nazivi koji se tiču maslina) i ampelonime (nazivi koji se tiču vinove loze). Najveći je dio građe prikupljen osamdesetih godina prošloga stoljeća u vrijeme rada na IrLA, no građa je dobrim dijelom dopunjena tekućim terenskim i telefonskim provjerama tijekom pisanja ove knjige. Građa se sastoji od odgovora na 117 pitanja (27 u dijelu o eleonimima i 90 u dijelu o ampelonimima) što je dalo znatno veći broj oblika (više od 1000) koji se međusobno više ili manje razlikuju.

Svaki se obrađeni termin potvrđuje i uspoređuje s građom iz svih istrorumunjskih leksičkih repertoara drugih autora koji su nam na raspolaganju, a do etimologijskih se rješenja dolazi usporedbom istrorumunjskih oblika sa sličnim u okolnim čakavskim i slovenskim govorima u Istri ali i u čakavskim idiomima otoka Krka i Dalmacije (govori otoka Krka i Dalmacije bitni su za etimologijska rješenja mnogih ir. termina zbog kretanja Istrorumunja u povijesti), odnosno s riječima iz drugih triju rumunjskih dijalekata kada je riječ o izvornim riječima. Prikupljeni se nazivi uspoređuju i s mletačkim (prije svega istromletačkim) riječima jer su mnogi čakavizmi u istrorumunjskome mle-

tačkog podrijetla, dok je samih mletacizama u ir. jako malo. Do čakavske, istarskoslovenske i (istro)mletačke građe dolazimo iz odgovarajućih rječnika i drugih pisanih izvora, a dobar smo dio i te građe sami prikupili. Građu iz drugih rumunjskih dijalekata navodimo samo iz izvora (isto vrijedi i za građu iz talijanskih, njemačkih, španjolskih itd. idioma). Osim o oblicima koji su predmetom naslova knjige, na jednak se način razglaba i o istrorumunjskim riječima koje su s njima na bilo koji način povezane.

Kao i u cjelokupnom korpusu istrorumunjskoga leksika i u ove dvije terminologije prevladavaju riječi posuđene iz hrvatskoga. Dobar dio tih čakavizama (istro)mletačkog je podrijetla, izravnih (istro)mletacizama u obrađenom korpusu nema. Što se slovenskoga tiče, u obrađenoj je građi tek nekoliko leksema za koje bi se moglo pretpostaviti slovensko podrijetlo. Domaćih riječi nema puno, uglavnom je riječ o dijelovima sintagmi tvorenih od domaćih i stranih elemenata iz vlastita jezika ili prevođenjem odgovarajućih čakavskih sintagmi. Za mnoge slavizme nije lako utvrditi pripadaju li općem rumunjskom leksiku ili su posuđeni tek nakon što su se budući Istrorumunji izdvojili iz rumunjskoga etničkoga korpusa. Nije lako utvrditi ni je li pojedina riječ preuzeta još u Cetinskoj Krajini (odakle su budući Istrorumunji krenuli prema Krku i Istri) ili tek nakon dolaska na Krk i u Istru.

ETIMOLOGII ISTROROMÂNE
(Vol. VI: eleonime și ampelonime)
rezumat

În volumul al VI-lea de etimologii istroromâne au fost tratate două terminologii: cea a entonimelor (cuvinte privitoare la măslin) și cea a ampelonimelor (cuvinte privitoare la vița de vie). O mare parte a cuvintelor a fost culeasă în anii optzeci ai secolului trecut, în timpul efectuării anchetelor pentru IRLA, corpusul fiind îmbogățit ulterior pe teren, cu ocazia verificărilor întreprinse pentru redactarea și definitivarea acestui volum. Materialul cuprinde răspunsurile la 117 întrebări (noțiuni), pentru care au fost obținute peste 1.000 de forme.

Fiecare termen a fost comparat și confirmat cu toate repertoriile lexicale istroromâne ale altor autori la care accesul a fost posibil. Pentru stabilirea soluțiilor etimologice au fost comparate formele istroromâne cu cele croate asemănătoare din Istria și cu cele slovene din vecinătate, mai ales cu dialectul ceacavian din Dalmația și, în primul rând, cu dialectele din insula Veglia, care, ca urmare a migrațiilor din trecut ale istroromânilor, au dobândit un rol fundamental în explicațiile etimologice ale multor termeni istroromâni. Pentru verificarea termenilor originari a fost comparat întregul material cu lexemele din celelalte trei dialecte românești. Termenii culeși fiind comparați și cu

termenii respectivi din venetă (în primul rând cu cei din istrovenetă), existând în istroromână multe ceacavisme de origine venetă. La materialele lexicale ceacaviene, istroslovene și istrovenete s-a ajuns prin respectivele dicționare și prin alte izvoare scrise. În același fel au fost tratate și alte cuvintele care au vreo legătură cu această carte.

În terminologia elaborată prevalează formele împrumutate din graiurile ceacaviene. O bună parte din termeni e de origine (istro)venetă, în corpusul redactat neexistând venetisme directe. Foarte puține cuvinte constituie împrumuturi din graiurile slovene. Același lucru este valabil și pentru cuvintele autohtone, ca și pentru foarte puținele cuvinte, mai mult sau mai puțin hibride din tratate.

ETIMOLOGIE ISTRORUMENE
(Vol. 6: eleonimi ed ampelonimi)
riassunto

Nel sesto libro di etimologie istrorumene sono state elaborate due terminologie: gli eleonimi (parole che riguardano l'ulivo) e gli ampelonimi (parole riguardanti la vite). Gran parte del materiale è stato raccolto negli anni ottanta del secolo scorso durante il lavoro sull'IrLA, anche se una parte del corpus è stata successivamente integrata grazie alle verifiche sul campo nel corso della stesura di questo volume. Il materiale è composto dalle risposte ottenute a 117 quesiti (concetti), a cui gli informatori hanno dato a ognuno più forme più o meno diverse tra loro che superano 1000 unità.

Ogni termine viene comparato e confermato con il materiale di tutti i repertori lessicali istrorumeni degli altri autori che abbiamo a disposizione. Alle soluzioni etimologiche si giunge comparando le forme istrorumene con le forme affini negli idiomi croati dell'Istria e in quegli sloveni circostanti, nonché con i termini delle parlate ciacave della Dalmazia e soprattutto dell'isola di Veglia che in seguito alle migrazioni degli Istrorumeni nel passato, svolgono oggi un ruolo fondamentale nelle spiegazioni etimologiche di molti termini istrorumeni. Il tutto viene comparato anche con i lessemi nei tre rimanenti

dialetti rumeni per verificare i termini originari. La terminologia raccolta viene comparata anche con le rispettive forme nel veneziano (soprattutto istroveneto), essendo molti ciacavismi nell'istrorumeno di origine veneziana, mentre pochissimi sono invece i venezianismi diretti nell'istrorumeno. Ai materiali lessicali ciacavi, istrosloveni e istroveneti siamo pervenuti grazie ai rispettivi dizionari ed alle altre fonti scritte, mentre una parte del corpus l'abbiamo ricavata dalle ricerche sul campo. Vengono trattate nello stesso modo anche le parole che sono in qualche modo collegate coll'argomento di questo libro.

Nelle terminologie elaborate prevalgono le forme prestate dagli idiomi ciacavi. Una buona parte di essi è d'origine (istro)veneta – nel corpus elaborato non ci sono venezianismi diretti. Pochissime forme appartengono ai prestiti dalle parlate slovene. Lo stesso vale anche per le parole nostrane. Pochissime parole le abbiamo interpretate come tali, più o meno si tratta di elementi nei sintagmi, ibridi o no.

ISTROROMUNSKKE ETIMOLOGIJE
(Knjiga 6: eleonimi in ampelonimi)
povzetek

Šesta knjiga istroromunskih etimologij obravnava eleonime (nazive v zvezi z oljko) in ampelonime (nazive v zvezi z vinsko trto).

Najobsežnejši del gradiva smo zbrali v osemdesetih letih prejšnjega stoletja med delom na IrLA, vendar je precejšnji del tudi naknadno dopolnjen z rezultati tekočih terenskih raziskav in telefonskih preverjanj med pisanjem te knjige. Gradivo je rezultat odgovorov na 117 vprašanj (27 v delu o eleonimih in 90 v delu o ampelonimih), kar je dalo bistveno večje število oblik (okoli 1000), ki se med seboj bolj ali manj razlikujejo.

Vsak izraz primerjamo z gradivi iz vseh istroromunskih glosarjev, besednjakov in slovarjev, ki so nam na voljo. Do etimoloških rešitev pridemo s primerjanjem istroromunskih oblik s podobnimi v sosednjih čakavskih in slovenskih istrskih govorih, pa tudi v čakavskih idiomih na otoku Krku in v Dalmaciji (le-ti so pomembni za etimologijo mnogih ir. terminov, zaradi migracij Istroromunov), oziroma z besedami iz ostalih treh romunskih dialektov, če gre za domače besede. Zbrane izraze primerjamo tudi z beneškimi (predvsem istrobeneškimi), ker so mnogi čakavizmi v istroromunščini beneškega porekla, medtem ko je

neposrednih beneških izposojenk zelo malo. Gradivo iz čakavskih, slovenskih in beneških istrskih govorov, ki ga v knjigi navajamo, smo ali izpisali iz virov ali pa zbrali sami. Razen o besedah, ki sodijo k predmetu knjige, se na povsem enak način obravnavajo tudi istrorumunske besede, ki so z njimi v kakršnikoli zvezi.

Kot v celotnem korpusu istrorumunske leksike tudi pri obravnavanih terminologijah prevladujejo besede prevzete iz hrvaških čakavskih govorov. Precej istrorumunskih čakavizmov je (istro)beneškega izvora – v obdelanem gradivu ni neposrednih izposojenk iz (istro)beneščine. Le nekaj leksemov bi lahko imeli za prevzete besede iz slovenskih govorov. Domačih besed je zelo malo, v glavnem gre za dele besednih zvez sestavljenih iz domačih in tujih prvin iz lastnega jezika, ali pa nastalih s prevajanjem ustreznih čakavskih besednih zvez. Za mnoge slavizme ni možno z gotovostjo ugotoviti, ali spadajo v splošno romunsko leksiko, ali pa so prevzeti šele za tem, ko so se bodoči Istrorumuni ločili iz romunskega korpusa. Enako, težko je ugotoviti, če je katera beseda prevzeta še v Cetinski krajini (od koder so se bodoči Istrorumuni napotili proti otoku Krku in Istri) ali pa šele po prihodu na Krk in v Istro.